

Rapportage H1 2025

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

achmea
Investment Management

Inhoudsopgave

1.	Activiteiten & Ontwikkelingen	04
2.	Inleiding verantwoord beleggen	07
3.	Screening	12
4.	Uitsluiten	13
5.	Corporate Governance	17
6.	Engagement	24
6.1.	Achmea IM en de dialoog	24
6.2.	Managementsamenvatting	26
6.3.	Thematisch: Access to Healthcare	33
6.4.	Thematisch: Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	40
6.5.	Thematisch: Goede Voeding	47
6.6.	Thematisch: Just Transition	53
6.7.	Thematisch: Kleding en circulariteit	59
6.8.	Thematisch: Klimaattransitie Luchtvaart	65
6.9.	Thematisch: Mensenrechten & Governance	71
6.10.	Thematisch: Nature Action	78
6.11.	Thematisch: Reductie CO ₂ -uitstoot	83
6.12.	Thematisch: Waterimpact en -afhankelijkheid	90
6.13.	ESG dialoog Nederland	96
6.14.	Collectieve initiatieven	100
6.15.	Normatief: Mensenrechten	106
6.16.	Normatief: Arbeidsnormen	109
6.17.	Normatief: Milieu	112

6.18.	Normatief: Anti-corruptie	115
6.19.	Escalatieoverzicht	117
7.	ESG-integratie	119
7.1.	Algemeen	119
7.2.	CO ₂ -reductie beleggingsfondsen	119
7.3.	De biodiversiteitsvoetafdruk van de beleggingsfondsen	121
8.	Impactbeleggen	125
9.	Bijlagen	131

1. Activiteiten & Ontwikkelingen

Nog nadrukkelijker dan voorheen zijn maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijke thema's in onze maatschappij. Dit zien we zowel terug in de groei van onze MVB-dienstverlening aan onze klanten, als in toenemende wet- en regelgeving op het gebied van MVB. Naast het verlenen van directe MVB-dienstverlening, hebben we ons in lopende, actuele discussies nadrukkelijker gepresenteerd.

In de eerste helft van 2025 heeft Achmea IM als onderdeel van haar strategie op het gebied van duurzaamheid en impactbeleggen verschillende stappen gezet op het gebied van MVB. Enkele onderwerpen lichten we graag toe.

1.1. Overgangsfase MVB beleid beleggingsfondsen voormalig BSG

Per 1 april 2025 heeft Achmea IM het beheer overgenomen van de BSG-beleggingsfondsen, die voorheen door een andere fondsbeheerder werden beheerd. Deze fondsen bevinden zich gedurende 2025 – of langer indien nodig voor de implementatie – in een overgangsfase. In deze periode vallen zij nog niet onder het toepassingsbereik van de uitgangspunten zoals beschreven in het document over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Zie in de bijlagen een overzicht van de beleggingsfondsen.

1.2. Invloed van de VS op stem- en engagementactiviteiten

Sinds de herverkiezing van Donald Trump als president van de Verenigde Staten op 20 januari jl., worden vrijwel dagelijks maatregelen aangekondigd die indruisen tegen de waarden van veel maatschappelijk verantwoord beleggers. Zo is de Verenigde Staten opnieuw uit het Klimaatakkoord van Parijs gestapt, staat persvrijheid en de democratische waarden onder druk, en zijn programma's voor diversiteit, gelijkheid en inclusie beëindigd.

Deze koerswijziging heeft ook invloed op stem- en engagementactiviteiten. Diverse Amerikaanse bedrijven hebben hun diversiteitsbeleid aangepast en eerdere toezeggingen over CO₂-reductie worden niet langer publiekelijk herhaald, of zelfs ingetrokken. Ook het indienen van aandeelhoudersvoorstellen is bemoeilijkt, en duurzaamheidsthema's verdwijnen van de agenda's.

Door vast te houden aan ons eigen Achmea IM stembeleid en actief in gesprek te blijven met bedrijven, blijven wij ons inzetten voor duurzaam ondernemingsgedrag.

1.3. Positieve beoordeling ShareAction voor MVB beleid van Achmea IM

In de vijfde editie van het Point of No Returns-rapport van ShareAction zijn 76 van de grootste vermogensbeheerders wereldwijd beoordeeld op hun inzet voor verantwoord beleggen. De algemene conclusie is zorgwekkend: de meeste partijen presteren ondermaats en boeken nauwelijks vooruitgang. Slechts een klein aantal toont daadwerkelijk leiderschap. Wij zijn dan ook trots op onze 9e plaats op deze internationale ranglijst.

1.4. Engagement met overheden

Achmea IM leidde begin 2025 een engagementmeeting met de Australische staat Victoria en publiceerde naar aanleiding daarvan een artikel over de geleerde lessen.

Achmea IM is sinds eind 2023 namelijk aangesloten bij een internationaal initiatief voor engagement met de Australische overheid, opgezet door de Principles for Responsible Investment (PRI). Het doel is om via dialoog overheden te stimuleren tot verantwoord klimaatbeleid dat gericht is op lange termijn waardecreatie. In tegenstelling tot lobbyen, draait engagement om samenwerking en het

vinden van gemeenschappelijke belangen. Australië is gekozen vanwege de hoge uitstoot en de politieke bereidheid om klimaatmaatregelen te nemen.

Door samen te werken binnen een internationale beleggerscoalitie wordt de invloed vergroot. Achmea IM selecteert landen op basis van onder andere uitstootniveau, beleidskwaliteit en de mogelijkheid tot samenwerking met lokale partijen. Met een eigen beoordelingsraamwerk toetst Achmea IM of initiatieven aansluiten bij klantdoelen op thema's als klimaat, biodiversiteit, gezondheid en mensenrechten & arbeidsnormen. In gesprekken met de staat Victoria in Australië werd bezorgdheid geuit over de haalbaarheid van klimaatdoelen voor 2030 en 2035, waarop de overheid garanties gaf over het sluiten van steenkoolcentrales. Ook werd input geleverd voor de nationale klimaatplannen van Australië. Zo helpt engagement zowel overheden als beleggers bij het nemen van betere klimaatbesluiten en investeringen. Zie tevens [het artikel](#) op onze website.

1.5. Beleggen in defensie vraagt zorgvuldigheid

In maart publiceerde we een artikel over beleggen in defensie. De Europese Commissie wil met het ReArm Europe-plan €800 miljard investeren in defensie, deels via EU-obligaties. Dit leidt tot hogere kapitaalmarktrentes, wat gunstig is voor pensioenfondsen, maar ook risico's met zich meebrengt zoals inflatie en stijgende overheidsschulden. Institutionele beleggers worden gevraagd bij te dragen aan de financiering van deze herbewapening, wat ethische en maatschappelijke afwegingen vereist. Beleggen in defensie is financieel aantrekkelijk, maar roept vragen op over MVB-beleid en reputatierisico's. Investerings in beursgenoteerde defensiebedrijven leveren geen nieuw kapitaal op en vereisen mogelijk herziening van de definitie van controversiële wapens. Alternatieven zoals EU-obligaties, private equity en infrastructuurprojecten

bieden meer directe impact. Transparantie over besteding van middelen is cruciaal. Achmea IM benadrukt dat beleggingen moeten passen binnen het MVB-kader en dat deelnemersvoorkeuren leidend zijn.

Zie tevens de in maart gepubliceerde paper: [Beleggen in defensie vereist zorgvuldigheid](#).

1.6. Biodiversiteit & Impactbeleggen

In mei publiceerde wij de paper 'Investeren in behoud en herstel van biodiversiteit'. Het verlies aan biodiversiteit vormt een groeiend risico voor economie en samenleving. Ecosystemen zijn cruciaal voor klimaatregulatie, voedselvoorziening en waterbeheer. Achmea IM ziet impactbeleggen als een kans om bij te dragen aan het behoud en herstel van biodiversiteit. Binnen het Kunming-Montreal Framework zijn 23 acties voor 2030 vastgesteld, waaronder de '30 by 30'-doelstelling.

Beleggers kunnen impact maken via private equity, private debt, bosbouw en landbouw. Ook oplossingen zoals circulair bouwen, ecotoerisme en natuur-inclusieve infrastructuur dragen bij. Impact kan gericht zijn op het voorkomen van schade of het actief herstellen van ecosystemen. Een goede spreiding over regio's, stijlen en sectoren is essentieel. Meetbaarheid van impact blijft complex, maar indicatoren als hersteld landoppervlak en verminderde vervuiling bieden houvast. De markt voor biodiversiteitsinvesteringen groeit, en de urgentie om te handelen is groot. Biodiversiteit staat hoog op de agenda van impactbeleggers en pensioenfondsbestuurders. Het verlies ervan heeft grote gevolgen voor onze samenleving als de huidige negatieve trend niet wordt gekeerd. Beleggingscategorieën met directe impact op biodiversiteit zijn onder andere private equity, private debt, bosbouw en landbouw.

Zie tevens: [Impactbeleggen – Behoud en herstel van biodiversiteit](#)

Kerncijfers MVB halfjaarverslag

Achmea IM Beleggingsfondsen

Klimaatdoelen

Als ondertekenaar van het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector committeert Achmea IM zich aan het leveren van een bijdrage aan het behalen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs. **Concreet betekent dit het terugdringen van de wereldwijde CO₂-uitstoot tot netto 0% in 2050 (klimaatneutraliteit).**

Als onderdeel van het Klimaatcommitment heeft Achmea IM het **klimaatactieplan** gepubliceerd.

1.207 ISSUERS EN **58** LANDEN WAARIN WIJ NIET INVESTEREN

Uitsluitingen

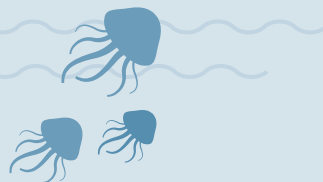
457	Staatsbedrijven
421	Steenkool, teerzanden, schalieolie en -gas en Arctisch olie en gas
124	Controversiële wapens
117	Transitiebeleid
83	Normschenders en goed bestuur (SFDR)
45	Tabak
58	Landen

Ambitiethema's

Achmea IM heeft vier ambitie thema's benoemd: **Klimaat, Biodiversiteit, Gezondheid en Water.**

Achmea IM wil daarbij het leidende voorbeeld zijn voor impact beleggen in onze rol als fiduciair manager en vermogensbeheerder. In deze rol bieden we onze klanten toegang tot de beste beleggingsoplossingen die bijdragen aan het creëren van waarde voor de samenleving.

152 DIALOGEN MET **104** ONDERNEMINGEN

Normatieve engagement

Arbeidsnormen	53
Mensenrechten	49
Milieu	39
Corruptie	12

1.579 vergaderingen gestemd

Stemcijfers

1.579 Aandeelhouders-vergaderingen
18.168 Agendapunten

70 DIALOGEN

Thematische engagement

Access to Healthcare	10
Kleding en circulariteit	9
Reductie CO ₂ -uitstoot	8
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	8
Mensenrechten & Governance	8
Goede Voeding	7
Just Transition	6
Klimaattransitie Luchtvaart	5
Water impact en afhankelijkheid	5
Nature Action	4

Afgesloten thema's

- Mensenrechten & Governance
- Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
- Reductie CO₂

Nieuw opgestarte thema's

- Water impact en afhankelijkheid
- Just Transition
- Klimaattransitie Luchtvaart

2. Inleiding verantwoord beleggen

Achmea IM beheert institutionele beleggingsfondsen, waarbij er sinds 2008 MVB-instrumenten worden toegepast bij het beheer van het vermogen in deze fondsen. In dit verslag leest u de laatste stand van zaken met betrekking tot deze instrumenten en vindt u terug welke activiteiten we voor de beleggingsfondsen hebben ondernomen. Beleidsdocumenten en rapportages zijn terug te vinden op de website van Achmea Investment Management.

2.1. Verantwoord beleggen

Achmea IM staat voor een goed en betaalbaar pensioen voor huidige en toekomstige generaties, en is van mening dat maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) hieraan bijdraagt. Binnen haar fiduciaire verantwoordelijkheid besteedt Achmea IM daarom, waar nodig en mogelijk, aandacht aan ecologische, sociale en governance (ESG) onderwerpen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door de ondernemingen waarin belegd wordt, speelt een belangrijke rol.

2.2. Uitgangspunten

Voor het MVB-beleid hanteert Achmea IM de principes van het Global Compact van de Verenigde Naties (UN Global Compact) als uitgangspunt. Hetzelfde geldt voor de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (Guiding Principles).

Het UN Global Compact bestaat uit tien breed geaccepteerde principes (zie bijlagen 10.1) en beslaat vier hoofdthema's:

- Mensenrechten;
- Arbeidsnormen;
- Milieu;
- Anticorruptie.

Deze principes vinden hun oorsprong in internationale verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en principes van de International Labour Organisation (ILO). Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

De OESO-richtlijnen en Guiding Principles geven, naast de vier genoemde thema's, richting aan ondernemingsgedrag op de volgende thema's:

- Consumentenbelangen;
- Wetenschap en technologie;
- Mededinging;
- Belastingen.

2.3. Instrumenten

Bij het in praktijk brengen van Achmea IM's MVB-beleid, wordt gebruik gemaakt van de volgende instrumenten:

1. Screening;
2. Uitsluiten;
3. Engagement: het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
4. Corporate governance;
5. ESG-integratie in beleggingsprocessen;
6. Impactbeleggen.

2.4. Transparantie en verantwoording

Transparantie is onlosmakelijk verbonden met een goed MVB-beleid. Achmea IM rapporteert tweemaal per jaar over hoe zij de afgelopen periode invulling gaf aan het MVB-beleid. Ook rapporteert Achmea IM over de wijze waarop instrumenten zijn ingezet op sociale, governance en milieuthema's en geven we inzicht in ons stemgedrag via een [vote disclosure system](#). De rapportages en het systeem zijn toegankelijk via de [website van Achmea IM](#). Daarnaast staan de volgende documenten op website:

1. [Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen](#);
2. [Engagement Guidelines](#);
3. [Achmea IM Stembeleid](#);
4. [Uitsluitingslijst landen en ondernemingen](#) ;
5. [SFDR-statement belangrijkste ongunstige effecten](#).

2.5. Scope van rapportage

Het MVB-beleid is van toepassing op de Achmea IM beleggingsfondsen. In deze rapportage leggen we verantwoording af voor het in de beleggingsfondsen gevoerde MVB-beleid. Daarnaast voert Achmea IM een aantal fund-of-funds, waarop het MVB-beleid van externe vermogensbeheerder van toepassing is. In bijlage 7.5 vindt u een overzicht van de beleggingsfondsen van Achmea IM.

2.6. Implementatie ambitiethema's

	2022	2023	2024	2030
Klimaat				
Achmea IM streeft naar minimaal 50% reductie van de CO ₂ -uitstoot in de liquide beleggingsfondsen in 2030 ten opzichte van ultimo 2020.	Gestart	Op schema, zie MVB half jaar verslag CO ₂ reductie fondsen	Op schema, zie MVB half jaar verslag CO ₂ reductie fondsen	
Achmea IM wil het verschil maken in de reële economie. Daarom zetten wij onze invloed in om bedrijven waarin we beleggen te stimuleren om de energietransitie te maken. Van de grootste bijdragers aan de CO ₂ -uitstoot (olie en gas, staal, cement en nutsbedrijven) verwachten wij een transitieplan dat is gekoppeld aan het beloningsbeleid. In de periode van 2022- 2026 stemmen we tegen het beloningsbeleid als er geen transitieplan gekoppeld is aan het beloningsbeleid. Tussentijds evalueren we het effect. We passen dit toe voor onze aandelenfondsen en vragen onze klanten hier in mee te gaan	Gestart	Opgenomen in het stembeleid van 2023	Gecontinueerd	
Achmea IM ontwikkelt producten om investeringsmogelijkheden te bieden die de energietransitie bespoedigen	Gestart	Achmea IM Climate Infrastructure fund van start	Gecontinueerd, Achmea IM heeft het Corporate greenbond fund gelanceerd in 2024	
Biodiversiteit				
Uiterlijk in 2023 de biodiversiteitsimpact van onze beleggingen te meten, om zo concrete doelen te stellen om de negatieve impact op biodiversiteit te beperken en de positieve impact te vergroten	Gestart	Lopend (vertraging door data Procurement proces)	Meting van aandelen en credit fondsen afgerond	
Met nog meer klanten krachten te bundelen om beleid op biodiversiteit te maken, de bijbehorende risico's voor de beleggingsportefeuille in kaart te brengen en mee te nemen in beleggingsbeslissingen en de mogelijkheden te onderzoeken om te investeren in biodiversiteitsbehoud en -herstel		Klantpresentatie bij klanten gehouden, en productvoorstel impact data in de maak	Presentaties bij klanten gehouden Rapportage biodiversiteit ontwikkeld In impact propositie is biodiversiteit een van de 4 kernthema's	

Meer en langdurige engagement te voeren met ondernemingen die een grote negatieve impact hebben op biodiversiteit. Dit zetten we, indien nodig, kracht bij via stemmen en uitsluiten.	Lopend	Biodiversiteitsengagement thema afgerond eind 2023, en nieuw engagement in ontwikkeling voor 2024	Start met Nature Action 100 Engagement programma
Gezondheid			
Active ownership uitbreiden. Op basis van de analyse van onze beleggingsportefeuille op het thema Gezondheid selecteren we de ondernemingen met de meest materiële impact op het thema Gezondheid. Van deze ondernemingen verwachten we dat ze uiterlijk in 2026: • Sturen en rapporteren over het verbeteren van hun impact op gezondheid • Sturing geven aan hun beloningsbeleid gebaseerd op deze positieve maatschappelijke impact	Gestart	Dit jaar is het nieuwe thema "Access to Healthcare" van start gegaan. Daarnaast is ook de materialiteitsanalyse uitgevoerd voor het thema gezonde voeding en zijn voor BSM doelstellingen opgesteld. In 2024 zal een nieuwe thema op basis van de uitkomsten worden opgestart.	In 2024 is het Engagementthema Goede Voeding van start gegaan. Dit sluit thema sluit qua doelstellingen zowel aan bij de doelstellingen die Achmea heeft opgesteld als de wensen die andere klanten op dit thema hebben. Engagementthema Acces tot Healthcare loopt tevens ook.
Onze engagement is niet vrijblijvend en naast onze engagement gaan we daarom: • Het thema Gezondheid in ons stembeleid versterken, bijvoorbeeld het sturen op maatschappelijke impact in ons beloningsbeleid • Bedrijven uitsluiten, ook na engagement, onvoldoende stappen zetten Leidende rol in de samenwerking met andere investeerders. We nemen een actieve rol in samenwerkingen met andere investeerders op het thema Gezondheid. Dat doen we al in de Access to Nutrition en Access to Medicine coalities. Daarnaast sluiten we ons in 2022 aan bij het Long-term Investors in People's Health programma, waarin investeerders wereldwijd samenwerken op het thema Gezondheid. Via deze samenwerkingen delen we onze kennis en werken we actief samen om onze engagement zo effectief mogelijk te maken.	Gestart Gestart	Gezondheid is opgenomen en uitgevoerd in stembeleid 2023 in relatie tot beloningsbeleid I l.s.m. a.s.r., Cardano en VGZ hebben we het Health Engagement Network opgestart. Daarnaast zijn wij de uitvoerder van het Health Engagement Network dat in 2023 van start is gegaan. In 2023 hebben we het tabaksstatement opgezet. Dit naast onze actieve in LIPH, Access to medicine en access to nutrition.	In 2024 is HEAL, onze engagement samenwerking met ASR, VGZ en Cardano, ook formeel gelanceerd met een interview in het FD. Tevens zijn de eerst gezamenlijke engagement gesprekken van start gegaan. In september 2024 hebben we actief een collectief investor statement rondom het tegengaan van vaping ondersteund.
Uitbreiding impactbeleggingen. Naast een financiële doelstelling hebben impactbeleggingen een concreet meetbare maatschappelijke doelstelling. Wij zien hier goede mogelijkheden voor in zowel onze private equity- als vastgoedportefeuille. • Private equity: Samen met en voor klanten onderzoeken we in 2023 de mogelijkheden voor een propositie om via private equity naast financieel rendement, ook meer maatschappelijke impact te creëren op het thema Gezondheid • Zorgvastgoed: We ontwikkelen een raamwerk om onze impact op goede zorg beter te meten en hierop te sturen		Loopt via externe managers en opzetten nieuw fonds. MVB team heeft hier een ondersteunende rol. Met vastgoed afgestemd hoe de rol van zorg kan worden aangescherpt.	
Aanscherping uitsluitingsbeleid. Op basis van onze analyse van de meest materiële ondernemingen op het gebied van Gezondheid en de uitkomsten van onze engagement, scherpen we ons uitsluitingsbeleid aan in 2024. Hierbij kijken we onder andere naar de volgende onderdelen: • Activiteiten van ondernemingen die per definitie schadelijk zijn voor de gezondheid en/of in strijd zijn met internationale richtlijnen		Gaat in 2024 lopen op basis van onze uitgevoerde materialiteitsanalyse en aankomende 1^e screening.	Voor Achmea zijn de criteria voor uitsluiting op de thema's goede voeding en toegang tot medicijnen vastgesteld. In 2025 vertaling naar de aanpak voor Achmea IM.

- Uitsluiting als escalatiemiddel wanneer engagement en stembeleid onvoldoende opleveren

Water

Inzicht in onze beleggingsportefeuille. Een beter inzicht in onze beleggingsportefeuille en impact op Water heeft hoge prioriteit. Uiterlijk In 2023 brengen we de meest materiële bedrijven en sectoren op het thema Water in onze beleggingsportefeuille in kaart. Hieraan gekoppeld is ons gesprek met onze dataleveranciers, die wij vragen om ons van concrete datapunten te voorzien (zie ook punt 3). Met onze analyse scherpen we onze engagement, stemactiviteiten, uitsluitingsbeleid en ESG-integratie-proces verder aan. Streven is om aan te sluiten bij de PAI-indicatoren van de SFDR.	Dit jaar hebben we het project met Deltares, WWF, NN en SCOR opgezet om beter inzicht te krijgen in de waterprestaties van ondernemingen in twee stroomgebieden. Deze informatie gaan we gebruiken om onze ESG-integratie, engagement aan te scherpen.	Het project “BRIDGE” in samenwerking met Deltares, WWF, NN en SCOR is in 2024 succesvol afgerond en gelanceerd met een persbericht. Daarnaast hebben diverse webinars plaatsgevonden over de uitkomsten, o.a. ism met de UNPRI en de VBDO. De uitkomsten van BRIDGE zijn toegepast in de portefeuille analyse die we op het thema Water hebben uitgevoerd en die in december is afgerond.
De positie van Water in Active ownership versterken. Op basis van de analyse van onze beleggingsportefeuille op het thema Water selecteren we de ondernemingen met de meest materiële impact op het thema Water voor engagement. Van deze ondernemingen verwachten we dat ze: • Sturen en rapporteren over het verbeteren van hun impact op het thema Water • Sturing geven aan hun beloningsbeleid gebaseerd op deze positieve maatschappelijke impact Onze engagement is niet vrijblijvend en naast onze engagement gaan we daarom: • Het thema Water in ons stembeleid versterken voor de meest materiële bedrijven, bijvoorbeeld het sturen op maatschappelijke impact in ons beloningsbeleid Ook overheden spelen een belangrijke rol op het thema water. Zowel om bedrijven stappen te laten zetten, als om zelf waterrisico's aan te pakken. We steunen daarom initiatieven op dit vlak wanneer ze voldoen aan de criteria die we in onze uitgangspunten “engagement met overheden” hebben benoemd.	Zie boven. Start met Deltares & WWF Project. Op basis hiervan zullen we een nieuw engagement thema opzetten in 2024. Ook hebben we in 2023 voor het eerst een water resolutie ingediend. Wij vroegen Rio Tinto ‘water impact assessments’ uit voeren. Nog niet gestart	In 2024 hebben we i.s.m. met NN Group en PGGM gewerkt aan een gezamenlijke engagement. De shortlist van de ondernemingen is vastgesteld en dit nieuwe engagement thema zal Q1 2025 formeel van start gaan.
Leidende rol in de samenwerking met andere investeerders. We spelen nu al een actieve rol in het Valuing Water Finance Initiative. Daarnaast bouwen we voort op onze eerdere samenwerking met WWF en Deltares. We starten daarom een onderzoek met als doel ESG-data op het thema Water te verbeteren. Wij nodigen andere investeerders uit om met ons hierop samen te werken. De uitkomsten van dit onderzoek passen we toe in ons beleggingsproces en ons active ownership. Uitbreiding impact beleggingen. Naast een financiële doelstelling hebben impactbeleggingen een concreet meetbare maatschappelijke doelstelling. Wij zetten ons als Achmea IM al op het thema Water in via onze private equity portefeuille en via ons green bonds fonds. Als extra stap gaan we samen in 2023 met en voor klanten onderzoeken hoe we via een nieuwe private equity propositie naast financieel rendement, ook meer maatschappelijke impact te creëren op het thema Water. We leggen hierbij expliciet de link met de rol die Water kan spelen op de thema's Gezondheid en Klimaat.	Gestart We hebben bij valuing water finance initiative een co-lead rol voor Kraft Heinz. Daarnaast hebben we de samenwerking opgezet rondom het Deltares en WWF project. Loopt via externe managers en opzetten nieuw fonds. MVB team heeft hier een ondersteunende rol.	We hebben bij Valuing Water Finance Initiative, naast een co-lead rol voor Kraft Heinz ook een lead rol voor Campari Group toebedeeld. Daarnaast we de samenwerking rondom het BRIDGE project succesvol afgerond. Als vervolg bouwen we nu aan een investeerderscoalitie rondom water engagement ism met NN Group en PGGM.

3. Screening

Via de beleggingen in de Achmea IM beleggingsfondsen en het beleggingsuniversum, kunnen we risico's (negatieve impact) voor de samenleving en milieu identificeren. Met ons normatieve engagementprogramma spreken we ondernemingen aan op hun gedrag om potentiële negatieve impact te voorkomen of te verminderen. Over het monitoren van voortgang en de resultaten van deze dialoog rapporteren we periodiek. Wanneer een onderneming schade veroorzaakt aan samenleving of milieu zal Achmea IM de onderneming nadrukkelijk oproepen tot herstel- en verhaalmogelijkheden voor degene die schade hebben geleden. Een uitvoerige beschrijving van het due diligencescreeningsproces vindt u terug in ons MVB-beleid.

De uitkomsten van de due diligencescreening categoriseren we naar thematische aandachtgebieden en beoordelen we op de mate van betrokkenheid van de onderneming en het effect op de samenleving en/of het milieu. De thematische aandachtsgebieden van Achmea IM zijn Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieu en Anticorruptie.

In het geval van (potentiële) negatieve impact gaan we de dialoog aan met de onderneming. Als na verloop van tijd blijkt dat een onderneming geen progressie maakt in het voorkomen/ verhelpen van de negatieve impact, gaan we over tot uitsluiting van de onderneming. Daarnaast is een aantal ondernemingen op voorhand uitgesloten. Dit gaat om onderneming waar sprake is van structurele schendingen en die niet open staan voor dialoog om deze op te heffen. Onderstaande tabel geeft de resultaten van de due diligencescreening en de ondernomen actie weer:

TABEL 3.1

Per 30-06-2025	Aantal ondernemingen uitgesloten op normatieve gronden	Nieuw normatieve dialogen
Mensenrechten	15	14
Arbeidsnormen	6	6
Milieu	20	6
Anti-corruptie	0	3

In het volgende hoofdstuk van dit MVB-halfjaarverslag is terug te vinden welke ondernemingen zijn uitgesloten en op basis van welke grond we dit besluit hebben genomen. In het hoofdstuk Engagement rapporteren we over de voortgang van het normatieve engagementprogramma. We rapporteren per thematisch aandachtsgebied de namen van de ondernemingen waarmee de dialoog is gestart.

4. Uitsluiten

Een institutionele belegger kan om uiteenlopende redenen op voorhand niet willen beleggen in bepaalde ondernemingen of landen. Zo kan hij ervoor kiezen om niet te beleggen in ondernemingen die ongewenst gedrag vertonen of die controversiële producten produceren. Wanneer een onderneming betrokken is bij een controversieel product, veelal een kernactiviteit, is het toepassen van een engagementbeleid niet reëel. Het is immers lastig de onderneming over te halen om een ander product te produceren. Achmea IM past in dat geval een uitsluitingsbeleid toe. Daarnaast kunnen ondernemingen die op structurele wijze met hun gedrag internationale normen op het gebied van mensenrechten, milieu, arbeidsnormen of corruptie schenden bij achterblijvende engagementresultaten worden uitgesloten van het beleggingsuniversum. Hierbij vormen de principes van het UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen het uitgangspunt. Het uitsluitingsbeleid van Achmea IM richt zich op producenten van controversiële wapens, tabak, steenkolen, teerzanden, schalieolie- en gas, Arctische olie- en gas, structurele schenders van internationale gedragsnormen, landen waaraan internationale sancties zijn opgelegd en good governance-uitsluitingen.

4.1. Uitsluitingsgronden

In onderstaand overzicht zijn de uitsluitingsgronden die relevant zijn voor Achmea IM uiteengezet. In de bijlagen kunt u de uitgesloten bedrijven per 1 juli 2025 vinden.

Uitsluitingscriterium	Definitie	Data	Update	Bijlagen
Controversiële wapens	• Nucleaire wapens • Biologische wapens • Chemische wapens • Antipersoonsmijnen • Clustermunitie • Verarmd uranium • Witte fosfor Bij het bepalen van de definitie van controversiële wapens zoekt Achmea IM daarbij aansluiting bij internationale verdragen die door Nederland zijn ondertekend en bij het beleid van de Nederlandse overheid. Jaarlijks stuurt de AFM een nieuwe definitieve indicatieve uitsluitingslijst (risicoradar) rond.	ISS ESG	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Tabak	Betrokkenheid van individuele bedrijven wordt vastgesteld aan de hand van omzet gegenereerd uit de productie en distributie van tabaksgoederen. Alle tabaksproducenten worden uitgesloten van belegging.	ISS ESG	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Steenkool	Achmea IM hanteert een restrictief beleid ten aanzien van steenkool. Het steenkoolbeleid is gericht op het delven en het gebruik van thermisch steenkool (inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen). Ondernemingen worden uitgesloten van belegging als:	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025

	a. De omzet van een onderneming voor meer dan 1% afkomstig is uit steenkoolgerelateerde activiteiten. De winning van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen) en de verkoop aan externe partijen zijn relevant bij het bepalen van de aan steenkool gerelateerde omzet. Inkomsten uit kolenhandel worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening. b. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is van elektriciteitsopwekking uit thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen).			
Teerzanden	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 1% afkomstig is uit de extractie en verwerking van teerzanden voor de winning van olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Schalie- olie en gas	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit de extractie en productie van schaliegas en -olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Arctisch olie- en gas	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit de extractie en productie van Arctisch gas en -olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Inclusiebeleid	Van bedrijven die meer dan 1% van hun omzet halen uit de productie van conventionele olie- en gas verwachten we dat ze investeren in hernieuwbare energie en een geloofwaardig transitieplan hebben. Hiervoor gebruiken we de volgende criteria: 1. Het bedrijf investeert een groeiend aandeel van de kapitaaluitgaven in hernieuwbare energie oplopend van tenminste 15% in 2025 tot tenminste 50% in 2030; en/of 2. Het bedrijf heeft een transitiestrategie gericht op een maximale temperatuurstijging van 2 graden. Dit meten we aan de hand van een Implied Temperature Rise (ITR) score van MSCI en de Carbon Performance Alignment score van het Transition Pathway Initiative (TPI). 3. Olie- en gasproducenten waarmee een engagement traject loopt om aan een van de bovenstaande doelstellingen te voldoen worden vooralsnog niet uitgesloten. Bedrijven die niet voldoen aan de bovenstaande criteria komen niet in aanmerking om in te beleggen. Deze toets vindt tweemaal per jaar plaats. Wanneer bedrijven wel weer voldoen aan de vereisten kunnen zij weer opgenomen worden in het beleggingsuniversum.	MSCI & TPI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Normschenders	Achmea IM sluit ondernemingen uit die op grove en structurele wijze internationaal breed gedragen normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie schenden. Achmea IM spreekt van een structurele schending wanneer de schending ook na dialoog na ten minste twee jaar nog altijd niet (in voldoende mate) is opgeheven.	ISS ESG	Jaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025

Landen	In de portefeuille van staatsobligaties van opkomende markten mag niet belegd worden in obligaties geëmitteerd door landen gesanctioneerd door de VN Veiligheidsraad en EU. De onderzoeksresultaten van de volgende instituten worden gebruikt om de landenprestaties inzichtelijk te maken: • Freedom House met de Freedom in the World index; • ITUC met de ITUC Global Rights index; • EPI (Yale) met de Environmental Performance Index; • Transparency International met de Corruption Perception Index.	EU en VN sanctielijst, Freedom House, ITUC, Transparency International	Jaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Staatsbedrijven van uitgesloten landen	Wij kiezen er voor staatsbedrijven (bedrijven die voor meer dan 50% van de staat zijn) uit te sluiten omdat we niet wensen bij te dragen aan het financieren van landen die arbeidsrechten niet in voldoende mate waarborgen.	MSCI	Halfjaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025
Goed bestuur	Achmea IM belegt in ondernemingen die voldoen aan de praktijken van goed bestuur (good governance). Ondernemingen die op dit vlak zeer slecht presteren, worden op voorhand uitgesloten. Daarbij wordt minimaal gekeken naar de wettelijke vereisten op het gebied van: • Goede managementstructuren; • Betrekkingen met werknemers; • Beloning van het betrokken personeel; • Naleving van de belastingwetgeving. Hier bovenop wordt, zowel vóór als na het aankopen van beleggingen, het MVB-beleid toegepast. Bij het bepalen of ondernemingen goed presteren op het gebied van goed bestuur, maakt Achmea IM gebruik van ESG-data van derden. Mocht een onderneming waarin wordt belegd na verloop van tijd niet goed presteren, dan wordt deze alsnog uitgesloten volgens het gestandaardiseerde uitsluitingsproces.	MSCI	Jaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 juli 2025

4.1.1. Samenstelling uitsluitingslijst

Het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG stelt ieder halfjaar vast welke ondernemingen betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens en tabaksproducenten. Normschenders wordt jaarlijks geupdatet. Daartoe bekijkt het onderzoeksbureau het gehele belegbaar universum. Wanneer het onderzoeksbureau betrokkenheid vaststelt is dat reden tot uitsluiting.

Twee maal per jaar screenen wij het beleggingsuniversum via MSCI voor het criterium steenkool, teerzanden, Schalieolie- en gas en Arctisch olie- en gas. Inkomsten uit kolenhandel en transport

worden vanwege databeperkingen voornamelijk niet meegenomen in de berekening. Ook beoordelen we twee keer per jaar via MSCI en TPI het inclusiebeleid.

Ondernemingen die zijn aangemerkt als betrokken bij de verschillende uitsluitingscriteria plaatsen wij op de geactualiseerde uitsluitingslijst. Eventueel aanwezige holdings in het criterium verkopen wij. Portefeuillemanagers mogen geen nieuwe holdings aankopen van uitgesloten ondernemingen zolang de onderneming op de uitsluitingslijst staat. Inkomsten uit kolenhandel en transport worden vanwege databeperkingen voornamelijk niet meegenomen in de berekening.

5. Corporate Governance

Corporate governance, of goed ondernemingsbestuur, heeft betrekking op de verhoudingen tussen de verschillende actoren van een onderneming zoals de Raad van Bestuur (RvB), de Raad van Commissarissen (RvC), aandeelhouders en andere belanghebbenden. Rekenschap, transparantie en toezicht spelen een centrale rol. Door actief gebruik te maken van aandeelhoudersrechten kan Achmea IM via haar beleggingsfondsen invloed uitoefenen op de ondernemingen waarin zij belegt. Het gaat hierbij om het benoemen van bestuurders, het goedkeuren van jaarstukken en in sommige gevallen het beloningsbeleid. De beleggingsfondsen doen dit onder andere door gebruik te maken van het stemrecht. Op deze manier wordt een betere corporate governance gestimuleerd bij de ondernemingen. Het is onze overtuiging dat een goede corporate governance bijdraagt aan langetermijnwaardecreatie.

5.1. Institutionele belegger als actief aandeelhouder

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft voor dat institutionele beleggers zoals pensioenfondsen beleid moeten hebben ten aanzien van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van de beursgenoteerde ondernemingen waarin zij beleggen. Daarbij wordt van de institutionele belegger gevraagd om minstens eenmaal per jaar aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan het stembeleid. Daarnaast stelt de Corporate Governance Code dat er minimaal eenmaal per kwartaal moet worden aangegeven hoe er gestemd is op de aandeelhoudersvergaderingen.

Achmea IM voldoet aan de bepalingen van de Corporate Governance Code. Op de website van Achmea IM vindt u de volgende documenten:

1. Stembeleid;
2. Stemverslag van de voorgaande kwartalen en het afgelopen halfjaar;
3. Rapportagetool waarbij gerapporteerd wordt hoe gestemd is per aandeelhoudersvergadering.

5.2. Stemgedrag Achmea IM

Achtergrond

De eerste helft van het jaar is de drukste periode qua stemmen. De meeste aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen in Europa, Japan en de Verenigde Staten vinden namelijk in de eerste helft van het jaar plaats.

Aandeelhoudersvoorstellen en ESG-trends

Het aantal Environmental & Social (E&S) gerelateerde aandeelhoudersvoorstellen daalde dit half jaar aanzienlijk. Deze daling is deels te verklaren door de herziene richtlijnen van de Amerikaanse toezichthouder de Securities and Exchange Commission (SEC), die het voor ondernemingen makkelijker maakten om voorstellen te weren¹. Tegelijkertijd nam het aandeel 'anti-ESG' voorstellen verder toe, met name in de Verenigde Staten. Deze voorstellen zijn vaak zodanig geformuleerd dat het niet direct duidelijk is of ze pro- of anti-ESG zijn. Op basis van ons stembeleid wordt er tegen dit soort anti-ESG voorstellen gestemd. De gemiddelde steun voor klimaatgerelateerde voorstellen daalde verder.

Verloop aandeelhoudersvergaderingen

Ondanks dat activistische acties tijdens aandeelhoudersvergaderingen ook dit jaar plaatsvonden, waren ondernemingen beter voorbereid op verstoringen. Door aangescherpte procedures konden vergaderingen na korte onderbrekingen worden voortgezet. Wel leidde dit tot complexere

¹ SLB 14M: SLB 14M is een Staff Legal Bulletin van de Amerikaanse toezichthouder SEC, gepubliceerd in februari 2025. Het bulletin herstelt een case-by-case benadering voor het uitsluiten van aandeelhoudersvoorstellen onder Rule 14a-8. Hierdoor kunnen voorstellen met sociale of ethische thema's worden uitgesloten, tenzij ze een significante impact hebben op de bedrijfsvoering. SLB 14M vervangt de eerdere, ruimere interpretatie uit SLB 14L (2021) en heeft geleid tot een toename van het aantal succesvolle no-action verzoeken.

aanmeldprocessen en strakkere deadlines voor steminleg, wat operationele druk gaf binnen de toch al krappe tijdslijnen.

Beloningsvoorstellen en aandeelhoudersactivisme

In zowel de Verenigde Staten als Europa steeg de CEO-beloning, wat leidde tot meer tegen stemmen, vooral bij onvoldoende onderbouwing. Transparantie en eenvoud in beloningsstructuren blijven belangrijke criteria bij de beoordeling. Daarnaast was er een toename van ‘vote-no’ campagnes, waarbij aandeelhouders hun ongenoegen uiten zonder een volledige ‘proxy fight’ te starten². Deze vorm van activisme vraagt om alertheid bij agendavoorbereiding en engagement.

Politieke en juridische context

De politieke druk op ESG-initiatieven nam verder toe. In de Verenigde Staten leidde dit tot juridische stappen tegen grote vermogensbeheerders en een terugtrekking van diverse partijen uit netwerken zoals de Net Zero Asset Managers Initiative. Tegelijkertijd pasten veel ondernemingen hun taalgebruik aan: termen als “diversiteit” en “inclusie” maken plaats voor neutralere formuleringen zoals “ondersteuning van alle medewerkers”. In de dialogen gaven ondernemingen aan diversiteit van belang te vinden en dit intern te blijven nastreven. Dit zullen we monitoren.

Tegen deze achtergrond is het van belang om een consistent en goed onderbouwd stembeleid te hanteren dat aansluit bij de eigen overtuigingen en langetermijnvisie, en dat niet afhankelijk is van tijdelijke politieke of maatschappelijke druk. Onder andere om deze reden hanteren we een eigen op maat gemaakt stembeleid.

Opkomende thema’s: AI en technologie

Voorstellen met betrekking tot kunstmatige intelligentie (AI) en datagebruik namen toe, hoewel de steun nog beperkt is. Wel groeit de aandacht voor toezicht door de raad van bestuur op AI-gerelateerde risico’s, wat mogelijk een structureel thema wordt in toekomstige stemseizoenen. We houden ontwikkelingen in de gaten.

TABEL 5.2.1 MANAGEMENTVOORSTELLEN H1 2025¹

	Totaal Achmea IM ESG Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM ESG Global Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	Totaal Global Multi Factor Equity Fund	% Tegen Global Multi Factor Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Equity Fund	Totaal Emerging Markets Equity Fund	% Tegen Emerging Markets Equity Fund
--	---	--	--	---	--	---	-------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

² Vote-no campagne: Aandeelhoudersactivisme waarbij wordt opgeroepen om tegen zittende bestuurders te stemmen, zonder alternatieve kandidaten voor te dragen.Proxy fight: Een intensieve campagne waarbij aandeelhouders via stemming proberen bestuursleden te vervangen of strategische koerswijzigingen af te dwingen.

³ In de fondsen komen deels dezelfde ondernemingen voor, de dubbeltellingen zijn uit deze totaalcijfers gehaald.

Stemactiviteiten van Achmea IM

We stemden in het afgelopen halfjaar in totaal op **1.579 vergaderingen** op totaal **18.168 agendapunten**³. Er wordt niet altijd met het management van de onderneming meegestemd. Er is **16% tegen het management gestemd**. Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de managementvoorstellen en de regionale verdeling van vergaderingen over het afgelopen halfjaar.

Op de website van Achmea IM kunt u via het Vote Disclosure Systeem vinden hoe we gestemd hebben per aandeelhoudersvergadering.

We maken bij het uitoefenen van stemrechten gebruik van het stemplatform en analyses van Institutional Shareholder Services (ISS). ISS stelt aan de hand van het Achmea-stembeleid specifieke analyses op. Zo past Achmea IM voor elke steminstructie haar eigen op maat gemaakte stembeleid toe.

Het stembeleid van Achmea IM wordt doorlopend geactualiseerd op basis van wereldwijde trends op het gebied van corporate governance, ons stemgedrag bij controversiële agendapunten en overige actualiteiten. Voordat een definitieve stem wordt uitgebracht, besteden we extra aandacht aan controversiële agendapunten. Het uiteindelijke besluit wordt genomen op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van het agendapunt.

Aandelen gerelateerd	398	8%	426	9%	204	3%	338	12%	1359	12%
Audit gerelateerd	404	50%	451	47%	185	41%	212	31%	478	4%
Beloning	706	55%	810	55%	337	50%	467	50%	998	19%
Benoemingen	2800	18%	3641	17%	1511	15%	1464	17%	2004	21%
Bestuurders gerelateerd	504	4%	564	5%	246	5%	290	4%	1025	20%
Duurzaamheid	6	0%	15	0%	5	0%	10	0%	0	n.v.t.
Niet-routinematig	1	0%	28	7%	9	0%	28	7%	517	7%
Overig	6	17%	6	17%	4	0%	5	20%	122	10%
Overname gerelateerd	52	4%	54	4%	19	0%	23	4%	2	100%
Routine	352	2%	432	4%	203	1%	312	4%	2865	3%
Sociaal	17	0%	18	0%	10	0%	13	0%	18	44%
Statuten gerelateerd	63	5%	72	4%	31	0%	60	5%	595	20%
Strategische transacties	10	30%	10	30%	4	0%	6	17%	723	31%
Klimaat	5	100%	6	100%	1	100%	5	100%	0	n.v.t.
Geen research	0	n.v.t.	1	100%	2	50%	0	n.v.t.	3	0%

¹ Zie de bijlagen voor een verdere beschrijving van de type voorstellen.

TABEL 5.2.2 REGIONALE VERDELING H1 2025

Land	Aantal ¹	Greece	9
Australia	3	Hong Kong	7
Austria	3	Hungary	0
Belgium	1	India	119
Bermuda	4	Indonesia	18
Brazil	61	Ireland	7
Canada	26	Israel	1
Cayman Islands	72	Italy	9
Chile	14	Japan	41
China	559	Liberia	1
Colombia	5	Luxembourg	2
Curacao	1	Malaysia	23
Czech Republic	2	Mexico	25
Denmark	4	Netherlands	10
Egypt	3	Norway	4
Finland	5	Panama	1
France	20	Peru	1
Germany	18	Philippines	10
		Poland	13

Singapore	3
South Africa	11
South Korea	82
Spain	5
Sweden	14
Switzerland	11
Taiwan	83
Thailand	1
Turkey	15
USA	221
United Arab Emirates	8
United Kingdom	23

¹ Vergaderingen van ondernemingen worden 1 keer meegenomen al komen ze in meerdere fondsen voor.

5.3. Agenderingsrecht aandeelhouders

Op aandeelhoudersvergaderingen kunnen aandeelhouders een voorstel agenderen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van het lokaal geldende agenderingsrecht. Deze aandeelhoudersresoluties kunnen betrekking hebben op de thema's klimaat, biodiversiteit, gezondheid, arbeidsrechten, mensenrechten of goed bestuur enzovoort. In het afgelopen halfjaar hebben wij **859 aandeelhoudersresoluties** beoordeeld en onze stem uitgebracht. In onderstaande tabel staat een overzicht opgenomen van het aantal aandeelhoudersvoorstellen verdeeld per thema en het % 'tegen' stemmen.

Wij toetsen de afzonderlijke aandeelhoudersvoorstellen op inhoud, wenselijkheid, werkbaarheid en effect. Wij zullen niet in alle gevallen voor een aandeelhoudersresolutie stemmen, ook al past deze binnen onze speerpunthema's. Wanneer een aandeelhoudersvoorstel onvoldoende is onderbouwd, te voorschrijvend is of onevenredig belastend zullen wij tegen stemmen.

TABEL 5.3.1 AANDEELHOUDERSVOORSTELLEN H1 2025¹

	Totaal Achmea IM ESG Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM ESG Global Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	Totaal Global Multi Factor Equity Fund	% Tegen Global Multi Factor Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Equity Fund	Totaal Emerging Markets Equity Fund	% Tegen Emerging Markets Equity Fund
Audit gerelateerd	4	50%	5	60%	7	43%	5	60%	32	0%
Beloning	24	54%	27	52%	11	73%	7	86%	17	53%
Benoemingen	5	40%	8	63%	8	50%	5	40%	353	42%
Bestuurders gerelateerd	23	17%	35	37%	21	43%	13	38%	5	100%
Corporate Governance	39	33%	40	33%	12	42%	14	29%	3	0%
Duurzaamheid	49	92%	50	90%	29	97%	24	100%	0	
Klimaat	33	9%	46	7%	22	5%	12	0%	0	
Niet-routinematig	3	0%	5	40%	2	0%	2	0%	70	41%
Routine	0		12	50%	4	57%	4	75%	0	
Overig	15	87%	21	86%	11	91%	9	78%	9	89%
Sociaal	55	7%	66	6%	36	11%	33	9%	0	
Statuten gerelateerd	3	100%	3	100%	4	100%	3	100%	40	20%

¹ Zie de bijlagen voor een verdere beschrijving van de type voorstellen.

Resoluties

Klimaat

[Aandeelhouders willen duidelijkheid over haalbaarheid klimaatdoelen Alphabet](#)

Trillium ESG Global Equity Fund en medeondertekenaars dienden een voorstel in bij Alphabet. Ze willen aanvullende informatie over de haalbaarheid van de klimaatdoelen voor 2030.

Zorgen over stijgende uitstoot door AI

De indieners maken zich zorgen over de toename van broeikasgasuitstoot. Die stijging komt vooral door het groeiende energieverbruik van AI-toepassingen. Ze vragen om scenarioanalyses, stresstests van de strategie en een inschatting van de impact van afzonderlijke maatregelen.

Alphabet erkent de complexiteit van de doelen

Alphabet zegt al veel te rapporteren over zijn klimaatstrategie. Dat gebeurt onder andere in het jaarlijkse Environmental Report. Het bedrijf erkent dat AI het behalen van de doelen moeilijker maakt. Tegelijk geeft het aan dat het beleid voortdurend wordt aangepast aan nieuwe inzichten en regels.

Voorstel biedt aandeelhouders meer inzicht

Het voorstel helpt aandeelhouders beter te begrijpen hoe haalbaar de doelen zijn. Ook maakt het duidelijker of het huidige beleid effectief is. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd.

Het voorstel kreeg 8,2% van de stemmen en is daarmee verworpen.

Biodiversiteit

[Aandeelhouders willen inzicht in biodiversiteitsbeleid Home Depot](#)

Domini Impact Equity Fund vraagt Home Depot een beoordeling te publiceren van de impact en afhankelijkheid van biodiversiteit, over de hele waardeketen.

Beleggers missen analyse van risico's door ontbossing

Volgens de indiener loopt Home Depot risico's door verlies van biodiversiteit. Denk aan ontbossing in de toeleveringsketen. Er is nog geen duidelijke analyse van deze risico's. Daardoor weten beleggers niet hoe het bedrijf hiermee omgaat.

Home Depot wijst op bestaand beleid en rapportages

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. Home Depot zegt al te rapporteren over biodiversiteit. Het bedrijf publiceert onder andere een Sustainable Forestry Report en een Wood Purchasing Policy. Ook beantwoordt het vragen van het CDP en werkt het met leveranciers aan duurzame houtinkoop.

Voorstel geeft beter zicht op afhankelijkheid van biodiversiteit

Het voorstel helpt aandeelhouders te begrijpen hoe Home Depot zijn afhankelijkheid van biodiversiteit in kaart brengt en beheert. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd. Het voorstel is verworpen met 16,6% steun.

Plastics

[Aandeelhouders willen rapport over plasticvervuiling van PepsiCo](#)

As You Sow vraagt PepsiCo om te rapporteren over haar vervuiling door flexibele plastic verpakkingen, inclusief het formuleren van doelstellingen voor het verminderen van het totale gebruik van plastic verpakkingen.

Flexibele verpakkingen zijn lastig te recyclen

Volgens de indiener loopt PepsiCo achter op haar eigen doelen voor plasticreductie. Flexibele verpakkingen zijn moeilijk te hergebruiken. Daarom is extra rapportage nodig om risico's te beheersen en alternatieven te ontwikkelen.

PepsiCo vindt het voorstel te beperkt

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. PepsiCo zegt al te werken aan circulaire verpakkingsoplossingen. Volgens het bedrijf voegt het voorstel weinig toe en is het te smal van opzet.

Voorstel geeft inzicht in bijdrage aan plasticvervuiling

Het voorstel helpt aandeelhouders te begrijpen hoe PepsiCo haar impact op plasticvervuiling meet en vermindert. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd. Het voorstel kreeg 15,6% van de stemmen en is daarmee verworpen.

Artificial Intelligence

[Aandeelhouders willen transparantie over AI-datagebruik bij Apple](#)

Het National Legal and Policy Center vraagt Apple om jaarlijks te rapporteren over risico's bij het gebruik van externe data voor AI. Ook wordt gevraagd naar de maatregelen die Apple neemt om deze risico's te beperken en hoe de effectiviteit daarvan wordt beoordeeld.

Zorgen over spanningen tussen privacy en AI-samenwerkingen

De indiener maakt zich zorgen over samenwerkingen met partijen zoals OpenAI en Meta. Die zouden minder strikte privacyregels hanteren dan Apple. Meer openheid over datagebruik en ethiek is volgens hem nodig.

Apple wijst op bestaande rapportages en waarborgen

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. Apple zegt al te rapporteren over AI en

privacy. AI-modellen worden getraind op gelicentieerde en openbare data, niet op persoonlijke gegevens. Voor het delen van data met ChatGPT vraagt Apple toestemming. Ook zijn er technische maatregelen zoals Private Cloud Compute.

Voorstel geeft extra inzicht in risico's van AI-data

Het voorstel helpt aandeelhouders beter te begrijpen hoe Apple risico's van AI-datagebruik beheert. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd. Het voorstel kreeg 11,6% van de stemmen en is daarmee verworpen. Dat is een opvallend percentage, gezien de nieuwheid van dit soort voorstellen.

Gezondheid

Aandeelhouders vragen om onderzoek naar veiligheid van zoetstoffen

CommonSpirit Health en mede-indieners willen dat Coca-Cola de gezondheidsrisico's van niet-suikerzoetstoffen laat onderzoeken. Ook wordt gevraagd om transparantie over de wijze waarop Coca-Cola deze risico's beoordeelt, welke externe bronnen daarbij worden geraadpleegd, en of er sprake is van financiële betrokkenheid bij onderzoek of adviesorganen.

Zorgen over aspartaam en reputatierisico's

De indieners wijzen op zorgen van de WHO en IARC over zoetstoffen zoals aspartaam. Ze vinden dat Coca-Cola onvoldoende laat zien waarop haar keuzes zijn gebaseerd. Dat kan risico's opleveren voor de reputatie van het bedrijf, zeker gezien de wereldwijde aanwezigheid.

Coca-Cola wijst op goedkeuring door autoriteiten

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. Coca-Cola gebruikt alleen zoetstoffen die zijn goedgekeurd door instanties zoals de FDA en de Europese Voedselveiligheidsautoriteit. Het bedrijf zegt transparant te zijn over beleid en investeringen in onderzoek. NSS helpen volgens Coca-Cola om het suikergehalte in producten te verlagen.

Voorstel geeft inzicht in risico's en aanpak

Het voorstel helpt aandeelhouders beter te begrijpen hoe Coca-Cola omgaat met mogelijke risico's van NSS. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd. Het voorstel kreeg 11,3% van de stemmen en is daarmee verworpen.

Arbeidsrechten

Aandeelhouders vragen rapport over aanwervingen bij Deere

Het National Legal and Policy Center wil dat Deere jaarlijks rapporteert over verschillen in aanwervingen op basis van geslacht en etniciteit. Ook moet het rapport ingaan op mogelijke risico's voor het bedrijf,

zoals reputatieschade of problemen bij het aantrekken van personeel.

Zorgen over nadruk op diversiteit en inclusie

De indieners vinden dat Deere te veel nadruk legt op diversiteit en inclusie (DEI). Ze vrezen dat dit leidt tot oneerlijke behandeling van andere groepen. Ze willen dat het bedrijf laat zien dat aanwervingen gebeuren op basis van geschiktheid.

Deere wijst op bestaande rapportages

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. Deere publiceert al informatie over personeelsopbouw, onder andere in het Business Impact Report en het EEO-1 rapport. Een extra rapport zou volgens het bestuur weinig toevoegen en onnodige kosten veroorzaken.

Voorstel past niet bij uitgangspunten van gelijke behandeling

Het voorstel heeft een anti-ESG insteek en suggereert dat diversiteitsbeleid schadelijk is. Dat past niet bij het uitgangspunt van gelijke kansen. Daarom is, op basis van het stembeleid, tegen het voorstel gestemd. Het voorstel kreeg slechts 1,3% van de stemmen en is daarmee verworpen.

Mensenrechten

Aandeelhouders vragen mensenrechtenanalyse van Merck

Mercy Investment Services wil dat Merck een mensenrechtenimpactanalyse (Human Rights Impact Assessment, HRIA) publiceert. Deze analyse zou betrekking moeten hebben op de activiteiten, producten en zakelijke relaties van Merck, met specifieke aandacht voor het recht op gezondheid en toegang tot medicijnen.

Zorgen over toegang tot medicijnen en juridische stappen

De indiener vindt dat Merck te weinig laat zien van de impact van haar activiteiten op mensenrechten. Er is kritiek op juridische stappen tegen wetgeving die medicijnen betaalbaarder moet maken. Dat zou botsen met het recht op gezondheid. Een HRIA helpt volgens de indiener om risico's te beheersen en vertrouwen te versterken.

Merck wijst op bestaand beleid en interne beoordeling

Het bestuur raadt aan om tegen het voorstel te stemmen. Merck zegt al een uitgebreid mensenrechtenbeleid te hebben. In 2023 voerde het bedrijf een interne beoordeling uit. Volgens Merck is het voorstel daarom niet nodig.

Voorstel geeft inzicht in impact op recht op gezondheid

Het voorstel helpt aandeelhouders beter te begrijpen hoe Merck omgaat met haar

mensenrechtenverantwoordelijkheden. Daarom is, op basis van het stembeleid, vóór het voorstel gestemd. Het voorstel kreeg 15,4% van de stemmen en is daarmee verworpen.

6. Engagement

Het streven van een onderneming naar winstmaximalisatie kan op gespannen voet staan met internationale richtlijnen voor verantwoord ondernemen, zoals het 'UN Global Compact', de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of de 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights'. Wanneer ondernemingen deze richtlijnen systematisch schenden, wordt gedrag onverantwoord. Daarmee ontstaat er een risico voor de continuïteit van de onderneming en houdbaarheid van winstrealisatie op de langetermijn. Daarom is het in het voordeel van de onderneming en haar belanghebbenden dat richtlijnen voor verantwoord ondernemen worden gerespecteerd. Om die reden gaat Achmea IM in dialoog met deze ondernemingen. Inzet: het duidelijk stellen van kaders, het ontwikkelen van kennis en het definiëren van 'good practices'. Zo draagt Achmea IM bij aan het bewaken van het juiste evenwicht, aan langetermijnwaardecreatie en beschermt het haar belangen en die van haar klanten.

6.1. Achmea IM en de dialoog

Engagement is het aangaan van een dialoog met ondernemingen. Het is het centrale middel in het MVB-beleid van Achmea IM. Met het aangaan van de dialoog willen we het duurzame gedrag van ondernemingen verbeteren, langetermijnwaardecreatie stimuleren en aandeelhouderswaarde vergroten. We voeren de dialoog op meerdere vlakken:

1. We spreken ondernemingen aan die internationaal breed gedragen normen en principes over mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of anti-corruptie schenden. Dit noemen we **Normatief engagement**.

2. We spreken ondernemingen in bepaalde sectoren of ketens aan ter bevordering van specifieke governance- of duurzaamheidsthema's. Dit noemen we **Thematisch engagement**.

3. We spreken met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen over Ecologische, Sociale en Governance (ESG)kwesties. Dit doen we veelal in collectief verband. Dit noemen we **ESG Nederland engagement**.

4. We spreken ondernemingen in collectief verband, wanneer de situatie erom vraagt en het onderwerp past binnen de speerpunthema's van Achmea IM. Dit noemen we **Collectief engagement**.

Andere focus en doelstelling

De verschillende typen engagement hebben elk een andere focus en doelstelling. Voor elk van de vormen geldt dat het een zaak van een lange adem is. Anders dan bij uitsluiting, als pensioenfondsen of beleggingsfondsen op voorhand niet beleggen in ondernemingen, geldt voor engagement dat er wel belegd wordt in ondernemingen die ter discussie staan, maar we als aandeelhouder het management actief aansporen om het beleid of de activiteiten te verbeteren.

Het **Normatieve engagement** heeft als doel structurele schendingen van 'UN Global Compact' principes, OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen of 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights' te stoppen en te voorkomen. Structurele schendingen van deze normen vergroten het risico op nadelige gevolgen voor de onderneming, haar directe omgeving zoals lokale gemeenschappen of het milieu en voor andere belanghebbenden. Activiteiten die mogelijk leiden tot een schending van de principes staan veelal in de belangstelling van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de media. In de praktijk leiden deze schendingen vaak tot rechtszaken, die boetes of schadeclaims voor de ondernemingen tot gevolg kunnen hebben. Dit zijn directe negatieve financiële effecten, die de belangen van aandeelhouders schaden. Normatief engagement voeren we uit in samenwerking met ISS ESG.

Om tot een selectie van de ondernemingen te komen die vallen binnen het Normatief engagementprogramma wordt een due diligenceproces uitgevoerd. Het beleggingsuniversum

wordt doorlopend gescreend op het schenden van één of meerdere principes van de 'UN Global Compact', OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of 'UN Guiding Principles on Business & Human Rights' door het onderzoeksbureau ISS ESG. Bij vermoedens van een schending wordt een dialoog gestart om deze vermoedens te verifiëren en, wanneer deze vermoeden correct zijn, te zorgen dat de onderneming actie onderneemt. Ook bij een vastgestelde schending wordt de dialoog met deze bedrijven gestart met als doel deze op te heffen en nieuwe schendingen te voorkomen. Daarbij zal ook herstel van de situatie en mogelijke schadevergoedingen voor bijvoorbeeld de lokale bevolking ter sprake komen.

Het **Thematische engagement** heeft een andere doelgroep dan Normatief engagement. Hierin staan niet de bedrijven centraal die normen schenden, maar juist bedrijven die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties verder kunnen verbeteren. De thema's worden gekozen in samenspraak met klanten en binnen de speerpunten van het MVB-beleid. Bij de keuze spelen de volgende overwegingen een rol:

- Materialiteit van het thema;
- Sociale of ecologische relevantie van het thema;
- Omvang van de onderneming in de beleggingsportefeuille (zowel aandelen als bedrijfsobligaties);
- Succes kans van de dialoog.

De uitvoering van het Thematische engagement wordt gedaan door het Team MVB van Achmea IM.

TABEL 6.1.1

		
Mensenrechten	Arbeidsnormen	Natuur & Milieu
		
Gezondheid	Klimaat	

In het **ESG Nederland engagement** is Achmea IM in gesprek met belangrijke Nederlandse ondernemingen. Dit valt veelal samen met het aandeelhoudervergaderingenseizoen. Deze dialogen vinden veelal plaats in samenwerking met andere Nederlandse institutionele beleggers en Eumedion,

het Nederlandse Corporate Governance Platform voor institutionele beleggers. Het gezamenlijke doel is het beïnvloeden van governance- en duurzaamheidsthema's, veelal ingegeven door de actualiteit van de aandeelhoudersvergadering. Te denken valt aan beloningsbeleid, benoeming van bestuurders, fusies & overnames en sociaal- en milieubeleid.

Binnen **Collectief engagement** trekt Achmea IM samen op met andere institutionele beleggers waar het effectief is en past binnen de kernthema's van ons en onze klanten. Ook steunen we publiekelijk initiatieven indien dit de belangen van ons en onze klanten goed vertegenwoordigt.

Escalatiestrategie

Achmea IM hanteert een escalatiestrategie als de dialogen met ondernemingen uit de engagementprogramma's onvoldoende voortgang boeken. Als eerste wordt gekeken of de dialoog geïntensiveerd kan worden met andere (hogergeplaatste) afgevaardigden of door het versturen (al dan niet met andere beleggers) van een urgentiebrief aan het bestuur. Mocht dit geen effect hebben dan kan Achmea IM haar aandeelhoudersrechten inzetten, zoals:

- Tegenstemmen op bepaalde agendapunten bij onvoldoende openheid en voortgang bij het engagement. Zo kan tegen het remuneratiebeleid worden gestemd als ESG onderbelicht is of tegen benoemingen worden gestemd als de ESG-kennis bij het bestuur onder de maat is. De onderneming kan over de voorgenomen steminstructie actief worden geïnformeerd om ons standpunt kracht bij te zetten;
- Vragen stellen op de aandeelhoudersvergaderingen;
- Het plaatsen van resoluties op de agenda van de aandeelhoudersvergadering.

De inzet van aandeelhoudersrechten bij ondernemingen waarmee de dialoog stagneert gebeurt op een case-by-case basis. Hierbij wordt meegewogen of het opportuun en effectief is. Aandeelhoudersrechten worden alleen ingezet als deze een duidelijke link hebben met en bijdragen aan de thema's en prioriteiten, zoals geïdentificeerd in dit MVB-beleid. Wanneer er wordt tegengestemd op een van de relevante agendapunten wordt de reden vastgelegd. Dit is terug te vinden op de website van Achmea IM. Wanneer er na verloop van tijd en na meerdere escalatiestappen onvoldoende resultaat is, wordt uitsluiting een reële optie.

Vermeldenswaardige ontwikkelingen binnen het engagementprogramma worden op de komende pagina's toegelicht.

6.2. Managementsamenvatting

In de eerste helft van 2025 vonden er veel ontwikkelingen plaats op het gebied van engagement en stemmen.

ESG-thema's liggen onder vuur in de VS

In de Verenigde Staten liggen ESG-thema's zoals diversiteit en klimaat onder vuur. Dit uit zich in terugtrekkende bewegingen van Amerikaanse ondernemingen op deze thema's. De impact reikt echter verder dan alleen het Amerikaanse bedrijfsleven. Ook bedrijven met een beursnotering in de VS, waaronder diverse Nederlandse ondernemingen en internationale vermogensbeheerders, ondervinden hiervan de gevolgen. Dit blijkt onder meer uit het terugtrekken van internationale en in de VS gevestigde vermogensbeheerders uit wereldwijde engagementsamenwerkingen.

Nieuwe regels beperken invloed van beleggers

De trend beperkt zich niet tot ESG-thema's. Nieuwe richtlijnen van de Amerikaanse beursautoriteit maken het voor beleggers met een belang van meer dan 5 procent in een onderneming moeilijker om effectief engagement te voeren. Daarnaast ligt de rol van stemadviseurs in de VS onder vuur. Critici stellen dat deze partijen te veel invloed uitoefenen op het stemgedrag van beleggers. Daarbij wordt echter voorbijgegaan aan het feit dat veel investeerders een eigen stembeleid hanteren en dat stemadviseurs juist een cruciale rol spelen in het faciliteren van geïnformeerde besluitvorming. Ook in de staat Delaware, waar veel Amerikaanse ondernemingen formeel gevestigd zijn, is druk ontstaan om regelgeving aan te passen ten nadele van de inspraak van institutionele beleggers.

De EU ziet juist positieve effecten van ESG-regelgeving

De EU evalueert de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)-regelgeving⁴. Er wordt gekeken naar vereenvoudiging. Toch zien we nu al door onze engagementtrajecten dat de kwaliteit van duurzaamheidsverslaggeving en ESG-data verbetert. Andere landen nemen elementen van de CSRD over.

We sloten drie engagementtrajecten grotendeels succesvol af

Binnen ons eigen engagementprogramma waren er eveneens diverse ontwikkelingen. Zo hebben we in de eerste helft van 2025 drie thematische trajecten grotendeels succesvol afgerond.

Het eerste afgeronde thema is het thema 'Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen'. Hierbij hebben we ondernemingen aangemoedigd tot meer acties en ambitie in de aanpak om het gebruik van single-use plastic verpakkingen te beperken. De aanpak is bij de meeste ondernemingen gedurende de engagementperiode versterkt. We merkten wel dat ondernemingen nog sterk afhankelijk zijn van marktomstandigheden en vooral van de prijs van gerecycled materiaal versus nieuwe plastics.

Bij het afgesloten thema 'Reductie van CO₂-uitstoot' is er redelijke vooruitgang geboekt. Verschillende ondernemingen hebben klimaatdoelstellingen aangescherpt, met name op het gebied van scope 3-emissies, hun transparantie vergroot en wordt er ingezet op technologieën zoals 'Carbon Capture & Storage' (CCS) en groene waterstof. Tegelijkertijd blijven er zorgen over de haalbaarheid van doelen, inconsistenties in lobbyactiviteiten en het ontbreken van concrete implementatieplannen bij sommige ondernemingen.

In het afgesloten thema 'Mensenrechten & Governance' toonden ondernemingen een groeiende bereidheid om mensenrechtenrisico's structureel aan te pakken, mede onder invloed van nieuwe regelgeving zoals de EU CSRD en CSDDD⁵. Terwijl klokkenluidersmechanismen steeds verder worden geprofessionaliseerd, blijft het uitvoeren van mensenrechten due diligence in de toeleveringsketen een uitdaging.

We startten drie nieuwe thema's

Daarnaast zijn er dit halfjaar drie engagementthema's opgestart. Bij het thema over 'Just Transition' staat de zorg van ondernemingen voor kwetsbare groepen die getroffen worden door de klimaat- of energietransitie centraal. Aan de engagement met de transportsector, een belangrijke groep gebruikers van fossiele brandstoffen, werd een vervolg gegeven via dialogen met ondernemingen actief in de luchtvaart. Daarnaast is een nieuw

⁴ De CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) is een Europese richtlijn die ondernemingen verplicht om transparant te rapporteren over milieu-, sociale en governancefactoren volgens uniforme duurzaamheidsstandaarden.

⁵ De CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) is een Europese richtlijn die ondernemingen verplicht om mensenrechten- en milieueffecten in hun waardeketen te identificeren, voorkomen en aanpakken via zorgvuldigheidsprocessen.

engagementthema opgestart over de impact en afhankelijkheid van ondernemingen ten aanzien van schoon en voldoende water.

Engagement beïnvloedt ons stembeleid

Net als voorgaande jaren hebben we onze engagementuitkomsten vertaald naar ons stembeleid. Zo hebben we tegen het beloningsbeleid gestemd van farmaceuten die in hun beloningsbeleid geen koppeling maakten met de toegang tot hun producten, hebben we een resolutie ingediend bij The Coca-Cola Company op het gebied van goede voeding en hebben we vragen gesteld op aandeelhoudersvergaderingen.

We spraken ook overheden aan

Ook op het gebied van engagement met overheden waren er ontwikkelingen. In samenhang met het engagementthema over plastic verpakkingen hebben we in de afgelopen maanden weer samengewerkt met ondernemingen en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor een ambitieus VN plastic verdrag. We zullen daarom ook komend halfjaar deelnemen aan een VN-top over dit onderwerp. Daarnaast hebben we meegewerkt aan het opstellen van een investor statement dat de chemische sector en overheden oproept om bedrijfs- en overheidsbeleid af te stemmen op de wereldwijde biodiversiteitsdoelen.

We blijven ontwikkelingen volgen

Kortom, er zijn veel ontwikkelingen op het gebied van verantwoord beleggen, met name in de VS. We zullen deze ook de komende periode actief monitoren en onze active ownership strategie zo nodig aanpassen. De risico's rond klimaat, mensenrechten, gezondheid en biodiversiteit nemen niet af. Dat maakt een sterk stembeleid en actief engagement belangrijker dan ooit.

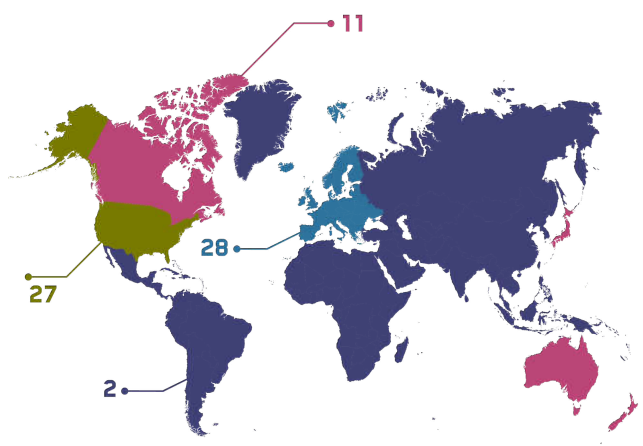
6.2.1. Overzicht thematisch engagementprogramma

Het thematische engagementprogramma van Achmea IM is gericht op het verhogen van sociale, milieu- en governancestandaarden in sectoren, ketens of bij ondernemingen, die deel uitmaken van het beleggingsuniversum. Het engagementprogramma sluit aan bij de speerpunten en MVB-strategie van Achmea IM. We doen gedegen onderzoek om ondernemingen te selecteren waarmee de dialoog het meest kansrijk is.

In de 1e helft van 2025 bestaat het thematische engagementprogramma uit 10 thema's, die zich in verschillende fases bevinden. In deze thema's zijn 68 ondernemingen opgenomen. In de onderstaande tabel is de opbouw van het programma weergegeven. In de thematische sub-hoofdstukken wordt voor elk thema nader ingegaan op de doelstellingen, gesprekken en uitkomsten.

De ondernemingen zijn verspreid over verschillende regio's en markten. De focus van het programma ligt op de ontwikkelde markten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Europa, Verenigde Staten en Wereld overig (Japan, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland). De wereldkaart geeft de regionale verdeling weer van ondernemingen in het thematische engagementprogramma.

FIGUUR 6.2.1.1 REGIOVERDELING

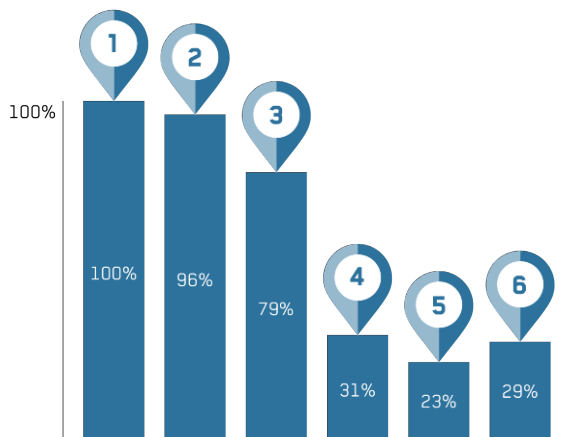
TABEL 6.2.1.1 ENGAGEMENTTHEMA'S

Thema	Speerpunt	Gestart	Sectoren/ketens
Access to Healthcare		2023 H1	Farmaceutische sector
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen		2022 H2	Supermarktketens en producenten van huishoudelijke en persoonlijke producten
Goede Voeding		2024 H1	Restaurants/supermarkten/producten voeding en dranken
Just Transition		2025 H1	Autofabrikanten en mijnbouw
Kleding en circulariteit		2023 H1	Textiel, kleding, luxe goederen en retail
Klimaattransitie Luchtvaart		2025 H1	Luchtvaartmaatschappijen en luchtvrachtvervoerders
Mensenrechten en Governance		2022 H2	Grondstoffensector, ICT- sector en de elektronische goederen sector
Nature Action		2024 H1	Nature Action 100 benchmark
Reductie CO ₂ uitstoot		2022 H2	CO ₂ -intensieve sectoren
Waterimpact en -afhankelijkheid		2025 H1	Chemische industrie

Voortgang wordt gerapporteerd aan de hand van mijlpalen. Deze worden nader toegelicht in de [bijlage: Thematische dialoog](#).

De voortgang van het thematisch engagementprogramma is als volgt:

FIGUUR 6.2.1.2 MIJLPAALVERDELING

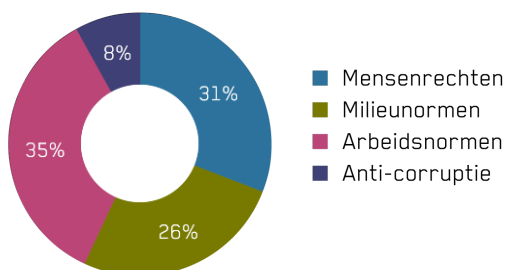
1. Analyse van het bedrijf
2. Het initiëren van de dialoog
3. Het voeren van de dialoog
4. De toezegging van de onderneming
5. Het aanpassen van het beleid en proces
6. Het afronden van de dialoog

Vanwege de korte looptijd van een aantal relatief nieuwe engagementthema's hebben veel ondernemingen mijlpaal 4 en de daaropvolgende mijlpalen nog niet behaald. Toezeggingen met betrekking tot beleidsaanpassingen en de implementatie daarvan verwachten we in de tweede helft van het engagementtraject.

6.2.2. Overzicht normatief engagementprogramma

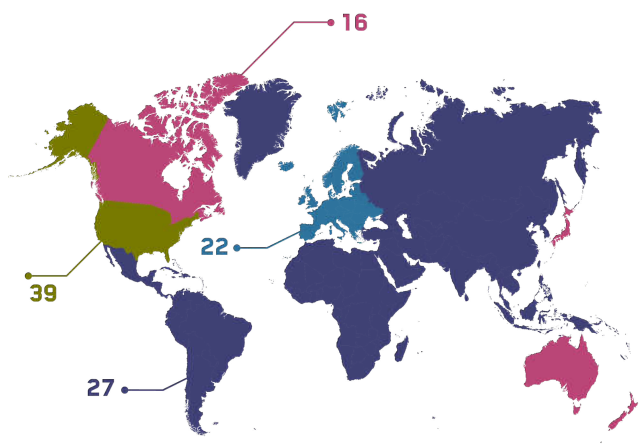
Achmea IM vindt het belangrijk om in gesprek te gaan met ondernemingen, die internationaal breed gedragen normen schenden. We noemen dit Normatief engagement. Per eind juni 2025 maken 104 ondernemingen deel uit van het normatieve engagementprogramma. Met deze ondernemingen spreken we over één of meerdere normschendingen. Het aantal schendingen waarover we spreken kan daarom afwijken van het aantal ondernemingen in het normatieve engagementprogramma. In totaal lopen er 152 dialogen. In het afgelopen halfjaar is met 25 ondernemingen een nieuwe dialoog (opnieuw) gestart. De ringdiagram toont hoe het programma is opgebouwd.

FIGUUR 6.2.2.1 NORMSCHENDING

De ondernemingen zijn verspreid over verschillende regio's en markten. De focus van het programma ligt op de ontwikkelde markten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Europa, Verenigde Staten en Wereld overig (Japan, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland). De wereldkaart geeft de regionale verdeling weer van ondernemingen in het normatief engagementprogramma.

FIGUUR 6.2.2.2 ONDERNEMINGEN NAAR REGIO

Voortgang lopende dialogen

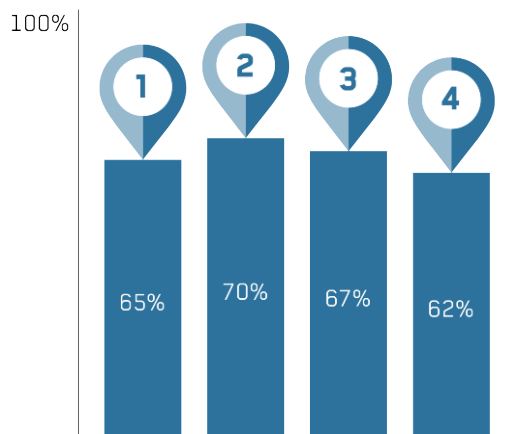
Voor normatieve dialogen onderscheiden we vier mijlpalen, zoals weergegeven in de onderstaande tabel. De voortgang per mijlpaal wordt vervolgens in iedere dialoog getoetst aan de hand van vier indicatoren: (1) er zijn geen maatregelen genomen, (2) er zijn maatregelen geïnitieerd, (3) er is een toezegging gedaan en (4) een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd. De methodologie voor normatief engagement wordt verder toegelicht in de [bijlage: Normatieve dialoog](#).

TABEL 6.2.2.1 MIJLPALLEN

Mijlpalen	
1	Het delen van relevante informatie
2	Implementatie van Beleid
3	Herstel en Verhaal
4	Opheffen en/of Voorkomen

De statistieken over de voortgang hebben betrekking op het volledige normatieve engagementprogramma. De voortgang van het normatief engagementprogramma is als volgt:

FIGUUR 6.2.2.3 MIJLPAALVERDELING⁶

1. Het delen van relevante informatie
2. Implementatie van Beleid
3. Herstel en Verhaal
4. Opheffen en/ of Voorkomen

TABEL 6.2.2.2 AFGESLOTEN DIALOGEN

Onderneming	Normschending
ABB Ltd.	Corruptie
PG&E Corporation	Mensenrechten
Shell Plc	Milieu
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	Anti-corruptie

Afgesloten en geëscaleerde dialogen

Over de gehele looptijd van het normatief engagementprogramma zijn 100 dialogen succesvol afgesloten. Dat betekent dat de ondernemingen niet langer betrokken zijn bij de vermeende schending. Met 9 ondernemingen is gedurende de gehele looptijd van het normatief engagementprogramma de dialoog voortijdig afgesloten, vanwege gebrek aan reactie en/of samenwerking.

In de rapportageperiode zijn de in de onderstaande tabel genoemde dialogen (succesvol) afgesloten. In sommige dialogen werden escalatiemaatregelen toegepast. Dit wordt besproken in het [Escalatieoverzicht](#).

⁶ De staven in de diagram weergeven het percentage dialogen waarin stappen zijn gezet (indicator 2, 3 en 4) op de mijlpalen. Wanneer een mijlpaal niet relevant is voor een dialoog, is de dialoog buiten beschouwing gehouden.

6.3. Thematisch: Access to Healthcare

Toegang tot gezondheidszorg is een mensenrecht en een belangrijk onderdeel van SDG 3 “Goede gezondheid & Welzijn”. Toegang tot gezondheidszorg is echter nog lang niet overal vanzelfsprekend, vanwege onder meer minder ontwikkelde zorgsystemen, te dure medicijnen of door het onvoldoende aansluiten van de zorg bij lokale behoeftes. Zo lopen volgens de World Health Organisation (WHO) 930 miljoen mensen het risico in armoede te vervallen door dure zorg. Het wereldwijd verbeteren van de eerstelijnszorg tegen 2030 kan 60 miljoen levens redden en de levensverwachting met 3,7 jaar verlengen⁷. Met het thema Access to Healthcare richten we ons op ondernemingen die een belangrijke rol spelen in de zorgketen en bij kunnen dragen aan een beter toegankelijke zorg voor iedereen wereldwijd. Denk bijvoorbeeld aan ondernemingen die diagnostiek verzorgen, medische apparatuur ontwikkelen, medicijnen produceren of medische hulpmiddelen distribueren.

6.3.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.3.1.1 DOELSTELLINGEN ACCESS TO HEALTHCARE

Doelstelling	Toelichting
Governance & beleid	- De onderneming geeft de thematiek rondom Access to Healthcare een plek in de bedrijfsstrategie; - De onderneming vertaalt haar strategie rondom Access to Healthcare: - Naar heldere doelstellingen; - Naar de diverse markten waar de onderneming actief is. - De onderneming en het bestuur raadplegen gestructureerd relevante experts en stakeholders op het thema Access to Healthcare. - De onderneming verankert internationale standaarden, onder andere van de 'World Health Organisation' en de OESO op in haar beleid. Bijvoorbeeld de 'WHO Model Lists of Essential Medicines'. Een lijst van de meest effectieve en veilige medicijnen die overal beschikbaar zouden moeten zijn. - De onderneming geeft haar strategie en doelstellingen op het gebied van Access to Healthcare een plek in het variabele beloningsbeleid. We screenen deze doelstellingen op basis van de principes die Achmea IM i.s.m. andere investeerders en experts heeft opgesteld¹. - De onderneming maakt een duidelijke koppeling tussen mensenrechten en haar rol in de zorgsector, ook in relatie tot de aankomende Europese regelgeving.
Implementatie & monitoring	- De onderneming heeft een transparant en verantwoord prijsbeleid. Denk bijvoorbeeld aan een koppeling tussen de prijs van haar producten/diensten, de gerealiseerde gezondheidswinst en de ontwikkelingskosten. - De onderneming gaat op een verantwoorde manier om met patenten en licenties. Dit voorkomt dat medicijnen of medische producten onbereikbaar worden. - De onderneming stuurt in haar research & development op maatschappelijke impact, gezondheidswinst, de behoeftes van ontwikkelingslanden en de gelijke toegang tot gezondheidszorg binnen landen. - De onderneming vertaalt haar strategie op Access to Healthcare naar land en/of doelgroep, specifiek beleid en naar projecten die inspelen op de lokale situaties en behoeftes. - De onderneming heeft een gedegen beleid, implementatie en onafhankelijke monitoring om zowel corruptie te voorkomen als eerlijke handelspraktijken en belastingbetalingen te garanderen. - De onderneming neemt stappen om te zorgen dat haar lobbyactiviteiten of dat sector-organisaties waarvan zij lid is, niet lobbyen voor regelgeving die Access to Healthcare beperkt. - De onderneming neemt stappen om mensenrechten te waarborgen.
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met andere ondernemingen in de toeleveringsketens, met sectorgenoten en andere stakeholders op het thema.
Transparantie	De onderneming vergroot de transparantie en rapportage over de bovengenoemde onderwerpen richting investeerders, consumenten en andere stakeholders. Inclusief lobbyactiviteiten en betalingen aan zorgverleners.

¹ <https://www.achmeainvestmentmanagement.nl/institutioneel/artikelen/nieuws/2022/10/beleggers-dringen-aan-op-inbedding-toegang-tot-medicijnen-in-beloningsbeleid-farmaceuten>

Sustainable Development Goals

Met onze doelstellingen sluiten we aan bij de ‘Sustainable Development Goals’ (SDG's). Met name op:

- SDG 3: ‘Goede Gezondheid & Welzijn’ (3.8, 3.b)

⁷ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/primary-health-care>

Samenwerking

Bij dit engagement traject zullen we samenwerken met en/of informatie gebruiken van:

- De Access to Medicine Index. Wij gebruiken deze Index onder andere bij de voorbereiding van de engagements en het samenwerken met een bredere groep van institutionele beleggers.
- Het Interfaith Center on Corporate Responsibility. Deze samenwerking zullen we met name inzetten bij het escaleren van engagement door bijvoorbeeld het indienen van resoluties.
- De investeerders coalitie die is gevormd rondom het Covid-19 investor statement en het investor statement over de integratie van toegang tot medicijnen in het beloningsbeleid⁸. We bouwen hierbij voort op de inhoudelijke kennis en inzichten die we hierbij hebben opgedaan, waaronder de principes voor het gedegen integreren van Access to Healthcare in beloningsbeleid.

Voortgang thema

In de eerste helft van 2025 hebben we contact gehad met de volgende ondernemingen:

AstraZeneca

Op 17 maart spraken we met AstraZeneca over de aankomende aandeelhoudersvergadering. We zagen in onze analyse van de stukken nog geen integratie van het thema toegang tot medicijnen in het beloningsbeleid. In het gesprek lichtte AstraZeneca toe dat dit qua doelstellingen nog te vroeg kwam. De onderneming benadrukte dat ze hier wel aan werkt en in 2026 een uitgewerkt voorstel hoopt te presenteren, tegelijk met de implementatie van de nieuwe CSRD regelgeving.

Sanofi

In het kader van de nieuwe Access to Medicine Index hadden we een gesprek met Sanofi. Er waren twee positieve ontwikkelingen. Ten eerste is de onderneming van plek 8 naar plek 3 gestegen in deze Index. Een belangrijke reden hiervoor is het opzetten van een strategisch programma om ontwikkelingslanden beter toegang te geven tot haar medicijnen. Dat programma werpt vruchten af en laat aantoonbaar nieuwe stappen zien in diverse landen, zoals een programma om de toegang tot insuline in Nigeria te verbeteren of stappen om de toegang tot het poliovaccin wereldwijd te vergroten. Ten tweede heeft de onderneming haar eerste CSRD-rapportage gepubliceerd. Het resultaat is meer informatie over het thema toegang tot medicijnen en Sanofi maakt tevens in deze rapportage een sterke koppeling met haar mensenrechtenbeleid. Sanofi is een van de eerste ondernemingen die haar CSRD-rapportage publiceert en zet daarmee een gedegen standaard neer voor andere ondernemingen in de

sector. Vanwege deze twee ontwikkelingen rapporteren we positieve voortgang in deze dialoog.

Thermo Fisher

Met Thermo Fisher begonnen we het gesprek met de laatste ontwikkelingen in de EU en de VS. De onderneming gaf aan hard te werken aan het aankomende CSRD-rapport, maar ook blij te zijn met het uitstel van de verplichting voor een CSRD-rapportage voor ondernemingen buiten de EU. De onderneming bevestigde in het gesprek haar doelen voor toegang tot zorg vast te houden, en niet aan te passen aan de andere politieke wind in de VS. Juist als wereldwijde onderneming ziet Thermo Fisher het belang van het bijdragen aan de toegankelijkheid van zorg wereldwijd. Daarnaast hebben we gesproken over hoe het verbeteren van toegang tot zorg beter in het beloningsbeleid geïntegreerd kan worden. We hebben beloofd input te leveren voor de aankomende evaluatie van het beleid. Na het gesprek hebben we daarom een aantal goede voorbeelden van sectorgenoten aan de onderneming toegestuurd.

Eli Lilly

We hebben met Eli Lilly gesproken over zowel de uitkomsten van de Access to Medicine Index, de voortgang op haar strategie, als de aanpassingen op haar strategie. Eli Lilly scoort relatief laag op de Access to Medicine Index, maar heeft wel enige vooruitgang laten zien. Ook op haar eigen doelen, om 30 miljoen patiënten te bereiken, boekt de onderneming vooruitgang. Wat betreft de nieuwe strategie na 2025 wil de onderneming de slag maken van filantropie naar een betere koppeling met haar reguliere bedrijfsprocessen. De onderneming heeft tevens de aanbeveling van Access to Medicine om al bij de ontwikkeling van nieuwe medicijnen te kijken naar de wereldwijde toegankelijkheid, in de praktijk gebracht. We noteren dit als positieve voortgang, maar wel met de kanttekening dat Eli Lilly nog diverse stappen te zetten heeft. Verder hebben we nog gesproken over de integratie van doelen ten aanzien van toegankelijkheid tot zorg, in het beloningsbeleid.

Danaher

Op de aandeelhoudersvergadering van Danaher hebben we vragen gesteld over de strategie van de onderneming voor de toegang tot haar producten. We hebben in deze vragen aangegeven dat we vinden dat de huidige strategie onderontwikkeld is en gevraagd om hier extra stappen op te zetten. Hoewel Danaher niet responsief is op onze e-mails, is deze vraag wel beantwoord op de aandeelhoudersvergadering door de raad van bestuur. Het bestuur gaf aan dit een belangrijk thema te vinden, maar dit vooral te willen adresseren via innovatie en het ontwikkelen van nieuwe producten. Wij zien dit ook als een belangrijke bouwsteen,

⁸ Institutionele beleggers komen in actie: (achmea.nl)

maar zien het richten op innovatie alleen als een onvoldoende uitgewerkte strategie. Immers, ook het prijsbeleid en het beschikbaar maken van producten in ontwikkelingslanden is hiervoor van belang. We hebben dit na afloop ook per e-mail aan de onderneming kenbaar gemaakt.

Abbott

In ons gesprek met Abbott hebben we de huidige strategie besproken rondom toegang tot gezondheidszorg. Abbott gaf aan haar huidige strategie niet aan te passen naar aanleiding van de politieke ontwikkelingen in de VS. We zijn daarnaast dieper ingegaan op de link met het beloningsbeleid. Abbott heeft aangegeven in haar jaarverslag dit te overwegen, en bevestigde dit ook in het gesprek. Dit is wat ons betreft een positieve ontwikkeling. We hebben tijdens het gesprek ook verschillende goede voorbeelden van beloningsbeleid besproken en na de vergadering meer achtergronden toegezonden. Daarnaast spraken we over het lobbybeleid. Daarbij hebben we aangedrongen om meer inzicht te geven in haar lobbyactiviteiten buiten de VS. Ook de voorbereidingen op de CSRD-rapportage van Abbott zijn besproken. Ondanks het uitstel van de invoering van de CSRD-verplichting voor ondernemingen buiten de VS, geeft aan Abbott aan wel de voorbereidingen te treffen om volgens de CSRD-verplichtingen te rapporteren.

Vervolg

We zullen ons komend halfjaar met name richten op de engagement met Aspen, Jazz Pharmaceuticals, Takeda en Amgen. Ook gaan we onderzoeken hoe we de engagement met Danaher kunnen escaleren.

6.3.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.3.2.1 MIJLPALEN ACCESS TO HEALTHCARE

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 AstraZeneca PLC	Verenigd Koninkrijk	Geneesmiddelen	5/20						
2 Sanofi	Frankrijk	Geneesmiddelen	3/20						
3 Takeda Pharmaceutical Co. Ltd.	Japan	Geneesmiddelen	9/20						
4 Eli Lilly and Company	Verenigde Staten	Geneesmiddelen	19/20						
5 Thermo Fisher Scientific Inc.	Verenigde Staten	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	BB*						
6 Danaher Corporation	Verenigde Staten	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	A*						
7 Abbott Laboratories	Verenigde Staten	Zorgproducten en -apparaten	BB*						
8 Amgen Inc.	Verenigde Staten	Biotechnologie	A*						
9 Jazz Pharmaceuticals Plc	Verenigde Staten	Geneesmiddelen	A*						
10 Aspen Pharmacare Holdings Ltd	Zuid Afrika	Geneesmiddelen	AA*						

¹ Relatieve plek in 'Access to Medicine Index' (Voor de ondernemingen met * is de MSCI ESG Score weergegeven omdat de onderneming niet is opgenomen in de 'Access to Medicine Index').

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging van het bedrijf	1. Analyse	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.3.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE.

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Sanofi	- De onderneming maakt een duidelijke koppeling tussen mensenrechten en haar rol in de zorgsector, ook in relatie tot de aankomende Europese regelgeving. - De onderneming vertaalt haar strategie op Access to Healthcare naar land en/of doelgroep, specifiek beleid en naar projecten die inspelen op de lokale situaties en behoeftes.	- Sanofi maakt in haar meest recente rapportage een gedegen koppeling met haar mensenrechtenbeleid in relatie tot de toegankelijkheid van medicijnen. - Sanofi zet nieuwe stappen in diverse landen, zoals een programma om de toegang tot insuline in Nigeria te verbeteren en een programma om de toegang tot het poliovaccin wereldwijd te vergroten.
Eli Lilly and Company	De onderneming stuurt in haar research & development op maatschappelijke impact, gezondheidswinst, de behoeftes van ontwikkelingslanden en de gelijke toegang tot gezondheidszorg binnen landen.	Eli Lilly maakt nu bij de ontwikkeling van elk nieuw medicijn zogenaamde "access plans", waarin het een strategie maakt om deze nieuwe medicijnen voor meer mensen wereldwijd toegankelijk te maken.

6.3.3. Tussentijdse beoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.3.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.3.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	40%	nee

6.4. Thematisch: Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen

Plastic wordt gebruikt in vele toepassingen, van verpakkingsmateriaal, kleding, plastic flessen tot speelgoed, koelkasten en auto's. Het gebruik van plastics biedt veel voordelen. Het materiaal is sterk, weegt weinig en is als verpakking van voedsel zeer geschikt vanwege de goede hygiëne-barrière. Zo helpt plastic verpakking bijvoorbeeld de houdbaarheid van het voedsel te verlengen. Echter, door de lange levensduur van het materiaal en de chemische stoffen in plastics, leidt het gebruik van de grote hoeveelheid plastics wereldwijd ook tot grote milieuvervuiling en zoals uit steeds meer onderzoek blijkt, ook tot gezondheidsrisico's. Vervuiling van land en water, onder andere door plastic, is inmiddels één van de vijf belangrijkste oorzaken voor verlies van biodiversiteit. Enerzijds wordt verwacht dat de plasticproductie nog enorm zal groeien. Anderzijds groeit ook het inzicht dat deze groei zeer onwenselijk is vanwege de genoemde risico's voor milieu en gezondheid. Daarom zijn de ontwikkelingen in de plastic waardeketen ook van belang voor beleggers die in veel ondernemingen in deze keten beleggen. Achmea IM zet engagement over gebruik van plastic daarom voort, nu gericht op producenten en retailers van consumentengoederen.

6.4.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.4.1.1 DOELSTELLINGEN AFBOW PLASTIC IN VERPAKKING VAN CONSUMENTENGOEDEREN

Doelstelling	Indicatoren
Governance	• Het bestuur van de onderneming erkent de ESG-risico's van plastic als materieel, steunt 'overheden in de aanpak van deze risico's; • De onderneming weerhoudt zich van lobbyactiviteiten om nieuw beleid af te zwakken of te voorkomen;
Beleid	• ESG-risico's van plastic worden als materieel erkend, analyse van technische mogelijkheden. • Marktonwikkelingen en regelgeving dienen als input voor de strategie;
Implementatie & monitoring	• De onderneming stelt ambitieuze doelen¹, bijvoorbeeld voor: • reductie van gebruik van plastic verpakkingen (in absoluut volume); • reductie van het % gebruikt plastic uit fossiele grondstoffen; • reductie van plastic afval³; • De onderneming meet en rapporteert de voortgang op deze doelen;
Samenwerking in de keten	• De onderneming werkt samen met relevante partijen in de plastic keten aan het vinden en implementeren van oplossingen die de plastictransitie kunnen versnellen;
Transparantie	De onderneming rapporteert over de voortgang op bovengenoemde doelen en kpi's en over: • de maatschappelijke impact van geproduceerde plastic op de gezondheid en op het milieu; • het beleid en maatregelen om de negatieve gevolgen van gebruik van plastic te verminderen; • hoe regelgeving en marktontwikkelingen met name gericht op de plastictransitie, invloed kunnen hebben op de resultaten van de onderneming;

1 De onderneming steunt publiekelijk regelgeving die tot doel heeft om gebruik van plastic verpakking terug te dringen en de 'business case' voor circulaire economie te versterken.

2 Deze doelen zijn bij voorkeur in lijn met het klimaatbeleid (het streven naar netto-nul uitstoot uiterlijk in 2050, op basis van 'science-based targets' voor scope 1-3) en beleid om de impact op verlies van biodiversiteit te stoppen.

3 Met het reduceren van plastic afval wordt hier niet alleen het afval van de onderneming bedoeld, maar ook het plastic afval veroorzaakt door consumenten als gevolg van het gebruik van de producten / verpakkingen geproduceerd door de onderneming en de industrie.

Sustainable Development Goals

Het engagementthema sluit aan bij verschillende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.2-6)

Samenwerking

In de eerste helft van 2025 werkte Achmea IM samen met VBDO, Planet Tracker, UNEP-FI en de Business Coalition for a Global Plastic Treaty aan de aanpak van plasticvervuiling. Na nog enkele laatste gezamenlijke engagementgesprekken besloten we in overleg met de VBDO om de gesprekken naar aanleiding van het investor statement uit 2023 af te ronden. En in de aanloop naar de volgende VN-top over het plastic verdrag, die in augustus plaatsvindt in Genève, zal Planet Tracker in juli het investor statement gericht aan de petrochemische sector

nogmaals open stellen voor nieuwe ondertekenaars. Zo krijgt ook dit belangrijke signaal aan ondernemingen die grondstoffen voor plastic produceren opnieuw aandacht. Het statement roept de petrochemische sector op om te accepteren dat de hele plastic-keten, van productie, tot recycling onderdeel wordt van het VN-verdrag. Achmea IM ondertekende dit statement al vorig jaar. Een engagement specialist van Achmea IM zal in samenwerking met UNEP-FI en de Business Coalition for a Global Plastic Treaty deelnemen aan deze VN-top over het plasticverdrag. Met onze actieve bijdrage in genoemde samenwerkingen hebben we de afgelopen jaren nadrukkelijk bijgedragen aan de zichtbaarheid van de financiële sector in het maatschappelijk debat over de schadelijke impact van single-use plastics. Dit kwam onder andere tot uiting in de verschillende investor statements die we ondersteunde en de groeiende coalitie van institutionele beleggers en banken die hun steun uitspreken voor een ambitieus VN plastic verdrag.

Conclusie

Eind juni hebben we het engagementthema over de afbouw van plastic gebruik in verpakking van consumentengoederen afgerond. In het afgelopen half jaar spraken we nogmaals met de meeste ondernemingen in het thema.

Ahold Delhaize

In juni hadden we een laatste gesprek met Ahold Delhaize. De onderneming blijft zich inzetten om plastic verpakking te reduceren. Met het toepassen van de CSRD regels voor rapportage is de kwaliteit van de rapportage, ook over plastic als verpakkingsmateriaal, verder verbeterd. Wel gaat de voortgang ten aanzien van gestelde doelen langzamer dan gepland. Dit heeft te maken met omstandigheden in de markt, zoals de relatief hoge prijs en beperkte beschikbaarheid van gerecycled plastic. Positief is dat de onderneming werkt aan nieuwe doelen voor de periode na 2025, een belangrijk onderdeel van onze engagementdoelen. Ook overweegt de onderneming serieus om zich weer aan te sluiten bij het 'Global Commitment' van de EllenMcArthur foundation. Dit is een samenwerkingsverband waarin ondernemers in de hele plastic keten werken aan reductie van single-use plastic gebruik en het bevorderen van meer circulariteit. Samenvattend beschouwen we de dialoog met Ahold als succesvol afgerond.

Carrefour

In juni spraken we nog een laatste keer met Carrefour. De onderneming heeft goede voortgang gerealiseerd wat betreft de reductie van plastic verpakking. In april van dit jaar stelde Carrefour nieuwe doelen voor reductie van plastic gebruik richting 2030. De onderneming kwam daarmee tegemoet aan een van onze engagementdoelen. Ook zal Carrefour deelnemen aan de volgende fase van het 'Global

Commitment' geleid door de EllenMcArthur Foundation. Verder heeft de onderneming met diverse grote A-merk producenten, waaronder Coca-Cola, afspraken gemaakt over het reduceren van plastic verpakkingen. Voor Coca-Cola gaat het om het introduceren van een recyclesysteem via statiegeld, in de winkels van Carrefour. Carrefour verwacht ook van de grote merken dat ze zich (opnieuw) aansluiten bij het 'Global Commitment'. Gezien de voortgang beschouwen we de dialoog met Carrefour als succesvol afgerond.

Henkel

In april 2025 vond het laatste gesprek met Henkel plaats. We bespraken de laatste ontwikkelingen, de voortgang sinds het begin van de dialoog en verwachtingen voor de periode na 2025. Henkel heeft zich gedurende de engagementperiode aangesloten bij Business Coalition die zich inzet voor een sterk VN plastic verdrag. Ook werkte de onderneming hard aan het beperken en vervangen van plastic verpakkingsmaterialen. De rapportage over materiaalgebruik en voortgang ten aanzien van gestelde doelen is ook verbeterd. En in 2024 was het percentage gerecycled plastic in verpakkingen zelfs onderdeel van de prestatiebeloning voor het bestuur. In het laatste gesprek gaf Henkel aan dat het streven naar verdere reductie van single-use plastic, inclusief het gebruik van nieuwe plastics uit fossiele brandstoffen, wordt voortgezet. De onderneming blijft ook samenwerken met diverse relevante initiatieven. Vanwege de genoemde voortgang bij Henkel beschouwen de dialoog als succesvol afgerond.

Jeronimo Martins

In mei 2025 spraken we nogmaals met Jeronimo Martins. De onderneming gaf aan dat er voortgang is ten aanzien van het doel om het gebruik van plastic in verpakkingen te beperken. Het totaal volume aan plastic verpakking daalt, en het percentage gerecycled materiaal dat gebruikt wordt neemt toe, hoewel niet zo snel als nodig om de doelen voor eind 2025 te halen. Dit heeft vooral te maken met de kosten en beschikbaarheid van goede kwaliteit gerecycled plastic. De onderneming heeft de afgelopen jaren de rapportage over plastic verpakkingen en het terugdringen daarvan, flink verbeterd. De onderneming geeft in de rapportage duidelijk aan wat de voortgang is ten aanzien van gestelde doelen en geeft daarbij ook toelichting op de voortgang. In het laatste gesprek gaf de onderneming aan de ingezette strategie te blijven voortzetten en daartoe ook te werken aan nieuwe doelen voor de periode tot 2030. Op basis van vastgestelde voortgang sluiten we de dialoog succesvol af.

Kimberly Clark

Eind juni hadden we een laatste gesprek met Kimberly Clark. Voor deze producent van persoonlijke hygiëne producten ligt de uitdaging wat betreft reductie van

single-use plastic vooral bij het gebruik van plastic in de producten. Op gebied van verpakkingen heeft de onderneming al veel reductie van plasticgebruik gerealiseerd. Bijvoorbeeld door over te stappen naar papier en karton als verpakkingsmateriaal. In het laatste gesprek deed de onderneming de toezegging om nieuwe doelen te stellen voor meer gebruik van gerecycled plastic in verpakkingen. De termijn voor het huidige doel loopt af per einde 2025. De onderneming sprak ook de verwachting uit dit jaar nog een forse stap te maken in de toename van gebruik van gerecycled materiaal en daarmee dichterbij het doel voor 2025 te komen. De hoge kosten en de beperkte beschikbaarheid van gerecycled materiaal verhinderen een snellere groei in gebruik van gerecycled plastic. Op basis van de gevoerde gesprekken, de gerapporteerde voortgang en de bereidheid om nieuwe doelen te stellen, beschouwen we de dialoog als succesvol afgerond.

L'Oréal

In juni spraken we nogmaals met L'Oréal. De onderneming laat goede voortgang zien in de reductie van plasticgebruik en heeft recent nieuwe doelen bekend gemaakt. Ook gaat de onderneming de samenwerking met partners in de plasticketen via het 'Global Commitment' voortzetten. Als een van de oplossingen voor reductie van plastic verpakkingen zet L'Oréal stevig in op gebruik van navulverpakking. Vooral in de zakelijke markt, zoals de verkoop van producten aan kappers en schoonheidssalons, is de navulverpakking heel succesvol. In de consumentenmarkt moet er nog gewerkt worden aan de acceptatie van navulverpakkingen als logische en duurzame keuze. De inzet van bekende persoonlijkheden kan daarbij helpen. Zo maakte een bekend parfum merk recent een reclamefilm waarin een bekende actrice uitlegt hoe ze haar parfumflesje hergebruikt. Zo wil L'Oréal hergebruik het 'nieuwe cool' maken. Op basis van de getoonde voortgang, de nieuwe doelen en de inzichten uit gevoerde gesprekken, hebben we er vertrouwen in dat L'Oréal zich blijft inzetten om het gebruik van plastic verpakkingen verder terug te dringen. We beschouwen ook deze dialoog als succesvol afgerond.

Procter & Gamble

In mei spraken we nog een laatste keer met Procter & Gamble. De onderneming boekt voortgang richting de doelen voor reductie van plastic verpakkingen. Zo is het gebruik van nieuwe, fossiele plastics, per productverpakking al met 21 procent gedaald ten opzichte van 2017. Het doel is om een reductie van 50 procent te behalen in 2030. Daarvoor moet de onderneming bijvoorbeeld meer gerecycled plastic gebruiken, of andere materialen dan plastic gebruiken. In 2024 gebruikte de onderneming al 17 procent gerecycled plastic voor verpakkingen. Toch gaat de

voortgang niet zo snel als de onderneming hoopte. En vooral in markten met meer wetgeving op gebied van duurzame verpakking gaat de voortgang sneller, zoals in Europa. De hogere kosten en (daardoor) beperkte beschikbaarheid van gerecycled plastic zijn een barrière voor snellere voortgang richting de gestelde doelen. Procter & Gamble ziet dat ook de staat Californië nu werkt aan strengere verpakkingswetgeving. Dit zal ook buiten Californië impact hebben omdat producenten dezelfde verpakking in de gehele Verenigde Staten willen gebruiken. Hoewel we voortgang zien bij Procter & Gamble en de onderneming zich duidelijk committeert aan het terugdringen van plastic verpakkingen, hebben we geen concrete toezegging gekregen en beschouwen we deze dialoog daarom als beperkt succesvol.

Repsol

Het lukte helaas niet om in de eerste helft van 2025 nogmaals met Repsol te spreken. De onderneming was niet in de gelegenheid om ons te woord te staan. Wel beantwoordde Repsol nog een aantal schriftelijke vragen. Uit de recente duurzaamheidsrapportage en de reactie op onze vragen, blijkt dat Repsol goede ambities had om de productie van circulaire materialen zoals gerecycled plastic of biobased plastics op te schalen. Echter, door marktontwikkelingen zoals de lage prijs voor plastic uit fossiele brandstoffen (virgin plastics) en vertraagde in werking treding van Europese regels over gebruik van gerecycled plastic, kon de onderneming deze ambities niet tijdig waarmaken. Afrondend stellen we vast dat we in het contact met Repsol duidelijk onze zorgen kenbaar hebben gemaakt over de verwachte groei van de wereldwijde plastic productie en Repsol's rol daarin. We deelden ook het investor statement van Planet Tracker⁹ dat Achmea IM met ruim 80 andere institutionele beleggers ondersteunde. Met dit statement lieten we Repsol zien dat onze zorgen breed gedeeld worden. Het statement riep de onderneming op om meer vaart te maken met de circulaire strategie. Helaas lukte het niet om de onderneming tot concrete uitspraken over nieuwe ambities of acties te bewegen.

⁹ <https://planet-tracker.org/petchem-investors/>

6.4.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.4.2.1 MIJLPALLEN AFBOW PLASTIC IN VERPAKKING VAN CONSUMENTENGOEDEREN

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Henkel AG & Co. KGaA	Duitsland	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
2 Kimberly-Clark Corp	Verenigde Staten	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
3 L'Oreal SA	Frankrijk	Persoonlijke producten	5,5						
4 Procter & Gamble Company	Verenigde Staten	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
5 Jeronimo Martins, SGPS S.A.	Portugal	Supermarktketens	2,5						
6 Carrefour SA	Frankrijk	Supermarktketens	2,5						
7 Repsol SA	Spanje	Olie en gas	n.a.						
8 Royal Ahold Delhaize N.V.	Nederland	Supermarktketens	2,5						

¹ Reductiedoel 'nieuw plastic': Dit doel betreft het terugdringen van gebruik van nieuwe plastic grondstof uit fossiele brandstoffen, ook wel 'virgin plastic' genoemd (% reductie per jaar).

LEGENDA MIJLPALLEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.4.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Kimberly-Clark Corp.	Implementatie & monitoring: De onderneming stelt ambitieuze doelen.	In het laatste gesprek deed de onderneming de toezegging om nieuwe doelen te stellen voor de toename van het gebruik van gerecycled plastic in verpakkingen.

6.4.3. Eindevaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.4.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.4.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	75%	ja

Kwalitatieve duiding

- De meeste ondernemingen benoemen de risico's van het gebruik van single-use plastics en de maatregelen die de onderneming neemt om die risico's te reduceren. De introductie van de nieuwe Europese duurzaamheidsrapportage wetgeving (CSRD) heeft hierin verdere verbetering gebracht, met de introductie van het begrip dubbele materialiteit. We vroegen ondernemingen ook om zich te onthouden van lobby tegen nieuw plasticbeleid en juist steun uit te spreken voor nieuw beleid, waaronder het VN plasticverdrag. Op onze suggestie heeft een aantal ondernemingen zich aangesloten bij de Business Coalition for an Ambitious Plastic Treaty.
- De aanpak van het terugdringen van gebruik van plastic verpakkingen is bij veel van de ondernemingen gedurende de engagementperiode verder versterkt. Wel bleek in veel gesprekken dat de ondernemingen sterk afhankelijk zijn van marktomstandigheden, vooral de petrochemie en de supermarkten. Ook bleek uit de gesprekken dat strengere verpakkingswetgeving, met bijvoorbeeld quota voor gebruik van duurzame materialen, ondernemingen helpt om de introductie van duurzame oplossingen te versnellen.
- Voor de meeste ondernemingen bleken de voor 2025 gestelde doelen te ambitieus of in een enkel geval juist te voorzichtig. Veel gesprekken gingen dan ook over het ontwikkelen van een concreter plan van aanpak, per type plastic en product, met duidelijkere, realistische doelen. De ondernemingen met doelen voor 2025 waren in ieder geval bereid nieuwe doelen te stellen, bijvoorbeeld voor 2030.
- Sommige ondernemingen namen deel aan de 'Global Commitment', een samenwerkingsverband van de EllenMcArthur Foundation, gericht op het versnellen van de circulaire economie en reductie van plasticgebruik. In 2026 start een nieuw termijn van dit initiatief en we hebben de ondernemingen aangespoord om ook aan die nieuwe termijn deel te nemen. Dit betekent bijvoorbeeld dat alle deelnemers zich committeren aan een gezamenlijk doel om het gebruik van plastic uit fossiele brandstoffen te verminderen. Ook sloten ondernemingen zich aan bij de Business Coalition.
- We spraken ook veel over het verbeteren van de rapportage over inzet en voortgang op gebied van reductie van single-use plastics. Gedurende de engagementperiode lieten de meeste ondernemingen duidelijk verbetering zien in de rapportage. Zowel wat betreft het benoemen van de relevante risico's als wat betreft de details over materiaalgebruik en de voortgang ten aanzien van gestelde doelen. In de recent gepubliceerde rapportages van Europese ondernemingen was ook een positief effect te zien van de introductie van de CSRD.

Samenvattend concluderen we dat we de ondernemingen hebben aangemoedigd tot meer acties en ambitie aangaande de reductie van single-use plastics. We hebben daarnaast ook effectief gebruik gemaakt van samenwerking met andere stakeholders en institutionele beleggers. Duidelijk is ook dat de ondernemingen voor snellere implementatie en opschaling van duurzame oplossingen de overheid nodig hebben om een eerlijk speelveld te creëren. Dat is nodig om oneerlijke prijs-/concurrentie voordelen van achterblijvers ongedaan te maken. De investor statements die we steunden bevatten ook een oproep aan beleidsmakers om met beter beleid te komen.

6.5. Thematisch: Goede Voeding

Ondanks dat het recht op een goede gezondheid is benoemd in artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, is een goede gezondheid wereldwijd niet vanzelfsprekend. Eén van de thema's die cruciaal is voor een goede gezondheid is voeding. Zowel goede - als voldoende voeding zijn van groot belang voor een gezonde samenleving. Zo is enerzijds 1 op de 9 mensen wereldwijd ondervoed en hebben anderzijds ook meer dan 650 miljoen mensen juist obesitas. Om gezondere voedingspatronen mogelijk te maken zijn niet alleen individuele keuzes van belang. Zo is het van belang dat gezonde voeding ook daadwerkelijk beschikbaar is, tegen betaalbare prijzen. Ook is het belangrijk dat consumenten goede informatie kunnen krijgen over de gezondheid van de producten die zij kopen en dat aanbieders terughoudend zijn in marketing van ongezonde producten. Kortom, juist ondernemingen zijn aan zet om betaalbare gezondere opties aan te bieden, te promoten en duidelijke informatie te geven.

Bij dit engagementthema bouwen we voort op het eerdere engagementthema 'Access to Nutrition' dat we tot 2023 hebben gevoerd met de voedingsmiddelenindustrie. Echter, voegen we nu andere sectoren toe die een belangrijke rol spelen in het beschikbaar maken van (on)gezonde voeding, zoals de supermarktsector en brouwerijen. Ook verbreden we onze doelstellingen om zo de verschillende mogelijkheden die ondernemingen hebben om gezondere voedingspatronen te stimuleren in ons engagement te adresseren. Het gaat dan om het gezonder maken van de productenportefeuille, het betaalbaarder maken van gezonde voeding, het beleid rondom de marketing van ongezonde voeding, lobbyactiviteiten, maar ook om het verbeteren van de rapportages van ondernemingen over deze onderwerpen.

6.5.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.5.1.1 DOELSTELLINGEN GOEDE VOEDING

Doelstelling	Toelichting
Governance	- De onderneming heeft publieke doelstellingen die SMART zijn geformuleerd, om de gezondheidssimpact van hun productenportefeuille te vergroten. - De onderneming integreert het thema "Gezonde Voeding" in de corporate governance, bijvoorbeeld: - Door doelen op gebied van gezonde voeding te integreren in haar beloningsbeleid. - Door het thema aantoonbaar te beleggen en te bespreken binnen de relevante commissies van het bestuur.
Beleid	- De onderneming heeft publiek beschikbaar beleid om: - Geen marketing van ongezonde voeding te richten op kinderen; - Wanneer de onderneming alcoholische dranken produceert, verantwoord alcoholgebruik tegen te gaan en de marketing daarop aan te passen; - Wanneer de onderneming babyvoeding produceert, publiekelijk kenbaar te maken dat het "The International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes" respecteert.
Implementatie & monitoring	- De onderneming boekt aantoonbaar vooruitgang op haar doelstellingen. Bijvoorbeeld via: - Het gezonder maken van bestaande producten; - Het introduceren van gezondere producten en/of menu-opties; - Het betaalbaar en breder beschikbaar maken van gezonde voeding; - Het beter informeren van klanten wat betreft de voedingswaarde van haar producten; - Het actief promoten en stimuleren van gezondere opties.
Samenwerking in de keten	- De onderneming werkt actief samen met andere belanghebbenden op het gebied van goede voeding. - De onderneming neemt publiekelijk op een positieve manier een standpunt in op het thema "Gezonde Voeding". Bijvoorbeeld via haar lobby-beleid en openbare standpunten.
Transparantie	- De onderneming meet de gezondheid van haar productenportefeuille en rapporteert hierover, bijvoorbeeld via een zogenaamd 'Nutrient Profiling System' dat de gezondheid van producten in kaart brengt. - De onderneming is transparant over haar lobbyactiviteiten op het thema "Gezonde Voeding".

Sustainable Development Goals

Dit engagementthema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 2: Geen Honger
- SDG 3: Goede Gezondheid en Welzijn

Samenwerking

Bij dit engagement traject werken we samen met het 'Long-term Investors in People's Health' (LIPH) programma van 'ShareAction', het 'Interfaith Center on Corporate Responsibility' (ICCR), het 'Access to Nutrition Initiative' en de 'Health Engagement Alliance'.

LIPH

Het 'Long-term Investors in People's Health' (LIPH) programma van ShareAction is een samenwerkingsverband op het gebied van verantwoord beleggen en gezondheid. Het internationale initiatief richt zich op asset managers en asset owners die stappen willen zetten op het thema "Gezondheid". Binnen het thema "Gezondheid" wordt aandacht besteed aan toegang tot zorg (inclusief medicijnen), een gezond milieu (denk aan de gezondheidsimpact van luchtverontreiniging), gezonde voeding en gezonde werkomstandigheden. Doelen van het programma zijn o.a.

- Samenwerking bij engagement op het thema gezondheid;
- Kennis delen om de impact van beleggingen op het thema gezondheid beter in kaart te brengen;
- Inzicht krijgen in de belemmeringen die bedrijven ervaren, bijvoorbeeld op het gebied van regelgeving, om stappen te zetten naar een gezondere samenleving.

ICCR

Het Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR) is een organisatie in de Verenigde Staten die in samenwerking met haar leden engagement voert en resoluties indient op diverse duurzaamheidsthema's, waaronder het thema "Gezonde Voeding". Deze samenwerking zullen we met name inzetten bij het escaleren wanneer engagement niet goed loopt, bijvoorbeeld door het indienen van resoluties.

Access to Nutrition Initiative

De 'Access to Nutrition Index' is een initiatief dat wereldwijd ondernemingen in de voedingssector rangschikt op basis van hun prestaties op onder andere de volgende thema's:

- Voorkomen van ondervoeding;
- Voorkomen van obesitas;
- Verantwoorde marketing richting kinderen;
- Het niet promoten van producten die borstvoeding kunnen vervangen.

De index is ontwikkeld op basis van kennis van investeerders, wetenschappers en relevante internationale organisaties zoals de 'United Nations World Health Organisation' (WHO). Er bestaat zowel een wereldwijde index, regionale indices die inzoomen op specifieke landen, als thematische indices. Voorbeelden van deze thematische indices

zijn onderzoeken naar de marketing van vervangers van borstvoeding en de gezondheid van voeding voor jonge kinderen. De resultaten laten zien dat voedingsbedrijven nog belangrijke stappen op het thema Goede Voeding kunnen zetten. Zo blijkt dat slechts 1/3 van de onderzochte voedingsproducten als gezond kunnen worden gekwalificeerd.

Om de resultaten van het onderzoek via investeerders onder de aandacht te brengen bij ondernemingen, is er zowel een investor statement als een gezamenlijk engagement programma gelanceerd vanuit het Access to Nutrition Initiative. Aan beide initiatieven nemen we in het kader van dit engagementthema actief deel.

Health Engagement Alliance

In samenwerking met VGZ, A.S.R., Cardano en Achmea IM is de Health Engagement Alliance (HEAL) opgericht, een platform om samen te werken bij het engagement met fastfood ondernemingen. In eerste instantie zal dit gericht zijn op de bekendere fastfoodketens, waaronder Restaurant Brands International (o.a. Burger King), Yum!Brands (o.a. Pizzahut, McDonald's, Sodexo en Starbucks).

Voortgang

In de eerste helft van 2025 hebben we gesproken met McDonald's, The Coca-Cola Company en AB Inbev. Ook hebben we PepsiCo een brief gestuurd naar aanleiding van de nieuwe Access to Nutrition Index.

McDonald's

Na enig aandringen vond in februari 2025 het eerste gesprek plaats. Tijdens dit gesprek heeft de onderneming meer verteld over haar aanpak van het thema gezonde voeding en aangegeven dat zij recent een nieuw team op dit thema heeft opgericht. In samenwerking met de andere leden van HEAL zijn we dieper ingegaan op de verbeterpunten voor de onderneming. Zo is een belangrijke stap die de onderneming kan zetten het vertalen van haar doelstellingen rondom gezonde voeding naar de gehele productportefeuille. Nu heeft McDonald's alleen doelstellingen voor Happy Meals. Daarnaast hebben we aangedrongen op het gebruik van Nutrient Profiling Models, een wetenschappelijke methode om de gezondheid van de productportefeuille in kaart te brengen en hierover te rapporteren. Hierdoor krijgt de onderneming zelf, maar ook investeerders meer inzicht in de voortgang op dit thema. Ook hebben we gesproken over hoe de onderneming de transparantie over haar lobbyactiviteiten kan vergroten en kan voorkomen dat het tegen regelgeving lobbyt die gezonde voeding stimuleert.

The Coca-Cola Company

The Coca-Cola Company hebben we in samenwerking met een brede coalitie van institutionele beleggers een brief gestuurd naar aanleiding van de uitkomsten van

de Access to Nutrition Index. Deze index laat zien dat er bij Coca-Cola enige vooruitgang is qua gezondheid van de productenportefeuille. Maar ook blijkt dat de onderneming nog vele stappen kan zetten om goede voeding beter in haar strategie en governance te integreren. Naar aanleiding van deze brief hebben we in mei een gesprek gehad met de onderneming. Dit gesprek was teleurstellend, onder andere, omdat in het nieuwe jaarverslag de transparantie over het thema gezonde voeding was verminderd. Tijdens het gesprek leek het dat dit een direct gevolg was van de politieke ontwikkelingen in de VS. Dit was een belangrijke reden om onze engagement kracht bij te zetten door het indienen van een resolutie voor de aandeelhoudersvergadering. Deze resolutie richtte zich op het beter inzicht krijgen in de gezondheidseffecten van suikervervangers. Deze resolutie kreeg 11,3 procent van de stemmen, wat in het huidige klimaat een goede score is.

AB Inbev

Op 11 maart bezochten we het hoofdkantoor van AB Inbev in Leuven. We zijn in het gesprek dieper ingegaan op de groei van alcoholvrije producten. AB Inbev ziet een snelle groei van deze categorie, maar heeft in tegenstelling tot haar concurrenten geen doelstelling op dit thema. Daarnaast hebben we AB Inbev aanbevolen om Nutrient Profiling Models te gebruiken, deze informatie een plek te geven in haar productontwikkeling en hierover te rapporteren. Ook wat betreft lobbyactiviteiten is er meer transparantie nodig. Daarnaast spraken we over het beleid rondom alcoholvrije producten. AB Inbev ziet een grote groei van deze productcategorie en ziet op dit vlak commerciële kansen. We hebben met de onderneming gesproken over hoe het, net als haar concurrenten, een slimmere strategie hierover kan ontwikkelen. Zo hebben enkele concurrent de strategie om bij elk verkooppunt van alcoholische dranken ook altijd een alcoholvrije optie aan te bieden. De onderneming stond open voor deze suggesties, maar stelde ook dat wijzigingen in de strategie en rapportage pas in 2026 doorgevoerd kunnen worden vanwege de implementatie van de CSRD.

PepsiCo

Ook PepsiCo hebben we namens een brede groep van institutionele beleggers een brief gestuurd over de uitkomsten van de Access to Nutrition Index. De onderneming zet stappen, zo werkt het intern al met een Nutrient Profiling Model en werkt het aan het verlagen van het zout- en vetgehalte van haar producten. Echter, de onderneming kan zeker nog meer doen. Bijvoorbeeld door geen marketing richting kinderen in te zetten en ook publiekelijk beter te rapporteren over de gezondheid van haar productenportefeuille. De onderneming heeft schriftelijk op deze brief gereageerd. PepsiCo liet weten gezonde voeding een belangrijk thema te vinden en ook

in de toekomst verdere stappen te willen zetten.

De onderneming committeerde zich echter nog niet aan het aanscherpen van haar marketingstrategie of het publiekelijk rapporteren over de gezondheid van haar productenportefeuille. De onderneming hield een engagement gesprek voor nu nog af, maar we zullen inzetten om dit gesprek in de tweede helft van 2025 plaats te laten vinden.

Vervolg

In de tweede helft van 2025 zullen we ons met name richten op het plannen van gesprekken met PepsiCo, Associated British Foods en Woolworths.

6.5.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.5.2.1 MIJLPALEN GOEDE VOEDING

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 The Coca-Cola Company	Verenigde Staten	Dranken	3,3/10						
2 PepsiCo, Inc.	Verenigde Staten	Dranken	4,5/10						
3 McDonald's Corp.	Verenigde Staten	Hotels, restaurants en vrije tijd	A*						
4 Domino's Pizza, Inc.	Verenigde Staten	Hotels, restaurants en vrije tijd	BBB*						
5 Woolworths Ltd	Australië	Consumentengoederen Distributie & Retail	AAA*						
6 Associated British Foods plc	Verenigd Koninkrijk	Voedselproducten	AA*						
7 Anheuser-Busch InBev	België	Dranken	AA*						

¹ Relatieve score in 'Access to Nutrition Global Index' (Voor de ondernemingen met * is de MSCI ESG Score weergegeven omdat de onderneming niet is opgenomen in de 'Access to Nutrition Global Index').

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.5.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.5.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.5.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	57%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.6. Thematisch: Just Transition

De transitie naar een klimaatneutrale economie heeft ingrijpende gevolgen voor werkgelegenheid, gemeenschappen, waardeketens én het milieu wereldwijd. Een rechtvaardige transitie – ofwel Just Transition – betekent dat deze omschakeling sociaal en ecologisch verantwoord plaatsvindt. Werknemers, toeleveranciers en gemeenschappen die geraakt worden door de energietransitie moeten eerlijk worden behandeld, beschermd en ondersteund. En dat geldt ook voor het milieu. Dit vraagt om beleid van ondernemingen dat inzet op sociale dialoog, her- en bijscholing van werknemers, bescherming van arbeidsrechten, zorg voor leefomstandigheden in mijnbouwgebieden en het voorkomen van milieuschade in kwetsbare regio's.

Internationale richtlijnen zoals de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights onderstrepen het belang van een rechtvaardige transitie. Toch hebben veel ondernemingen nog onvoldoende beleid en maatregelen om negatieve sociale en ecologische gevolgen van de klimaattransitie te voorkomen of te verzachten. Vooral in sectoren als de auto-industrie en mijnbouw, waar herstructurering en verandering in relevante grondstoffen centraal staan, is het risico op sociale ontwrichting en milieuschade groot. In dit engagementthema gaat Achmea IM daarom in gesprek met ondernemingen in deze sectoren. Het doel is om beleid, uitvoering en transparantie rond Just Transition te versterken, zodat de energietransitie eerlijk en duurzaam verloopt voor alle betrokkenen.

6.6.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.6.1.1 DOELSTELLINGEN JUST TRANSITION

Doelstelling	Indicatoren
Governance	- Verantwoordelijkheid voor de just transition wordt op bestuursniveau belegd en de verantwoordelijke bestuurder heeft voldoende expertise op het thema. - Het bestuur voert gestructureerd de dialoog met experts en belanghebbenden op het thema. - Ondernemingen brengen hun just transition aanpak in lijn met de relevante internationale standaarden en richtlijnen op gebied van milieu, mensenrechten en arbeidsnormen.
Beleid	- De onderneming brengt de risico's voor, en impact op het milieu, werknemers en andere belanghebbenden als gevolg van de klimaattransitie in kaart en ontwikkelt beleid om die risico's aan te pakken. - De onderneming stelt tijdsgebonden en meetbare indicatoren vast voor het mitigeren van de impact van de klimaattransitie op het milieu, haar werknemers en andere belanghebbenden. - De onderneming identificeert grondstoffen en leveranciers waarvoor het verhoogde due diligence uitvoert. - De onderneming stelt verwachtingen aan haar leveranciers ten aanzien van milieubescherming en sociale bescherming van werknemers en andere belanghebbenden. - De onderneming brengt haar beleid voor directe en indirecte lobbyactiviteiten in lijn met de doelen van de just transition.
Implementatie	- De onderneming voert de sociale dialoog met werknemers, vakbonden en andere belanghebbenden over de just transition. - De onderneming verschaft werknemers toegang tot groene en waardige banen en biedt werknemers om- en bijscholing aan. - De onderneming waarborgt milieubescherming bij haar eigen activiteiten en in de waardeketen. - De onderneming waarborgt de sociale bescherming van haar werknemers en andere belanghebbenden in de klimaattransitie. - De onderneming houdt rekening met kansengelijkheid bij de maatregelen die het neemt voor de just transition.
Monitoring & Transparantie	- De onderneming rapporteert over de risico's voor, en impact op het milieu, werknemers en andere belanghebbenden als gevolg van de klimaattransitie. - De onderneming rapporteert over de impact van de just transition maatregelen die het neemt.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit het meeste aan bij de volgende Sustainable Development Goals (SDG's):

- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei (8.5, 8.7)
- SDG 10: Ongelijkheid verminderen (10.1)

- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.6)

Samenwerking

Voor het thema Just Transition werken we samen met verschillende internationale en nationale partners. Zo nemen we deel aan het Just Transition

engagementinitiatief van het Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR) ter bevordering van verantwoorde lithiumwinning. Daarnaast zijn we betrokken bij het Investor Initiative on Responsible Nickel Supply Chains dat wordt gecoördineerd door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) en Rainforest Foundation Norway. In dit initiatief werken we samen met andere beleggers aan engagement met autofabrikanten over verantwoorde toeleveringsketens van nikkel, een cruciaal metaal voor autobatterijen.

Voortgang

In de eerste helft van het jaar hebben we het voorbereidend onderzoek voor dit thema gedaan. Ook hebben we sommige ondernemingen in het thema een brief gestuurd met een introductie van onze zorgen rond het thema en het verzoek tot een dialoog daarover. De overige brieven volgen binnenkort. Met een aantal ondernemingen staat inmiddels een eerste gesprek gepland in september.

Anglo American

Anglo American is een mijnbouwonderneming gevestigd in het Verenigd Koninkrijk en in Zuid-Afrika. Deze mijnbouwgiant is actief in onder meer koper, platina, nikkel en diamant en werkt in diverse risicovolle regio's. Daarmee is Anglo American een relevante partij voor engagement op het thema Just Transition.

Het thema Just Transition wordt erkend in de publieke communicatie van de onderneming. Tegelijkertijd laten benchmarks zoals de Corporate Human Rights Benchmark en de Net Zero Company Benchmark van Climate Action 100+ zien dat er nog veel ruimte is voor verbetering. Binnenkort wordt een engagementbrief gestuurd aan Anglo American. Daarin wordt het belang benadrukt van verdere versterking van beleid, uitvoering en transparantie.

BMW

BMW is een Duitse autofabrikant met een duidelijke strategische focus op elektrificatie, digitalisering en duurzaamheid. De onderneming produceert voertuigen onder de merken BMW, MINI en Rolls-Royce en beschikt over een wereldwijd netwerk van productielocaties en leveranciers van onderdelen. BMW speelt een centrale rol in de transitie naar duurzame mobiliteit en is daarmee een sleutelonderneming in de context van een rechtvaardige transitie.

Vanwege de omvang van het personeelsbestand, de geografische spreiding van de activiteiten en de afhankelijkheid van kritieke grondstoffen zoals lithium, kobalt en nikkel, is BMW een relevante partij voor engagement op het thema Just Transition. Zowel de interne herstructurering van werkgelegenheid als de sociale en ecologische risico's in de toeleveringsketen

maken de onderneming geschikt voor dialoog over dit onderwerp.

In de eerste helft van 2025 is een engagementbrief gestuurd aan BMW. Daarin is de onderneming uitgenodigd voor een dialoog over Just Transition. In de brief is verwezen naar positieve stappen die BMW reeds heeft gezet, zoals de ontwikkeling van het Integrative Just Transition Approach en de betrokkenheid bij ketenstandaarden via de Initiative for Responsible Mining Assurance (IRMA) en de Responsible Minerals Initiative (RMI). Tegelijkertijd is het belang benadrukt van verdere verdieping en concretisering van beleid, uitvoering en rapportage. BMW heeft toegezegd om in september 2025 in gesprek te gaan over dit onderwerp.

Ford Motor Company

Ford is een Amerikaanse autofabrikant met wereldwijde activiteiten en een duidelijke focus op elektrificatie en herstructurering van de productielijnen. De onderneming heeft een grote maatschappelijke voetafdruk, zowel via het personeelsbestand als via de wereldwijde toeleveringsketen. Daarmee is Ford een relevante partij voor engagement op het thema Just Transition.

Positieve signalen zijn onder meer de oprichting van de Social Action Council, die sociale thema's agendeert richting het bestuur, en de eisen aan mijnbouw- en verwerkingsfaciliteiten in de Supplier Code of Conduct. In mei 2025 is een engagementbrief gestuurd aan Ford Motor Company. Daarin is de onderneming uitgenodigd voor een dialoog over Just Transition. In de brief is verwezen naar bestaande initiatieven, met daarbij de oproep tot verdere verdieping en transparantie. Ford heeft toegezegd om in september 2025 in gesprek te gaan over dit onderwerp.

Stellantis

Stellantis is een van de grootste autofabrikanten ter wereld. De onderneming heeft tegenwoordig het hoofdkantoor in Nederland, maar omvat veertien automerken met historie in diverse landen, waaronder Peugeot, Citroën, Fiat, Opel, Jeep en Maserati. Stellantis is actief in meer dan 130 markten. Stellantis heeft een uitgesproken strategie gericht op elektrificatie, met als doel om tegen 2030 uitsluitend emissievrije voertuigen te verkopen in Europa. De omvang van de onderneming, de wereldwijde aanwezigheid en afhankelijkheid van kritieke grondstoffen, maken Stellantis tot een relevante partij op het thema Just Transition.

De onderneming heeft een omvangrijk personeelsbestand en een complexe, wereldwijde toeleveringsketen. Daarmee is zij blootgesteld aan sociale en ecologische risico's die samenhangen met de klimaattransitie. In de eerste rapportage onder de

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) zijn onderwerpen als sociale dialoog en vaardigheden voor innovatie aangemerkt als materiële impacts, risico's en kansen. Daarnaast zijn er inspanningen geleverd om negatieve effecten op mens en milieu in de keten te beperken, onder meer via het Global Responsible Purchasing-beleid.

Binnenkort wordt een engagementbrief gestuurd aan Stellantis. Daarin wordt de onderneming uitgenodigd voor een dialoog over Just Transition. In de brief wordt verwezen naar de stappen die reeds zijn gezet, met daarbij de oproep tot verdere integratie, concretisering en transparantie.

Renault

Renault is een Franse autofabrikant met een sterke positie in Europa en opkomende markten. De onderneming maakt deel uit van de Renault-Nissan-Mitsubishi-alliantie en heeft een duidelijke strategische focus op elektrificatie en herstructurering van de activiteiten. Met een omvangrijk personeelsbestand en een internationale waardeketen is Renault een relevante partij voor engagement op het thema Just Transition.

Renault adresseert het thema actief, onder meer via de ReKnow University, die inzet op het bij- en omscholen van medewerkers voor toekomstige mobiliteit. Ook het verantwoord inkoopbeleid in de keten is een stap in de goede richting. In de eerste helft van 2025 is een engagementbrief gestuurd aan Renault Group. Daarin is de onderneming uitgenodigd voor een dialoog over Just Transition. In de brief is verwezen naar de reeds genomen stappen, met daarbij de oproep tot verdere integratie, concretisering en transparantie. Renault heeft toegezegd om in september 2025 in gesprek te gaan over dit onderwerp.

Rio Tinto

Rio Tinto is een Brits-Australische mijnbouwonderneming met activiteiten verspreid over de hele wereld, in onder meer ijzererts, aluminium, koper en lithium. De onderneming is actief in regio's met verhoogde sociale en ecologische risico's en speelt een belangrijke rol in de toelevering van grondstoffen voor de energietransitie. Daarmee is Rio Tinto een relevante partij voor engagement op het thema Just Transition.

In de publieke communicatie erkent Rio Tinto dat mijnbouwactiviteiten impact hebben op lokale gemeenschappen. Daarbij geeft de onderneming ook aan dat ze zich inzet voor duurzame ontwikkeling in de mijngebieden. Tegelijkertijd laten benchmarks zoals de Corporate Human Rights Benchmark en het Net Zero Company Benchmark van Climate Action 100+ zien dat er ruimte is voor verbetering. Binnenkort wordt een engagementbrief gestuurd aan Rio Tinto. Daarin

wordt het belang benadrukt van verdere versterking van beleid, uitvoering en transparantie.

Vervolg

In de tweede helft van 2025 willen we met alle ondernemingen een eerste gesprek hebben.

6.6.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op de mijlpalen zien.

TABEL 6.6.2.1 MIJLPALEN JUST TRANSITION

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 BMW	Duitsland	Automobielen	1,3/20						
2 Stellantis NV	Nederland	Automobielen	3,8/20						
3 Ford Motor Company	Verenigde Staten	Automobielen	5/20						
4 Renault SA	Frankrijk	Automobielen	3,8/20						
5 Rio Tinto Limited	Australië	Metaal & Mijnbouw	14,7/25						
6 Anglo American plc	Zuid-Afrika	Metaal & Mijnbouw	11,4/25						

¹ Voor de autoproducenten tonen we de 'just transition score' van de World Benchmarking Alliance (WBA); voor de mijnbouwbedrijven tonen we de WBA score voor mensenrechten.

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toegeving beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.6.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.6.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.6.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	50%	nee
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	0%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.7. Thematisch: Kleding en circulariteit

De kledingsector heeft momenteel een grote negatieve impact op milieu en klimaat. Dit komt door het gebruik van specifieke grondstoffen inclusief chemicaliën, het veroorzaken van CO₂-emissies, het grote watergebruik en watervervuiling. De sector veroorzaakt ongeveer 8 procent van de totale CO₂-emissies wereldwijd en gebruikt jaarlijks 93 biljoen liter water. Met name de bewerking van materialen en het kleuren van de stoffen, leidt tot veel watervervuiling. Maar vooral ook de relatief korte gebruiksduur van veel kleding zorgt voor een grote milieudruk. De kledingsector is nog verre van circulair en dit leidt tot enorme volumes aan afval, bestaande uit snel afgedankte - of zelfs onverkochte kleding. Per jaar belandt er 92 miljoen ton kledingafval op stortplaatsen. En als de verwachte groei van de kledingproductie, inclusief 'fast-fashion' doorzet, zal de hoeveelheid afval veroorzaakt door de sector tegen het einde van het decennium stijgen tot 134 miljoen ton per jaar. Kortom, de huidige, lineaire wijze waarop de kledingsector functioneert, betekent een grote belasting voor het milieu en een significant risico voor het klimaat en de menselijke gezondheid. Om de milieuproblemen in deze sector te verminderen, zal ze veel meer circulair moeten worden.

6.7.1. Introductie thema

Doel van het thema

Doel van dit engagement programma is om de geselecteerde ondernemingen de nodige stappen te laten nemen om serieus de transitie van een lineaire naar een circulaire kledingsector in te zetten. We vragen daartoe het volgende van de geselecteerde ondernemingen:

TABEL 6.7.1.1 DOELSTELLINGEN KLEDING EN CIRCULARITEIT

Doelstelling	Indicatoren
Governance	De onderneming maakt de transitie naar een meer circulaire kledingsector onderdeel van de strategie. En de eindverantwoordelijkheid voor de voortgang is duidelijk belegd bij het bestuur van de onderneming
Beleid	De onderneming ontwikkelt adequaat beleid gericht op de transitie naar een circulaire economie. Onderdeel daarvan zijn concrete tijdgebonden doelen, met indicatoren waarop voortgang wordt gemeten en gerapporteerd
Implementatie & monitoring	De onderneming implementeert het beleid, meet de voortgang op basis van concrete indicatoren en rapporteert daarover in publieke rapportages
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met experts, sectorgenoten en andere relevante partijen, om kennis te ontwikkelen en te delen en daarmee de transitie te versnellen
Transparantie	De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering

Bij het onderdeel 'governance' zullen we ook kijken of doelen met betrekking tot circulariteit onderdeel zijn van het beloningsbeleid van het bestuur van de onderneming. En we zullen vragen hoe de onderneming zich opstelt ten aanzien van nieuwe wetgeving die de transitie naar meer circulair werken moet stimuleren en faciliteren. We rekenen op een constructieve houding van de ondernemingen in de sector ten aanzien van dergelijke nieuwe wetgeving.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen (12.2, 12.4, 12.5, 12.6)
- SDG 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen (14.1)

Samenwerking

Achmea IM heeft zich eind 2024 aangesloten bij het engagementinitiatief 'Fostering Action on Biodiversity through Responsible Investment in Clothing' ofwel FABRIC, gecoördineerd door de Finance for Biodiversity Foundation. De doelen van dit programma, waaronder gebruik van duurzame materialen en de transitie naar een meer circulaire kledingsector, komen grotendeels overeen met de doelen van ons engagementthema. En het FABRIC initiatief richt zich ook op ondernemingen in ons engagementthema kleding en circulariteit. Door deelname aan het FABRIC initiatief kunnen we in samenwerking een sterker signaal aan de ondernemingen geven. Zo vond het gesprek met Fast Retailing plaats in samenwerking met het FABRIC initiatief.

Voortgang thema

In het afgelopen halfjaar hebben we opnieuw met een aantal ondernemingen gesproken of schriftelijk informatie uitgewisseld. Hieronder een kort verslag van deze contacten.

Adidas

In antwoord op ons verzoek om een volgend gesprek gaf Adidas aan dit gesprek liever in de tweede helft van het jaar te doen. Wel kregen we per e-mail antwoord op een aantal inhoudelijke vragen. Zo meldde Adidas dat ze hard werkt aan de herziening van de duurzaamheidsrapportage. Belangrijk uitgangspunt daarvoor is de dubbele materialiteitsanalyse die door de EU verplicht wordt in het kader van de CSRD. Dit leidt ook tot een nieuwe kijk op materiele risico's, impact en kansen. Ook meldde Adidas voortgang in het gebruik van meer duurzame materialen. Daarvoor doet Adidas veel onderzoek naar innovaties op gebied van materialen en materiaalgebruik.

Fast Retailing

We spraken in mei met Fast Retailing. De onderneming vertelde dat ze werkt aan een analyse van impact op biodiversiteit. Landgebruik en vervuiling als oorzaken van biodiversiteitsverlies staan daarin centraal. De inzichten uit de analyse gebruikt Fast Retailing voor het stellen van prioriteiten voor het reduceren van biodiversiteitsverlies en het streven naar een meer circulaire bedrijfsvoering. Zo kijkt Fast Retailing kritisch naar de milieueffecten van gebruikte materialen en hoe dit te reduceren. Na het gesprek stuurden we een e-mail aan de onderneming met suggesties voor verdere verbetering. Dit betrof een aantal goede voorbeelden van ondernemingen die al veel rapporteren over hun impact op de natuur en hoe dat te beperken. Ook deden we suggesties voor criteria op gebied van duurzame katoen en regeneratieve landbouw en over hoe de onderneming de leveranciers kan ondersteunen in verduurzaming van materialen. Daar zullen we in een volgend gesprek op terug komen.

Kering

In juni spraken weer met Kering. De onderneming gaf in reactie op ons verzoek meer inzicht in de criteria die ze hanteert voor regeneratieve landbouw. Hiermee is voldaan aan de toezegging die Kering deed in het gesprek in september 2024. Tot deze criteria voor meer duurzame landbouw behoren het verbeteren van de bodem en reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Kering past deze aanpak ook toe voor katoen en stimuleert ook de productie van biologische katoen. Verder vertelde Kering dat de analyse van de impact op natuur en biodiversiteit verder is verbeterd. Daarmee kan Kering nog beter prioriteiten stellen voor het duurzaamheidsbeleid. Duidelijk is dat de productie en verwerking van leer prioriteit verdient. Kering werkt dan ook hard aan de reductie van de impact van de productie en verwerking van leer. Op gebied van meer circulaire businessmodellen zet Kering in op het versterken van dienstverlening zoals reparatie van producten en het verantwoord verwerken van onverkochte producten. Bovendien heeft Kering een belang genomen in Vestiaire Collective, een online platform voor verkoop van luxe kleding.

Vervolg

In de tweede helft van 2025 zullen we opnieuw met de overige ondernemingen spreken.

6.7.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.7.2.1 MIJLPALEN KLEDING EN CIRCULARITEIT

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 adidas AG	Duitsland	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						
2 FAST RETAILING CO., LTD.	Japan	Detailhandel	AA						
3 Gildan Activewear Inc.	Canada	Textiel, kleding en luxeproducten	AA						
4 Hennes & Mauritz AB	Zweden	Detailhandel	AA						
5 Industria de Diseno Textil, S.A.	Spanje	Detailhandel	AA						
6 Kering SA	Frankrijk	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						
7 TJX Companies Inc	Verenigde Staten	Detailhandel	A						
8 V.F. Corporation	Verenigde Staten	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						
9 ZOZO Inc	Japan	Detailhandel	AAA						

¹ MSCI ESG score

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.7.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Adidas	• Transparantie: De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering. • Beleid: De onderneming stelt concrete tijdgebonden doelen, met indicatoren waarop voortgang wordt gemeten en gerapporteerd.	• In het duurzaamheidsverslag over 2024 laat Adidas zien dat de rapportage over circulariteit en duurzaam materiaalgebruik is verbeterd. • Adidas heeft ook een nieuw doel gesteld: de onderneming wil dat in 2030 10 procent van het gebruikte polyester afkomstig is van textiel recycling
Kering	• Transparantie: De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair businessmodel en bedrijfsvoering.	• Kering is de toezegging nagekomen om meer details te rapporteren over de positieve impact van regeneratieve landbouw en gehanteerde criteria.

6.7.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.7.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.7.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	33%	nee

6.8. Thematisch: Klimaattransitie Luchtvaart

De luchtvaartsector staat voor een enorme uitdaging als het gaat om de klimaattransitie. Deze sector is verantwoordelijk voor ongeveer 2-3 procent van de wereldwijde CO₂-uitstoot, en de vraag naar luchtvervoer blijft groeien. Om de klimaatdoelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen, moet de luchtvaartsector drastische maatregelen nemen om de uitstoot te verminderen. Eén van de belangrijkste strategieën is de ontwikkeling en inzet van duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF). Deze brandstoffen, gemaakt van hernieuwbare bronnen zoals plantaardige oliën en afval, kunnen de CO₂-uitstoot van vliegtuigen aanzienlijk verminderen. Een andere belangrijke maatregel is het verbeteren van de operationele efficiëntie. Dit omvat het optimaliseren van vluchtroutes en het moderniseren van de vloot met zuinigere vliegtuigen om brandstofverbruik en uitstoot te minimaliseren. Voor de langetermijn moet de sector ook kijken naar hybride en elektrische vliegtuigen. Tot slot speelt regelgeving — waar ondernemingen via hun lobbyactiviteiten invloed op uitoefenen — een cruciale rol. Overheden kunnen emissienormen stellen en de sector stimuleren om te investeren in groene technologieën.

6.8.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.8.1.1 DOELSTELLINGEN KLIMAATTRANSITIE LUCHTVAART

Doelstelling	Indicatoren
Governance	- De onderneming belegt verantwoordelijkheid voor klimaatbeleid op bestuursniveau. - Beloningsbeleid voor bestuurders is gekoppeld aan klimaatdoelstellingen.
Beleid	- De onderneming heeft reductiedoelstellingen voor scope 1, 2 en 3-emissies. - De onderneming heeft extern gevalideerde 'science-based' emissiereductie-doelstellingen. - De onderneming heeft een doelstelling voor netto-nul uitstoot. - De onderneming maakt onderscheid tussen emissiereductie en -compensatie in haar strategie en doelstellingen. - De onderneming heeft een strategie en doelstellingen voor het beperken van condenssporen. - De onderneming brengt haar lobbybeleid in lijn met de eigen klimaatambities. - De onderneming voert een klimaatscenario-analyse uit.
Innovatie	- De onderneming ontwikkelt een plan voor de transitie van haar vloot. - De onderneming ontwikkelt een inkoopbeleid voor duurzame vliegtuigbrandstof. - De onderneming neemt maatregelen om route-efficiëntie te verbeteren. - De onderneming brengt geplande investeringen in lijn met haar klimaatdoelstellingen.
Samenwerking	- De onderneming werkt samen met branchegenoten en leveranciers voor het verbeteren van brandstofefficiëntie. - De onderneming werkt samen met branchegenoten en leveranciers voor de opschaling van duurzame vliegtuigbrandstof. - De onderneming draagt bij aan wetenschappelijke onderzoek over de klimaateffecten van condenssporen.
Transparantie	- De onderneming rapporteert emissiedata voor scope 1, 2 en 3-emissies. - De onderneming rapporteert over de klimaateffecten van condenssporen. - De onderneming rapporteert over haar brandstofverbruik. - De onderneming rapporteert aan CDP over haar klimaattransitieplan.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie (7.2 en 7.3)
- SDG 9: Industrie, innovatie en infrastructuur (9.4)
- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.2, 12.4 en 12.6)
- SDG 13: Klimaatactie (13.2 en 13.3)

Samenwerking

Via de 'Dutch Climate Coalition' (DCC)¹⁰ gaan we de samenwerking aan met onze Nederlandse branchegenoten. Waar ons engagement met de luchtvaartsector overlapt, voeren we samen de dialoog. Daarnaast delen we goede voorbeelden met elkaar en ontwikkelen we gezamenlijke engagementverwachtingen voor de sector.

¹⁰ De Dutch Climate Coalition (DCC) is een groep gelijkgestemde Nederlandse investeerders bestaande uit Achmea IM, APG, a.s.r. asset management, MN, Pensioenfonds Rail & OV, PGGM en Van Lanschot Kempen.

Voortgang

In de eerste helft van het jaar hebben we het voorbereidend onderzoek voor dit thema gedaan. Ook hebben we alle ondernemingen in het thema een brief gestuurd met een introductie van onze zorgen rond het thema en het verzoek tot een dialoog daarover.

Deutsche Post DHL

In onze eerste brief aan Deutsche Post DHL (hierna: DHL) hebben wij onze waardering uitgesproken voor de reeds genomen stappen om de luchtvaartgerelateerde CO₂-uitstoot te reduceren, waaronder vlootoptimalisatie en netwerkverbeteringen. Deze initiatieven tonen aan dat DHL zich bewust is van zijn verantwoordelijkheid binnen de mondiale logistieke keten en de noodzaak om klimaatrisico's te beperken. Tegelijkertijd erkennen wij de structurele uitdagingen waarmee geïntegreerde luchtvrachtvervoerders worden geconfronteerd bij het realiseren van hun klimaatambities op de middellange en lange termijn. In het engagementtraject willen wij met DHL in gesprek over de verankering van klimaatbeleid in de governance, waaronder de verantwoordelijkheid op bestuursniveau en de koppeling van beloningsbeleid aan klimaatdoelen. Daarnaast vragen wij aandacht voor de volledigheid en transparantie van het klimaatbeleid, met name ten aanzien van scope 1, 2 en 3-emissies, het gebruik van duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF), en de afstemming van lobbyactiviteiten met klimaatambities. Ook willen wij bespreken hoe innovatie en samenwerking met ketenpartners worden ingezet om emissies te reduceren, en hoe investeringen in digitalisering en modal shift bijdragen aan de klimaatdoelstellingen.

DSV

Onze dialoog met de onderneming ging van start via het delen van onze vragen en zorgen aan de onderneming per brief. DSV heeft reeds betekenisvolle stappen gezet op het gebied van klimaatbeleid, waaronder gevalideerde SBTi-doelstellingen voor netto-nul uitstoot in 2050 en een reductie van 30 procent in scope 3-emissies tegen 2030. Ook zijn er meer mogelijkheden ontstaan voor het gebruik van duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF) met de overname van Schenker en partnerschappen met onder andere Lufthansa Cargo, United Airlines en Finnair. Tegelijkertijd erkennen wij de aanzienlijke uitdagingen die gepaard gaan met het realiseren van de klimaatdoelstellingen, gezien het dominante aandeel van luchtvaartemissies en de complexiteit van de integratie van twee grote operaties. In het vervolgtraject willen wij met de onderneming in gesprek over de verankering van klimaatbeleid in de governance, de mate waarin klimaatdoelen zijn geïntegreerd in het beloningsbeleid, en de transparantie van rapportage over scope 3-emissies. Ook zullen wij aandacht besteden aan de wijze waarop DSV samenwerkt

met luchtvaartpartners en klanten om emissies te reduceren, en hoe innovatie en scenarioanalyses worden ingezet om klimaatrisico's te beheersen. In een vervolggesprek in september zullen wij hierop terugkomen.

Expeditors International

In onze eerste brief aan Expeditors International hebben wij onze waardering uitgesproken voor de inspanningen die de onderneming reeds levert op het gebied van duurzaamheid, waaronder negen jaar consistente rapportage en een top 3-ranking in het EPA SmartWay-programma onder 742 logistieke bedrijven. Deze prestaties tonen aan dat Expeditors zich bewust is van zijn rol in het beperken van klimaatverandering en de noodzaak tot actie. Tegelijkertijd erkennen wij de structurele uitdagingen waarmee logistieke dienstverleners worden geconfronteerd, met name rond het beheersen van scope 3-emissies uit uitbesteed transport en het ontwikkelen van 'science-based' emissiedoelstellingen. Wij willen met Expeditors in gesprek over de verankering van klimaatbeleid in de governance, waaronder de verantwoordelijkheid op bestuursniveau en de koppeling van beloningsbeleid aan klimaatdoelen. Daarnaast vragen wij aandacht voor de volledigheid en transparantie van het klimaatbeleid, met name ten aanzien van scope 3-emissies, de aanpak van klimaateffecten van condenssporen, en de afstemming van lobbyactiviteiten met klimaatambities. Ook willen wij bespreken hoe innovatie en samenwerking met ketenpartners worden ingezet om emissies te reduceren, en hoe investeringen in digitale oplossingen en modal shift-strategieën bijdragen aan een duurzamer logistiek netwerk.

FedEx

In onze eerste brief aan FedEx Corporation hebben wij onze waardering uitgesproken voor de reeds genomen stappen op het gebied van klimaatbeleid. FedEx heeft zich gecommitteerd aan klimaatneutrale operaties tegen 2040 en investeert aantoonbaar in vlootmodernisering en duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF). Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten bestaan die wij in een vervolgspraak graag verder willen bespreken. Zo vragen wij aandacht voor de verankering van klimaatbeleid in de governance van de onderneming, waaronder de verantwoordelijkheid op bestuursniveau en de koppeling van beloningsbeleid aan klimaatdoelen. Daarnaast is het van belang dat FedEx duidelijke en extern gevalideerde reductiedoelstellingen formuleert voor scope 1, 2 en 3-emissies, met specifieke aandacht voor luchtvaart- en grondoperaties. Ook de transparantie over de voortgang, emissie-intensiteit per diensttype en het gebruik van SAF verdient verdere verdieping. Verder willen wij met FedEx in gesprek over de wijze waarop innovatie en samenwerking met ketenpartners worden ingezet om emissies te reduceren. Denk hierbij aan digitale oplossingen voor

emissietracking, samenwerking met luchthavens en klanten voor efficiëntere logistiek, en betrokkenheid bij beleidsontwikkeling voor duurzame luchtvracht. Tot slot vragen wij aandacht voor de afstemming van lobbyactiviteiten met klimaatambities en het uitvoeren van klimaatscenario-analyses die rekening houden met verstoringen in wereldwijde toeleveringsketens. Wij zien uit naar een open en constructieve dialoog in september om deze punten verder te bespreken.

[Qantas Airways](#)

In onze eerste brief aan Qantas Airways Ltd. spraken wij onze waardering uit voor de reeds genomen stappen op het gebied van klimaatbeleid, zoals de toezegging tot netto-nul uitstoot in 2050, investeringen in duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF), vlootvernieuwing, en de integratie van ESG-doelstellingen in het beloningsbeleid. Uit deze maatregelen blijkt dat de onderneming zich bewust is van haar rol in de klimaattransitie en reeds concrete stappen heeft gezet richting verduurzaming van haar activiteiten. Tegelijkertijd blijven er belangrijke aandachtspunten bestaan. Zo willen wij met Qantas in gesprek over de verankering van klimaatbeleid in de governance, waaronder de verantwoordelijkheid op bestuursniveau en de mate waarin het beloningsbeleid daadwerkelijk gekoppeld is aan klimaatdoelen. Daarnaast vragen wij aandacht voor de volledigheid en transparantie van het klimaatbeleid, met name ten aanzien van scope 3-emissies, de aanpak van klimaateffecten van condenssporen, en de afstemming van lobbyactiviteiten met klimaatambities. Ook willen wij bespreken hoe innovatie en samenwerking met ketenpartners worden ingezet om emissies te reduceren —bijvoorbeeld via vloottransitie, SAF-inkoop en route-efficiëntie— en hoe investeringen worden afgestemd op klimaatdoelstellingen. Tot slot hechten wij waarde aan transparante rapportage, onder meer via CDP, over emissies, brandstofverbruik en klimaatplannen.

[Vervolg](#)

In de tweede helft van 2025 willen we met alle ondernemingen een eerste gesprek hebben.

6.8.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.8.2.1 MIJLPALLEN KLIMAATTRANSITIE LUCHTVAART

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 DSV A/S	Denemarken	Luchttransport & Logistiek	6,34						
2 Expeditors International of Washington, Inc.	Verenigde Staten	Luchttransport & Logistiek	6,33						
3 FedEx Corporation	Verenigde Staten	Luchttransport & Logistiek	6,22						
4 Deutsche Post AG	Duitsland	Luchttransport & Logistiek	6,32						
5 Qantas Airways Limited	Australië	Luchtvaartmaatschappijen	5,43						

¹ De MSCI Low Carbon Transition Score meet de mate van afstemming van een onderneming met de 'Low Carbon Transition'. Ondernemingen met een hogere score zijn meer in lijn met de 'Low Carbon Transition' in vergelijking met ondernemingen met lagere scores. (Score: 0-10)

LEGENDA MIJLPALLEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging van het bedrijf	1. Analyse	2. Initiëren	3. Voeren	4. Toezegging	5. Aanpassen	6. Afronding
status	status	Analyse van het bedrijf	Initiëren dialoog	Voeren dialoog	Toezegging bedrijf	Aanpassen beleid	Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.8.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.8.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.8.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	0%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.9. Thematisch: Mensenrechten & Governance

Het thema mensenrechten staat volop in de belangstelling. In Nederland heeft het IMVB-convenant een belangrijke rol gespeeld om het onderwerp structureel op de agenda te krijgen. Toch zijn er nog verschillende onderwerpen waar zowel ondernemingen als institutionele beleggers stappen kunnen zetten, zeker als het gaat om de preventie van mensenrechtenschendingen. Voorbeelden zijn de onderwerpen Herstel & Verhaal, 'Due Diligence' en hoe ondernemingen om kunnen gaan met het opereren in en/of hun blootstelling aan conflictgebieden of gebieden waar mensenrechten structureel worden geschonden. In ons normatieve engagementprogramma voeren we engagement met ondernemingen die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen met als doel deze te verhelpen. Er zijn echter ook veel stappen die ondernemingen met een hoge blootstelling aan mensenrechtenrisico's kunnen nemen om mensenrechtenschendingen te voorkomen. Dit engagementthema richt zich daarom op het verbeteren van de aanpak van mensenrechtenrisico's. Voor dit thema zijn drie sectoren geselecteerd die aansluiten bij de 'Corporate Human Rights Benchmark' (CHRB)¹¹: grondstoffen, telecom en elektronica. De ondernemingen zijn vervolgens geselecteerd op basis van aanwezigheid in de beleggingsportefeuille, diverse data (onder andere MSCI, CHRB en 'The 2022 Telco Giants Scorecard') en onze analyse van de ondernemingen.

6.9.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.9.1.1 DOELSTELLINGEN MENSENRECHTEN & GOVERNANCE

Doelstelling	Toelichting
Governance	De onderneming heeft het onderwerp mensenrechten op gedegen wijze bij het bestuur belegd. Er wordt gestructureerd dialoog gevoerd met experts en stakeholders op dit thema.
Beleid	De onderneming heeft gedegen beleid ontwikkeld op het onderwerp mensenrechten. Ook is er een gedegen uitwerking van de voor de onderneming relevante sub-onderwerpen bijvoorbeeld landrechten, arbeidsrechten, omgaan met conflictgebieden en herstel & verhaal.
Implementatie & monitoring	De onderneming implementeert haar beleid in haar eigen bedrijfsvoering en zet hierin concrete stappen. De onderneming monitort actief het eigen beleid en heeft een klachtenmechanisme opgezet.
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met andere partijen, waaronder andere ondernemingen in de toeleveringsketens, met sectorgenoten en andere stakeholders op dit thema.
Transparantie	De onderneming is transparant richting investeerders en andere belanghebbenden en rapporteert over de rol van het bestuur m.b.t. dit thema, haar beleid, de implementatie en de monitoring. Denk bijvoorbeeld aan het rapporteren over uitkomsten van due diligence en klachtenmechanismen en eventuele genomen acties naar aanleiding hiervan.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 4: Kwaliteitsonderwijs (1.4, 1.5)
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei (8.7, 8.8)
- SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten (16.1, 16.2, 16.5)

Conclusie

AT&T

In maart 2025 vond ons afsluitende gesprek met AT&T plaats. Er is gesproken over wet- en regelgeving zoals de EU CSRD en de EU CSDDD en hoe AT&T zich hieraan aanpast en op voorbereid. Hoewel AT&T, dat haar hoofdkantoor in de VS heeft, voorlopig niet hoeft te voldoen aan deze EU-wetgeving, bereidt het zich hier al wel op voor. Verder gaf AT&T aan voorzichtiger te

zullen zijn met rapportage omtrent diversiteit, gelijkheid en inclusie als gevolg van het presidentiële decreet dat dergelijk beleid in de VS beperkt. Om due diligence in de waardeketen te verbeteren, heeft AT&T haar betrokkenheid bij het audit-samenwerkingsinitiatief 'Joint Audit Committee' (JAC) vergroot en zit het nu in de raad van bestuur van de organisatie. Het aantal door JAC uitgevoerde audits is de afgelopen twee jaar fors toegenomen. Op het gebied van herstel & verhaal gaf AT&T aan het aanwezige klokkenluidersmechanisme voor medewerkers ook open te gaan stellen voor werknemers in de toeleveringsketen. AT&T zet hiermee een belangrijke stap. Tot slot kondigde AT&T een evaluatie van haar mensenrechtenaanpak aan. De onderneming wil hier eind 2025 mee starten. AT&T heeft toegezegd om de resultaten van deze beoordeling te publiceren, waarmee het aan onze engagementverwachtingen op dit onderwerp voldoet.

¹¹ De CHRB benchmark ontwikkeld door het toonaangevende instituut 'World Benchmarking Alliance'

Met deze toezegging ronden we de dialoog met AT&T positief af.

Eni

Ons engagement met Eni richtte zich de afgelopen jaren onder andere op de betrokkenheid bij milieuvervuiling in Nigeria via het minderheidsbelang in de Shell Petroleum Development Company of Nigeria Joint Venture (SPDC JV). In 2025 blijft de situatie in de Nigerdelta complex, met aanhoudende zorgen over olielekken, milieuschade en trage sanering. Shell voltooide de verkoop van haar onshore activiteiten in Nigeria via dochteronderneming SPDC aan Renaissance, maar Eni behield haar belang van 5 procent in de SPDC JV. Hoewel Eni stelt slechts een niet-operationele partner te zijn, blijft het via commissies en ad-hocoverleg betrokken bij besluitvorming binnen de joint venture. Wij zetten de dialoog met Eni over dit onderwerp voort via het normatieve engagementprogramma.

Daarnaast hebben wij tijdens het engagement benadrukt dat meer gedetailleerde informatie over de uitkomsten van leveranciersbeoordelingen gewenst is. We moedigden Eni aan om transparanter te rapporteren over trends in compliance-issues binnen de toeleveringsketen. Hoewel Eni openstond voor de dialoog, sluiten we dit engagement af zonder concrete toezeggingen of beleidswijzigingen.

General Electric Company

De dialoog met General Electric is sinds de opsplitsing in drie afzonderlijke, beursgenoteerde bedrijven (GE Aerospace, GE Vernova en GE HealthCare) in april 2024 niet meer op gang gekomen. Op basis van portefeuilleblootstelling en de materialiteit van mensenrechten richtten wij ons na de opsplitsing op GE Vernova, dat zich specialiseert in energieopwekking, -transmissie en -distributie. Voor dit traject sloten wij ons aan bij een gezamenlijke engagementinspanning onder leiding van de Investor Alliance for Human Rights.

GE Vernova liet in reactie op onze gezamenlijke engagementbrief echter weten op dat moment onvoldoende capaciteit te hebben om de dialoog aan te gaan. Daarom sluiten wij dit engagementtraject onsuccesvol af.

Nokia

In mei 2025 vond het afsluitende gesprek met Nokia plaats. De CSRD kwam uitgebreid aan bod. Als een van de eerste rapporterende bedrijven beschouwde Nokia het proces als leerzaam maar intensief. Ze zijn tevreden met het resultaat en onderzoeken verbeterpunten, onder andere via best practices. De dubbele materialiteitsanalyse bracht meer focus in de rapportage.

Komend jaar wil Nokia het mensenrechtenbeleid actualiseren om dit beter af te stemmen op de CSRD. Ook stakeholder engagement werd besproken, met aandacht voor moeilijk bereikbare groepen, die ze proberen te betrekken via lokale initiatieven. Nokia steunt de CSDDD en blijft zich hierop voorbereiden, ondanks geopolitieke onzekerheden. Er is sprake van continue monitoring, capaciteitsuitbreiding en aangescherpte due diligence vanwege wereldwijde conflicten. Mensenrechten krijgen bestuurlijke aandacht, al ontbreekt specifieke training. Complexe onderwerpen worden besproken in het audit committee. We benadrukten het belang van kwalitatieve toelichting bij cijfers over klachten en incidenten, en stuurden Nokia voorbeelden ter inspiratie.

Eerder in september 2024, spraken we met Nokia over belangrijke aardmetalen, waaronder mica. We vroegen hen destijds de risico's in kaart brengen en due diligence uit te voeren. In juni 2025 gaf Nokia aan mica recent als belangrijk aardmetaal te hebben geïdentificeerd en een samenwerking te zijn gestart om risico's in de keten aan te pakken. Gezien deze beleidswijziging sluiten we de dialoog met Nokia succesvol af.

Siemens

In april 2025 vond ook het afsluitende gesprek met Siemens plaats. Er is gesproken over de door Siemens in 2024 uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse ter voorbereiding van de EU CSRD rapportage. Specifiek voor mensenrechten heeft de dubbele materialiteitsanalyse niet tot wijzigingen geleid. Dit thema was altijd al belangrijk voor Siemens en haar stakeholders. In Duitsland geldt er bovendien al een due diligence wet die verregaande eisen aan bedrijven stelt. Daarom is het de verwachting dat Siemens goed voorbereid is voor wat er gevraagd gaat worden door de EU CSDDD. Met betrekking tot due diligence bij de leveranciers herhaalde Siemens dat haar beleid steunt op 3 pilaren: preventie, detectie en reactie. Siemens legt geen specifieke richtlijnen op die voor alle leveranciers gelden. Op bepaalde punten hanteert Siemens een 'zero tolerance' aanpak maar met betrekking tot andere onderwerpen zijn herstelmaatregelen beter op zijn plek. Siemens hanteert ook een risicogerichte ten aanzien van haar leveranciers. We hebben Siemens verzocht om meer informatie op te nemen in de rapportage over geïdentificeerde issues en meldingen in de toeleveringsketen. Ze gaven aan hiernaar te zullen kijken.

Siemens is een onderneming die op het gebied van mensenrechten haar beleid, processen en de rapportage goed op orde heeft. De dialoog wordt echter afgesloten zonder concrete toezeggingen

of beleidswijzigingen die wij aan ons engagement kunnen koppelen.

Sony

De dialoog met Sony kwam pas in juli 2024 op gang, nadat we via onze deelname aan de Collective Impact Coalition for Ethical AI – een collectief engagementinitiatief van de World Benchmarking Alliance (WBA) – in contact kwamen met de onderneming. Dit onderwerp past goed in het Mensenrechten & Governance thema, aangezien AI als een van de meest materiële mensenrechtenrisico's voor technologiebedrijven wordt gezien.

Sony beschikt over ethische richtlijnen omtrent AI en heeft een AI Ethics Committee. Daarnaast is er AI-expertise aanwezig binnen het bestuur van de onderneming. Gezichtsherkenning en andere identificatiesystemen worden door Sony benoemd als de meest materiële onderwerpen op het gebied van ethische AI. Wij verwachten echter dat Sony keuzes rondom gevoelige AI-casussen inzichtelijk maakt en een AI-mensenrechtenbeleid ontwikkelt dat verder gaat dan de huidige basisprincipes.

Hoewel er schriftelijk contact is geweest met de onderneming, houdt Sony een tweede gesprek af. Daarom sluiten we de dialoog zonder succes af.

Telenor

In juni 2025 vond ons tweede gesprek met Telenor plaats via onze deelname aan de Collective Impact Coalition for Ethical AI, een gezamenlijk engagementinitiatief van de World Benchmarking Alliance (WBA). AI wordt beschouwd als een van de meest materiële mensenrechtenrisico's voor technologiebedrijven zoals Telenor. Bedrijven die AI-diensten aanbieden of toepassen, zoals Telenor, zijn vaak nog onvoldoende transparant over hun AI-beleid. Een gebrek aan toezicht op AI kan leiden tot risico's zoals discriminatie, schending van privacy, beveiligingslekken en corruptie.

In 2024 introduceerde Telenor zes Responsible AI-principes, die bewust zijn geïntegreerd in de bestaande gedragscode in plaats van in een afzonderlijk AI-beleid. Deze principes worden momenteel vertaald naar operationele processen. Wij hebben de onderneming gevraagd om in toekomstige rapportages meer inzicht te geven in de uitvoering en resultaten van de AI-impactassessments die het uitvoert.

Eerder in het engagementtraject voerden wij ook gesprekken met Telenor over de afhandeling van het vertrek uit Myanmar ten tijde van de militaire coup in 2020. De onderneming publiceerde een document met geleerde lessen uit dit vertrek, opgesteld in samenwerking met experts en belanghebbenden. Daarnaast organiseerde Telenor een Mensenrechten

Expert Forum over verantwoorde markttoetreding en -verkoop, en rapporteerde het over de uitkomsten daarvan. Gezien deze belangrijke beleidsstappen sluiten wij de dialoog met Telenor succesvol af.

Vodafone

In april 2025 vond ons afrondende gesprek met Vodafone plaats. We spraken over de uitkomsten van de door Vodafone uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse en de jaarlijkse 'Investor & Analyst Perception Study' waaraan wij deelnamen. Er was een gelijke trend zichtbaar als voorgaande jaren. AI en cyber security zijn onderwerpen waarvoor de belangstelling groeit. In 2026 moet Vodafone rapporteren volgens de EU CSRD. Ze zijn hierop voorbereid en hebben hiervoor een speciaal team opgezet. Vodafone heeft bovendien een bestuurslid verantwoordelijk gemaakt voor de EU CSRD rapportage. Vodafone monitort de ontwikkelingen op het gebied van de Europese duurzaamheidsregulering die zijn aangekondigd in het Omnibusvoorstel maar brengt op dit moment geen wijzigingen aan in de planning. Met betrekking tot de leveranciers heeft Vodafone een programma opgezet om leveranciers te helpen bij het verbeteren van hun duurzaamheidsprestaties. Ook op het gebied van mensenrechten. Vodafone maakt hierbij gebruik van de diensten van EcoVadis en werkt samen met sectorgenoten op het gebied van audits in de toeleveringsketen. In de loop van 2025 zal Vodafone hierover een voortgangsrapport publiceren. We hebben aangegeven dat we ook meer transparantie in de rapportage zouden willen zien over de uitkomsten van klokkenluidersmechanismen. Vodafone geeft aan dat ze hier de balans zoeken tussen transparantie en het waarborgen van anonimiteit, maar zei toe in meer detail te zullen rapporten. We hebben na afloop een paar goede voorbeelden opgestuurd. We sluiten de dialoog met Vodafone succesvol af met de toezegging om meer transparantie te geven omtrent klokkenluidersmeldingen.

6.9.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.9.2.1 MIJLPALEN MENSENRECHTEN & GOVERNANCE

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Eni SpA	Italië	Olie, gas en brandstoffen	A						
2 Nokia Oyj	Finland	Communicatie-apparatuur	AA						
3 Sony Group Corporation	Japan	Producenten van huishoudelijke apparatuur	AAA						
4 Telenor ASA	Noorwegen	Telecommunicatie divers	BBB						
5 Siemens AG	Duitsland	Industriële Conglomeraten	BB						
6 General Electric Company	Verenigde Staten	Industriële Conglomeraten	BB						
7 Vodafone Group Plc	Verenigd Koninkrijk	Mobiele telecommunicatie	AA						
8 AT&T Inc.	Verenigde Staten	Telecommunicatie divers	BBB						

¹ MSCI ESG score

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialogo onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.9.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
AT&T	Implementatie & monitoring: De onderneming monitort actief het eigen beleid.	AT&T zal in 2025 haar mensenrechtenaanpak beoordelen en heeft toegezegd de uitkomsten te rapporteren.
Nokia	Samenwerking in de keten: De onderneming werkt samen met andere partijen, waaronder andere ondernemingen in de toeleveringsketens, met sectorgenoten en andere stakeholders op dit thema.	Nokia heeft haar due dilligence ten aanzien van aardmetalen verbeterd en is een samenwerking gestart om risico's in de keten aan te pakken.
Vodafone	Transparantie: De onderneming is transparant richting investeerders en andere belanghebbenden.	Vodafone heeft toegezegd meer transparantie te geven in de rapportage omtrent de uitkomsten van haar klokkenluidersmechanisme.

6.9.3. Eindevaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.9.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.9.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	88%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	50%	nee

Kwalitatieve duiding

- Ondernemingen tonen een toenemende bereidheid om mensenrechtenrisico's structureel aan te pakken, mede onder invloed van nieuwe regelgeving zoals de EU CSRD en CSDDD. Ondernemingen die vroegtijdig aan deze nieuwe standaarden voldoen laten zien dat dubbele materialiteitsanalyses bijdragen aan meer gerichte verslaglegging en beleidsontwikkeling.
- Due diligence in de toeleveringsketen blijft een uitdaging. Enkele telecombedrijven werken samen met branchegenoten via gezamenlijke auditprogramma's, maar in andere sectoren zien we dit nog nauwelijks. Daarnaast is transparantie over geïdentificeerde issues en meldingen in de keten vaak beperkt.
- Klokkenluidersmechanismen worden in toenemende mate geprofessionaliseerd. Ondernemingen bereiden hun mechanismes uit naar leveranciers en andere externe belanghebbenden en rapporteren in sommige gevallen gedetailleerd over meldingen en de genomen herstelmaatregelen.
- AI-gerelateerde mensenrechtenrisico's krijgen steeds meer aandacht, met name bij technologiebedrijven. Voorlopers hebben ethische richtlijnen en commissies opgezet, maar AI-impactassessments en transparantie over AI-gebruik blijven aandachtspunten.

6.10. Thematisch: Nature Action

De natuur en uit de natuur voortkomende producten en diensten zijn van grote waarde. Meer dan de helft van het mondiale bruto binnenlands product is afhankelijk van de natuur en haar diensten. De schade die de afgelopen decennia aan de natuur is toegebracht brengt ook de beschikbaarheid van producten en diensten uit de natuur in gevaar. De biodiversiteit, de veelheid van soorten planten en dieren, is van groot belang voor het in gezonde toestand houden van ecosystemen. Bij de afname van biodiversiteit komt het functioneren van ecosystemen in gevaar. Hierdoor kan de beschikbaarheid van vruchtbare grond, de natuurlijke zuivering van water en de bestuiving van gewassen verminderen. Omdat veel ondernemingen voor hun producten en diensten afhankelijk zijn van genoemde ecosysteemdiensten, is verlies van biodiversiteit een materieel risico voor die ondernemingen en ook voor de beleggers in deze ondernemingen. Voor beleggers is het van groot belang de risico's rond het verlies van biodiversiteit te kennen en daar actie op te ondernemen.

Zo kunnen beleggers de dialoog aangaan met de ondernemingen waarin zij beleggen over welke risico's deze ondernemingen zien en welke stappen zij kunnen zetten om de impact op verlies van biodiversiteit te beperken. Het internationale investor engagement programma 'Nature Action 100' biedt de mogelijkheid om in samenwerking met andere beleggers, het gesprek over biodiversiteitsrisico's aan te gaan met ondernemingen in de beleggingsportefeuille.

Nature Action 100 heeft tot doel om ondernemingen aan te sporen om het verlies van natuur en biodiversiteit te beperken en waar mogelijk het verlies te herstellen. Dit om de financiële risico's te reduceren en de economische belangen van investeerders op langetermijn te beschermen.

6.10.1. Introductie thema

Het beschermen van natuur en biodiversiteit staat in dit engagementthema centraal. Met het Global Biodiversity Framework als leidraad is het hoofddoel van het engagement: behoud van biodiversiteit, in zes onderdelen uitgewerkt, zoals beschreven in de tabel doelstellingen biodiversiteit hieronder. We hebben ons voor dit thema aangesloten bij het internationale engagement programma 'Nature Action 100' (NA-100) en stellen daarom ook de gezamenlijk gestelde doelen van NA-100 centraal. Met behulp van deze doelen

worden de ondernemingen aangespoord om een systematische, op de lange- termijn gerichte aanpak te ontwikkelen om de risico's rond verlies van biodiversiteit aan te pakken. Met het werken aan die doelen kunnen ondernemingen bijdragen aan het realiseren van de internationale beleidsdoelen ten aanzien van behoud en herstel van biodiversiteit¹².

Doel van het thema

De volgende engagementdoelen zijn opgesteld voor dit thema:

TABEL 6.10.1.1 DOELSTELLINGEN BIODIVERSITEIT

Doelstelling ¹	Indicatoren
Governance	Het bestuur van de onderneming heeft een duidelijke rol bij het analyseren, beoordelen en beheren van natuur-gerelateerde afhankelijkheid, impact, risico's en kansen.
Ambitie	De onderneming committeert zich publiekelijk aan het beperken van verlies van biodiversiteit en aan het bijdragen aan herstel van biodiversiteit².
Analyse	- De onderneming maakt een analyse van de impact op - en afhankelijkheid van biodiversiteitsverlies en daaraan verbonden risico's en kansen in de hele waardeketen. - De onderneming maakt deze analyse openbaar.
Doelen stellen	- De onderneming stelt tijdsgebonden, context-specifieke, wetenschappelijk onderbouwde doelen vast, gebaseerd op de impact en afhankelijkheidsanalyse. - De onderneming rapporteert jaarlijks over de voortgang ten opzichte van deze doelen.
Implementatie	- De onderneming ontwikkelt een plan van aanpak om de doelen te bereiken. - De onderneming maakt dit plan ook bekend in de jaarlijkse rapportage.

¹² Zie voor de internationale doelen het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (cbd.int)

- De onderneming werkt samen met relevante externe partijen in de hele waardeketen, zoals sectororganisaties, beleidsmakers, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van lokale gemeenschappen.

¹ Deze doelen zijn een vereenvoudigde vertaling van de NA-100 doelen: Investor Expectations – Nature Action 100

² Het bijdragen aan behoud en herstel van ecosystemen betreft de doelstelling van het Global Biodiversity Framework om uiterlijk in 2030 het verlies van biodiversiteit te stoppen en te werken aan herstel.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.2, 12.6)
- SDG 14: Leven in het water (14.1)
- SDG 15: Leven op het land (15.2, 15.5)

Geselecteerde ondernemingen

De uitvoerende organisaties van het Nature Action 100 programma hebben voor dit engagement programma 100 ondernemingen geselecteerd die grote impact hebben op het verlies van biodiversiteit¹³. Hiertoe hebben ze gebruik gemaakt van de gegevens van een aantal biodiversiteitsimpact-data specialisten¹⁴. Achmea IM heeft bij aanmelding voor deelname aan het programma de voorkeur opgegeven voor een aantal ondernemingen die voorkomen in de beleggingsportefeuille. Daarvan zijn in eerste instantie de volgende ondernemingen aan ons toegewezen:

Nutrien en WH Group. Vanaf de 2e helft van 2024 nemen we ook deel aan de dialogen met **Target Corp.** en **PepsiCo**.

Samenwerking

In de eerste helft van 2025 namen we deel aan de voorbereiding van een aantal gesprekken in het kader van het Nature Action 100 programma. Ook werkte Achmea IM samen met een aantal beleggers, ShareAction en het Investor Environmental Health Network (IEHN) aan een investor statement dat zich richt op de chemische industrie en vooral op producenten van gewasbeschermingsmiddelen. Het statement roept de sector op om de duurzaamheidsstrategie af te stemmen op de wereldwijde biodiversiteitsdoelen, vastgelegd in het Global Biodiversity Framework (GBF). Het statement doet ook expliciet de oproep aan overheden om tijdig het noodzakelijke beleid te introduceren om deze doelen te behalen, zodat de sector en beleggers zich daarop kunnen richten. Het investor statement werd eind juni gepubliceerd, met steun van ruim 40 institutionele beleggers die ruim 3,4 biljoen euro aan beheerd vermogen vertegenwoordigen.

¹³ www.natureaction100.org/companies

¹⁴ Met behulp van de impactdata is gestreefd naar de selectie van de 100 ondernemingen met 'de meeste negatieve impact'. Omdat deze impact data nog nieuw en volop in ontwikkeling zijn, is deze claim wellicht niet geheel 'absoluut'. Vast staat wel dat het gaat om 100 ondernemingen die allen een heel grote impact hebben en daarom heel relevant voor dit engagement programma.

Voortgang thema

In de eerste helft van 2025 hebben we een aantal ondernemingen gesproken. Hieronder een kort verslag van de gesprekken en relevante ontwikkelingen.

Nutrien

We spraken Nutrien weer in april. We bespraken het nieuwste duurzaamheidsverslag, de ontwikkelingen in beleid en concrete plannen om verlies van biodiversiteit te beperken. Nutrien werkt aan een biodiversiteitsimpact - en afhankelijkheidsanalyse maar kon daar in het duurzaamheidsverslag nog weinig concrete inzichten over delen. We hebben nogmaals benadrukt dat in de impactanalyse ook de impact van het gebruik van Nutrien's producten (scope 3) meegerekend moet worden. Voor Nutrien, dat zowel kunstmest als bestrijdingsmiddelen verkoopt, is het ontwikkelen van een consistente aanpak van klimaat – en biodiversiteitsrisico's van groot belang. We hebben Nutrien ook gevraagd om aan te geven hoe het de eigen biodiversiteitsstrategie ziet in de context van de doelen van het GBF.

WH Group

In mei spraken we nogmaals met WH Group. Deze producent van met name varkensvlees toont zich nog niet voldoende bewust van de urgentie van verlies van biodiversiteit. In de materialiteitsanalyse staat vooral de aanpak van klimaatrisico's centraal en mist nog een consistente analyse van impact en risico's op gebied van biodiversiteit. Wel werkt WH group bijvoorbeeld al aan de reductie van watervervuiling en van het totale watergebruik. In het gesprek hebben we de onderneming nogmaals aangemoedigd om een uitgebreide biodiversiteitsimpactanalyse uit te voeren en op basis daarvan de prioriteiten voor beleid vast te stellen. In een volgend gesprek willen we daar verder op ingaan. Ook willen we met WH Group spreken over verdere aanscherping van het beleid om ontbossing te stoppen en over de inzet op verduurzaming van de landbouw en gebruik van lokaal geproduceerd veevoer.

Vervolg

In de tweede helft van het jaar willen we ook met de overige ondernemingen in het thema spreken.

6.10.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.10.2.1 MIJLPALEN NATURE ACTION

	Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1	Nutrien Ltd.	Canada	Chemicaliën	AA						
2	WH Group Ltd. (HK)	Hong Kong	Voedselproducten	BBB						
3	PepsiCo, Inc.	Verenigde Staten	Dranken	A						
4	Target Corporation	Verenigde Staten	Consumentengoederen Distributie & Retail	AA						

¹ MSCI ESG score

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.10.3. Tussentijdse beoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben ondernemingen ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.10.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.10.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	25%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.11. Thematisch: Reductie CO₂-uitstoot

In het Klimaatakkoord van Parijs spraken 196 landen af de opwarming van de aarde te zullen beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, met het streven om de opwarming beneden de 1,5 graad Celsius te houden. Het CO₂-budget dat de mensheid heeft om catastrofale opwarming van de aarde te voorkomen zal binnen 10 jaar gebruikt worden als de uitstoot niet teruggedrongen wordt. Daarom is het noodzakelijk om de bestaande infrastructuur voor fossiele brandstoffen zoveel mogelijk uit te faseren en te werken aan een zo goed mogelijke integratie van duurzame energie en infrastructuur. Tijdens de dialoog Reductie CO₂-uitstoot gaan we met ondernemingen in gesprek over de gevolgen van een te hoge CO₂-uitstoot en de risico's die dat met zich meebrengt, maar ook over de kansen die de transitie naar duurzame energiebronnen biedt. Het gesprek richt zich op de strategie die ondernemingen kiezen en de mate waarin ze zijn voorbereid op veranderingen die in diverse klimaatscenario's worden geschetst. Voor dit thema is met behulp van CO₂-EVIC cijfers en gespecialiseerde bronnen zoals Transition Pathway Initiative (TPI) het beleggingsuniversum getoetst. Aan de hand van de uitkomst zijn ondernemingen geselecteerd met relatief de hoogste emissies en weinig aandacht in hun beleid voor de transitie naar een klimaatvriendelijk bedrijfsmodel.

6.11.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.11.1.1 DOELSTELLINGEN REDUCTIE CO₂-UITSTOOT

Doelstelling	Toelichting	Indicatoren
Governance	Ondernemingen hebben het onderwerp Klimaat op gedegen wijze bij het bestuur belegd.	- De onderneming stelt een bestuurder of bestuurscomité aan met de verantwoordelijkheid voor het toezicht op het klimaatbeleid - De onderneming neemt aan CO₂-reductie gerelateerde KPI's op in de beloning van bestuurders - De onderneming is transparant over haar betrokkenheid bij belangenorganisaties en zorgt ervoor dat de doelen in lijn zijn met haar eigen klimaatbeleid
Strategie	Ondernemingen ontwikkelen een gedegen klimaatstrategie en voeren deze uit. Dit betekent dat de strategie zowel financieel als maatschappelijk robuust moet zijn en zal leiden tot een lagere CO ₂ /EVIC.	- De onderneming stelt 'science-based targets' en laat deze extern valideren - De onderneming committeert zich aan een netto-nul uitstoot ambitie
Risicomanagement	De ondernemingen bereiden zich voor op de gevolgen van de klimaattransitie en maken kansen en risico's inzichtelijk. De ondernemingen dienen bovendien transparant te zijn over de wijze waarop zij klimaat gerelateerde kansen en risico's meten en monitoren. Ook vragen wij de ondernemingen verschillende scenario's over veranderende markten uit te werken.	- De onderneming rapporteert over klimaatrisico's en -kansen in lijn met TCFD - De onderneming stelt een klimaatscenario-analyse op
Transparantie	De ondernemingen zijn transparant over de voortgang en resultaten van genomen maatregelen.	- De onderneming rapporteert scope 1 en 2-emissiedata en laat deze extern valideren - De onderneming rapporteert aan 'CDP climate change'

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie (7.2)
- SDG 13: Klimaatactie (13.2)

Voortgang thema

Hydro One

Ondanks meerdere escalatiemaatregelen, waaronder een engagementbrief aan de CEO en het meermaals stemmen tegen de benoeming van de Chair,

heeft Hydro One nooit op onze contactverzoeken gereageerd. We sluiten de dialoog daarom onsuccesvol af.

Martin Marietta

Martin Marietta heeft de afgelopen jaren vooruitgang geboekt in haar klimaatstrategie, met als hoogtepunten de SBTi-commitment in september 2023 en de daaropvolgende verificatiefase, de netto-nul uitstoot 2050 ambitie met specifieke 2030 reductiedoelstellingen voor de cement- en de Magnesia Specialties bedrijfsonderdelen, en concrete

investeringen in hernieuwbare energie zoals de drie windturbines die in april 2024 operationeel werden bij Woodville, Ohio. De onderneming heeft bovendien haar klimaatrapportage aanzienlijk verbeterd in lijn met de TCFD-standaard. Desondanks blijven er voor beleggers belangrijke vervolgvragen bestaan over kapitaalinvesteringen in emissiereductie-maatregelen, concrete tijdlijnen voor de voltooiing van het SBTi-proces, en vooral ook praktische oplossingen voor het verzamelen van scope 3-emissiedata bij kleine transportpartners in hun waardeketen.

Aangezien Martin Marietta in 2024 aan onze engagementverwachtingen voldeed door zich te commiteren aan een netto-nul uitstoot doelstelling voor 2050, ronden wij de dialoog succesvol af.

Nucor

Ons laatste gesprek met staalproducent Nucor vond plaats naar aanleiding van een brief die wij samen met PGGM en a.s.r. aan de onderneming stuurden. In deze brief verzochten wij de onderneming om hun klimaattransitieplan in lijn te brengen met onze gezamenlijke engagementverwachtingen. Wij vroegen Nucor onder andere om een concreet financieringsplan te publiceren ter ondersteuning van de door de onderneming gestelde klimaatdoelstellingen en om meer duidelijkheid te verschaffen over de strategie voor het terugbrengen van emissies van leveranciers. In het hierop volgende gesprek lichtten wij onze verwachtingen aan de onderneming toe en spraken we over de gevolgen van het snel veranderende politieke klimaat in de Verenigde Staten. De subsidies waar Nucor van afhankelijk is voor emissiereductie-projecten, zoals de projecten voor het afvangen van CO₂, zijn wettelijk vastgelegd en zullen niet worden geraakt door verandering in het Amerikaanse klimaatbeleid. Verder kondigde Nucor aan in het aankomend rapport te zullen rapporteren over scope 3-emissiedata en haar strategie om deze emissies te verlagen.

Aangezien Nucor begin 2024 aan onze engagementverwachtingen voldeed door extern gevalideerde emissiedoelstellingen te stellen in lijn met een 1,5 graden reductiepad, ronden wij de dialoog succesvol af.

Nutrien

Ons laatste gesprek met kunstmestproducent Nutrien vond plaats naar aanleiding van een brief die wij samen met MN, PGGM en Cardano aan de onderneming stuurden. In deze brief verzochten wij de onderneming om hun klimaattransitieplan in lijn te brengen met onze gezamenlijke verwachtingen. Wij vroegen Nutrien onder andere om een concreet financieringsplan te publiceren ter ondersteuning van de door de onderneming gestelde klimaatdoelstellingen en om meer duidelijkheid te verschaffen over de

strategie voor het terugbrengen van emissies van leveranciers en gebruikers van kunstmest. Ook vroegen wij de onderneming de lobbyactiviteiten van haar brancheverenigingen te toetsen aan haar eigen beleid. Tijdens het gesprek verklaarde Nutrien dat door de nieuwe overheidskoers in de Verenigde Staten en Canada haar scope 1 en 2-emissiedoelstelling voor 2030 onhaalbaar is geworden. Een aantal belangrijke projecten voor het afvangen van CO₂ bij de productie van kunstmest zijn daardoor onhaalbaar geworden. Momenteel houdt de onderneming haar strategie en doelstellingen voor scope 1 en 2-emissies opnieuw tegen het licht. Wel kondigde Nutrien aan binnenkort over haar scope 3-emissies te zullen rapporteren. De onderneming heeft een lang proces doorlopen voor het verzamelen van gegevens van leveranciers en gebruikers.

Aangezien Nutrien door te rapporteren over scope 3-emissies voldoet aan onze engagementverwachtingen ten aanzien van transparantie over emissiedata, ronden wij de dialoog succesvol af.

Steel Dynamics

Ons laatste gesprek met staalproducent Steel Dynamics vond plaats naar aanleiding van een brief die wij samen met MN, NN Groep en Cardano aan de onderneming stuurden. In deze brief verzochten wij de onderneming om hun klimaattransitieplan in lijn te brengen met onze gezamenlijke verwachtingen. Wij vroegen Steel Dynamics onder andere om een concreet financieringsplan te publiceren ter ondersteuning van de door de onderneming gestelde klimaatdoelstellingen en om meer duidelijkheid te verschaffen over de strategie voor het terugbrengen van emissies van leveranciers. Na het gesprek stuurden wij de onderneming een aantal goede voorbeelden ter verduidelijking van onze verwachtingen.

Aangezien Steel Dynamics begin 2024 aan onze engagementverwachtingen voldeed door extern gevalideerde emissiedoelstellingen te stellen in lijn met een 1,5 graden reductiepad, ronden wij de dialoog succesvol af.

Umicore

In ons laatste gesprek met de Belgische chemicaliënproducent Umicore, reflecteerden we op het eerste jaarrapport dat de onderneming in lijn met de EU CSRD heeft uitgebracht. Umicore is een groot voorstander van de standaardisering van duurzaamheidsrapportages en daarmee van de EU CSRD. Wij gaven aan dat we toegevoegde waarde zien in meer kwantitatieve informatie over de verschillende emissiereductiemaatregelen waarmee de klimaatdoelstellingen van Umicore behaald moeten worden. Deze informatie ontbreekt momenteel. Daarnaast spraken we over de impact van Amerikaanse importheffingen en

onzekerheden rondom Amerikaanse subsidies voor klimaatmaatregelen. Umicore verwacht baat te hebben bij haar strategie om waardeketens zo lokaal mogelijk te houden, waardoor het relatief goed beschermd is tegen importheffingen. Bovendien is de klimaatstrategie van de onderneming beperkt afhankelijk van Amerikaanse klimaatsubsidies. Tot slot spraken we over 'science-based' emissiedoelstellingen die Umicore binnenkort zal moeten laten hervalideren door het 'Science Based Targets initiative' (SBTi). Wij herhaalden onze steun voor SBTi als de meest legitieme en best vergelijkbare methode voor de validatie van klimaatdoelstellingen.

Aangezien Umicore door het publiceren van een gedetailleerde klimaattransitie al sinds 2024 voldoet aan onze engagementverwachtingen op dit gebied, ronden wij de dialoog succesvol af.

Valero Energy

In 2024 plaatsten wij brandstofproducent Valero Energy op de escalatielijst. De onderneming, die zich voornamelijk richt op de raffinage van fossiele brandstoffen, heeft niet kunnen aantonen dat zij een geloofwaardige transitiestrategie heeft. Daarom stemden wij bij de aandeelhoudersvergadering van 2025 tegen de benoeming van de bestuurders. In ons engagement voorafgaand aan de aandeelhoudersvergadering lichtten wij deze escalatiemaatregelen toe. Wij wezen daarbij op het gebrek aan rapportage over scope 3-uitstoot. Deze uitstoot, veroorzaakt door de verbranding van de fossiele brandstoffen die Valero produceert, wordt geschat op ruim 90 procent van alle aan Valero gerelateerde uitstoot. Daarnaast wezen we erop dat de klimaatstrategie en doelen van Valero zich, in tegenstelling tot die van sectorgenoten, uitsluitend richten op scope 1 en 2-emissies, de uitstoot die vrijkomt tijdens het raffinageproces.

Hoewel Valero meewerkte aan het engagement, sluiten we de dialoog onsuccesvol af vanwege het gebrek aan een geloofwaardige transitiestrategie en voortgang op dit thema.

6.11.2. Voortgang thema Reductie CO₂-uitstoot

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.11.2.1 MIJLPALLEN REDUCTIE CO₂-UITSTOOT

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Valero Energy Corporation	Verenigde Staten	Olie, gas en brandstoffen	2,22						
2 Nucor Corporation	Verenigde Staten	Metaal en Mijnbouw	5,49						
3 Steel Dynamics, Inc.	Verenigde Staten	Metaal en Mijnbouw	5,73						
4 ONEOK, Inc.	Verenigde Staten	Olie, gas en brandstoffen	2,08						
5 Martin Marietta Materials, Inc.	Verenigde Staten	Bouwmaterialen	5,19						
6 Nutrien Ltd.	Canada	Chemicaliën	4,95						
7 Umicore	België	Chemicaliën	5,49						
8 Hydro One Ltd.	Canada	Elektriciteitsbedrijven	8,29						

¹ De MSCI Low Carbon Transition Score meet de mate van afstemming van een onderneming met de 'Low Carbon Transition'. Ondernemingen met een hogere score zijn meer in lijn met de 'Low Carbon Transition' in vergelijking met ondernemingen met lagere scores. (Score: 0-10)

LEGENDA MIJLPALLEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialogo onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.11.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Nucor	Strategie: De onderneming stelt 'science based targets' en laat deze extern valideren.	Steel Dynamics heeft 'Global Steel Climate Council' (GSCC) gevalideerde 'science-based targets' gesteld voor scope 1-3-emissies.
Nutrien	Transparantie: De ondernemingen zijn transparant over de voortgang en resultaten van genomen maatregelen.	Nutrien heeft een scope 3-emissie-inventaris ontwikkeld, waarmee het over al haar scope 3-emissies gaat rapporteren.
Steel Dynamics	Strategie: De onderneming stelt 'science based targets' en laat deze extern valideren.	Steel Dynamics heeft 'Global Steel Climate Council' (GSCC) gevalideerde 'science-based targets' gesteld voor scope 1, 2 en 3-emissies.

6.11.3. Tussentijdse evaluatie Reductie CO₂-uitstoot

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.11.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.11.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	62%	ja

Kwalitatieve duiding

- Er vindt een duidelijke professionalisering van klimaatrapportages plaats. Steeds meer ondernemingen voldoen aan de EU CSRD-standaarden, wat leidt tot transparantere monitoring van voortgang.
- Het in kaart brengen en reduceren van scope 3-emissies blijft echter een grote uitdaging: hoewel erkend wordt dat deze emissies vaak het grootste deel van de koolstofvoetafdruk vormen, ontbreken regelmatig betrouwbare data en concrete doelstellingen.
- SBTi-validatie wordt gezien als bewijs van geloofwaardige transitiepaden, maar de implementatie loopt vertraging op door gebrek aan sectorbrede consensus over wat een eerlijke bijdrage inhoudt.
- Geplande klimaatmaatregelen staan onder druk door onzekerheden rond subsidies, met name als gevolg van politieke veranderingen in de Verenigde Staten.
- Technologische oplossingen zoals koolstofafvang en waterstof spelen een centrale rol in reductiestrategieën, maar roepen vragen op over uitvoerbaarheid, afhankelijkheid van externe partijen en schaalbaarheid.

6.12. Thematisch: Waterimpact en -afhankelijkheid

Waterbeheer is een steeds belangrijker thema binnen duurzaam ondernemingsbeleid. Bedrijven erkennen water inmiddels als materieel onderwerp en stellen doelen, zoals het realiseren van duurzaam waterbeheer op alle productielocaties in gebieden met waterschaarste. Toch blijkt uit onderzoek met onder andere WWF en Deltares dat de vertaling van beleid naar concrete resultaten in lokale stroomgebieden nog in de kinderschoenen staat¹⁵. Ook activiteiten dichtbij huis, zoals in het stroomgebied van de Rijn, vragen om een aanpak die verder gaat dan generieke doelstellingen. Hoewel veel ondernemingen kwantitatieve doelen formuleren voor hun eigen operaties, blijft het aspect van waterkwaliteit vaak onderbelicht. Ook het gebruik van toekomstgerichte scenario's om watergerelateerde risico's te beoordelen is nog beperkt. Effectief waterbeheer vereist daarom een lokale benadering, waarbij bedrijven niet alleen hun eigen impact in kaart brengen, maar ook samenwerken met andere gebruikers binnen het stroomgebied. Dit vraagt om betrokkenheid bij lokaal waterbestuur, gezamenlijke monitoring van waterkwaliteit en transparante rapportage over voortgang en uitdagingen. Door zo'n context-specifieke aanpak kunnen bedrijven bijdragen aan het behoud van vitale watersystemen en tegelijkertijd hun eigen operationele risico's beperken.

6.12.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.12.1.1 DOELSTELLINGEN WATERIMPACT EN -AFHANKELIJKHEID

Doelstelling	Indicatoren
Governance	Aantoonbaar bespreken van watermanagement in het bestuur en integratie van het thema in het risicomanagement. In het bijzonder met aandacht voor: • lokale stakeholders; • klimaatscenario's; • de toeleveringsketen; • het in kaart brengen van waterrisico's voor de meest belangrijke stroomgebieden.
Beleid	Formuleren van contextuele doelen voor duurzaam waterbeheer, met aandacht voor: • de problematiek in lokale stroomgebieden; • waterkwantiteit; • waterkwaliteit; • meenemen van toekomstgerichte scenario's voor risicobeoordeling; • zowel de impact en de afhankelijkheden van de onderneming ten aanzien van water.
Implementatie & monitoring	• Vertalen van beleid naar concrete, lokaal relevante acties in de meest relevante stroomgebieden. • Het regelmatig monitoren van voortgang en uitdagingen op locatie, ook in eigen bedrijfsvoering.
Samenwerking in de keten	Actief samenwerken met andere watergebruikers binnen a) stroomgebieden en b) de toeleveringsketen om waterrisico's te beperken en vitale watersystemen te behouden.
Transparantie	Transparant rapporteren over: • waterdoelen en hun voortgang • de uitkomsten van scenarioanalyses • de belangrijkste stroomgebieden voor de onderneming • de samenwerking met lokale overheden, stakeholders en de toeleveringsketen

Sustainable Development Goals

Dit engagementthema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 6: Schoon water en sanitair (6.3, 6.4, 6.5 en 6.6)
- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.4)
- SDG 13: Klimaatactie (13.2, 13.3)

- SDG 14: Leven in het water (14.a)

Samenwerking

In deze engagement werken we nauw samen met NN Group bij de uitvoering van de engagement en bundelen van kennis. Daarnaast werken we nauw samen met het Valuing Water Finance Initiative¹⁶. Zo sluiten we aan bij de doelstellingen van dit initiatief

¹⁵ Nieuw rapport over watergerelateerde aanbevelingen voor verantwoord beleggen: <https://www.achmeainvestmentmanagement.nl/institutioneel/artikelen/nieuws/2024/09/nieuw-rapport-over-watergerelateerde-aanbevelingen-voor-verantwoord-beleggen>

¹⁶ <https://www.ceres.org/water/valuing-water-finance-initiative>

en trekken we samen op met de internationale investeerders uit dit netwerk op om het thema water op de kaart te zetten.

Selectie ondernemingen

Voor de selectie van ondernemingen hebben we een screening uitgevoerd. In deze screening is gekeken naar relevante sectoren, ondernemingen in de portefeuille en de prestaties van deze ondernemingen op het thema water. Ook hebben we onderzocht welke onderneming in belangrijke stroomgebieden, zoals de Rijn, activiteiten hebben. Op basis van deze screening hebben we de hieronder besproken ondernemingen geselecteerd. In deze selectie is de nadruk gelegd op de chemische industrie, en aanverwante sectoren. We zien dat deze ondernemingen een belangrijke impact op het gebied van water hebben en ook zeer van water afhankelijk zijn voor hun productieprocessen.

Voortgang

In de eerste helft van 2025 hebben we naar alle ondernemingen onze startbrieven verstuurd.

BASF

BASF uit Duitsland is de werelds grootste chemieconcern dat een breed scala aan producten ontwikkelt, van basischemicaliën tot innovatieve materialen voor sectoren zoals automotive, landbouw en consumentengoederen. In de eerste helft van 2025 hadden wij een nuttig gesprek met BASF over hun watermanagementstrategie. BASF heeft goede voortgang geboekt op hun doelstelling om duurzaam watermanagement te implementeren op alle productielocaties in gebieden van watergestress tegen 2030, waarbij ze al 70 procent van dit doel hebben bereikt. De onderneming scoort een A-rating bij CDP Water Security en maakt gebruik van gevestigde risico-evaluatie instrumenten zoals WWF Risk Filter en WRI Aqueduct. Desondanks blijven er belangrijke aandachtspunten voor vervolgspraken. BASF rapporteert voornamelijk op geaggregeerd niveau, terwijl stroomgebiedspecifieke doelstellingen en rapportage, met name voor de Rijn, nog onderontwikkeld zijn. Ook blijkt uit het gesprek dat samenwerking met lokale stakeholders in gedeelde stroomgebieden nog beperkt is gedocumenteerd, evenals de integratie van watermanagement in de toeleveringsketen. In het volgende gesprek willen wij dieper ingaan op hun scenario-analyses voor klimaatverandering op stroomgebiedniveau, concrete samenwerkingsinitiatieven met andere watergebruikers, en de balans tussen waterefficiëntie en waterkwaliteitsdoelstellingen.

DSM-Firmenich

In maart 2025 stuurden wij een brief aan DSM-Firmenich met het verzoek tot een dialoog over de waterimpact en -afhankelijkheid van de onderneming. Wij waarderen dat DSM-Firmenich het belang van

watermanagement onderkent en reeds stappen heeft gezet, zoals het integreren van waterrisico's in de waardeketen en het gebruik van middelen als de WWF Water & Biodiversity Risk Filter. Tegelijkertijd zien wij ruimte voor verdieping, met name in de vertaling van beleid naar acties op het niveau van specifieke stroomgebieden. Voor ons als Nederlandse beleggers zijn de activiteiten in het Maas- en Rijnstroomgebied van bijzonder belang, maar ook de aanpak in andere gebieden zoals de Tietê en Yangtze zijn relevante casussen. Wij moedigen DSM-Firmenich aan om haar strategie verder te lokaliseren, met aandacht voor waterkwaliteit, stakeholderbetrokkenheid en gezamenlijke initiatieven binnen stroomgebieden. In een vervolgesprek willen wij hier graag verder op ingaan, mede aan de hand van onze verwachtingen op het gebied van contextuele doelstellingen, transparantie en samenwerking binnen stroomgebieden.

Givaudan

Het Zwitserse Givaudan staat bekend als wereldleider in de productie van geuren en smaken, waarbij het bedrijf essentiële ingrediënten levert aan de parfum-, cosmetica- en voedingsmiddelenindustrie. In de eerste helft van 2025 hebben wij Givaudan benaderd met een uitnodiging tot dialoog over de watergerelateerde risico's en afhankelijkheden binnen de bedrijfsvoering. Wij erkennen de voortrekkersrol die Givaudan vervult op dit vlak, onder meer zichtbaar in de significante reductie van wateronttrekking sinds 2020 en de erkenning door CDP voor waterveiligheid. Ook de inzet van medewerkers op locatie en het gebruik van het CDP Water-framework getuigen van een doordachte aanpak. Tegelijkertijd zien wij kansen voor verdere versterking, met name in de toepassing van het beleid op stroomgebiedsniveau. Voor ons als Nederlandse institutionele beleggers zijn de activiteiten in Europese landbouwgebieden, zoals het Middellandse Zeegebied en de Alpenregio, van bijzonder belang. Daarnaast zijn wij benieuwd hoe het Sourcing4Good-programma inspeelt op waterrisico's in andere kwetsbare regio's. Wij moedigen Givaudan aan om haar strategie verder te verankeren in de lokale context, met specifieke aandacht voor waterkwaliteit, samenwerking met andere belanghebbenden en gezamenlijke initiatieven binnen stroomgebieden. In een vervolgesprek gaan wij hier graag dieper op in, mede aan de hand van onze verwachtingen op het gebied van transparantie, contextuele doelstellingen en collectieve actie.

PPG

PPG is een Amerikaans producent van coatings en verf, met wereldwijd 26 locaties met hoog watergebruik. In ons eerste, verkennende, gesprek vroegen we hoe de onderneming waterkwaliteit en lokaal waterbeheer meeneemt in risicobeoordelingen en doelstellingen, en of er samenwerking is met lokale waterautoriteiten, bijvoorbeeld in Duitsland. Ook bespraken we hoe PPG

klimaatmodellen inzet om toekomstige waterrisico's te beheersen, en hoe deze inzichten worden verwerkt in het risicomanagement. Daarnaast vroegen we naar het beheer van waterrisico's in de toeleveringsketen, welke stappen leveranciers in waterschaarse gebieden zetten en of PPG overweegt het Alliance for Water Stewardship (AWS)-kader te implementeren op locaties met een hoog watergebruik.

Sika

Sika is een gespecialiseerd chemiebedrijf dat lijm, kit en andere producten maakt voor o.a. de bouwsector en de auto-industrie. De onderneming is actief in 102 landen, heeft meer dan 400 productielocaties en heeft meer dan 34000 medewerkers in dienst. In juni hebben wij Sika onze startbrief gestuurd. In deze brief stellen we dat het positief is dat Sika het belang van water onderkent en haar waterrisico's al in kaart heeft gebracht, maar dat de onderneming nog stappen kan zetten om haar strategie te vertalen naar lokale stroomgebieden. De onderneming heeft al positief op onze brief gereageerd en in H2 2025 zal het eerste gesprek plaatsvinden.

Vervolg

In de tweede helft van 2025 zullen we ons met name richten op het verder uitvoeren van de eerste ronde gesprekken.

6.12.2. Voortgang thema

Per eind juni 2025 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.12.2.1 MIJLPALLEN WATERIMPACT EN -AFHANKELIJKHEID

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 DSM-Firmenich AG	Zwitserland	Chemicaliën	3,2						
2 PPG Industries, Inc.	Verenigde Staten	Chemicaliën	5,9						
3 BASF SE	Duitsland	Chemicaliën	5						
4 Givaudan SA	Zwitserland	Chemicaliën	6,3						
5 Sika AG	Zwitserland	Chemicaliën	4,6						

¹ De Water Stress Management Score beoordeelt het vermogen van het bedrijf om de blootstelling aan risico's met betrekking tot de waterintensiteit van zijn activiteiten te beheersen en zijn inspanningen om watergerelateerde risico's te beheren. (Score: 0-10)

LEGENDA MIJLPALLEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

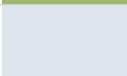
6.12.3. Tussentijdse beoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.12.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.12.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	0%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.13. ESG dialoog Nederland

Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen hebben de speciale aandacht van Nederlandse institutionele beleggers, vanwege de directe sociaaleconomische belangen die de ondernemingsactiviteiten met zich mee brengen. Belangrijke strategische besluiten van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen, zoals fusies en overnames, kunnen significante effecten hebben op lokale werkgelegenheid, de concurrentiepositie van de onderneming en duurzame langetermijnwaardecreatie. Ook beloningsvoorstellen of (her)benoemingen van bestuurders leiden regelmatig tot maatschappelijke discussie. Wij hechten er dan ook grote waarde aan om op structurele wijze de dialoog te voeren met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen waar we in belegd zijn. Bij het voeren van de dialogen trekken wij zoveel mogelijk op in collectief verband, verenigd in Eumedion. ESG Nederland bestaat uit deze dialogen.

6.13.1. Achtergrond

Overzicht dialogen

In de eerste helft van 2025 is Achmea IM in Eumedion verband de dialoog aangegaan met de hieronder genoemde Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Deze dialogen vonden plaats binnen het Eumedion verband.

TABEL 6.13.1.1 DIALOGEN MET NEDERLANDSE BEURSGENOTEERDE ONDERNEMINGEN H1 2025

Onderneming	Besproken onderwerpen
Ahold-Delhaize	Geopolitieke ontwikkelingen, governance, duurzaamheid, klimaat en strategie.
ING	Biodiversiteit, diversiteit, klimaat en wet- en regelgeving.
KPN	Duurzame langetermijnwaardecreatie, duurzaamheid, governance, strategie en wet- en regelgeving.
Philips	Beloning, duurzaamheid, mensenrechten en wet- en regelgeving.
Shell	Governance, klimaatbeleid, Nigeria en strategie.
Unilever	Duurzaamheid, klimaat, plastics en strategie.
Wolters Kluwer	Beloning, klimaat en wet- en regelgeving.

Eumedion heeft voorafgaand aan de start van het aandeelhoudersseizoen een speerpuntenbrief¹⁷ gestuurd naar Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. De onderwerpen in de speerpuntenbrief zijn:

- Ontwikkeling en onderhoud van een klimaatactieplan;
- Uitvoering van een dubbele materialiteitsanalyse (DMA);
- Vrijwillige aandeelhoudersinspraak op het duurzaamheidsverslag;

Afhankelijk van de onderneming en de actualiteiten zijn de gespreksonderwerpen per onderneming bepaald.

Ahold Delhaize

Tijdens de dialoog met Ahold Delhaize zijn diverse onderwerpen besproken op het gebied van governance, duurzaamheid en strategie. Ahold Delhaize gaf aan dat 2024 een transitiejaar is wat betreft het beloningsbeleid. Er zijn dit jaar geen structurele wijzigingen doorgevoerd. Wel heeft de onderneming een tijdelijke aanpassing gedaan aan de vergoeding voor de Raad van Commissarissen. In de loop van 2025 volgt een volledige herziening van het beloningsbeleid. Als onderdeel van het klimaatbeleid werkt de onderneming aan het opstellen van merk-specifieke scope 3-CO₂-reductieplannen, met als doel om uiteindelijk tot een overkoepelend reductiedoel te komen dat in lijn is met het Klimaatakkoord van Parijs. Het klimaatplan is nog in consultatie en ook de validatie door het Science Based Targets initiative (SBTi) is nog niet afgerond. De rapportage over duurzaamheidsinformatie blijft voorlopig onder 'limited assurance'.

Ten aanzien van mensenrechten gaf Ahold Delhaize aan dat het vaststellen van een 'living wage' complex is, mede door het ontbreken van schaalbare oplossingen. De onderneming werkt samen met brancheorganisaties om hierin stappen te zetten. Op het gebied van dierenwelzijn wordt voldaan aan wettelijke vereisten en interne standaarden.

Tot slot werd besproken dat Bol.com zich onderscheidt door assortiment, klantenservice en marketing, en dat de belangrijkste risico's voor de strategie liggen bij geopolitieke ontwikkelingen, cyberdreigingen en veranderende regelgeving. Ahold Delhaize werkt aan de implementatie van de Verklaring Omtrent Risicobeheersing, zoals vereist door de herziene Nederlandse Corporate Governance Code.

ING

Tijdens de jaarlijkse dialoog met ING is gesproken over de implementatie van de CSRD en de bijbehorende dubbele materialiteitsanalyse. ING gaf aan dat het rapportageproces structuur brengt, maar dat de strategische waarde nog beperkt is door datakwaliteit en onduidelijkheden in de regelgeving. De

¹⁷ <https://en.eumedion.nl/clientdata/217/media/clientimages/Focus-Letter-2025.pdf?v=241010133111>

onderneming verwacht dat verdere ontwikkeling van de standaarden hier verbetering in zal brengen.

ING's klimaatdoelstellingen zijn inmiddels gevalideerd door het SBTi. Er is gesproken over de mogelijkheid om een CO₂-reductiedoelstelling (inclusief scope 1, 2 en 3) op te nemen in de variabele beloning. ING gaf aan dit onderwerp mee te nemen in de verdere ontwikkeling van het beloningsbeleid. Ook werd stilgestaan bij de mogelijke klimaatzaak van Milieudefensie en de uitdagingen in de vastgoedportefeuille, waar aanvullende maatregelen worden overwogen.

Ten aanzien van biodiversiteit heeft ING een eerste analyse uitgevoerd om sectoren met verhoogd risico op natuurverlies te identificeren. Ontbossing is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Op het gebied van diversiteit en inclusie zijn er vooralsnog geen aanpassingen nodig in de VS, ondanks recente politieke ontwikkelingen.

KPN

Tijdens de jaarlijkse dialoog met KPN is gesproken over de voortgang op het gebied van duurzaamheid, strategie en governance. KPN gaf aan dat de implementatie van de CSRD niet slechts een nalevingsoefening is geweest, maar daadwerkelijk heeft bijgedragen aan het verstevigen van het beleid en het formuleren van nieuwe kritieke prestatie-indicatoren (KPI's). De rapportage wordt breed gedragen binnen de organisatie. KPN heeft voor het duurzaamheidsverslag en de land-voor-land belastingrapportage (country-by-country reporting) gekozen voor een redelijke mate van zekerheid (reasonable assurance).

Cybersecurity blijft een belangrijk aandachtspunt voor KPN. De onderneming investeert structureel in de bescherming van haar systemen en biedt ook basisbeveiliging aan voor klanten. De samenwerking met de overheid wordt als goed ervaren. KPN ziet zichzelf als een stabiele, lange termijn investeringsoptie en blijft investeren in infrastructuur, onder andere via het glasvezelprogramma.

Op het gebied van diversiteit in het senior management is nog niet aan alle doelstellingen voldaan. KPN blijft inzetten op verbetering en onderzoekt welke doelstellingen het meest effectief zijn. De niet-financiële prestatie-indicatoren voor de korte-termijnbonus (short-term incentive, STI), zoals de Net Promoter Score (NPS) en het aantal breedbandlijnen, zijn niet gehaald. KPN blijft echter vasthouden aan haar strategie als kwaliteitsspeler en stuurt op lange-termijn klanttevredenheid.

Tot slot is gesproken over de herbenoeming van een commissaris en de voorbereiding op de nieuwe Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR). KPN benadrukte het belang van zorgvuldigheid en transparantie in dit proces.

Philips

Tijdens de jaarlijkse dialoog met Philips is onder meer gesproken over de implementatie van de CSRD. Philips gaf aan dat het rapportageproces intensief was, maar ook strategische waarde heeft opgeleverd, onder andere door nauwere samenwerking tussen risicomanagement en duurzaamheidsteams. Voor het duurzaamheidsverslag over 2024 is gekozen voor beperkte zekerheid (limited assurance), omdat voor enkele nieuwe indicatoren nog geen redelijke zekerheid kon worden verkregen.

Ook werd gesproken over de voortgang op het gebied van duurzaamheid. Philips rapporteerde onder andere over het leveranciersprogramma, waarbij inmiddels 48 procent van de leveranciers zich heeft gecommitteerd aan wetenschappelijk onderbouwde klimaatdoelen (SBTi). Verder noemde Philips voorbeelden van circulaire ontwerpkeuzes en biodiversiteitsmaatregelen op productielocaties. De stijging van de uitstoot door zakenreizen en transport wordt aangepakt via aangescherpt beleid.

Ten aanzien van het beloningsbeleid is gesproken over de verwerking van eerdere feedback. Philips gaf aan dat de Raad van Commissarissen over voldoende beoordelingsruimte beschikt om onderscheid te maken tussen bestuurders, bijvoorbeeld in het geval van juridische procedures. De onderneming benadrukte dat schikkingen, met name in de Verenigde Staten, niet gelijkstaan aan schuld, maar soms in het belang van de onderneming zijn.

Tot slot werd gesproken over de situatie in Rusland en Israël en de wijze waarop Philips daar invulling geeft aan risicobeheersing en mensenrechtenbeleid. Ook is besproken dat Philips duurzaamheid als integraal onderdeel van de strategie beschouwt, maar het duurzaamheidsverslag niet als afzonderlijk stemonderwerp op de aandeelhoudersvergadering heeft geagendeerd.

Shell

In het gesprek met Shell is gesproken over de recente aanpassingen in de klimaatdoelstellingen van de onderneming. Shell heeft in 2024 aangekondigd te streven naar een reductie van 15–20 procent van de CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2016, waar eerder nog een doelstelling van 20 procent gold. De eerdere ambitie van 45 procent reductie in 2035 is volledig losgelaten.

Er is met name stilgestaan bij de vraag in hoeverre de gehanteerde intensiteitsdoelstelling daadwerkelijk bijdraagt aan de wereldwijde reductie van CO₂-uitstoot. Shell heeft hierop geen concreet antwoord kunnen geven, wat de zorgen over de effectiviteit van de klimaatstrategie versterkt. Dit wordt meegenomen in de verdere gesprekken met de onderneming en was

aanleiding om tegen de herbenoeming van de 'chair' van het bestuur te stemmen.

Een tweede reden voor de tegenstem was de zorg over de verkoop van de activiteiten in Nigeria en de onduidelijkheid over het proces voor de verkoop. Hier is wederom over gesproken tijdens de dialoog. En op de aandeelhoudersvergadering van Shell is ook in samenwerking met andere institutionele beleggers een vraag gesteld over hoe Shell richtlijnen en waarborgen kan hanteren bij de verkoop van olie- en gasactiviteiten. Deze vraag was specifiek gericht op het waarborgen van verantwoord ondernemingsgedrag bij desinvesteringen, mede in het licht van de veroorzaakte milieuschade in Nigeria.

Unilever

We spraken met Unilever over de recente aanpassing van de strategie. Daarbij werd signaleerd dat de onderneming mogelijk een verschuiving maakt van een stakeholdergerichte naar een meer aandeelhoudersgerichte benadering. Zo is het gewicht van duurzaamheid in de beloningsstructuur verlaagd en zijn ambities op bepaalde ESG-thema's bijgesteld. Unilever gaf aan dit niet te zien als een afweging tussen rendement en duurzaamheid, maar als een tijdelijke vertraging tussen inspanningen en het zichtbaar worden van de resultaten.

De doelstellingen op het gebied van plastic zijn aangepast om beter aan te sluiten bij wat volgens Unilever realistisch en haalbaar is. Volgens de onderneming heeft dit geen gevolgen voor het behalen van de klimaatdoelstellingen. De strategie en duurzaamheidsambities zouden nu beter op elkaar zijn afgestemd.

Ondanks deze toelichting zijn zorgen over de koerswijziging blijven bestaan. We blijven hierover in gesprek met de onderneming.

Wolters Kluwer

In het gesprek met Wolters Kluwer is onder meer gesproken over de aanpassing van de niet-financiële prestatie-indicatoren in de korte-termijnbeloning. De doelstelling met betrekking tot het buiten gebruik stellen van servers is vervangen door een doelstelling gericht op het verminderen van de ecologische voetafdruk van kantoren (scope 1 en 2). Volgens Wolters Kluwer is met de serverontmanteling al veel bereikt, waardoor het tijd was voor een nieuwe focus. Voor scope 3 is het volgens de onderneming nog te vroeg om concrete doelen te formuleren; eerst is meer inzicht nodig. De voortgang zal worden gemonitord.

Ook is gesproken over de implementatie van de CSRD. Wolters Kluwer heeft een dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd en benadrukt dat het rapportageproces niet als afvinkoefening wordt benaderd. Er worden

verdiepende analyses uitgevoerd om relevante thema's beter te begrijpen. In het jaarverslag is over alle materiële milieu- en klimaatthema's gerapporteerd. Voor mensenrechten is meer dataverzameling nodig.

Tot slot werd besproken dat de onderneming werkt aan een beter begrip van scope 3-emissies in de toeleveringsketen, onder andere via een nieuw leveranciersbeoordelingsinstrument. De haalbaarheid van de reductiedoelstelling voor 2030 wordt nog geëvalueerd.

6.14. Collectieve initiatieven

Achmea IM is aangesloten bij een aantal (inter)nationale samenwerkingsverbanden ter bevordering, ontwikkeling of uitdraging van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Zo trekt Achmea IM op met andere institutionele beleggers in engagement, bijvoorbeeld waar de collectieve dialoog effectiever is dan de

individuele. Ook ondersteunt Achmea IM regelmatig investor statements: gezamenlijke verklaringen van institutionele beleggers waarin zij hun verwachtingen uitspreken richting bedrijven, sectoren of beleidsmakers over duurzaamheidskwesties.

Aansluiting bij doorlopende internationale initiatieven
Achmea IM ondersteunt doorlopend de volgende initiatieven:

TABEL 6.14.1 OVERZICHT DOORLOPENDE INTERNATIONALE INITIATIEVEN

Initiatief	Rol	Speerpunt
Access to Nutrition Initiative	Supporting Investor	Gezondheid
CDP	Ondertekenaar	Klimaat
DNB SDG Werkgroep	Lid Werkgroep	
Eumedion	Lid	
Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	Lid	Gezondheid; Natuur & Milieu; Arbeidsnormen
Finance for Biodiversity Pledge	Ondertekenaar	Natuur & Milieu
Healthy Markets Initiative	Lid	Gezondheid
Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR)	Lid	
International Corporate Governance Network	Lid	
Investor Alliance for Human Rights	Supporting Investor	Mensenrechten
Longterm Investors in People's Health (LIPH)	Lid	Gezondheid
Platform Carbon Accounting Financials	Lid	Klimaat
Platform Living Wage for Financials	Lid	Arbeidsnormen
Tobacco Free Portfolios	Lid	Gezondheid
UN Principles for Responsible Investment (UN PRI)	Ondertekenaar	
Workforce Disclosure Initiative	Supporting Investor	Arbeidsnormen

Collectieve engagement initiatieven en investor statements

Hier bespreken we de investor statements die het afgelopen half jaar zijn ondertekend door Achmea IM en collectieve dialogen waaraan Achmea IM heeft deelgenomen. Daarnaast noemen we waar relevant ontwikkelingen rond eerder gesteunde collectieve dialogen en investor statements.

Non-Disclosure Campagne 2025

ESG-informatie is cruciaal voor het maken van beleggingsbeslissingen. Veel ondernemingen rapporteren echter niet, of te weinig over hun milieueffecten. Daarom heeft CDP, een internationale organisatie die een platform en standaard biedt voor klimaat- en milieurapportage, de Non-Disclosure Campaign opgezet. Deelnemers aan dit initiatief

worden gevraagd engagement te voeren met ondernemingen die gevraagd zijn de CDP-rapportages op het gebied van klimaat, ontbossing en water aan te leveren, maar dit niet doen. Met dit initiatief worden meer dan 1.600 ondernemingen opgeroepen te rapporteren aan CDP. Achmea IM is aangewezen als lead investor voor het engagement met CF Industries.

Collectief klimaatengagement met de overheid van Australië

In februari 2025 spraken wij met de overheid van de staat Victoria. De staat heeft, gemeten per hoofd van de bevolking, de laagste broeikasgasuitstoot van Australië en ligt op schema om haar uitstootdoelstelling voor 2025 te behalen. In de dialoog hebben wij onze bezorgdheid geuit over de haalbaarheid van de ambitieuze doelstellingen voor 2030 en

2035. Deze zijn in grote mate afhankelijk van het vermogen van de staat om steenkool te vervangen door hernieuwbare energiebronnen. In reactie hierop benadrukte de Victoriaanse overheid haar toewijding aan de doelstellingen en bood enkele garanties. Zo zijn voor alle steenkoolcentrales inmiddels sluitingsovereenkomsten gesloten. We hebben daarnaast ook onze verwachtingen ten aanzien van rapportages over klimaatrisico's gedeeld. Een analyse van klimaatgerelateerde risico's en kansen kan zowel de overheid als investeerders helpen bij het nemen van de juiste investeringsbeslissingen. De transitie naar een klimaatneutrale samenleving biedt naast risico's namelijk ook kansen voor de economie, van de productie van groene energie tot de delving van grondstoffen die nodig zijn voor batterijen.

Engagementprogramma over traceerbaarheid van visproducten – fase 2

In fase 2 van dit engagementinitiatief gaan beleggers in gesprek met zeven van de grootste visondernemingen wereldwijd. Doel is het invoeren van digitale, onderling gekoppelde traceerbaarheidssystemen die visproducten van vangst tot bord kunnen volgen. Zulke systemen helpen om overbevissing en illegale visserij tegen te gaan en maken ook sociale misstanden – zoals arbeidsuitbuiting – beter zichtbaar. Naar schatting staan door overbevissing tussen de 1,9 en 2,9 biljoen dollar aan activa en inkomsten op het spel in de komende 15 jaar. Volledige ketentransparantie draagt bij aan risicobeheersing, naleving van regelgeving en sterkere merkreputaties. Fase 1 legde de basis met dialoog en eerste stappen richting commitment. In fase 2 ligt de nadruk op daadwerkelijke implementatie van traceerbare, digitale systemen. Dit engagement versterkt het vermogen van ondernemingen én beleggers om risico's in de visserijketen beter te beheersen.

Engagementprogramma over verantwoord antibioticabeleid – fase 2

Antimicrobiële resistentie (AMR) vormt een groeiend systeemrisico voor mens, milieu en economie. Naar verwachting zal AMR tegen 2050 leiden tot een daling van het wereldwijde BBP met 3,8 procent. Binnen dit engagementinitiatief worden twaalf toonaangevende fastfoodketens aangesproken om verantwoord antibioticabeleid te implementeren in hun toeleveringsketens voor dierlijke eiwitten. In fase 1 werd gestart met gesprekken over beleid en transparantie, wat leidde tot eerste verbeteringen bij enkele ondernemingen. In fase 2 ligt de focus op implementatie en het stellen van meetbare doelen voor het antibioticagebruik binnen de hele onderneming. Beleggers vragen ondernemingen om zich te committeren aan WHO-richtlijnen voor verantwoord gebruik, met aandacht voor volksgezondheid en langetermijnwaardcreatie. Dit engagement sluit aan bij bredere inspanningen

om systemische gezondheidsrisico's te beheersen via beter beleid in de voedingssector.

Investor statement aan fastfoodsector op voeding en gezondheid

In het kader van ShareAction's Long-term Investors in People's Health (LIPH)-programma roepen institutionele beleggers fastfoodketens zoals McDonald's, Starbucks, Domino's en anderen op om hun impact op volksgezondheid aan te pakken. Voedingsgerelateerde ziekten vormen wereldwijd een toenemende bedreiging. Obesitas alleen al zal de wereldeconomie naar verwachting jaarlijks 5 biljoen euro kosten tegen 2035. De fastfoodsector speelt hierin een centrale rol, omdat voedingswaarden en portiegrootte hier vaak tekortschieten. Beleggers vragen ondernemingen om jaarlijks te rapporteren over de gezondheid van hun producten, en concrete doelen te stellen om deze te verbeteren. Dit vermindert langetermijnrisico's én sluit aan bij veranderende consumentenvraag en regelgeving.

Investor letter aan Nike over arbeidsrechten in toeleveringsketen

Nike is meerdere keren in verband gebracht met ernstige arbeidsrechtenkwesties in haar toeleveringsketen, waaronder het niet betalen van lonen aan duizenden kledingarbeiders in Cambodja en Thailand. Ondanks herhaalde oproepen van beleggers is er nog geen adequate actie ondernomen. Daarnaast vertrouwt Nike nog steeds sterk op vrijwillige auditsystemen, waarvan bekend is dat ze structurele misstanden niet effectief signaleren of voorkomen. Het vertrek van ongeveer 30 procent van de duurzaamheidsmedewerkers in het afgelopen jaar roept extra vragen op over het vermogen van Nike om mensenrechtenrisico's te beheersen. In een gezamenlijke brief roepen beleggers Nike op om werk te maken van bindende afspraken met leveranciers, en richtlijnen zoals het Pakistan Akkoord te omarmen. Daarmee kunnen risico's beter worden beheerst en de rechten van werknemers daadwerkelijk worden beschermd.

Investor statement aan de Europese Commissie over duurzaamheidswetgeving

Institutionele beleggers roepen de Europese Commissie in een investor statement op om vast te houden aan consistente en ambitieuze duurzaamheidswetgeving. De oproep is gericht tegen het risico dat bestaande regelgeving zoals de EU Taxonomy, CSRD en CSDDD wordt afgezwakt via de voorgestelde 'omnibusregelgeving'. Financiële instellingen en ondernemingen hebben behoefte aan langetermijnbeleidsstabiliteit om hun duurzaamheidsstrategieën effectief te kunnen uitvoeren. Rechtsonzekerheid belemmert investeringsbeslissingen en kan de uitvoering

van de European Green Deal ondermijnen. Om haar wereldwijde koppositie op het gebied van duurzaamheid te behouden, moet de EU extra investeren. Beleidsinitiatieven zoals de Clean Industrial Deal zijn daarbij cruciaal voor het versterken van de economische veerkracht en de concurrentiekracht van Europa in de duurzame transitie.

[Brief aan MSCI over conflict- en hoogrisicogebieden](#)

Nederlandse beleggers hebben in een gezamenlijke brief aan MSCI hun zorgen geuit over recente wijzigingen in de controverse-rapportages van ESG-dataleveranciers. Specifiek gaat het om het beperken of verwijderen van informatie over conflict- en risicogebieden, waaronder data over het Israël-Palestina-conflict. Deze aanpassingen ondermijnen de betrouwbaarheid van ESG-data die beleggers nodig hebben om verantwoord te kunnen beleggen en materiële risico's goed te beoordelen. De brief roept MSCI op om transparanter te worden over de gebruikte bronnen en om de datadekking te herstellen. Eerder sprak Achmea IM ook dataleverancier ISS ESG aan, nadat deze het criterium 'niet-naleving van het recht op zelfbeschikking' uit haar methodologie verwijderde.

[Investor statement over luchtvervuiling](#)

Luchtvervuiling vormt wereldwijd een groeiend gezondheids- en economisch risico. Veel ondernemingen hebben via hun ketens, productielocaties of transportactiviteiten een aanzienlijke impact op luchtkwaliteit, maar rapporteren hier nauwelijks over. Het 'Clean Air Initiative', opgezet door onder andere LIPH en ShareAction, roept ondernemingen op tot meetbare actie op luchtvervuiling. Het statement vraagt ondernemingen om transparant te rapporteren over schadelijke emissies zoals fijnstof (PM), stikstofoxiden (NOx) en zwaveldioxide (SO₂), en deze te integreren in hun duurzaamheidsbeleid. Ook wordt opgeroepen tot bindende reductiedoelen en ketenbrede afspraken, met expliciete aandacht voor de impact op kwetsbare groepen en lokale gemeenschappen.

[Brief aan Amazon over vakbondsvrijheid naar aanleiding van magazijnsluiting in Quebec](#)

Amazon heeft aangekondigd om alle zeven magazijnen in Quebec te sluiten, wat leidt tot het verlies van bijna 1.900 directe banen en ongeveer 2.765 banen bij partnerondernemingen. De sluitingen vallen samen met vakbondsvorming in de regio, waaronder het eerste Amazon-magazijn in Canada dat zich bij een vakbond aansloot. In een gezamenlijke brief uitte beleggers hun zorgen over deze stap. De sluitingen kunnen worden gezien als een ondermijning van het recht op vrijheid van vereniging en collectieve onderhandelingen en vormen daarmee een risico voor de reputatie en operationele continuïteit van de onderneming. Beleggers roepen Amazon op tot

een onafhankelijke beoordeling van de naleving van arbeidsrechten, en tot dialoog met Canadese vakbonden en overheid. Deze oproep sluit aan bij de aandeelhoudersresolutie over vakbondsrechten die Achmea IM eerder heeft ingediend voor de algemene vergadering van aandeelhouders van Amazon in 2025.

[Investor statement tegen geweld en intimidatie in toeleveringsketens](#)

Dit initiatief vloeit voort uit de oprichting van de Social Collective Impact Coalition (CIC) door de World Benchmarking Alliance (WBA), die is opgezet om ondernemingen in risicosectoren gezamenlijk aan te sporen hun beleid en praktijk rond geweld en intimidatie op de werkvloer te verbeteren. Dit sluit aan bij ILO-conventie C190, die geweld op het werk verbiedt, maar nog niet wereldwijd is aangenomen. Vooral in de kleding- en landbouwsectoren komt geweld in diverse vormen voor, waarbij vrouwen het vaakst worden getroffen. De ondertekenaars van dit investor statement roepen ondernemingen op om risico's actief te identificeren en aan te pakken. Overheden worden aangemoedigd om ILO C190 te ratificeren en te implementeren. De WBA Gender Benchmark laat zien dat veel ondernemingen nog geen toereikend beleid voeren of dit onvoldoende implementeren. Om hier verandering in te brengen, hebben beleggers een investor statement ondertekend dat dient als basis voor een collectieve dialoog met ondernemingen in risicosectoren, zoals de kleding- en landbouwindustrie.

[Investor statement voor beter beleid omtrent gevaarlijke chemicaliën](#)

Beleggers en organisaties waaronder ChemSec, ShareAction en Planet Tracker, hebben een gezamenlijke verklaring gepubliceerd over de urgente noodzaak tot strengere en wereldwijd geharmoniseerde regelgeving voor gevaarlijke chemicaliën. De verklaring wijst op de rol van de chemische sector in de wereldwijde biodiversiteitscrisis en benadrukt het belang van het uitfasen van 'Highly Hazardous Chemicals' (HHC's), zoals vastgelegd in internationale kaders als het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF) en het Global Framework on Chemicals (GFC). Beleggers roepen overheden op om beleid af te stemmen op de doelen van deze kaders, schadelijke subsidies te herzien en strengere normen in te voeren voor de classificatie, beoordeling en het toezicht op chemische stoffen. Daarbij wordt onder meer aangedrongen op een geharmoniseerde definitie van HHC's, een mondiale samenwerking voor chemische regulering, en de ontwikkeling van biodiversiteitstoetsen voor de sector. Met deze oproep bepleiten de ondertekenaars een 'race to the top' binnen de chemische industrie, waarbij bescherming van biodiversiteit, volksgezondheid en milieu centraal staat.

TABEL 6.14.2 OVERZICHT LOPENDE COLLECTIEVE ACTIVITEITEN

Initiatief	Rol	Speerpunt	Samenwerking	Sinds
Investor statement over luchtvervuiling	Investor statement	Gezondheid	LIPH en ShareAction	H1 2025
Investor statement voor beter beleid omtrent gevaarlijke chemicaliën	Investor statement	Gezondheid; Natuur & Milieu	ChemSec, ShareAction en Planet Tracker	H1 2025
Engagementprogramma over verantwoord antibioticabeleid – fase 2	Collectieve dialoog	Gezondheid	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H1 2025
Engagementprogramma over traceerbaarheid van visproducten – fase 2	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H1 2025
Non-Disclosure Campagne 2025	Investor statement and collectieve dialoog		CDP	H1 2025
Brief aan MSCI over conflict- en hoogrisicogebieden	Investor statement	Mensenrechten	MN	H1 2025
Brief aan Amazon over vakbondsvrijheid naar aanleiding van magazijnsluiting in Quebec	Investor statement	Mensenrechten	UNI Global Union	H1 2025
Investor statement aan fastfoodsector op voeding en gezondheid	Investor statement	Gezondheid	LIPH	H1 2025
Investor letter aan Nike over arbeidsrechten in toeleveringsketen	Investor statement and collectieve dialoog	Arbeidsnormen	Domini Impact Investors	H1 2025
Investor statement tegen geweld en intimidatie in toeleveringsketens	Investor statement	Arbeidsnormen	ICCR	H1 2025
Investor statement aan de Europese Commissie over duurzaamheidswetgeving	Investor statement	Klimaat	PRI	H1 2025
Engagement voor ethische AI	Collectieve dialoog	Mensenrechten	Collective Impact Coalition for Ethical AI	H1 2024
Engagementprogramma over eiwittransitie	Investor statement en collectieve dialoog	Klimaat	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H2 2023
PRI Spring initiatief voor biodiversiteit	Investor statement en collectieve dialoog	Natuur & Milieu	PRI	H2 2023
FAIRR engagementprogramma 'biodiversiteit, afval en vervuiling'	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H2 2023
Nature Action 100 - Collectief engagementprogramma rondom biodiversiteit	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	CERES	H2 2023

Initiatief	Rol	Speerpunt	Samenwerking	Sinds
CDP Science-Based Targets (SBT) Campagne 2023	Investor statement en collectieve dialoog	Klimaat	CDP	H2 2023
Collectief dialoog 'Global Plastic Treaty' van WNF en 'Ellen McArthur Foundation' met de VN over wereldwijde aanpak plastic vervuiling	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Wereld Natuur Fonds en Ellen McArthur Foundation	H1 2023
Chemscore: engagementprogramma chemische producten	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Aviva	H2 2022
Collectief klimaatengagement met de overheid van Australië	Collectieve dialoog	Klimaat	PRI	H2 2022
Mentale gezondheid op de werkvloer	Investor statement en collectieve dialoog	Arbeidsnormen; Gezondheid	CCLA Investment Management	H2 2022
Valuing Water Finance Initiative	Investor statement en collectieve dialoog	Natuur & Milieu	CERES	H2 2022
Dutch Climate Coalition	Collectieve dialoog	Klimaat	Dutch Climate Coalition	H2 2022
Collectieve dialoog over arbeidsomstandigheden in de vleesverwerkende industrie	Collectieve dialoog	Arbeidsnormen	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H1 2022
Collectieve dialoog over verduurzaming aquacultuur	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H1 2022
Ceres Food Emissions 50	Collectieve dialoog	Klimaat; Natuur & Milieu	Ceres	H1 2022
Climate Action 100+	Deelnemer	Klimaat	IGCC, UN PRI, AIGCC, Ceres	H2 2017

6.15. Normatief: Mensenrechten

Achmea IM is in het eerste halfjaar van 2025 met de in de onderstaande tabel weergegeven ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) mensenrechtenschending.

**TABEL 6.15.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
MENSENRECHTENSCHENDING H1 2025**

Onderneming
Alphabet Inc.
Cardinal Health, Inc.
CVS Health Corporation
JSW Steel Limited
Marriott International, Inc.
McKesson Corporation
NHPC Limited
Snowflake Inc.
Sociedad Quimica y Minera de Chile SA
Teva Pharmaceutical Industries Limited
Walgreens Boots Alliance, Inc.
Zijin Mining Group Co., Ltd.
Cencora, Inc.
LG Chem Ltd.

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle mensenrechtencasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en (op)nieuw geïnitieerde dialogen¹⁸. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.15.2 MIJLPALLEN MENSENRECHTEN

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Cencora, Inc.	8	15-1-2020	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
PG&E Corporation	4	17-10-2022	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Zijin Mining Group Co., Ltd.	8	17-2-2025	China	Papua New Guinea				
Zijin Mining Group Co., Ltd.	8	17-2-2025	China	Peru				
Cardinal Health, Inc.	8	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
McKesson Corp.	8	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				

¹⁸ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Teva Pharmaceutical Industries Ltd.	8	17-2-2025	Israel	Verenigde Staten				
Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	8	17-2-2025	Chili	Chili				
Marriott International, Inc.	8	17-2-2025	Verenigde Staten					
CVS Health Corporation	8	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
JSW Steel Limited	8	17-2-2025	India	India				
NHPC Limited	8	17-2-2025	India	India				
Snowflake Inc.	6	17-2-2025	Verenigde Staten					
Walgreens Boots Alliance Inc	8	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
LG Chem Ltd.	8	15-4-2025	Zuid-Korea	India				

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïmiteerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

Afgesloten dialogen

PG&E Corporation

Sinds 2017 worden PG&E Corporation en dochteronderneming Pacific Gas and Electric Company verantwoordelijk gehouden voor meerdere dodelijke natuurbranden in Californië. Als reactie hierop trof de onderneming herstelmaatregelen, zoals preventieve stroomonderbrekingen en verbeterde

inspectieprocedures. In januari 2024 stemde de Californische toezichthouder in met een schikking, inclusief een boete van 45 miljoen dollar. Ook werd de overgang naar digitale inspectiegegevens verplicht gesteld. Volgens het Wildfire Mitigation Plan van februari 2025 voert PG&E verdere verbeteringen door in apparatuurbeheer en vegetatiecontrole. Op basis hiervan werd het normatieve oordeel opgewaardeerd van Oranje naar Groen en het engagement afgesloten.

6.16. Normatief: Arbeidsnormen

Achmea IM is in het eerste halfjaar van 2025 met de in de onderstaande tabel weergegeven ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) arbeidsnormschending.

TABEL 6.16.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
ARBEIDSNORMSCHENDING H1 2025

Onderneming
Alphabet Inc.
CMOC Group Ltd.
Samsung Electronics Co., Ltd.
PT Indofood Sukses Makmur Tbk
Tyson Foods, Inc.

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle arbeidsnormencasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen¹⁹. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het subhoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.16.2 MIJLPALEN ARBEIDSNORMEN

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
CMOC Group Ltd.	8	15-4-2022	China	Congo (Democratische Republiek)				
Amazon.com, Inc.	9	15-7-2022	Verenigde Staten	Italië				
Starbucks Corporation	9	17-7-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Pegatron Corp	8	15-10-2024	Taiwan	China				
Carrefour SA	6	15-10-2024	Frankrijk	China				
Target Corporation	6	15-10-2024	Verenigde Staten	China				
Samsung Electronics Co., Ltd.	7	17-2-2025	Zuid-Korea	Zuid-Korea				
Alphabet Inc.	7	17-2-2025	Verenigde Staten	Frankrijk				
Alphabet Inc.	8	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
PT Indofood Sukses Makmur Tbk	7	15-4-2025	Indonesië	Indonesië				
Accenture Plc	8	15-4-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Tyson Foods, Inc.	8	15-4-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				

¹⁹ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

6.17. Normatief: Milieu

Achmea IM is in het eerste halfjaar van 2025 met de in de onderstaande tabel weergegeven ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) milieunormschending.

**TABEL 6.17.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
MILIEUNORMSCHENDING H1 2025**

Onderneming
Sociedad Quimica y Minera de Chile SA
Toyota Motor Corp.
Zijin Mining Group Co., Ltd.
AltaGas Ltd.
Consolidated Edison, Inc.
Volkswagen AG

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle milieucasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen²⁰. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.17.2 MIJLPALLEN MILIEU

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Shell plc	5	15-7-2022	Verenigd Koninkrijk	Nigeria				
Eni SpA	9	16-10-2023	Italië	Nigeria				
NextEra Energy, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Zijin Mining Group Co., Ltd.	8	17-2-2025	China	Papua New Guinea				
Toyota Motor Corp.	7	17-2-2025	Japan	Japan				
Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	8	17-2-2025	Chili	Chili				
Zijin Mining Group Co., Ltd.	8	17-2-2025	China	Servië				
Volkswagen AG	7	15-4-2025	Duitsland	Duitsland				
AltaGas Ltd.	8	15-4-2025	Canada	Verenigde Staten				
Consolidated Edison, Inc.	8	15-4-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				

²⁰ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

Afgesloten dialogen

Shell Plc

In maart 2025 voltooide Shell Plc de verkoop van de Nigeriaanse dochteronderneming SPDC aan Renaissance, een consortium van Nigeriaanse en internationale energieondernemingen. SPDC werd herhaaldelijk bekritiseerd vanwege olielekages en trage sanering in de Niger Delta. Hoewel Shell regelmatig updates verstrekke over preventie en herstelmaatregelen, bleef het volume aan lekages hoog, met een piek van 24.000 vaten in 2021.

Shell stelde dat sabotage de voornaamste oorzaak was, maar nam wel verantwoordelijkheid voor het opruimen van alle lekages. Ondanks het vertrek van Shell uit de onshore activiteiten in Nigeria, blijft de aanhoudende milieuvervuiling zorgen baren. Naar aanleiding van de verkoop heeft ISS ESG het normatieve oordeel opgewaardeerd van Oranje naar Groen en het engagement afgesloten. Achmea IM blijft via Eumedion in dialoog met Shell over het herstel van historische vervuiling in de Niger Delta (zie ESG dialoog Nederland).

6.18. Normatief: Anti-corruptie

Achmea IM is in het eerste halfjaar van 2025 met de in de onderstaande tabel weergegeven ondernemingen een dialoog gestart over (vermeende) corruptie.

**TABEL 6.18.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN CORRUPTIE
H1 2025**

Onderneming
Alphabet Inc.
The Toronto-Dominion Bank
Booking Holdings Inc.

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle anti-corruptiecasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen²¹. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.18.2 MIJLPALEN ANTI-CORRUPTIE

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
ABB Ltd.	4	17-4-2023	Zwitserland	Zuid-Afrika				
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	5	16-10-2023	Zweden	Irak				
Apple Inc.	7	15-10-2024	Verenigde Staten					
Alphabet Inc.	9	17-2-2025	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Toronto-Dominion Bank	7	17-2-2025	Canada	Verenigde Staten				
Booking.com	7	15-4-2025	Verenigde Staten	Spanje				

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

²¹ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Afgesloten dialogen

ABB Ltd.

In december 2022 ging ABB Ltd. een driejarig 'Deferred Prosecution Agreement' aan met de Amerikaanse autoriteiten, vanwege beschuldigingen van omkoping in Zuid-Afrika. De onderneming zou 37 miljoen dollar hebben betaald aan een derde partij, deels bedoeld als steekpenningen aan een hoge ambtenaar van het staatsenergiebedrijf Eskom. ABB erkende schuld en stemde in met een boete en terugbetaling van in totaal 327 miljoen dollar. In communicatie met ISS ESG in december 2022 en januari 2024 verklaarde ABB dat het de geldboete heeft betaald, betrokken medewerkers heeft ontslagen en interne controlemechanismen, compliance en aanbestedingsprocedures heeft aangescherpt. De onderneming blijft tot eind 2025 voortgangsrapportages indienen bij de Amerikaanse beursautoriteit. ISS ESG heeft het normatief oordeel opgewaardeerd van Oranje naar Groen en het engagement afgesloten.

Telefonaktiebolaget LM Ericsson

In juni 2024 maakte Ericsson bekend dat het toezichtstraject door een onafhankelijke compliance-monitor succesvol is afgerond. Dit traject volgde op een schikkingsovereenkomst met het Amerikaanse ministerie van Justitie, naar aanleiding van beschuldigingen van corruptie in Irak tussen 2011 en 2019. In 2022 erkende Ericsson dat een intern onderzoek uit 2019 ernstige compliance-schendingen had blootgelegd, waaronder het gebruik van geheime geldreserves, buitenlandse reizen voor Iraakse defensiefunctionarissen en betalingen via tussenpersonen aan bedrijfsleiders en mogelijk aan terroristische groeperingen. De bevindingen werden pas openbaar nadat media hierover berichtten. In maart 2023 pleitte Ericsson schuldig en betaalde een boete van 206,7 miljoen dollar. Na afronding van het toezichtstraject en bevestiging dat het anti-corruptieprogramma effectief functioneert, heeft ISS ESG het normatieve oordeel opgewaardeerd van Oranje naar Groen en het engagement afgesloten.

6.19. Escalatieoverzicht

Geëscaleerde dialogen

De onderstaande tabel geeft de escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) weer die in de eerste helft van

2025 zijn genomen in zowel thematische als normatieve dialogen. De eerste helft van het jaar, waarin de meeste aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen in Europa, Japan en de Verenigde Staten plaatsvinden, is de drukste stemperiode.

TABEL 6.19.1 OVERZICHT GEËSCALEERDE DIALOGEN

Onderneming	Reden van escalatie	Genomen maatregel ¹
Barrick Gold Corporation	Vermeende schendingen Mensenrechten (2x) en Milieunormen (2x).	Tegen herbenoeming Chair gestemd.
Danaher	Thematisch, niet responsief in het thema "Access to Healthcare".	Tegen beloning bestuurder gestemd.
Eni SpA	Geverifieerde schending Milieunormen. Vermeende schendingen Milieunormen en Arbeidsnormen.	Tegen 'financial statements and reports' gestemd.
Hydro One	Thematisch, niet responsief in het thema "Reductie CO ₂ -uitstoot".	Tegen herbenoeming Chair gestemd.
Starbucks Corporation	Geverifieerde schending Arbeidsnormen.	Tegen herbenoeming bestuurder gestemd.
The Coca-Cola Company	Thematisch, niet genoeg voortgang in het afgesloten thema "Goede Voeding".	Aandeelhoudersresolutie over suikervervangers ingediend voor AVA 2025.
Uber Technologies, Inc.	Vermeende schendingen Arbeidsnormen (2x) en Mensenrechten.	Tegen herbenoeming Chair gestemd.
Valero Energy	Thematisch, niet genoeg voortgang in het thema "Reductie CO ₂ uitstoot".	Tegen herbenoeming bestuurders gestemd.

¹ Zie voor verdere duiding tegenstem het "Voting Disclosure Systeem"

Uitgelichte escalaties

The Coca-Cola Company

The Coca-Cola Company hebben we in samenwerking met een brede coalitie van institutionele beleggers een brief gestuurd naar aanleiding van de uitkomsten van de Access to Nutrition Index. Deze index laat zien dat er bij Coca-Cola enige vooruitgang is qua gezondheid van de productenportefeuille. Maar ook blijkt dat de onderneming nog vele stappen kan zetten om goede voeding beter in haar strategie en governance te integreren. Naar aanleiding van deze brief hebben we in mei een gesprek gehad met de onderneming. Dit gesprek was teleurstellend, onder andere, omdat in het nieuwe jaarverslag de transparantie over het thema gezonde voeding was verminderd. Tijdens het gesprek leek het dat dit een direct gevolg was van de politieke ontwikkelingen in de VS. Dit was een belangrijke reden om onze engagement kracht bij te zetten door het indienen van een resolutie voor de aandeelhoudersvergadering. Deze resolutie richtte zich op het beter inzicht krijgen in de gezondheidseffecten van suikervervangers. Deze resolutie kreeg 11,3 procent van de stemmen, wat in het huidige klimaat een goede score is.

Valero Energy

In 2024 plaatsten wij brandstofproducent Valero Energy op de escalatielijst. De onderneming, die zich voornamelijk richt op de raffinage van fossiele

brandstoffen, heeft niet kunnen aantonen dat zij een geloofwaardige transitiestrategie heeft. Daarom stemden wij bij de aandeelhoudersvergadering van 2025 tegen de benoeming van de bestuurders. In ons engagement voorafgaand aan de aandeelhoudersvergadering lichtten wij deze escalatiemaatregelen toe. Wij wezen daarbij op het gebrek aan rapportage over scope 3-uitstoot. Deze uitstoot, veroorzaakt door de verbranding van de fossiele brandstoffen die Valero produceert, wordt geschat op ruim 90 procent van alle aan Valero gerelateerde uitstoot. Daarnaast wezen we erop dat de klimaatstrategie en doelen van Valero zich, in tegenstelling tot die van sectorgenoten, uitsluitend richten op scope 1 en 2-emissies, de uitstoot die vrijkomt tijdens het raffinageproces.

Te escalaren dialogen

In het derde kwartaal vindt het laagste aantal aandeelhoudersvergaderingen plaats. Hoofdzakelijk staan er tussentijdse benoemingen van bestuurders of goedkeuringen van overnames geagendeerd. In het vierde kwartaal vind in Australië en Nieuw-Zeeland de piek van het aandeelhoudersvergaderingen seizoen plaats. In de overige regio's is het een rustig kwartaal qua stemmen. Alle thematische en normatieve dialogen die in aanmerking komen voor escalatie zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

TABEL 6.19.2 OVERZICHT TE ESCALAREN DIALOGEN

Onderneming	Reden van escalatie
Alphabet Inc.	Geverifieerde schending Corruptie. Vermeende schendingen Arbeidsnormen en Mensenrechten.
Amazon.com, Inc.	Geverifieerde schending Corruptie. Vermeende schendingen Arbeidsnormen (5x).
Barrick Gold Corporation	Vermeende schendingen Mensenrechten (2x) en Milieunormen (2x).
Danaher	Thematisch, niet responsief in het thema "Access to Healthcare".
Eni SpA	Geverifieerde schending Milieunormen. Vermeende schendingen Milieunormen en Arbeidsnormen.
GCL Technology Holdings Limited	Vermeende schending Arbeidsnormen.
Hydro One	Thematisch, niet responsief in het thema "Reductie CO ₂ -uitstoot".
Iflytek Co., Ltd.	Vermeende schending Mensenrechten.
Rede D'Or Sao Luiz SA	Vermeende schending Arbeidsnormen.
Shell Plc	Geverifieerde schending Milieunormen. Vermeende schendingen Milieunormen en Arbeidsnormen.
Starbucks Corporation	Geverifieerde schending Arbeidsnormen.
The Coca-Cola Company	Thematisch, niet genoeg voortgang in het afgesloten thema "Goede Voeding".
Uber Technologies, Inc.	Vermeende schendingen Arbeidsnormen (2x) en Mensenrechten.
Valero	Thematisch, niet responsief in het thema "Reductie CO ₂ -uitstoot".
Zijin Mining Group Co., Ltd.	Vermeende schending Mensenrechten (2x) en Arbeidsnormen (2x).

7. ESG-integratie

Voor de beleggingsfondsen van Achmea IM wordt, indien mogelijk, ESG-informatie systematisch en consistent geïntegreerd in de beleggingsprocessen. Het inzichtelijk maken van ESG-risico's heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen.

7.1. Algemeen

Aandelen

Binnen het kwantitatieve (factor)beleggingsproces voor aandelen heeft ESG-integratie een plek binnen de factor Kwaliteit. De factor Kwaliteit is de meest geschikte gebleken na uitvoerig testen van verschillende ESG-integratiescenario's. Met de ESG Research van MSCI wordt voor alle ondernemingen ESG-risico's en -kansen inzichtelijk gemaakt. Het meewegen van deze informatie in de analyse van enerzijds risicoblootstelling en anderzijds beheersmaatregelen, blijkt zich het beste te laten vangen in de factor Kwaliteit. ESG-integratie is daarmee toegepast op alle intern beheerde aandelenstrategieën.

Bedrijfsobligaties

Bij het beheer van het Achmea IM Euro Investment Grade Credits Fonds past Achmea IM op structurele wijze ESG-integratie in het beleggingsproces toe. Aan de hand van de ESG Research van MSCI brengen we voor alle ondernemingen ESG-risico's en -kansen in kaart. Als onderdeel van het beleggingsproces wordt vervolgens een gedetailleerde analyse gemaakt van de opslag voor ESG-risico's, die de emittent van de obligatielening zou moeten bieden. Dit gebeurt naast de reguliere kredietwaardigheids- en andere relevante economische criteria. Op basis van deze gedetailleerde analyses van risico-opslagen wordt de aantrekkelijkheid van de geboden vergoeding bepaald. Deze informatie vormt de basis voor de beleggingsbeslissingen.

Staatsobligaties

Voor het Achmea IM EMU Staatsobligatiefonds worden risico's op het gebied van bestuur, milieu en sociale factoren meegewogen in kwantitatieve en kwalitatieve landenanalyses. Dit gaat bijvoorbeeld om de bepaling van het risico dat een land de uitgeleende hoofdsom en bijhorende rente niet volledig of op tijd terug kan

betalen. Bij de identificatie van deze risico's maken de Achmea IM portfoliomanagers gebruik van MSCI ESG Research.

Achmea IM werkt continu aan verbeteringen van het ESG-integratieproces. Zo hebben we in de afgelopen periode een uitgebreide studie uitgevoerd naar de effecten van verschillende ESG-pijlers op de creditspreads van staatsobligaties. De opgedane kennis wordt geïntegreerd in het beleggingsproces.

Achmea is een BV met een coöperatieve oorsprong die erop gericht is om duurzame oplossingen bereikbaar te maken voor iedereen. Daarmee laat Achmea zien dat het verantwoordelijkheid neemt voor de wereld van morgen. Samen met klanten, partners en andere stakeholders. In onze rol van vermogensbeheerder en fiduciair adviseur willen we maximaal bijdragen aan het terugdringen van de gevolgen van klimaatverandering. In de eerste plaats komt dat voort vanuit het perspectief van positieve maatschappelijke impact: een eerlijke en leefbare samenleving, ook voor toekomstige generaties. Samen met 53 andere financiële instellingen en hun brancheverenigingen tekende Achmea IM in 2019 het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector. Banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders spraken daarin af hoe zij bijdragen aan het Parijsakkoord én het Nederlandse Klimaatakkoord.

7.2. CO₂-reductie beleggingsfondsen

Onze ambitie

Achmea IM werkt actief aan de transitie naar een klimaatneutrale samenleving in 2050. Om het verschil te maken in de reële economie zetten we onze invloed in om de bedrijven waarin we investeren te stimuleren om de energietransitie te maken. Met ingang van 2022 hebben we onze doelstellingen aangescherpt en verder geconcretiseerd. We streven naar minimaal 50% reductie van de CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte

van 2020 in de liquide beleggingsfondsen. Hiermee geven we concrete invulling aan het door Achmea IM ondertekende Klimaatakkoord Financiële sector.

Wij meten de CO₂-voetafdruk voor bedrijven

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Voor het bepalen van de voetafdruk, berekenen we van elke onderneming in de portefeuille de totale broeikasgasemissies (GHG) per jaar. We kijken daarbij naar de emissies die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol) en naar de emissies die samenhangen met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). De totale broeikasgasemissies delen we door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC) in datzelfde jaar. Dit levert per onderneming een attributiefactor op die weergeeft hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot per gefinancierde euro. Om tot de CO₂-voetafdruk voor de volledige portefeuille te komen, berekenen we het gewogen gemiddelde van de attributiefactor van alle ondernemingen waarin we beleggen. De ondernemingen waarin we veel beleggen tellen dus zwaarder mee in het berekenen van de CO₂-voetafdruk van de portefeuille.

Sturen aan de hand van een specifiek reductiepad

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille vergelijken we met die van de benchmark in 2020. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren verlagen we de broeikasgasemissies in één keer met 30% en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. Onze langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Periodiek tonen we voor onze beleggingsfondsen de voortgang op de beoogde reductiepaden.

TABEL 7.2.1

	PF peildatum 30-6-2025	PF Target 2025
Achmea IM ESG Transition Global Multi Factor Equity Fund	23,0	31,3
Achmea IM ESG Transition Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	29,5	31,3
Achmea IM ESG Transition Global Equity Fund	28,4	31,3
Achmea IM ESG Transition Global Equity Fund PF	28,7	31,3

Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	55,9	79,0
Achmea IM ESG Transition Euro Investment Grade Credit Fund	26,7	42,0
Achmea IM ESG Transition Euro Corporate Bond Fund	34,8	46,0
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	80,8	127,6
Achmea IM ESG Transition Diversified Return Fund P	34,7	40,5

Wij meten de CO₂-voetafdruk voor landen

De gefinancierde emissies voor het Achmea IM Euro Government Bond Fund tonen de scope 1 productie-emissies die samenhangen met de fondsbeleggingen in staatsobligaties. Er wordt onderscheid gemaakt tussen emissies inclusief en exclusief LULUCF. LULUCF behelzen de emissies die samenhangen met landgebruik en bosbouw.

De CO₂-emissies van een land worden aan het Achmea IM Euro Government Bond Fund toegerekend op basis van de blootstelling aan het voor de koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp van de staat. Waarbij de totaal gefinancierde emissies worden uitgedrukt als tCO₂-uitstoot per 1 miljoen euro geïnvesteerd vermogen. De obligaties en staatsleningen met alle looptijden uitgegeven in binnenlandse of buitenlandse valuta door de centrale overheid of het ministerie van Financiën worden als relevant beschouwd voor de berekeningen. Voor het berekenen van de gefinancierde emissies worden aanbevelingen van het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF) gevolgd.

Gebruikte data

De CO₂-data en koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp gegevens zijn ingekocht bij MSCI ESG. De berekening van de CO₂-emissies is gebaseerd op de CO₂-uitstoot van de individuele landen uit 2022. De onderliggende primaire gegevensbronnen die door MSCI ESG worden gebruikt voor koolstofemissies zijn UNFCCC en PRIMAP en de Wereldbank voor koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp-gegevens. Op basis van beschikbare data en relevante asset types is 95,0% van het Achmea IM Euro Government Bond Fund in scope voor de berekening.

**TABEL 7.2.2 TOTAAL GEFINANCIERDE SCOPE 1
EMISSIONS UITGEDRUKT IN TCO2-UITSTOOT PER 1 MIO
EURO AUM**

Fonds	Emissies exclusief LULUCF	Emissies inclusief LULUCF
Achmea IM Euro Government Bond Fund	147,3	142,1

7.3. De biodiversiteitsvoetafdruk van de beleggingsfondsen

Biodiversiteitsverlies is één van de grootste risico's voor onze economie en samenleving. Beleggingsportefeuilles zijn blootgesteld aan fysieke, transitie- en reputatierisico's door het verlies van biodiversiteit. Zo hebben Nederlandse financiële instellingen wereldwijd voor ruim 500 miljard euro aan bedrijven gefinancierd die afhankelijk zijn van biodiversiteit.

In 2020 ondertekende Achmea IM de Finance for Biodiversity Pledge (de Pledge) en committeerde zich daarmee aan het meten van, en rapporteren over de impact van de beleggingen op verlies van biodiversiteit. In dit MVB-halfjaarverslag presenteren we voor het eerst de analyse van de impact op verlies van biodiversiteit van de aandelen en bedrijfsobligatiefondsen van Achmea IM. Daarmee geven we invulling aan het commitment dat wij als organisatie zijn aangegaan met ondertekening van de Pledge. En met deze toelichting bieden we onze organisatie, onze klanten en andere geïnteresseerden inzicht in de impact van onze beleggingsfondsen op biodiversiteitsverlies. Voor Achmea IM is het meten en analyseren van de impact een belangrijk startpunt voor het ontwikkelen van een aanpak om onze impact op biodiversiteitsverlies te beperken. We noemen de impact de biodiversiteitsvoetafdruk.

Ambitie en doelen

Biodiversiteit is een van de vier speerpunt thema's van Achmea IM. Om bij te dragen aan het behoud van de biodiversiteit, wil Achmea IM de biodiversiteitsvoetafdruk van haar beleggingen verminderen en bijdragen aan herstel van de biodiversiteit.

Daartoe hebben we de volgende doelen gesteld.

- we meten de biodiversiteitsvoetafdruk (in km² MSA²²) van de beleggingsfondsen van Achmea IM en rapporteren hier jaarlijks over;

- we monitoren ondernemingen in hoog-risico sectoren in de liquide beleggingsfondsen op betrokkenheid bij - en op beleid ter voorkoming van ontbossing;
- we onderzoeken in 2025 hoe we doelen kunnen stellen voor de reductie van de biodiversiteitsvoetafdruk van onze aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen;
- we spreken ondernemingen waarin we beleggen aan op hun verantwoordelijkheid om zich in te zetten voor behoud van biodiversiteit (engagement);
- we ontwikkelen mogelijkheden om te investeren in biodiversiteitsbehoud en -herstel (impact beleggen).

Voortgang

In de eerste helft van 2025 hebben we de eerste biodiversiteitsafdrak van de beleggingsfondsen van Achmea IM gepubliceerd. Ook hebben we de betrokkenheid van ondernemingen in de fondsen bij ontbossing nader geanalyseerd en werken we aan een voorstel om die betrokkenheid te monitoren en te reduceren. Daarnaast kijken we uitgebreider naar de voetafdruk data om te zien hoe we de voetafdruk van de fondsen kunnen reduceren. We hebben onze aanpak biodiversiteit ook met een aantal klanten besproken en één extra klant koos voor de biodiversiteitsvoetafdruk rapportage. En in verschillende thematische engagement programma's is weer met ondernemingen gesproken over het verminderen van hun impact op de biodiversiteit.

De voetafdruk in beeld

We hebben de biodiversiteitsvoetafdruk berekend van de Achmea IM aandelen - en bedrijfsobligatiefondsen. We gebruiken daarvoor de Corporate Biodiversity Footprint (CBF) scores van Iceberg Data Lab (IDL). De CBF score van IDL is een score voor de biodiversiteitsvoetafdruk van een onderneming. De beleggingsfondsen hebben een gezamenlijk belegd vermogen van ca. 5,7 miljard euro. Dit is circa 15% van het totale intern beheerde vermogen van Achmea IM. Voor het overige deel van het intern beheerde vermogen, vooral staatsobligaties, hebben we (nog) geen biodiversiteitsdata beschikbaar. Het percentage van beleggingen in de fondsen, waarvoor de totale voetafdruk is berekend, is 89%. Voor de beleggingen in aandelen is dit percentage 94% en voor bedrijfsobligaties 54%.

²² De biodiversiteitsvoetafdruk wordt uitgedrukt in verlies van biodiversiteit per vierkante kilometer. Zie de tekstbox 'Toelichting: de Corporate Biodiversity Footprint en Mean Species Abundance'.

TABEL 7.3.1 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk
BELEGGINGSFONDSEN¹

Fonds	Totale voetafdruk (Km ² MSA)	Relatieve voetafdruk (Km ² MSA/ Mln. euro)
Achmea IM Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	-99	-0,044
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund	-35	-0,05
ESG Global Equity	-81	-0,044
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	-2	-0,033
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	-9	-0,031
	-226	-0,044

¹ Biodiversiteitsvoetafdruk per december 2024; data: CBF, Iceberg Data Lab.

TABEL 7.3.2 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk
BENCHMARK¹

Benchmarks	Relatieve voetafdruk
Bloomberg Euro Corporate Bond	-0.049
MSCI ACWI	-0.036
MSCI World	-0.034

¹ Biodiversiteitsvoetafdruk per december 2024; data: CBF, Iceberg Data Lab.

We rapporteren de voetafdruk per beleggingsfonds, en de totale voetafdruk van alle fondsen samen. De totale voetafdruk wordt uitgedrukt als verandering in aanwezigheid van soorten, de 'Mean Species Abundance' (MSA) per vierkante kilometer oppervlakte (Km² MSA). Dit is de optelsom van de impact van alle ondernemingen in de relevante beleggingsportefeuilles, naar rato van het belegd vermogen in deze ondernemingen. Aangezien het gaat om het gemeten verlies van biodiversiteit, is de waarde negatief. Het verschil in de totale voetafdruk wordt in belangrijke mate bepaald door de omvang van het belegd vermogen.

De relatieve voetafdruk is het veroorzaakte verlies aan biodiversiteit per belegde euro, of per miljoen euro (Km² MSA/mln. euro). De relatieve voetafdruk van een fonds kan worden vergeleken met die van de benchmark of van een ander fonds en geeft aan of er per belegde euro meer of minder biodiversiteit verloren gaat dan bij het te vergelijken fonds of de benchmark. Een grote(re) relatieve impact wijst op meer beleggingen in sectoren en ondernemingen met een relatief grote impact op verlies van biodiversiteit. De sectoranalyse hieronder laat zien welke sectoren veel verlies van biodiversiteit

²³ Iceberg Data Lab volgt voor zover mogelijk de oorzaken van biodiversiteitsverlies zoals vastgesteld door het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)

veroorzaken, en wat de belangrijkste oorzaken zijn voor dat verlies.

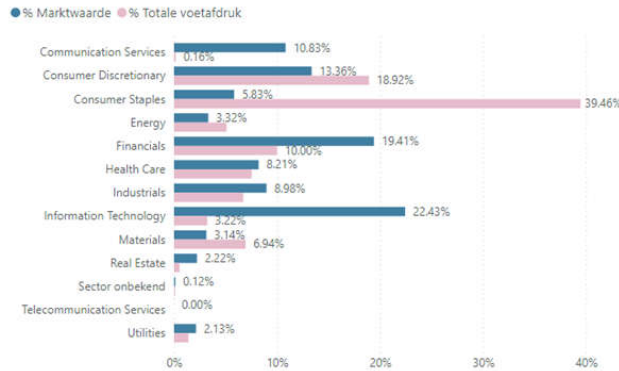
Voetafdruk per sector

In de figuur *marktwaarde en biodiversiteitsvoetafdruk per sector* zetten we de verdeling van het belegd vermogen per sector naast het aandeel in de totale biodiversiteitsvoetafdruk van deze beleggingen. Zo wordt 5.8% van het vermogen belegd in de sector Consumer Staples, maar veroorzaken deze beleggingen ruim 39% van de totale voetafdruk. De figuur laat zien dat er een aantal sectoren is met een significante impact: Consumer Staples, Consumer Discretionary, Financials, Health Care en Materials. Daarnaast is er ook een aantal sectoren met (heel) beperkte impact: Communication Services en Information Technology.

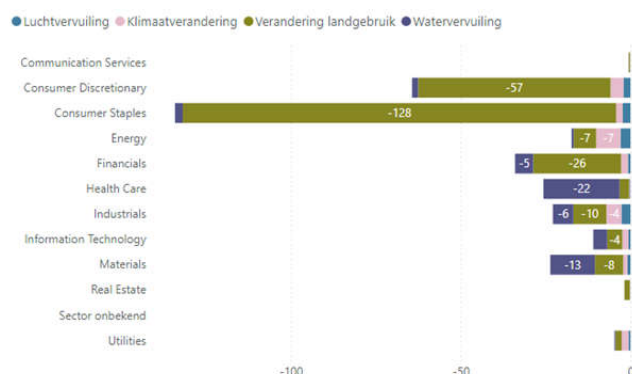
De figuur *biodiversiteitsvoetafdruk per sector en oorzaak* toont wat de belangrijkste oorzaken zijn van het verlies van biodiversiteit veroorzaakt door de ondernemingen. De Corporate Biodiversity Footprint data van Iceberg Data Lab berekent de impact van bedrijven op vier oorzaken van verlies van biodiversiteit²³:

- verandering van landgebruik
- klimaatverandering
- watervervuiling
- luchtvervuiling

FIGUUR 7.3.1 MARKTWAARDE EN
BIODIVERSITEITSVOETAFDruk PER SECTOR

FIGUUR 7.3.2 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk PER SECTOR EN OORZAAK (KM² MSA)

De figuur toont dat verandering van landgebruik de belangrijkste oorzaak van verlies is, gevolgd door watervervuiling. Klimaatverandering (CO₂-emissies) speelt met name in enkele sectoren, zoals Energy en Industrials en rol van betekenis. Luchtvervuiling speelt naar verhouding een beperkte rol. De verandering van landgebruik wordt vooral veroorzaakt door ondernemingen die landbouwproducten produceren, verwerken en/of verkopen. Voor de Financials betreft het vooral leningen aan – of beleggingen in ondernemingen in de landbouw en voedingsmiddelenketen. De landbouw, inclusief veehouderij en productie van veevoer, drukt zwaar op de biodiversiteit. Zo leidt de behoefte aan meer landbouwgrond wereldwijd tot veel ontbossing. In de sectoren Health Care en Materials is watervervuiling de belangrijkste oorzaak. Binnen de sector Materials veroorzaken bijvoorbeeld de chemie en mijnbouw veel watervervuiling.

De inzichten uit deze voetafdrukanalyse vormen het startpunt voor de ontwikkeling van onze aanpak voor het verkleinen van onze voetafdruk. Zo gaan we in 2025 voor de oorzaak ‘verandering van landgebruik’ nader onderzoek doen naar betrokkenheid bij ontbossing, en hoe we met beleid ter voorkoming van ontbossing de voetafdruk van onze fondsen kunnen beperken.

De data en analysemethode

Bij het gebruik van de voetafdruk data is het van belang te realiseren dat de data en analysemethode nog relatief nieuw zijn, bijvoorbeeld in vergelijking met andere ESG data en data over CO₂-emissies van ondernemingen. De Corporate Biodiversity Footprint scores zijn in belangrijke mate gebaseerd op impact modellen en sectordata. De data geven daarmee een goed beeld van de impact van ondernemingen in een bepaalde sector, maar zijn nog niet nauwkeurig genoeg om onderscheid tussen ondernemingen in een bepaalde sector in kaart te brengen, omdat bijvoorbeeld

risico-mitigerend beleid van een onderneming nog niet in de data is verwerkt.

Een tweede kanttekening is dat de modellen nog niet alle door het IPBES²⁴ geïdentificeerde oorzaken van verlies van biodiversiteit in kaart brengen. Zo is er nog onvoldoende data beschikbaar over de impact op de biodiversiteit in zeeën en oceanen (de marine biodiversiteit).

Een derde kanttekening betreft de dubbeltelling van impact bij het meerekenen van de indirecte impact, de zogenaamde scope-3 impact. Het meetellen van de scope-3 impact van elke onderneming zal over de gehele beleggingsportefeuille leiden tot een te hoge totale voetafdruk, als gevolg van de dubbeltelling van bepaalde impact. Zo wordt bijvoorbeeld de impact van het delven van bepaalde metalen toegerekend aan een mijnbouw onderneming in de portefeuille en wordt een deel van dezelfde impact ook (nogmaals) toegerekend aan de autofabrikant die de metalen gebruikt en aan de financiële instelling die in deze ondernemingen belegt. Deze dubbeltellingen accepteren wij om de volgende redenen:

- Veruit de meeste impact op de biodiversiteit vindt juist in de keten plaats; om de impact van een sector goed in beeld te krijgen en te begrijpen, vinden wij het van belang om te totale impact, inclusief scope-3 te tonen; zonder de scope-3 impact blijft een groot deel van de impact buiten beeld;
- Bij het berekenen en monitoren van de totale impact van de portefeuille, zijn we bewust van het effect van enige dubbeltelling; de waarde (omvang) van de totale impact is vooral van belang als kengetal om over tijd te monitoren en het succes van maatregelen om die impact te reduceren te kunnen meten;
- Het gaat dus niet primair om de exacte juistheid van het aantal Km² waarvan biodiversiteit verloren gaat, daarvoor is de CBF score nog teveel op modelwaarden gebaseerd. Het gaat er vooral om, een referentiewaarde te hebben voor de impact, om zo door de tijd het effect van inzet op impactreductie te kunnen monitoren. In eerste instantie kunnen we met de data hoog-risico sectoren en ondernemingen identificeren en ons daarop richten bij het inzetten op reductie.

Ondanks deze kanttekeningen, biedt de voetafdruk analyse al veel relevante inzichten in de omvang en de oorzaken van het verlies van biodiversiteit dat veroorzaakt wordt door ondernemingen waarin wordt belegd.

²⁴ Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services

Toelichting: de Corporate Biodiversity Footprint en Mean Species Abundance

Voor het meten van de voetafdruk zijn twee maatstaven van belang: de Corporate Biodiversity Footprint en de Mean Species Abundance.

De *Corporate Biodiversity Footprint* (CBF) is een maatstaf voor het in kaart brengen van de biodiversiteitsvoetafdruk van ondernemingen (of organisaties / landen). De CBF is ontworpen om de jaarlijkse impact van de activiteiten van ondernemingen, financiële instellingen, en reële activa te beoordelen op het gebied van hun impact op de mondiale en lokale biodiversiteit. Deze beoordeling is gebaseerd op de impact die voortkomt uit de producten die door bedrijven worden gekocht, geproduceerd en/of verkocht, berekend over hun de hele waardeketen. De CBF data en methodologie gebruikt in dit rapport zijn ontwikkeld door Iceberg Data Lab.

Het veroorzaakte verlies van biodiversiteit, ofwel de 'voetafdruk' wordt uitgedrukt in de 'Mean Species Abundance' (MSA). Dit is een maatstaf voor biodiversiteit die de gemiddelde relatieve aanwezigheid weergeeft van inheemse soorten in een ecosysteem, vergeleken met hun aanwezigheid in een ecosysteem dat nog helemaal niet door de mens is verstoord. Deze indicator is gebaseerd op de soortenrijkdom en meet daarom de staat van instandhouding van een ecosysteem in relatie tot haar oorspronkelijke staat. Een gebied met een MSA van 0% heeft de oorspronkelijke biodiversiteit volledig verloren. Een gebied met een MSA van 100% heeft een niveau van biodiversiteit dat gelijk is aan dat van een onaangetast ecosysteem. Met de MSA-indicator kan het verlies van biodiversiteit worden uitgedrukt in een oppervlak. Zo betekent -1 Km². MSA dat de biodiversiteitswaarde van bijvoorbeeld 1 km² tropisch ongerept bos verloren is gegaan.

8. Impactbeleggen

Impactbeleggingen zijn beleggingen met een intentie om een positieve, meetbare sociale en milieu impact te maken, naast een positief, financieel rendement (Global Impact Investors Network (GIIN)).

Impactbeleggen is essentieel om het verschil te maken in de maatschappij. Achmea IM zet haar vermogen op verschillende manieren in om maatschappelijke impact te maken. De komende jaren zullen wij het aandeel impactbeleggingen in onze totale beleggingen verder vergroten.

8.1. Inleiding

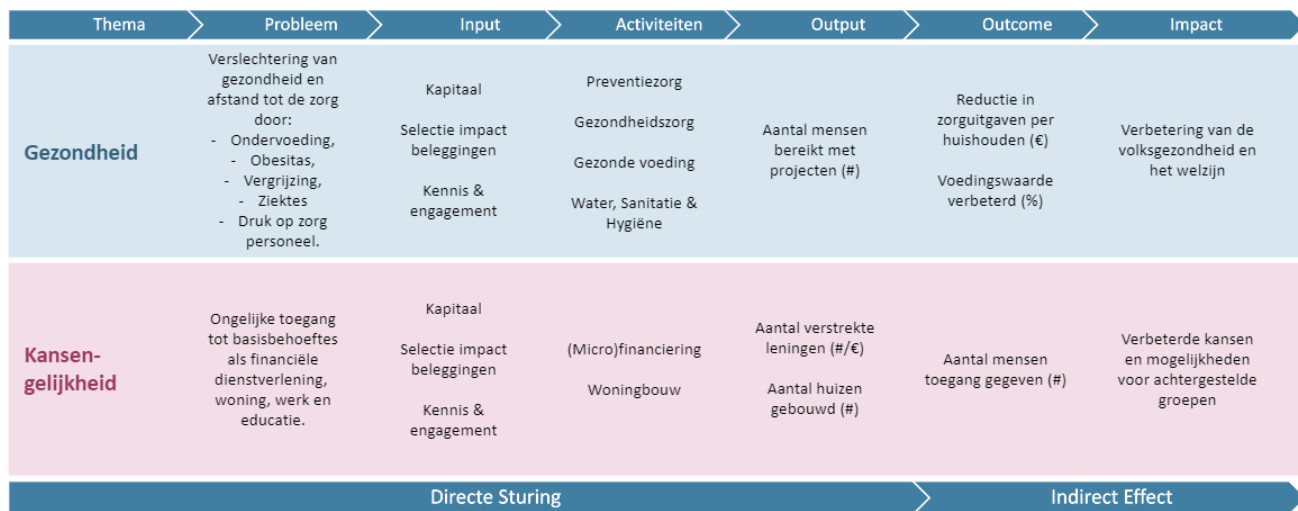
De impactovertuigingen van Achmea IM zijn:

1. We creëren maatschappelijke waarde.
2. Samen maken we meer impact.
3. Positieve impact en financieel rendement gaan hand-in-hand.
4. We zetten de volledige portefeuille in voor een effectief impactbeleid.
5. Intentie, meetbaarheid en een rendement zijn de drie pijlers voor succes.

6. We kennen de beste impactoplossingen.
7. We maken positieve impact met minimale bijeffecten elders.

Achmea IM richt zich op vier impactthema's: Klimaat, Biodiversiteit, Gezondheid en Kansengelijkheid. Deze sluiten aan bij de MVB-speerpunten. Op elk van de thema's hebben we een duidelijke theory of change om de impact die we willen bereiken zo concreet mogelijk te maken.

Thema	Probleem	Input	Activiteiten	Output	Outcome	Impact
Klimaat	Klimaatverandering en zijn gevolgen: - Extreme hitte en droogte - Overstromingen - Klimaatvluchtelingen	Kapitaal	Hernieuwbare energie	Hernieuwbare energie opgewekt (MWh)	Vermeden GHG emissies (ton CO2-eq)	Bijdrage aan de Doelen van Parijs om ruim onder 2°C opwarming in 2050 te blijven
		Selectie impact beleggingen	Duurzame infrastructuur	GHG emissies per product (ton CO2-eq)	GHG emissies bespaard per product (ton CO2-eq)	
		Kennis & engagement	Energie efficiëntie			
			Duurzame productie			
Biodiversiteit	Verlies van biodiversiteit en afname van ecosysteem diensten	Kapitaal	Biodiversiteits-behoud- en herstel	Duurzaam beheer (Ha): - Biodiversiteit onder beheer (Ha) - Duurzame landbouwgronden (Ha)	Grondkwaliteit verbeterd (ha)	Biodiversiteit is behouden of hersteld: Bijdrage aan de doelen van het Montreal-Akkoord
		Selectie impact beleggingen	Duurzame landbouw, bosbeheer en visserij	Afval verwerkt (ton) Water verbruikt (ton) Duurzaam hout geproduceerd (m³)	(Plastic) Afval vermeden (ton) Water bespaard (m³) Biodiversiteit behouden/hersteld (ha etc.)	
		Kennis & engagement	Water- en afval management			
Directe Sturing					Indirect Effect	

8.2. Green Bonds

Het Achmea IM Euro Green Bond Fund belegt hoofdzakelijk in kwalitatief hoogwaardige, groene staats- en bedrijfsobligaties wereldwijd. Green bonds zijn obligaties uitgegeven door (semi)overheden, internationale instellingen of ondernemingen waarvan de opbrengsten worden gebruikt om projecten en activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu en klimaat te (her)financieren. Meer specifiek zijn dit projecten gericht op energie-efficiëntie, schoon vervoer en hernieuwbare energie technologieën, zoals wind- en zonne-energie. Ook projecten voor het weerbaarder maken van infrastructuur en de leefomgeving tegen de fysieke gevolgen van klimaatverandering, komen in aanmerking voor (her)financiering.

Theory of Change

Door te investeren in de projecten van de goed gekeurde green bonds dragen we bij aan onze theory of change voor het Achmea IM Euro Green Bond Fund. We hebben zo voldoende vertrouwen dat de voorgestelde projecten zullen bijdragen aan de gewenste outputs en de bijbehorende uitkomsten om uiteindelijk bij te dragen aan de impact die we willen behalen: ruim onder 2 graden opwarming in 2050 te blijven.

Beoordelingsraamwerk

Achmea IM gebruikt haar eigen raamwerk om te beoordelen of green bonds wel voldoende groen zijn. Dit raamwerk is gebaseerd op de uitgangspunten van de Green Bond Principles (GBP) en de taxonomie van het Climate Bonds Initiative (CBI). Ook toetst Achmea IM of de activiteiten voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR en de criteria voor duurzame economische activiteiten zoals gedefinieerd in de EU-taxonomie. Het oordeel geeft inzicht in de mate van vertrouwen dat de opbrengsten van de green bonds daadwerkelijk worden gebruikt voor groene projecten. Alleen green bonds die voldoen aan het Achmea IM raamwerk worden als green bonds toegelaten tot het beleggingsuniversum van de green bond fondsen.

Naast de green bond fondsen beleggen we ook via creditfondsen in green bonds, sustainability bonds (bonds gericht op zowel groen- als sociale projecten) en social bonds (bonds gefocust op sociale projecten). Onderstaand figuur geeft inzicht in de allocatie per 30-06-2025.

TABEL 8.2.1 ALLOCATIE % GREEN, SOCIAL EN SUSTAINABILITY BONDS

Fonds	%
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	15.9%
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR Hedged	9.4%
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	17.9%
Achmea IM Euro Government Bond Fund	9,1%

FIGUUR 8.2.1 THEORY OF CHANGE ACHMEA IM EURO GREEN BOND FUND

Gebruik van de opbrengsten

Onderstaand het gebruik van de opbrengsten voor per 30-06-2025:

**TABEL 8.2.2 GEBRUIK VAN DE OPBRENGSTEN
PER 30-06-2025**

Categorie	GBF	CGBF
Hernieuwbare energie	21%	28%
Energie-efficiëntie	29%	30%
Duurzaam transport	20%	9%
Circulaire economie	1%	0%
Duurzaam waterbeheer	1%	1%
Afvalbeheer en preventie	1%	1%
Natuurlijke hulpbronnen	2%	0%
Conservatie biodiversiteit	1%	0%
Geen data beschikbaar	26%	31%

Vermeden CO₂

Voor beleggers én uitgevers is het belang van inzicht in de daadwerkelijke impact van green bonds in de afgelopen jaren toegenomen. Enerzijds om grip te krijgen op de daadwerkelijke vermindering van de GHG-emissies als bewijs. Anderzijds ligt er een wettelijke eis om verantwoording af te leggen over de impact. Eén van de meest gebruikte indicatoren is 'vermeden CO₂-emissies'. Veel uitgevende instellingen rapporteren de hoeveelheid CO₂ in ton die door het gefinancierde project vermeden wordt, ten opzichte van een 'business-as-usual' scenario. Een voorbeeld is de bouw van een windmolenpark: de uitgevende instelling berekent hoeveel CO₂-emissies gemoeid is met de opwekking van windenergie over een bepaalde periode. Zij vergelijkt dit vervolgens met de CO₂ emissies die veroorzaakt zou zijn als dezelfde energie in het bestaande energienetwerk opgewekt zou moeten worden (het 'business-as-usual' scenario).

Het Achmea IM Euro Green Bond Fund droeg met haar financiering in 2024 bij aan een totale uitkomst van 253,634 ton vermeden CO₂-emissies. Per geïnvesteerde miljoen euro is dat 208,1 ton aan vermeden CO₂-emissies²⁵.

Zie voor meer informatie [de kwartaalupdate op de website](#).

Voorbeeld beoordeling Green Bond raamwerk: De Volksbank²⁶

De Volksbank is de vierde grootste retailbank in Nederland met meer dan 3,2 miljoen klanten. De strategie van de Volksbank voor 2021-2025, 'Beter voor elkaar – van belofte naar impact', richt zich onder andere op het hebben van een meetbare positieve impact op de samenleving.

In november 2024 heeft de Volksbank een green bond ter waarde van EUR 500 miljoen uitgebracht. De opbrengsten van de green bond gaan volledig naar groene activa zoals groene gebouwen en hernieuwbare energie. De uitgifte van deze green bond draagt bij aan de strategie van de Volksbank op een of meerdere van de pijlers: klimaat, biodiversiteit of mensenrechten. De Volksbank doet dit actief door een set van criteria te stellen aan investeringen die bijdrage aan duurzaamheid.

De Volksbank heeft in het green bond framework een duidelijke beschrijving gegeven van de use of proceeds, waarin de EU Taxonomy economische activiteiten benoemd worden en selectiecriteria hanteert die in lijn zijn met ons green bond raamwerk en de CBI Taxonomy. Het toewijzen en beheren van de opbrengsten zijn helder beschreven en de rapportage vooruitzichten zijn voorzien van de juiste impact en output metrics.

De Second party opinion van ISS Corporate Solutions oordeelt dat het raamwerk van De Volksbank voldoet aan de Green Bond Principles van de International Capital Market Association (ICMA) van 2021.

²⁵ Voor de berekening van de vermeden emissies, maken we gebruik van de gegevens die de uitgevende instellingen rapporteren in hun impactrapportages. We gebruiken de informatie over metrische ton CO₂ (equivalenten) en rekenen deze om naar vermeden ton CO₂ per 1 miljoen geïnvesteerde euro's ofwel, (CO₂/€mil.). Waar nodig herleiden we de gerapporteerde informatie naar deze indicator als daarvoor voldoende informatie beschikbaar is. Deze informatie wordt jaarlijks geactualiseerd.

Voorbeeld beoordeling Green Bond impact

rapport: Société du Grand Paris²⁶

De Green bond van Société du Grand Paris van EUR 1 miljard is in april 2023 uitgebracht, die bijdraagt aan het Grand Paris Express project. Grand Paris express is een project van openbaar vervoer waar in netwerk van 200km aan tunnels in vier verschillende metro lijnen plus 2 verleningen van bestaande lijnen.

In 2023 is het zuidelijke deel van lijn 15 gelegd en hebben ze de mijlpaal van meer dan 100 km aan tunnels behaald.

In totaal draagt de uitkomst van deze green bond bij aan de theory of change van het Green Bond Fund door jaarlijks 28747 ton CO₂-eq aan GHG-emissies vermeden. Per miljoen EUR worden er jaarlijks 28,75 ton CO₂-eq aan GHG-emissies vermeden.

²⁶ Voorbeelden worden jaarlijks geactualiseerd.

8.3. Achmea Climate Infrastructure Fund

Het fonds heeft als doel om de energietransitie in Europa verder te versnellen door middel van het opbouwen van een goed gediversifieerde portefeuille van beleggingen in, hoofdzakelijk nieuw te bouwen, wind- en zonne-energie waterkrachtprojecten, en hier rendement mee te genereren. Ook energieopslag en -efficiëntie komen aan bod.

Het Fonds heeft als doel om tenminste 90% van haar portefeuille te beleggen in duurzame beleggingen die in lijn zijn met de geformuleerde milieudoelstellingen. Dit wordt bereikt door investeringen in 'EU Taxonomy aligned' investeringen met een directe bijdrage aan de milieudoelstelling 'klimaatverandering mitigatie' als gedefinieerd in artikel 10 van de 'EU Taxonomy Regulation' ('Taxonomy aligned beleggingen') of andere milieu gerelateerde duurzame beleggingen in overeenstemming met artikel 2 (17) van de 'Sustainable Finance Disclosure Regulation' (SFDR). Deze investeringen hebben een meetbare positieve bijdrage aan de 'United Nations Sustainability Development Goals' (UN SDG) #7 "Betaalbare en schone energie" en #13 "Klimaat actie". Om de bijdrage te meten aan de milieudoeltelling, gebruikt het Fonds duurzaamheidsindicatoren.

De beleggingsstrategie van het Fonds bestaat uit de generatie van rendement door het doen van investeringen in en het bouwen van een gediversifieerde portefeuille van schone energie activa, zoals onshore en offshore windparken, zonneparken, waterkrachtcentrales, of andere hernieuwbare infrastructuur beleggingen. Deze kunnen operationeel zijn of in aanbouw. Aanvullend kunnen andere

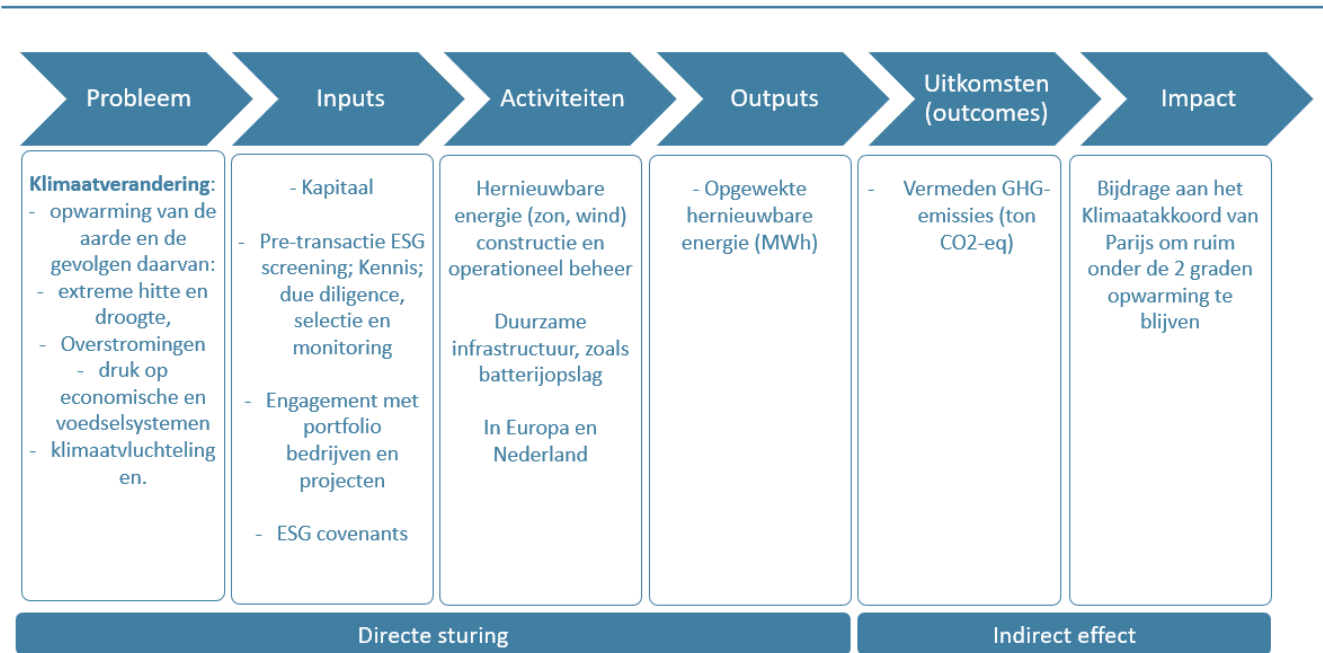
doelactiva in de batterij energie opslagsysteemsector onderdeel zijn van de beleggingsstrategie. Terwijl de milieudoelstelling wordt nagestreefd zorgt het Fonds ervoor dat het geen significante schade veroorzaakt ten aanzien van enig milieu of sociaal doel. Dit wordt gewaarborgd door een veelzijdige due diligence en monitoringsproces voor de acquisitie en gedurende de levensduur van de beleggingen. Het Fonds neemt 'principle adverse impact indicators' in beschouwing gedurende de beleggingsbeslissing en in het monitoren van de beleggingen en heeft als doel om potentiële negatieve effecten te verminderen door passende en projectspecifieke maatregelen. Voor directe contractanten wordt ervoor gezorgd dat de 'OECD Guidelines for Multinational Enterprises' en de 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights' worden nageleefd. In het algemeen zal compliance met 'good governance' een essentieel onderdeel zijn van de beleggingsstrategie.

**TABEL 8.3.1 ONTWIKKELING
DUURZAAMHEIDSINDICATOREN¹**

	Dit kwartaal - Per 31-03-2025	Sinds inceptie - 31-03-2025
Energieproductie (in GWh)	54,0	487,4
Vermeden uitstoot (in tonnen CO ₂ -equivalenten)	15,0	141

¹ Niet-geauditeerde cijfers

Zie voor meer informatie [de kwartaalupdate op de website](#).

THEORY OF CHANGE EURO Achmea Climate Infrastructure Fund

9. Bijlagen

9.1. Uitgangspunten Global Compact

Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen. Bedrijven die het initiatief onderschrijven, verbinden zich ertoe de onderstaande doelstellingen en waarden te steunen bij het uitvoeren van hun activiteiten:

Mensenrechten

1e principe: bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren;

2e principe: bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan mensenrechtenschendingen;

Arbeidsnormen

3e principe: bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;

4e principe: bedrijven dienen alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;

5e principe: bedrijven dienen zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid;

6e principe: bedrijven dienen discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden;

Milieu

7e principe: bedrijven hanteren het voorzichtigheidsbeginsel met betrekking tot milieukwesties;

8e principe: bedrijven ondernemen initiatieven om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen;

9e principe: bedrijven stimuleren de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën;

Anticorruptie

10e principe: bedrijven dienen alle vormen van corruptie tegen te gaan, inclusief afpersing en omkoping.

De principes van het UN Global Compact zijn gebaseerd op internationale verdragen, onder andere afgeleid van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten en van de Verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

9.2. Nederlandse Corporate Governance Code (versie 2022)

Principe 4.1 De algemene vergadering

De algemene vergadering kan een zodanige invloed uitoefenen op het beleid van het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap, dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van checks and balances binnen de vennootschap. Goede corporate governance veronderstelt volwaardige deelname van aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering.

Relevante best practice bepalingen

4.1.1 Het toezicht van de Raad van Commissarissen op het bestuur omvat mede het toezicht op de verhouding met de aandeelhouders.

4.1.5 Indien een aandeelhouder een onderwerp op de agenda heeft laten plaatsen, licht hij dit ter vergadering toe en beantwoordt zonodig vragen hierover.

4.1.6 Een aandeelhouder oefent het agenderingsrecht slechts uit nadat hij daaromtrent in overleg is getreden met het bestuur. Wanneer één of meer aandeelhouders het voornemen hebben de agendering te verzoeken van een onderwerp dat kan leiden tot wijziging van de strategie van de vennootschap, bijvoorbeeld door het ontslag van één of meer bestuurders of commissarissen, wordt het bestuur in de gelegenheid gesteld een redelijke termijn in te roepen om hierop te reageren (de responstijd). De mogelijkheid van

het inroepen van de responstijd geldt ook voor een voornemen als hiervoor bedoeld dat strekt tot rechterlijke machtiging voor het bijeenroepen van een algemene vergadering op grond van artikel 2:110 BW. De desbetreffende aandeelhouder respecteert de door het bestuur ingeroepen responstijd, bedoeld in best practice bepaling 4.1.7.

Principe 4.3 Uitbrengen van stemmen

Principe deelname van zoveel mogelijk aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering is in het belang van de checks and balances van de vennootschap. De vennootschap stelt, voor zover het in haar mogelijkheid ligt, aandeelhouders in de gelegenheid op afstand te stemmen en met alle (andere) aandeelhouders te communiceren.

Relevante best practice bepalingen

4.3.1 Een aandeelhouder stemt naar eigen inzicht.

Van een aandeelhouder die gebruik maakt van stemadviezen van derden wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over het stembeleid of de door deze adviseur verstrekte stemadviezen.

4.3.5 Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) plaatsen jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursvennootschappen.

4.3.6 Institutionele beleggers plaatsen jaarlijks op hun website en/of in hun bestuursverslag een verslag van de uitvoering van hun beleid voor het uitoefenen van het stemrecht in het desbetreffende boekjaar. Daarnaast brengen zij ten minste eenmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op algemene vergaderingen. Dit verslag wordt op de website van de institutionele belegger geplaatst.

9.3. Overzicht Achmea IM fondsen

Uitsluitingen						
	Controversiële wapens	Tabak	Fossiele brandstoffen	Transitiebeleid	Landen	Normatieve schending
Aandelen						
Achmea IM ESG Transition Global Multi Factor Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM ESG Transition Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM ESG Transition Global Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM ESG Transition Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea ESG Diversified Return Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Vastrentende waarden						
Achmea IM Euro Government Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM ESG Transition Euro Investment Grade Credit Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM ESG Transition Euro Corporate Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Green Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM (LC) Emerging Markets Debt Fund					√	
Achmea IM (HC) Emerging Markets Debt Fund EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Local Government Loans Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Inflation Linked Bond Fund					√	
Achmea IM Long Duration Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM ESG Transition Diversified Return Fund	√	√	√	√	√	√
Retailfondsen						

Uitsluitingen						
Achmea mixfonds voorzichtig A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds gemiddeld A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds ambitieus A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds zeer ambitieus A	√	√	√	√	√	√
Achmea euro staatsobligaties fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea investment grade bedrijfsobligaties fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea opkomende markten aandelen fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea wereldwijd aandelen fonds A	√	√	√	√	√	√
LDI Overlay						
Achmea IM 10 Year Overlay Fund						
Achmea IM 20 Year Overlay Fund						
Achmea IM 30 Year Overlay Fund						
Achmea IM 40 Year Overlay Fund						
Achmea IM 50 Year Overlay Fund						
Achmea IM Duration Matching Fund						
Grondstoffen						
Achmea IM Diversified Commodity Fund EUR hedged						
Infrastructuur						
Achmea IM Climate Infrastructure Fund ²						

¹ Bij het uitsluiten van landen gaat het om ondernemingen met meer dan 50% belang van de staat

² Het bindende investeringsproces zorgt ervoor dat investeringen worden uitgesloten voordat de investeringsbeslissing wordt genomen, voor het geval ze aanzienlijke schade veroorzaken.

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Aandelen					
Achmea IM ESG Transition Global Multi Factor Equity Fund	√	√	√ ²	√	
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund EUR hedged	√	√	√ ²	√	

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Achmea IM ESG Transition Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	√	√	√ ²	√	
Achmea IM ESG Transition Global Equity Fund PF	√	√	√ ²	√	
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	√	√	√	√	
Achmea IM ESG Transition Global Equity Fund	√	√	√ ²	√	
Achmea ESG Diversified Return Fund	√	√	√ ²	√	
Vastrentende waarden					
Achmea IM Euro Government Bond Fund	√		√		
Achmea IM ESG Transition Euro Investment Grade Credit Fund	√		√ ²	√	
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR hedged	√		√		
Achmea IM ESG Transition Euro Corporate Bond Fund	√		√	√	
Achmea IM Euro Green Bond Fund	√		√		√
Achmea IM Euro Corporate Green Bond Fund	√		√		√
Achmea IM (LC) Emerging Markets Debt Fund	√ ³				
Achmea IM (HC) Emerging Markets Debt Fund EUR hedged	√ ³		√		
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	√		√	√	
Achmea IM Euro Local Government Loans Fund					
Achmea IM Euro Inflation Linked Bond Fund			√		
Achmea IM Long Duration Bond Fund	√		√		
Achmea IM ESG Transition Diversified Return Fund	√		√		√
Retailfondsen					
Achmea mixfonds voorzichtig A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds gemiddeld A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds ambitieus A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds zeer ambitieus A	√	√	√ ²	√	
Achmea euro staatsobligaties fonds A	√		√		
Achmea investment grade bedrijfsobligaties fonds A	√		√ ²	√	

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Achmea opkomende markten aandelen fonds A	√	√	√ ²	√	
Achmea wereldwijd aandelen fonds A	√	√	√	√	
LDI Overlay					
Achmea IM 10 Year Overlay Fund					
Achmea IM 20 Year Overlay Fund					
Achmea IM 30 Year Overlay Fund					
Achmea IM 40 Year Overlay Fund					
Achmea IM 50 Year Overlay Fund					
Achmea IM Duration Matching Fund					
Grondstoffen					
Achmea IM Diversified Commodity Fund EUR hedged					
Infrastructuur					
Achmea IM Climate Infrastructure Fund ⁴					√

1 De CO2-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO2-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

2 Dit Fonds integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces.

3 De fondsbeheerder heeft op ad hoc basis engagement met overheden over ESG-onderwerpen.

4 Engagement is geen actief onderdeel van de investeringsstrategie. Engagement met lokale gemeenschappen en aannemers is echter een belangrijk onderdeel van het proactief verminderen van potentiële duurzaamheidsrisico's. Engagement bij de naleving van de normen voor goed bestuur door bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, wordt niet nodig geacht omdat deze naleving contractueel is afgedekt.

TABEL 9.3.1 FONDSSEN ONDER BEHEER VAN ACHMEA IM MET BETREKKING TOT VOORMALIG BSG VERMOGEN

	Uitsluitingen				Engagement	Stemmen	ESG Integratie	CO2- reductie ¹
	Controversiele wapens	Tabak	Landen	Normatieve schending				
Achmea IM Active Equity Emerging Markets Global Fund	√	√	√	√		√		√
Achmea IM ACWI Passive LowVol Equity Fund	√	√	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Active Fixed Income Emerging Market Debt USD Denominated Fund	√	√	√	√	√			

Achmea IM Dutch Residential Mortgages Fund					
Achmea IM Enhanced Public Real Estate Europe Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate Europe II Fund					
Achmea IM Passive Public Real Estate USA Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate USA Fund					
Achmea IM Passive Public Real Estate Asia Pacific Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate Asia II Fund					
Achmea IM Active Private Equity Asia I Fund					
Achmea IM Private Equity Secondaries I Fund					
Achmea IM Private Equity US I Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate Asia IV Fund					
Achmea IM Private Equity Europe I Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate Europe Core Fund					
Achmea IM Active Private Real Estate Asia Pacific Core Fund					
Achmea IM Private Equity					

Secondaries II Fund							
Achmea IM Private Equity Global large Cap I Fund							
Achmea IM Active Private Real Estate Netherlands Core Fund							
Achmea IM Private Equity US II Fund							
Eagle Fund Defensief							
Eagle Fund Gematigd Offensief							
Eagle Fund Neutraal							
Eagle Fund Offensief							
Eagle Fund Zeer Defensief							
Eagle Fund Zeer Offensief							
Achmea IM Global Developed Active Small Cap Equity Fund	√	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Global Developed Passive Large&Mid Cap Equity Fund	√	√	√	√	√	√	
Achmea IM ACWI Passive Low Volatility Equity Fund	√	√	√	√	√		√
Achmea IM Passive 15+ Year AAA-AA Euro Government Debt Fund							
Achmea IM Passive Fixed Income Emerging Market Debt USD Denominated Fund	√	√	√	√	√		
Achmea IM Passive Global Investment Grade							

Corporate Debt Fund								
Achmea IM Active Global High Yield Fund	√	√	√	√	√		√	√
Achmea IM Active Euro Global Investment Grade Corporate Debt Fund								
Achmea IM Global Leveraged Loan Fund								
Achmea IM Passive Euro SSA Debt Fund								
Achmea IM Euro Inflation-linked Bond Fund								
Achmea IM Global Listed Real Estate Fund	√	√	√	√				

¹ De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt gereduceerd door de verlaging van de CO₂-intensiteit van de portefeuillebedrijven. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: deze moet tenminste 30% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna jaarlijks met gemiddeld 7%.

9.4. Categorieën voorstellen aandeelhoudersvergaderingen

TABEL 9.4.1

Categorie	Toelichting
Aandelen gerelateerd	O.a. uitgifte aandelen, speciale rechten, share classes
Audit gerelateerd	O.a. benoeming accountants, accountant fees
Beleggingsfondsen	Bepalingen omtrent beleggingsfondsen
Beloning	O.a. beloningsbeleid, beloning zelf, say on pay enz
Benoemingen	O.a. benoeming RvB, RvC
Bestuurders gerelateerd	O.a. benoeming commissies, beloning commissies, aanpassen termijn bestuurders, enz
Corporate Governance	O.a. aanpassen aandeelhoudersrechten, stembepalingen
Duurzaamheid	O.a. duurzaamheidsonderwerpen zoals rapportages, verantwoordelijkheid. Met name aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van duurzaamheid bevat zowel klimaat als sociaal mix.
Klimaat	Say on Climate en aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van klimaat
Niet-routinematig	O.a. proxy contest kosten, speciale rapporten, additionele allocatie
Overig	
Geen research	Agendapunten waar geen onderliggende documentatie voor aanwezig is vanuit de onderneming
Overname gerelateerd	O.a. Aanpassen statuten tegen overname, supermajority vote instellen, control shares
Routine	O.a. AGM bepalingen, dividend, belasting
Sociaal	O.a. goedkeuring donaties goede doelen, politieke donaties en aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van Sociaal
Statuten gerelateerd	O.a. aanpassen van de statuten
Strategische transacties	O.a. fusie overeenkomst, verkoop van assets

9.5. Uitsluitingslijst per 1 juli 2025

Controversiële wapens

- Adecco Group AG
- Adecco International Financial Services BV
- AECOM
- Airbus Finance B.V.
- Airbus SE
- Alexandrite Monnet UK Holdco Plc
- ALTEN SA
- Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd
- ArcelorMittal SA
- Aryt Industries Ltd
- Assystem S.A.
- Austal Limited
- Babcock International Group PLC
- BAE Systems (Finance) Ltd.
- BAE Systems Holdings, Inc.
- BAE Systems plc
- Bayer AG
- Bayer Capital Corp. BV
- Bayer Corporation
- Bayer US Finance II LLC
- Bayer US Finance LLC
- Bharat Dynamics Limited
- Boeing Company
- Booz Allen Hamilton Holding Corporation
- Booz Allen Hamilton, Inc.
- Brookfield Asset Management Ltd.
- Brookfield Capital Finance LLC
- Brookfield Corporation
- Brookfield Finance I (UK) Plc
- Brookfield Finance II, Inc.
- Brookfield Finance LLC
- Brookfield Finance, Inc.
- Brookfield Property REIT, Inc.
- Brookfield Renewable Partners ULC
- BWX Technologies, Inc.
- CACI International Inc
- CAE Inc.
- Cameco Corporation
- Capita Plc
- China Aerospace Science and Industry Corporation Limited
- China Aerospace Science and Technology Corporation
- China North Industries Corporation
- China North Industries Group Corporation Limited.
- China Poly Group Corporation Limited
- China Shipbuilding Industry Company Limited
- Cohort plc
- Costain Group PLC
- Curtiss-Wright Corporation
- Daikin Industries, Ltd.
- Eaton Capital Unlimited Company
- Eaton Corporation
- Eaton Corporation plc
- Elbit Systems Ltd
- Exail Technologies SA
- Fluor Corporation
- Fortive Corporation
- Fujitsu Limited
- General Dynamics Corporation
- Harris Corporation
- HEICO Corporation
- Honeywell International Inc.
- Huntington Ingalls Industries, Inc.
- ICL Group Ltd.
- IHO Verwaltungs GmbH
- Israel Corporation Ltd.
- Jacobs Engineering Group, Inc.
- Jacobs Solutions Inc.
- Johns Hopkins University
- Kanadevia Corporation
- KBR, Inc.
- Kier Group plc
- Komatsu Finance America, Inc.
- Komatsu Ltd.
- Kongsberg Gruppen ASA
- Kratos Defense & Security Solutions, Inc.
- L3Harris Technologies, Inc.
- Larsen & Toubro Limited
- Leidos Holdings, Inc.
- Leidos, Inc.
- Leonardo DRS, Inc.
- Leonardo SpA
- Lievre Power Financing Corp.
- LIG Nex1 Co., Ltd.
- Lockheed Martin Corporation
- Lumibird S.A.
- Moog Inc.
- Morgan Sindall Group plc
- MTAR Technologies Limited
- Northrop Grumman Corporation
- NRM Cabin Intermediate # 2 Limited Partnership
- Parsons Corporation
- Poongsan Corporation
- Poongsan Holdings Corporation
- Premier Explosives Limited
- QinetiQ Group plc
- Rheinmetall AG
- Rolls-Royce Holdings plc
- Rolls-Royce Plc
- RTX Corporation
- Safran SA
- Sandhar Technologies Limited
- Schaeffler AG
- Science Applications International Corporation
- Sec LP
- Serco Group plc
- SGL Carbon SE
- SNT Dynamics Co., Ltd.
- SNT Holdings Co., Ltd.
- Solar Industries India Limited
- Special Machine Building & Metallurgy PJSC
- Steel Partners Holdings L.P.
- Tennessee Valley Authority

- Textron Inc.
- Thales SA
- TotalEnergies Capital Canada Ltd.
- TotalEnergies Capital International SA
- TotalEnergies Capital SA
- TotalEnergies SE
- TransDigm Group Incorporated
- TransDigm Inc.
- United Technologies Corporation
- Veolia Environnement SA
- Walchandnagar Industries Limited
- Wartsila Oyj Abp

Verbod beleggen in clustermuniteit

Jaarlijks stuurt de AFM een nieuwe definitieve indicatieve uitsluitingslijst (risicoradar) rond. De ondernemingen op de lijst zijn vooralsnog hetzelfde als op de definitieve lijst 2024. Er zijn geen relevante ontwikkelingen geweest. Op basis van deze informatie en de criteria van artikel 21a Besluit Marktmisbruik heeft de AFM deze ondernemingen op haar risicoradar voor 2025:

1. Poongsan Corporation (Zuid-Korea) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van clustermuniteit;
2. Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd. (China) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van clustermuniteit;
3. LiG Nex1 Co Ltd. (Zuid-Korea) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van clustermuniteit.

Net als voorgaande jaren, zijn niet-beursgenoteerde ondernemingen niet opgenomen in de lijst voor 2025.

Tabak

- 22nd Century Group, Inc.
- Al-Eqbal Company for Investment PLC
- Altria Group, Inc.
- B.A.T Capital Corporation
- B.A.T. International Finance Plc
- B.A.T. Netherlands Finance BV
- BADECO ADRIA d.d.
- British American Tobacco (Malaysia) Berhad
- British American Tobacco Holdings (The Netherlands) BV
- British American Tobacco p.l.c.
- Duvanska Industrija Coka AD
- Eastern Company
- Godfrey Phillips India Ltd.
- Golden Tobacco Limited
- Imperial Brands Finance Netherlands BV
- Imperial Brands Finance Plc
- Imperial Brands PLC
- ITC Limited
- Japan Tobacco Inc.
- JT International Financial Services BV
- Karelia Tobacco Company Inc.

- Khyber Tobacco Company Limited
- KT&G Corporation
- Logista Integral, S.A.
- Ngan Son JSC
- NTC Industries Limited
- Philip Morris International Inc.
- PT Gudang Garam Tbk
- PT Wismilak Inti Makmur Tbk
- Pyxus International, Inc.
- Reinet Investments S.C.A.
- Reynolds American Inc.
- RLX Technology Inc.
- Scandinavian Tobacco Group A/S
- Shanghai Industrial Holdings Limited
- Sinnar Bidi Udyog Limited
- Smoore International Holdings Limited
- Societe Ivoirienne des Tabacs (SITAB)
- Swedish Match AB
- Torii Pharmaceutical Co., Ltd.
- Turning Point Brands, Inc.
- Union Tobacco & Cigarette Industries Co.
- Universal Corporation
- Vector Group Ltd.
- VST Industries Limited

Normschenders en Goed bestuur

- Athabasca Indigenous Midstream LP
- Bharat Heavy Electricals Limited
- BHP Billiton Finance (USA) Ltd.
- BHP Billiton Finance Ltd.
- BHP Group Limited
- Centrais Eletricas Brasileiras S.A.
- CNAC (HK) Finbridge Co. Ltd.
- Companhia de Saneamento do Parana
- Companhia Energetica de Minas Gerais SA
- Crestwood Midstream Partners LP
- DCP Midstream LLC (Old)
- DCP Midstream Operating LP
- Dianjian Haiyu Ltd.
- Duke Energy Field Services LLC
- East Ohio Gas Company
- Ecopetrol S.A.
- EL Sewedy Electric Company
- Enable Midstream Partners, LP
- Enbridge Energy Partners, L.P.
- Enbridge Gas Inc.
- Enbridge Inc.
- Enbridge Pipelines, Inc.
- Energy Transfer LP
- Energy Transfer Operating, L.P.
- ETP Legacy LP
- Export-Import Bank of India
- Fertitta Entertainment, LLC
- General Dynamics Corporation
- Gray Oak Pipeline, LLC
- Inco Ltd.
- JBS Luxembourg Co. SARL
- JBS S.A.
- JBS USA Finance, Inc.

- JBS USA Food Company
- JBS USA Lux S.A.
- Korea East-West Power Co., Ltd.
- Korea Electric Power Corporation
- Korea Hydro & Nuclear Power Co., Ltd.
- Korea Midland Power co., Ltd.
- Korea South-East Power Co., Ltd.
- Korea Southern Power Co., Ltd.
- Korea Western Power Co., Ltd.
- Marathon Petroleum Corporation
- Midwest Connector Capital Co. LLC
- MPLX LP
- NTPC Limited
- Petroleos de Venezuela, S.A.
- Phillips 66
- Phillips 66 Company
- Pilgrim's Pride Corporation
- POSCO Corporation
- POSCO Holdings Inc.
- POSCO INTERNATIONAL Corporation
- Power Construction Corporation of China, Ltd.
- Powerchina Roadbridge Group (British Virgin Islands) Ltd.
- PT Krakatau Posco
- Red Rock Resorts, Inc.
- RH International (Singapore) Corporation Pte. Ltd.
- Rosneft Oil Co.
- RTX Corporation
- Samarco Mineracao S.A.
- SEPCO Virgin Ltd.
- Serco Group plc
- SK Biopharmaceuticals Co., Ltd.
- SK Inc.
- Spectra Energy Partners, LP
- Station Casinos LLC
- Sumitomo Chemical Co., Ltd.
- Sumitomo Pharma Co. Ltd.
- Sunoco Logistics Partners Operations L.P.
- Syngenta Group Finance Ltd.
- Tesla, Inc.
- Texas Eastern Transmission, LP
- TotalEnergies Capital Canada Ltd.
- TotalEnergies Capital International SA
- TotalEnergies Capital SA
- TotalEnergies SE
- United Technologies Corporation
- Vale Overseas Ltd.
- Vale S.A.
- Westcoast Energy Inc.
- AES Panama Generation Holdings SRL
- African Rainbow Minerals Limited
- AGL Energy Limited
- Akse Enerji Uretim A.S.
- Alabama Power Company
- Alberta Energy Co. Ltd.
- Alleghany Corporation
- ALLETE, Inc.
- Alliance Resource Operating Partners, L.P.
- Alliance Resource Partners, L.P.
- Alliant Energy Corporation
- Alliant Energy Finance LLC
- Alpha Metallurgical Resources, Inc.
- AltaLink, L.P.
- Aluminum Corporation of China Limited
- Ameren Corporation
- Ameren Illinois Company
- American Electric Power Company, Inc.
- American Transmission Systems, Incorporated
- Antero Resources Corporation
- APA Corporation
- Appalachian Power Company
- ARC Resources Ltd.
- Arizona Public Service Company
- Ascent Resources Utica Holdings, LLC
- Athabasca Oil Corporation
- Banpu Public Company Limited
- Basin Electric Power Cooperative
- Baytex Energy Corp.
- Berkshire Hathaway Energy Company
- Berkshire Hathaway Finance Corp.
- Berkshire Hathaway Inc.
- BHP Billiton Finance (USA) Ltd.
- BHP Billiton Finance Ltd.
- BHP Group Limited
- Birchcliff Energy Ltd.
- BKV Corporation
- Black Hills Corporation
- Bonanza Creek Energy, Inc.
- BP Capital Markets America, Inc.
- BP Capital Markets B.V.
- BP Capital Markets p.l.c.
- BP p.l.c.
- Brickworks Limited
- Bulgarian Energy Holding EAD
- Burlington Northern Santa Fe Corp.
- Burlington Northern Santa Fe, LLC
- Burlington Resources Finance Co.
- California Resources Corporation
- Canadian Natural Resources Limited
- Capital Power Corporation
- Cenovus Energy Inc.
- CenterPoint Energy Houston Electric, LLC
- CenterPoint Energy Resources Corp.
- CenterPoint Energy, Inc.
- CESC Limited
- CEZ, a. s.
- Chesapeake Energy Corporation
- Chevron Corporation

Steenkool, teerzanden, schalieolie- en gas en Arctisch olie- en gas

- Aboitiz Equity Ventures Inc.
- Adani Enterprises Limited
- Adani Power Limited
- AEP Texas, Inc.
- AEP Transmission Company, LLC
- AES Andes S.A.
- AES Corporation

- Chevron U.S.A. Inc.
- China Coal Energy Company Limited
- China Huadian Overseas Development 2018 Ltd.
- China Longyuan Power Group Corp. Ltd.
- China Power International Development Limited
- China Resources Power Holdings Co., Limited
- China Shenhua Energy Company Limited
- Chord Energy Corporation
- Chubu Electric Power Company, Incorporated
- Chugoku Electric Power Co., Inc.
- Civitas Resources, Inc.
- Cleco Corporate Holdings LLC
- Cleveland Electric Illuminating Company
- CLP Holdings Limited
- CLP Power HK Finance Ltd.
- CLP Power Hong Kong Financing Ltd.
- CMS Energy Corporation
- CNX Midstream Partners LP
- CNX Resources Corporation
- Coal India Limited
- Colbun S.A.
- Colgate Energy Partners III, LLC
- Colorado Interstate Gas Company, L.L.C.
- Comstock Resources, Inc.
- Conoco, Inc.
- ConocoPhillips
- ConocoPhillips Canada Funding Co. II
- ConocoPhillips Company
- Consumers 2023 Securitization Funding LLC
- Consumers Energy Company
- Continental Resources, Inc.
- Core Natural Resources, Inc.
- Coronado Finance Pty Ltd
- Coronado Global Resources Inc.
- Coterra Energy Inc.
- Crescent Energy Company
- Crescent Energy Finance LLC
- Datang International Power Generation Co., Ltd.
- Dayton Power & Light Company
- Devon Energy Corporation.
- Devon Financing Corp. ULC
- Diamondback Energy, Inc.
- Diversified Energy Company PLC
- DMCI Holdings, Inc.
- Dominion Energy South Carolina, Inc.
- Dominion Energy, Inc.
- DPL Inc.
- DTE Electric Company
- DTE Electric Securitization Funding II LLC
- DTE Energy Company
- Duke Energy Carolinas, LLC
- Duke Energy Corporation
- Duke Energy Florida Project Finance LLC
- Duke Energy Florida, LLC
- Duke Energy Indiana, LLC
- Duke Energy Ohio, Inc.
- Duke Energy Progress NC Storm Funding LLC
- Duke Energy Progress, LLC
- Earthstone Energy Holdings, LLC
- Eastern Energy Gas Holdings, LLC
- Eastern Gas Transmission and Storage, Inc.
- Ecopetrol S.A.
- El Paso Energy Corp.
- El Paso Natural Gas Company, L.L.C.
- El Paso Pipeline Partners Operating Co. LLC
- Electric Power Development Co., Ltd.
- Electricity Generating Public Company Limited
- Emera Incorporated
- Emera US Finance LP
- Enea SA
- Eneva S.A.
- Engie Energia Chile S.A.
- ENN Clean Energy International Investment Ltd.
- ENN Natural Gas Co., Ltd.
- Entergy Arkansas, LLC
- Entergy Corporation
- Entergy Louisiana, LLC
- Entergy Mississippi, LLC
- Entergy Texas, Inc.
- Entergy Utility Property, Inc.
- EOG Resources, Inc.
- EQM Midstream Partners, LP
- EQT Corporation
- Eskom Holdings SOC Ltd
- Eushi Finance, Inc.
- Evergy Kansas Central, Inc.
- Evergy Metro, Inc.
- Evergy Missouri West, Inc.
- Evergy, Inc.
- EWE Aktiengesellschaft
- Expand Energy Corporation
- Exxaro Resources Limited
- Exxon Mobil Corporation
- FirstEnergy Corp.
- FirstEnergy Transmission, LLC
- Florida Power Corporation
- Fortis Inc.
- FortisAlberta Inc.
- FortisBC Energy Inc.
- FortisBC Inc.
- Franco-Nevada Corporation
- Freehold Royalties Ltd.
- GD Power Development Co., Ltd.
- Geo Energy Resources Limited
- Georgia Power Company
- Glencore Capital Finance DAC
- Glencore Finance (Canada) Ltd.
- Glencore Finance (Europe) Limited
- Glencore Funding LLC
- Glencore plc
- Global Power Synergy Public Company Limited
- Granite Ridge Resources, Inc.
- Great River Energy
- Guangdong Investment Limited
- Guanghui Energy Co., Ltd.
- Guangzhou Development District Holding Group Limited
- Gujarat Mineral Development Corporation Limited

- Gulfport Energy Corporation
- Gulfport Energy Operating Corporation
- Harbour Energy plc
- Hess Corporation
- HighPeak Energy, Inc.
- HK Electric Investments Limited
- Hokkaido Electric Power Company, Incorporated
- Hokuriku Electric Power Company
- Hong Kong and China Gas Company Limited
- Huadian Power International Corporation Limited
- Huaibei Mining Holdings Co., Ltd.
- Huaneng Power International, Inc.
- IDACORP, Inc.
- Idaho Power Company
- Idemitsu Kosan Co., Ltd.
- Imperial Oil Limited
- Indiana Michigan Power Company
- Indianapolis Power & Light Company
- Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited
- Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co., Ltd.
- Inner Mongolia Yitai Coal Company Limited
- Interstate Power and Light Company
- IPALCO Enterprises, Inc.
- Israel Electric Corp. Ltd.
- Itochu Enex Co., Ltd.
- Japan Petroleum Exploration Co., Ltd.
- Jardine Matheson Holdings Limited
- Jastrzebska Spolka Weglowa S.A.
- JERA Co., Inc.
- Jersey Central Power & Light Company
- JSW Energy Limited
- JSW Hydro Energy Ltd.
- Kansai Electric Power Company, Incorporated
- Kentucky Power Company
- Kentucky Utilities Company
- Kimbell Royalty Partners, LP
- Kinder Morgan Energy Partners, L.P.
- Kinder Morgan, Inc.
- Kobe Steel, Ltd.
- Koc Holding A.S.
- Korea East-West Power Co., Ltd.
- Korea Electric Power Corporation
- Korea Midland Power co., Ltd.
- Korea National Oil Corporation
- Korea South-East Power Co., Ltd.
- Korea Southern Power Co., Ltd.
- Kyushu Electric Power Company, Incorporated
- LandBridge Company LLC
- Louisville Gas and Electric Company
- Lubrizol Corporation
- LX International Corp.
- Magnolia Oil & Gas Corporation
- Manila Electric Company
- Marathon Oil Corporation
- Matador Resources Company
- MDU Resources Group, Inc.
- MEG Energy Corp.
- Metropolitan Edison Company
- MGE Energy, Inc.
- MidAmerican Energy Company
- MidAmerican Energy Holdings Company
- Mid-Atlantic Interstate Transmission, LLC
- Mississippi Power Company
- Mitsubishi Materials Corporation
- Monongahela Power Company
- Murphy Oil Corporation
- Narragansett Electric Co.
- National Fuel Gas Company
- Nevada Power Company
- New Hope Corporation Limited
- Northern Natural Gas Co.
- Northern Oil and Gas, Inc.
- Northern Powergrid (Northeast) Plc
- Northern Powergrid (Yorkshire) plc
- Northern States Power Company
- Northwest Pipeline LLC
- NorthWestern Corporation
- NorthWestern Energy Group, Inc.
- Nova Scotia Power Incorporated
- NRW Holdings Limited
- NTPC Limited
- NuVista Energy Ltd.
- Obsidian Energy Ltd.
- Occidental Petroleum Corporation
- OCI Holdings Company Ltd.
- OGE Energy Corp.
- Oglethorpe Power Corporation
- Ohio Edison Company
- Ohio Power Company
- Okinawa Electric Power Company, Incorporated
- Oklahoma Gas and Electric Company
- Origin Energy Finance Ltd.
- Origin Energy Limited
- Osaka Gas Co., Ltd.
- Otter Tail Corporation
- Ovintiv Canada ULC
- Ovintiv Inc.
- PacifiCorp
- Pampa Energia S.A.
- PanCanadian Petroleum Ltd.
- Paramount Resources Ltd.
- Peabody Energy Corporation
- Pennsylvania Electric Company
- Permian Resources Corporation
- Permian Resources Operating, LLC
- Petro-Canada
- Peyto Exploration & Development Corp.
- PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
- Piedmont Natural Gas Company, Inc.
- Pingdingshan Tianan Coal Mining Co., Ltd.
- Pinnacle West Capital Corporation
- Pioneer Natural Resources Company
- Polar Tankers, Inc.
- Portland General Electric Company
- Power Assets Holdings Limited
- PPL Capital Funding, Inc.
- PPL Corporation

- PPL Electric Utilities Corporation
- PrairieSky Royalty Ltd.
- Precision Castparts Corp.
- Progress Energy, Inc.
- PT Alamtri Resources Indonesia Tbk
- PT Astra International Tbk
- PT Bukit Asam Tbk
- PT Cikarang Listrindo Tbk
- PT Harum Energy Tbk
- PT Indika Energy Tbk
- PT Indo Tambangraya Megah Tbk.
- PT Perusahaan Listrik Negar (Persero)
- PT United Tractors Tbk
- Public Power Corporation S.A.
- Public Service Company of Colorado
- Public Service Company of Oklahoma
- Puget Energy, Inc.
- Puget Sound Energy, Inc.
- Ramaco Resources, Inc.
- Range Resources Corporation
- Reliance Power Limited
- RWE AG
- RWE Finance US, LLC
- San Miguel Corporation
- San Miguel Global Power Holdings Corp.
- Sandridge Energy, Inc.
- Santos Finance Limited
- Santos Limited
- Sasol Financing USA LLC
- Sasol Limited
- SDIC Power Holdings Co., Ltd.
- Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
- Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co., Ltd.
- Shandong Xinchao Energy Corporation Limited
- Shanghai Electric Power Co., Ltd.
- Shanxi Coal International Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co., Ltd.
- Shenergy Co., Ltd.
- Shenzhen Energy Group Co., Ltd.
- Shikoku Electric Power Company, Incorporated
- Sierra Pacific Power Company
- Sinosing Services Pte Ltd.
- Sitio Royalties Corp.
- SM Energy Company
- Sojitz Corporation
- Solar Star Funding LLC
- South32 Limited
- South32 Treasury Ltd.
- Southern Company
- Southern Company Gas Capital Corp.
- Southern Power Company
- Southwestern Electric Power Company
- Southwestern Energy Company
- Southwestern Public Service Company
- Spartan Delta Corp.
- Stanmore Resources Limited
- Strathcona Resources Ltd.
- Sumiseki Holdings, Inc.
- Sumitomo Corporation
- Suncor Energy Inc.
- System Energy Resources, Inc.
- Talen Energy Corporation
- Talen Energy Supply, LLC
- Tampa Electric Company
- Tata Power Company Limited
- TAURON Polska Energia S.A.
- TBEA Co., Ltd.
- TCC Group Holdings CO., LTD.
- Tenaga Nasional Berhad
- Tennessee Gas Pipeline Company, L.L.C.
- Tennessee Valley Authority
- Terasen Gas, Inc.
- TerraCom Limited
- Texas Pacific Land Corporation
- Tiandi Science & Technology Co., Ltd.
- TNB Global Ventures Capital Bhd.
- Tohoku Electric Power Company, Incorporated
- Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated
- Toledo Edison Company
- Topaz Energy Corp
- Topaz Solar Farms LLC
- Tourmaline Oil Corp.
- Trans-Allegheny Interstate Line Company
- TransAlta Corporation
- Transatlantic Holdings, Inc.
- Transcontinental Gas Pipe Line Company, LLC
- Tri-State Generation and Transmission Association, Inc.
- Tucson Electric Power Company
- TXNM Energy, Inc.
- Union Electric Company
- Var Energi ASA
- Vedanta Limited
- Vedanta Resources Finance II Plc
- Veren Inc.
- Vermilion Energy Inc.
- Viper Energy, Inc.
- Virginia Electric and Power Company
- Vistra Corp.
- Vistra Operations Co. LLC
- Vital Energy, Inc.
- Vitesse Energy, Inc.
- Washington H. Soul Pattinson and Company Limited
- WEC Energy Group, Inc.
- Whitecap Resources Inc.
- Whitehaven Coal Limited
- Williams Companies, Inc.
- Williams Partners L.P.
- Williams Partners, L.P.
- Wintershall Dea Finance 2 BV
- Wintershall Dea Finance BV
- Wintime Energy Group Co., Ltd.
- Wisconsin Electric Power Company
- Wisconsin Power and Light Company
- Wisconsin Public Service Corporation

- Xcel Energy Inc.
- Yancoal Australia Limited
- Yankuang Energy Group Co., Ltd.
- Yantai Jereh Oilfield Services Group Co., Ltd.
- Yorkshire Power Finance Ltd.
- Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.

Transitiebeleid

- 3R Lux Societe a responsabilite limitee
- Abu Dhabi National Energy Company PJSC
- Advantage Energy Ltd.
- Aircastle Limited
- Bapco Energies B.S.C. Closed
- Bapco Energies Sukuk Ltd.
- Beach Energy Limited
- Berry Corporation
- BlueNord ASA
- BW Energy Limited
- BW Offshore Limited
- Callon Petroleum Company
- Canacol Energy Ltd.
- Capricorn Energy Plc
- Cardinal Energy Ltd.
- CEPSA Finance SAU
- China Petroleum & Chemical Corporation
- CNPC Global Capital Ltd.
- Cosmo Energy Holdings Co., Ltd.
- Crew Energy Inc.
- CrownRock, L.P.
- DAE Funding LLC
- DAE Sukuk (DIFC) Ltd
- Delek Group Ltd.
- DNO ASA
- Emirates SembCorp Water & Power Co. PJSC
- Empresa Nacional del Petroleo SA
- Energean Israel Finance Ltd
- Energean plc
- EnQuest PLC
- Equital Ltd.
- Erdol-Lagergesellschaft m.b.H.
- Etablissements Maurel & Prom S.A.
- Frontera Energy Corporation
- Galp Energia, SGPS S.A.
- Genesis Energy Limited
- Genting Berhad
- GeoPark Limited
- GOHL Capital Ltd.
- Gran Tierra Energy Inc.
- Harbour Energy plc
- Headwater Exploration Inc.
- Heritage Petroleum Company Limited
- ICD Funding Ltd.
- ICD Sukuk Co. Ltd.
- Inpex Corporation
- International Petroleum Corporation
- Ithaca Energy (North Sea) Plc
- JSC National Company KazMunayGas
- K&O Energy Group, Inc.
- Karoon Energy Ltd

- Kelt Exploration Ltd.
- Korea Gas Corporation
- Kosmos Energy Ltd.
- Leviathan Bond Ltd
- LLPL Capital Pte Ltd.
- Marubeni Corporation
- Medco Maple Tree Pte. Ltd.
- Mitsubishi Corporation
- Mitsui & Co.,Ltd
- MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company
- Motiva Enterprises LLC
- Newfoundland & Labrador Hydro
- NGPL PipeCo LLC
- Oil and Natural Gas Corporation Limited
- Oil India International Pte Ltd.
- Oil India Limited
- ONGC Videsh Vankorneft Pte. Ltd.
- OQ SAOC
- Parex Resources Inc.
- Pemex Project Funding Master Trust
- PetroChina Company Limited
- Petrofac Limited
- Petroleos Mexicanos
- Petroliam Nasional Berhad
- PETRONAS Capital Ltd.
- PETRONAS Energy Canada Ltd.
- Petrario Luxembourg SARL
- PetroTal Corp
- Posco International Corporation
- PotlatchDeltic Corporation
- PRIO S.A.
- PT Pertamina (Persero)
- PTT Exploration and Production Public Company Limited
- PTT Public Company Limited
- PTT Treasury Center Co., Ltd.
- PTTEP Canada International Finance Ltd.
- PTTEP Treasury Center Company Limited
- Reliance Industries Limited
- Resorts World Las Vegas LLC
- Riley Exploration Permian, Inc.
- Ruwais Power Company PJSC
- SA Global Sukuk Ltd.
- Saudi Arabian Oil Company
- Seplat Energy Plc
- Serica Energy PLC
- SilverBow Resources, Inc.
- Sinopec Capital (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development Ltd.
- Sitio Royalties Operating Partnership LP
- Southern Gas Corridor CJSC
- Surge Energy Inc.
- Talos Energy Inc.

- Talos Production, Inc.
- Tamarack Valley Energy Ltd.
- Tullow Oil plc
- United Energy Group Limited
- VAALCO Energy, Inc.
- W&T Offshore, Inc.
- Weyerhaeuser Company
- Woodside Energy Group Ltd
- Woodside Finance Ltd.

Staatsbedrijven

- Abu Dhabi Commercial Bank
- Abu Dhabi Crude Oil Pipeline LLC
- Abu Dhabi Developmental Holding Company PJSC.
- Abu Dhabi National Energy Company PJSC
- Abu Dhabi National Oil Company for Distribution PJSC
- Abu Dhabi Ports PSJC
- ADNOC Drilling Company P.J.S.C.
- ADNOC Murban RSC Ltd
- ADNOC Murban Sukuk Limited
- AECC Aviation Power Co.,Ltd
- Agricultural Bank of China (New York Branch)
- Agricultural Bank of China Limited
- Agricultural Bank of China Ltd. (Hong Kong Branch)
- Agricultural Development Bank of China
- Airport Authority Hong Kong
- Al Rajhi Bank
- Al Rajhi Sukuk Limited
- Al Rajhi Tier 1 Sukuk Limited
- ALROSA Capitals JSC
- Aluminum Corporation of China Limited
- Amipeace Limited
- Anhui Gujing Distillery Co., Ltd.
- Arabian Internet and Communication Services Company
- ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.S.
- Avi Funding Co. Ltd.
- AVIC Airborne Systems Co., Ltd.
- AviChina Industry & Technology Company Limited
- AVICOPTER PLC
- Bank of China
- Bank of China Limited
- Bank of China Ltd. (Luxembourg Branch)
- Baoshan Iron & Steel Co., Ltd.
- Bapco Energies B.S.C. Closed
- Bapco Energies Sukuk Ltd.
- Beijing Capital International Airport Company Limited
- Beijing Capital Land Ltd.
- Beijing Enterprises Holdings Limited
- Beijing Gas Singapore Capital Corp.
- Beijing Tiantan Biological Products Corporation Limited
- Beijing Tong RenTang Co., Ltd.
- Beijing Yanjing Brewery Co., Ltd.
- Beijing-Shanghai High-Speed Railway Co., Ltd.
- Blossom Joy Ltd.
- Blue Bright Limited
- BOC Aviation (USA) Corp.
- BOC Aviation Limited
- BOC Hong Kong (Holdings) Limited
- BOC International (China) Co., Ltd.
- BOCOM International Blossom Limited
- C&D International Investment Group Limited
- Capital Securities Corporation Limited
- CBB International Sukuk Programme Co. SPC
- CBB International Sukuk Programme Co. WII
- CCBL (Cayman) 1 Corp. Ltd.
- CCCI Treasure Ltd.
- CCTHK 2021 Ltd.
- CDBL Funding 1
- CDBL Funding 2
- CECEP Wind-Power Corporation
- Central Plaza Development Ltd.
- CFAMC II Co., Ltd..
- Cfamc Iii Co. Ltd.
- Cfamc Iv Co. Ltd.
- CGN Power Co., Ltd.
- CGNPC International Limited
- Chalco Hong Kong Investment Co. Ltd.
- Charming Light Investments Ltd.
- China Cinda (2020) I Management Ltd.
- China Cinda Finance (2017) I Ltd.
- China CITIC Bank Corporation Limited
- China CITIC Bank International Limited
- China CITIC Financial Asset Management Co., Ltd.
- China Coal Energy Company Limited
- China Communications Services Corp. Ltd.
- China Construction Bank (Asia) Corporation Limited
- China Construction Bank Corp.
- China Construction Bank Corporation
- China CSSC Holdings Limited
- China Development Bank
- China Development Bank Corp. (Hong Kong)
- China Development Bank Financial Leasing Co. Ltd.
- China Energy Engineering Corporation Limited
- China Everbright Bank Company Limited
- China Everbright Environment Group Limited
- China Film Co., Ltd.
- China Galaxy Securities Co., Ltd.
- China Great Wall International Holdings III Ltd.
- China Great Wall International Holdings V Ltd.
- China Great Wall International Holdings VI Ltd.
- China Great Wall Securities Co.,Ltd.
- China Huadian Overseas Development 2018 Ltd.
- China Huaneng Group Treasury Management (Hong Kong) Ltd.
- China Life Insurance Company Limited
- China Longyuan Power Group Corp. Ltd.
- China Meheco Group Co., Ltd.
- China Merchants Energy Shipping Co., Ltd.
- China Merchants Expressway Network & Technology Holdings Co., Ltd.
- China Merchants Port Holdings Company Limited
- China Merchants Securities Co., Ltd.
- China Merchants Shekou Industrial Zone Holdings Co., Ltd.
- China National Chemical Engineering co., Ltd

- China National Medicines Corporation Ltd.
- China National Nuclear Power Co., Ltd.
- China Oilfield Services Limited
- China Overseas Finance (Cayman) III Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) V Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VI Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VII Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VIII Ltd.
- China Overseas Land & Investment Limited
- China Pacific Insurance (Group) Co., Ltd.
- China Petroleum & Chemical Corporation
- China Postal Savings Bank Co. Ltd.
- China Power International Development Limited
- China Railway Group Limited
- China Railway Signal & Communication Corporation Limited
- China Railway Xunjie Co. Ltd.
- China Resources Beer (Holdings) Co. Ltd.
- China Resources Building Materials Technology Holdings Limited
- China Resources Gas Group Limited
- China Resources Land Limited
- China Resources Microelectronics Limited
- China Resources Pharmaceutical Group Limited
- China Resources Power Holdings Co., Limited
- China Resources Sanjiu Medical & Pharmaceutical Co., Ltd.
- China Shenhua Energy Company Limited
- China Shipbuilding Industry Company Limited
- China Southern Airlines Company Limited
- China Southern Power Grid International Finance BVI Co., Ltd.
- China Spacesat Co., Ltd.
- China State Construction Engineering Corporation Limited
- China State Construction Finance (Cayman) I Ltd.
- China State Construction International Holdings Limited
- China Taiping Insurance Holdings Company Limited
- China Three Gorges Renewables (Group) Co., Ltd.
- China Tourism Group Duty Free Corporation Limited
- China Tower Corporation Limited
- China XD Electric Co., Ltd.
- China Yangtze Power Co., Ltd.
- Chinalco Capital Holdings Ltd.
- CITIC Limited
- Citic Pacific Special Steel Group Co., Ltd.
- CITIC Securities Company Limited
- CITIC Telecom International Holdings Limited
- CMHI Finance (BVI) Co. Ltd.
- CMS International Gemstone Limited
- CNAC (HK) Finbridge Co. Ltd.
- CNCBINV 1 (BVI) Limited
- CNOOC Energy Technology and Services Limited
- CNOOC Finance (2003) Ltd.
- CNOOC Finance (2011) Ltd.
- CNOOC Finance (2012) Limited
- CNOOC Finance (2013) Ltd.
- CNOOC Finance (2014) ULC
- CNOOC Finance (2015) Australia Pty Ltd.
- CNOOC Finance (2015) U.S.A. LLC
- CNOOC Petroleum North America ULC
- CNPC (HK) Overseas Capital Ltd.
- CNPC Capital Company Limited
- CNPC Global Capital Ltd.
- COSCO SHIPPING Holdings Co., Ltd.
- COSCO SHIPPING Ports Limited
- COSL Singapore Capital Ltd.
- CRCC Hean Ltd.
- CRRCL Corporation Limited
- CSC Financial Co., Ltd.
- CSCEC Finance (Cayman) II Ltd.
- CSI MTN Ltd.
- CSSC Capital 2015 Ltd.
- DAE Funding LLC
- DAE Sukuk (DIFC) Ltd
- Daqin Railway Co., Ltd.
- Datang International Power Generation Co., Ltd.
- Development Bank of The Republic of Belarus
- Dianjian Haiyu Ltd.
- Dongfang Electric Corporation Limited
- Dongfeng Motor Group Company Limited
- Dongxing Securities Corporation Limited
- Dongxing Voyage Company Limited
- DP World Crescent Ltd.
- DP World Limited
- Eastern Company
- EDO Sukuk Limited
- EEW Energy from Waste GmbH
- EI Sukuk Co. Ltd.
- Elm Company
- Emirates Development Bank
- Emirates NBD Bank (P.J.S.C)
- Emirates SembCorp Water & Power Co. PJSC
- Emirates Telecommunications Group Company PJSC
- Everdisplay Optronics (Shanghai) Co., Ltd.
- Export Credit Bank of Turkey, Inc.
- Export-Import Bank of China
- Faw Jiefang Group Co., Ltd.
- Federal Hydro-Generating Co. RusHydro PJSC
- Frashion Brilliant Ltd.
- GACI First Investment Co.
- Gansu Provincial Highway Aviation Tourism Investment Group Co., Ltd.
- Gazprom Neft PJSC
- GD Power Development Co., Ltd.
- General Holding Corporation PJSC
- Gosudarstvennaya Transportnaya Lizingovaya Kompaniya OJSC
- GRG Banking Equipment Co., Ltd.
- Guangdong Investment Limited
- Guangzhou Automobile Group Co., Ltd.
- Guangzhou Baiyun International Airport Company Limited
- Guangzhou Development District Holding Group Limited
- Guangzhou Yuexiu Capital Holdings Group Co., Ltd.

- Gulf International Bank B.S.C.
- Guolian Minsheng Securities Company Limited
- Guosen Securities Co., Ltd.
- Guotai Junan Holdings Ltd.
- Guotai Junan International Holdings Limited
- Guotai Junan Securities Co., Ltd.
- Guoyuan Securities Company Limited
- Haitong International Securities Group Limited
- Haitong Securities Co., Ltd.
- Hangzhou Oxygen Plant Group Co., Ltd.
- Haohua Chemical Science & Technology Corp. Ltd.
- HBIS Company Limited
- Heilongjiang Agriculture Company Limited
- Horse Gallop Finance Ltd.
- Hua Hong Semiconductor Limited
- Hua Xia Bank Co., Limited
- Huadian Power International Corporation Limited
- Huaibei Mining Holdings Co., Ltd.
- Huaneng Lancang River Hydropower Inc.
- Huaneng Power International, Inc.
- Huayu Automotive Systems Company Limited
- Hygon Information Technology Co., Ltd.
- ICBCIL Finance Co. Limited
- ICD Funding Ltd.
- ICD Sukuk Co. Ltd.
- Industrial & Commercial Bank of China / Luxembourg Branch/
- Industrial & Commercial Bank of China Ltd. (London Branch)
- Industrial & Commercial Bank of China Ltd. /New York Branch/
- Industrial and Commercial Bank of China Limited
- Industries Qatar Q.P.S.C.
- Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.
- Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited
- Inter RAO UES PJSC
- International Bank of the Republic of Azerbaijan
- International Public Joint-Stock Company T-Technologies
- Inventive Global Investments Ltd.
- Jiangsu Expressway Company Limited
- Jiangsu Phoenix Publishing & Media Corporation Limited
- JIC Zhixin Ltd.
- Jinduicheng Molybdenum Co., Ltd.
- Jizhong Energy Resources Co., Ltd.
- Joy Treasure Assets Holdings, Inc.
- JSC Development Bank of Kazakhstan
- JSC National Company KazMunayGas
- KSA Sukuk Ltd.
- KunLun Energy Company Limited
- Kweichow Moutai Co., Ltd.
- Liaoning Port Company Limited
- Logisor Financing SARL
- Lunar Funding V Public Limited Company
- Luzhou Laojiao Company Limited
- Ma'aden Sukuk Ltd.
- Maanshan Iron & Steel Company Limited
- Magnit PJSC
- Magnitogorsk Iron & Steel Works PJSC
- Mango Excellent Media Co., Ltd
- Mazoon Assets Co. Saoc
- MDPH GMTN (RSC) Ltd
- MDPH Sukuk Ltd.
- MDPH-GMTN BV
- Mega Advance Investments Ltd.
- Metalinvest Finance DAC
- Metallurgical Corporation of China Ltd.
- Mining and Metallurgical Company NORILSK NICKEL PJSC
- Minmetals Bounteous Finance (BVI) Limited
- Minmetals New Energy Materials (Hunan) Co., Ltd.
- MMG Limited
- Mobile TeleSystems PJSC
- Moscow Exchange MICEX-RTS PJSC
- Motiva Enterprises LLC
- MTR Corporation (C.I.) Ltd.
- MTR Corporation Limited
- MTS International Funding Ltd.
- Mumtalakat Sukuk Holding Co.
- Nanjing Securities Co., Ltd.
- Nanyang Commercial Bank, Limited.
- NARI Technology Co., Ltd.
- National Bank of Ras Al-Khainah PSC
- National Central Cooling Company PJSC
- National Silicon Industry Group Co.,Ltd.
- NAURA Technology Group Co.,Ltd
- Navoi Mining and Metallurgical Combine JSC
- NCB Tier 1 Sukuk Ltd.
- NOVATEK JSC
- Novolipetsk Steel
- Ocean Laurel Co.Limited
- Oil Co. LUKOIL PJSC
- OmGrid Funding Ltd.
- Ooredoo QPSC
- Open Joint Stock Company Russian Railway
- Orient Overseas (International) Limited
- Orient Securities Co., Ltd.
- OTEL Sukuk Limited
- Oztel Holdings SPC Limited
- Pangang Group Vanadium and Titanium Resources Co., Ltd.
- People.cn Co., Ltd.
- People's Insurance Company (Group) of China Limited
- PetroChina Company Limited
- Petroleos de Venezuela, S.A.
- Phosagro Bond Funding DAC
- PhosAgro PJSC
- PICC Property and Casualty Company Limited
- Power Construction Corporation of China, Ltd.
- Powerchina Roadbridge Group (British Virgin Islands) Ltd.
- Promsvyazbank PJSC
- Public Joint Stock Company Polyus
- Public Joint Stock Company Transneft
- Public Joint-Stock Company Gazprom
- Qatar Electricity & Water Company

- QazaqGaz National Co. JSC
- Qinghai Salt Lake Industry Co., Ltd.
- Qtel International Finance Ltd.
- RAK Capital
- Riyadh Bank
- Riyadh Tier 1 Sukuk Ltd.
- Rongshi International Finance Ltd.
- Rosneft Oil Co.
- Russian Agricultural Bank OJSC
- Ruwais Power Company PJSC
- SA Global Sukuk Ltd.
- SABIC Agri-Nutrients Co.
- SABIC Capital I BV
- SABIC Capital II B.V.
- SAIC Motor Corporation Limited
- Samba Funding Ltd.
- Samruk-Kazyna Sovereign Wealth Fund JSC
- Saudi Arabian Mining Co.
- Saudi Arabian Oil Company
- Saudi Aramco Base Oil Company- Luberef
- Saudi Basic Industries Corporation
- Saudi Electricity Company
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 2
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 3
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 5
- Saudi Electricity Sukuk Programme Company
- Saudi National Bank
- Saudi Tadawul Group Holding Company
- Saudi Telecom Company
- Sberbank Russia PJSC
- SCF Capital Ltd.
- SDG Finance Ltd.
- SDIC Capital Co., Ltd.
- SDIC Power Holdings Co., Ltd.
- Second Generation Company of the Wholesale Power Market Public Joint Stock Company
- SEPCO Virgin Ltd.
- Severstal PAO
- Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
- Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co., Ltd.
- Shandong Gold Mining Co., Ltd.
- Shanghai Baosight Software Co., Ltd.
- Shanghai Construction Group Co., Ltd.
- Shanghai Electric Group Co., Ltd.
- Shanghai Electric Power Co., Ltd.
- Shanghai Industrial Holdings Limited
- Shanghai International Airport Co., Ltd.
- Shanghai Lingang Holdings Co., Ltd.
- Shanghai Lujiazui Finance & Trade Zone Development Co., Ltd.
- Shanghai Pharmaceuticals Holding Co., Ltd.
- Shanghai Port Group (BVI) Development 2 Co., Limited
- Shanghai Port Group (BVI) Development Co. Ltd.
- Shanghai Pudong Development Bank Co., Ltd.
- Shanghai Rural Commercial Bank Co., Ltd.
- Shanghai Zhangjiang Hi-Tech Park Development Co., Ltd.
- Shanxi Coal International Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co., Ltd.
- Shanxi Securities Co., Ltd.
- Shanxi Taigang Stainless Steel Co., Ltd.
- Shanxi Xinghuacun Fen Wine Factory Co., Ltd.
- Shenergy Co., Ltd.
- Shennan Circuits Co., Ltd.
- Shenwan Hongyuan Group Co., Ltd.
- Shenwan Hongyuan International Finance Ltd.
- Shenzhen Energy Group Co., Ltd.
- Shenzhen Overseas Chinese Town Co.,Ltd.
- Sichuan Chuantou Energy Co.Ltd
- Sichuan New Energy Power Company Limited
- Sichuan Road & Bridge Co., Ltd.
- Sinochem Offshore Capital Company Limited
- Sinochem Overseas Capital Co. Ltd.
- Sinoma International Engineering Co., Ltd.
- Sinoma Science & Technology Co., Ltd.
- Sino-Ocean Group Holding Limited
- Sinopec Capital (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2012) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development Ltd.
- Sinopec Shanghai Petrochemical Company Limited
- Sinopharm Group Co., Ltd.
- Sinosing Services Pte Ltd.
- Sinotrans Limited
- Sinotruk Hong Kong Ltd.
- SNB Sukuk Ltd.
- Soar Wise Ltd.
- Solidcore Resources plc
- Southern Gas Corridor CJSC
- Southwest Securities Co.,Ltd.
- SPIC 2016 US Dollar Bond Co. Ltd.
- State Elite Global Ltd.
- State Grid Europe Development (2014) Plc
- State Grid Overseas Investment (2013) Ltd.
- State Grid Overseas Investment (2014) Ltd.
- State Grid Overseas Investment BVI Ltd.
- State Oil Company of the Azerbaijan Republic
- STC Sukuk Company Limited
- SUCI Second Investment Company
- Sunny Express Enterprises Corp.
- Surgutneftegas PJSC
- Sweihan PV Power Co. PJSC
- Syngenta Group Finance Ltd.
- Tabreed Sukuk Programme Limited
- Talent Yield International Ltd.
- Tatneft PJSC
- Three Gorges Finance I (Cayman Islands) Ltd.
- Tiandi Science & Technology Co., Ltd.
- Tianma Microelectronics Co., Ltd
- Turk Telekomunikasyon A.S.
- Turkcell Iletisim Hizmetleri A.S

- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.S.
- Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AS
- United Company RUSAL, international public joint-stock company
- Unity 1 Sukuk Ltd.
- Uzbekneftegaz National Holding Co.
- VEB Finance Plc
- VTB Bank PJSC
- Western Securities Co., Ltd.
- Wuchan Zhongda Group Co., Ltd.
- Wuliangye Yibin Co., Ltd.
- Xiamen Tungsten Co., Ltd.
- Xingcheng (BVI) Limited
- Yanbu National Petrochemical Company
- YONGDA Investment Limited
- Yuexiu Property Company Limited
- Yuexiu Real Estate Investment Trust
- Yuexiu Reit MTN Co. Ltd.
- Zhangzhou Pientzhuang Pharmaceutical Co., Ltd.
- Zhejiang China Commodities City Group Co., Ltd.
- Zhejiang Expressway Co., Ltd.
- Zhejiang Juhua Co., Ltd.
- Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.
- Zheshang Securities Co., Ltd.
- Zhongjin Gold Corporation Limited
- Zhongtai Securities Co., Ltd.
- Zhuzhou CRRC Times Electric Co., Ltd.
- Ziraat Katılım Varlık Kiralama AS

Landen

TABEL 9.5.1

Achmea IM Controversial countries	Country code A2 (ISO)	Anti- corruption	Human rights	Labour rights	Sanctions
Afghanistan	AF		x	x	x
Algeria	DZ	x			
Angola	AO	x			
Azerbaijan	AZ	x			
Bahrain	BH	x			
Belarus	BY	x			x
Brunei	BN	x			
Burkina Faso	BF	x			
Burundi	BI	x	x		
Cambodia	KH	x			
Cameroon	CM	x			
Central African Republic	CF	x	x		x
Chad	TD	x			
China	CN	x			

Congo Republic	CG		x		
Cuba	CU		x		
Democratic Republic of the Congo	CD		x		
Djibouti	DJ		x		
Egypt	EG		x		
Equatorial Guinea	GQ	x	x		
Eritrea	ER		x		
Eswatini	SZ		x		
Ethiopia	ET		x		
Gabon	GA		x		
Guinea	GN		x		
Haiti	HT	x	x	x	
Iran	IR		x		x
Iraq	IQ		x		
Jordan	JO		x		
Kazakhstan	KZ		x		
Kyrgyzstan	KG		x		
Laos	LA		x		
Libya	LY	x	x	x	
Mali	ML		x		
Myanmar	MM		x	x	x
Nicaragua	NI	x	x		
North Korea	KP	x	x		x
Oman	OM		x		
Qatar	QA		x		
Russia	RU		x		x
Rwanda	RW		x		
Saudi Arabia	SA		x		
Somalia	SO	x	x	x	x
South Sudan	SS	x	x	x	x
Sudan	SD		x	x	x
Syria	SY	x	x	x	x
Tajikistan	TJ		x		
Turkey	TR		x		
Turkmenistan	TM	x	x		
UAE	AE		x		
Uganda	UG		x		
Uzbekistan	UZ		x		x

Venezuela	VE	x	x	
Viet Nam	VN		x	
Yemen	YE	x	x	x
Zimbabwe	ZW		x	x

9.6. Thematische dialoog

Het aangaan van de dialoog met ondernemingen in de beleggingsportefeuille is een belangrijk instrument om financiële-, sociale en milieu risico's te beheersen, kansen te benutten en daarnaast positieve maatschappelijke impact te behalen. Daarom heeft de thematische dialoog een centrale plek binnen het MVB-beleid. De thematische dialoog wordt gericht op het beheersen van risico's en het benutten van kansen op specifieke thematiek die binnen een sector of een keten speelt. Beter beleid, transparantie en optimalisatie van bedrijfsprocessen worden rondom specifieke thema's centraal gesteld.

Wat maakt engagement effectief?

Uit onderzoek blijkt dat meerdere factoren bepalend zijn voor het effectief uitvoeren van engagement. De resultaten uit deze onderzoeken zijn geïntegreerd in de engagementstrategie:

Een gedegen voorbereiding is cruciaal voor een effectieve dialoog

Een gedegen vooronderzoek en voorbereiding per onderneming is het vertrekpunt van ons proces. Daarnaast wordt er voor een beperkt aantal thema's gekozen, deze focus verhoogt de effectiviteit van de inzet.

Een goede relatie met het bedrijf maakt de dialoog effectiever

Relatiebeheer vraagt geduld. Daarom nemen we de tijd en duurt een dialoog ongeveer drie jaar, vanaf het eerste onderzoek, tot de laatste gesprekken en evaluatie van het resultaat. Daarnaast houden we bij de selectie van de ondernemingen ook rekening met de openheid van een onderneming en eventuele cultuurverschillen.

Maak de verbinding met financiële materialiteit en actuele thema's binnen de onderneming

Bij de voorbereiding van de dialoog onderzoeken we niet alleen hoe onderneming presteert op het thema van de dialoog maar onderzoeken we ook hoe de onderneming er financieel voorstaat en hoe 'materieel' het onderwerp van de dialoog is voor de onderneming. Met die 'materialiteit' onderstrepen we het belang van het betreffende thema voor ons als belegger en laten we de onderneming zien dat verbeteringen ook kunnen bijdragen aan het succes van de onderneming.

Doelstellingen sluiten zoveel mogelijk aan

De hoofddoelstelling van thematische dialogen is om binnen het MVB-beleid concrete invulling te geven aan de strategie van onze klanten en het speerpuntenbeleid. Dit is weergegeven in onderstaande tabel. Deze speerpunten zijn een logisch startpunt voor de samenstelling en ordening van het totale thematische engagementprogramma. Ook sluiten we waar mogelijk ook aan bij de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN).

TABEL 9.6.1 SPEERPUNTENBELEID¹

Thema	Symbol
Klimaat	
Mensenrechten	
Gezondheid	
Arbeidsnormen	
Natuur & Milieu	

¹ Bron: Achmea Investment Management

Sustainable Development Goals (hierna: SDG's)

Binnen het engagementprogramma -op het niveau van individuele thema's- stellen wij doelen op. Wij hechten er belang aan om onze doelstellingen daar waar mogelijk en relevant te koppelen aan de SDG's. Deze duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zijn in 2015 door de VN vastgesteld en hebben als doel om in 2030 belangrijke mondiale kwesties op 17 uiteenlopende aandachtsgebieden te hebben opgelost. De kwesties variëren van armoedebestrijding tot klimaatverandering en van duurzame consumptie tot gendergelijkheid. Voortgang op de verschillende SDG's wordt gemeten aan de hand van 169 onderliggende doelstellingen. Deze doelstellingen worden elk weer gemeten op basis van 232 vooraf vastgestelde indicatoren. Het idee achter de SDG's is dat verschillende actoren in de samenleving binnen de eigen invloedssfeer bijdragen aan behalen van de doelen. Nationale staten hebben in veel gevallen een belangrijke bijdrage te leveren, maar ook het bedrijfsleven en institutionele beleggers kunnen binnen de eigen invloedssfeer een bijdrage leveren aan het behalen van de doelstellingen.

TABEL 9.6.2 LOPENDE ENGAGEMENTTHEMA'S

Thema			
Klimaattransitie Luchtvaart			
Waterimpact en -afhankelijkheid			
Reductie CO ₂ uitstoot			
Goede Voeding			
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoe			

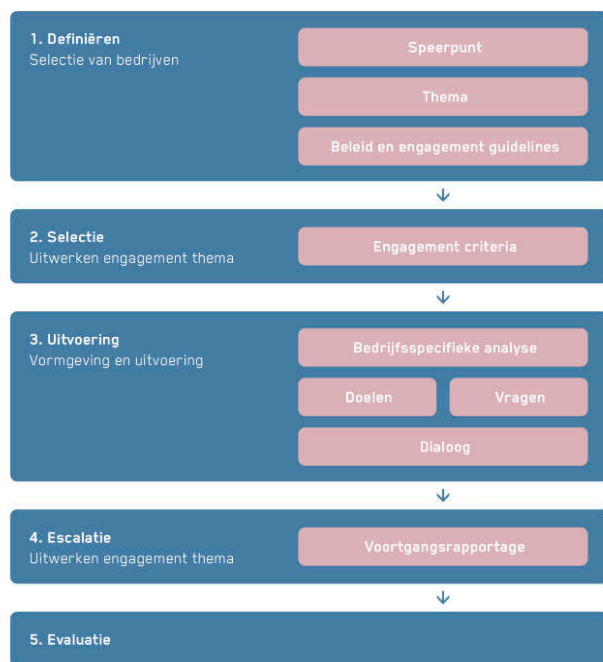
TABEL 9.6.3 LOPENDE ENGAGEMENTTHEMA'S VERVOLG

Thema			
Nature Action			
Access to Healthcare			
Just Transition			
Mensenrechten & Governance			
Kleding en circulariteit			

Engagementproces

Ons thematisch engagementproces kent vijf fases, zoals weergegeven in de volgende figuur.

FIGUUR 9.6.1 PROCES THEMATISCH ENGAGEMENT

Definiëren

Binnen de speerpunthema's identificeert het MVB team van Achmea IM in samenspraak met klanten en beleggers de engagementthema's. Dit leidt tot een engagement long-list die potentiële thema's bevat voor opname in het thematische engagementprogramma. Belangrijke input voor definiëring van thema's zijn ESG-analyses van onze beleggers en externe onderzoeksbureaus, actuele en relevante maatschappelijke thema's en wetenschappelijke onderzoeken.

Selectie

Op basis van verder vooronderzoek en met oog voor een goede verdeling van thema's over de 5 speerpunten kunnen thema's op de short-list komen. Op basis van klantwensen en de inhoudelijke analyses van ondernemingen in de beleggingsportefeuilles maken wij een selectie van subthema's en ondernemingen die in het programma worden opgenomen. Hierbij identificeren wij met name ondernemingen die nog stappen kunnen maken om te voldoen aan best-practices die in de sector of keten gelden en ondernemingen waarvan we verwachten dat ze open staan voor engagement.

Uitvoering

Het MVB team van Achmea IM start de dialogen en voert ze uit. De start van de dialoog verloopt veelal via brief of email. Hierin introduceren wij onszelf en onze klanten, alsmede het onderwerp dat wij zullen bespreken. Het vervolg van de dialoog bestaat doorgaans uit meerdere conference calls of bezoeken aan de onderneming.

Escalatie

Indien een onderneming niet (goed) reageert proberen we via andere wegen het contact tot stand te brengen en escaleren wij indien noodzakelijk. Bijvoorbeeld door samen te werken met andere investeerders, het stembeleid aan te passen of een aandeelhoudersresolutie te overwegen.

Evaluatie

Wij evalueren de dialogen, doelen en de samenstelling van het engagementprogramma elk halfjaar. Op basis daarvan stellen wij ondernemingsdoelstellingen scherper wanneer wenselijk en kunnen we de selectie wijzigen afhankelijk van de voortgang. Elk engagementprogramma wordt bij afronding nadrukkelijk geëvalueerd.

Communicatie

Over de omvang, doelstellingen en voortgang van de dialogen rapporteren wij op halfjaarbasis in dit verslag. Daarnaast lichten wij indien gewenst mondeling de voortgang van de dialogen toe.

Reikwijdte van engagementbeleid

Beleggers kunnen bedrijven financieren als aandeelhouder en als obligatiehouder. Wij vinden het dan ook relevant om de mogelijkheid te hebben ondernemingen vanuit beide perspectieven aan te kunnen spreken. Dat betekent dat we zowel beoordelen welke aandelenholdings als bedrijfsobligatieholdings onze klanten hebben in de onderneming. Mede op basis van deze analyse komen ondernemingen in aanmerking voor opname in het engagementprogramma.

Capaciteit en team

Het MVB-team van Achmea IM bestaat uit 14 medewerkers die allen bijdragen leveren aan de verschillende fasen van het engagementproces. Binnen ons team zijn 5 specialisten dagelijks met thematische dialogen bezig, allen op hun eigen specialisme (Environment, Social en Governance). Ten slotte werken wij daar waar relevant en opportuun in meerdere samenwerkingsverbanden samen met andere institutionele beleggers of andere (inter)nationale samenwerkingsverbanden. Op deze manier kunnen wij een gedegen invulling geven aan het thematisch engagementprogramma voor onze klanten.

Toelichting voortgang thema's

Om doelgericht en gestructureerd te werk te gaan worden alle thematische engagement mijlpalen gebruikt voor het meten en het rapporteren van

de voortgang. De onderstaande tabel toont een gedetailleerd overzicht. Deze mijlpalen geven aan welke voortgang er per thema en per onderneming is geboekt.

TABEL 9.6.4 STAPPEN DIALOOG¹

	Mijlpaal	Uitleg	Indicator
1	Analyse van het bedrijf	Bij het opstarten van een nieuwe thematische dialoog wordt bepaald welke ondernemingen in het programma worden opgenomen. Per onderneming wordt een nulmeting uitgevoerd op basis van publieke informatie en ESG-analyses in relatie tot het thema. De nulmeting geeft aan in welke fase de onderneming zich bevindt ten aanzien van het thema.	Afgerond/ gestart
2	Initiëren dialoog	Wij initiëren de dialoog veelal door een inleidende brief of e-mail te sturen, wanneer nodig gevolgd door een follow-up telefoongesprek. Dit vormt de start van een meerjarig dialoogtraject.	Brief verzonden en ontvangst bevestigd / brief verzonden
3	Voeren van dialoog	Wanneer de onderneming bevestigt dat zij in gesprek willen wordt er een bijeenkomst of een telefonische vergadering opgezet. Tijdens het eerste gesprek worden o.a. de bevindingen van het vooronderzoek voorgelegd en de stappen die de onderneming op dit thema zet besproken.	Gesprekken ingepland of gevoerd / gesprekken nog niet ingepland / gesprek afgewezen
4	Toezegging onderneming	De wijze waarop de onderneming aangeeft zich in te willen spannen om zaken verder te onderzoeken, ontwikkelen en uitvoeren documenteren wij als toezeggingen. Deze kunnen kwalitatief hoogwaardig zijn (positief), of nog niet volledig voldoen aan de door ons gestelde ambities (neutraal), of kunnen uitblijven (geen toezegging).	Toezegging beleidswijziging/ toezegging beleidswijziging nog niet voldoende
5	Aanpassen beleid & proces	De mate waarin de gedane toezeggingen daadwerkelijk worden vertaald in stappen door de onderneming. Bijvoorbeeld door het beleid te vernieuwen, zaken te onderzoeken of processen aan te passen.	Beleidswijziging doorgevoerd / beleidswijziging nog niet voldoende / beleidswijziging wordt niet doorgevoerd
6	Afronden dialoog	Wanneer de onderneming aantoonbaar de gewenste stappen heeft gezet ten aanzien van de doelstellingen kan de dialoog worden afgesloten. Indien dit niet het geval is binnen de gestelde termijn voor het engagementtraject wordt de dialoog niet succesvol afgerond.	Dialoog succesvol afgerond / dialoog onsuccesvol afgerond / dialoog tussentijds beëindigd

¹ Bron: Achmea Investment Management

9.7. Normatieve dialoog

9.7.1. De basis voor onze normatieve dialoog

Wij hanteren de uitgangspunten van diverse internationale breed gedragen richtlijnen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen als minimale norm waar ondernemingen zich aan moeten houden. Voorbeelden zijn de 10 principes van het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, de conventies van de ILO (Internationale Arbeidsorganisatie) en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Daarnaast toetsen we hoe onze normatieve dialogen bijdragen aan de 'Sustainable Development Goals' (SDGs) van de Verenigde Naties, de 17 internationaal overeengekomen duurzame ontwikkelingsdoelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030.

Er zijn vier hoofdthema's te onderscheiden waar het gedrag van ondernemingen op kan worden beoordeeld, namelijk Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieunormen en Anti-corruptie. Institutionele beleggers kunnen als kapitaalverschaffers van ondernemingen een belangrijke rol spelen bij het aanspreken van ondernemingen als principes binnen deze hoofdthema's geschonden worden. Dit geldt niet alleen voor schendingen die binnen de onderneming worden vastgesteld, maar ook voor schendingen in de toeleveranciersketen.

Institutionele beleggers kunnen er bij ondernemingen op aandringen dat:

- ✓ de schending wordt opgeheven;
- ✓ het ondernemingsbeleid wordt aangepast;
- ✓ soortgelijke schendingen zich niet meer voordoen;
- ✓ waar relevant herstel en verhaal mogelijk wordt gemaakt.

Het aangaan van de dialoog over de schending is dan ook een belangrijk middel voor de institutionele belegger om financiële-, reputatie-, sociale- of milieu schade te beheersen.

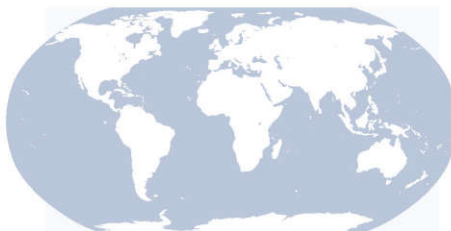
Door het screenen van bedrijven die de internationale normen schenden identificeren we ondernemingen die daadwerkelijk of potentiële negatieve impact hebben op de samenleving en milieu. Dit is een belangrijk onderdeel in het OESO due diligence traject.

Hierbij wordt naast de impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu ook naar de **ernst**, **schaal** en **onomkeerbaarheid** van de schending gekeken:

- Ernst verwijst naar de heftigheid van de negatieve impact.
- Met schaal wordt het bereik van het gevolg bedoeld, bijvoorbeeld het aantal mensen dat wordt getroffen, kan worden getroffen of de omvang van de milieuschade.
- Onomkeerbaarheid verwijst naar de grenzen aan de mogelijkheden om de situatie van de getroffen personen of het milieu te herstellen zodat deze overeenkomt met de situatie die voortvloeit uit de negatieve impact.

Door middel van het Normatieve engagementprogramma spreken we ondernemingen aan op hun gedrag om zo de (potentiële) negatieve impact te voorkomen of te verminderen. Over het monitoren van voortgang en de resultaten van dialoog rapporteren we in deze halfjaarlijkse voortgangsrapportage. Wanneer een onderneming schade heeft veroorzaakt aan samenleving of milieu zal Achmea IM de onderneming nadrukkelijk oproepen tot herstel- en verhaalmogelijkheden voor degene die schade hebben geleden.

In de volgende pagina's gaan wij dieper in op de vier hoofdthema's waarop wij onze normatieve dialoog voeren en de relevante internationale richtlijnen.

De OESO-richtlijnen worden onderschreven door 46 landen

9 thema's

Mensenrechten

Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen

Milieu

Bestrijding van corruptie, omkappingsverzoeken en afpersing

Consumentenbelangen

Wetenschap en technologie

Mededinging

Belastingen

Transparantie

Opgericht in 2000 De OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen zijn aangenomen in 1971. Het beschrijft wat 46 landen van bedrijven, inclusief institutionele beleggers, verwachten bij het internationaal zakendoen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

19060051

9.7.1.1.1. Mensenrechtenkwesities en internationale verdragen

De 'rechten van de mens' vormen één van de vier hoofdthema's van het Global Compact en worden geadresseerd door de eerste twee principes. Deze principes staan echter niet op zichzelf en zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen. Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van mensenrechten.

In de *UN Guiding Principles on Business & Human Rights* (UNGPs), staat specifiek beschreven hoe bedrijven met deze richtlijnen en verdragen dienen om te gaan en wat hun verantwoordelijkheden zijn. Of zoals de opsteller van de UNGPs, Professor John Ruggie stelt:

"The Guiding Principles' normative contribution lies not in the creation of new international law obligations but in elaborating the implications of existing standards and practices for states and businesses; integrating them within a single, logically coherent and comprehensive template; and identifying where the current regime falls short and how it could be improved".

TABEL 9.7.1.1.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MENSENRECHTEN

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Mensenrechten	Principe 1	Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren.	IV. Mensenrechten	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.
			V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	De VN-verklaring over de rechten van inheemse volkeren.
			VIII. Consumentenbelangen	ILO conventie 169 betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen. Tripartite ILO-verklaring inzake multinationale ondernemingen en sociaal beleid. Geneefse conventie. Haagse conventie.
	Principe 2	Bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.	IV. Mensenrechten	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

In de praktijk hebben mensenrechtenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Beperking van het recht op zelfbeschikking
- ✓ Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht
- ✓ Het niet respecteren van rechten van inheemse volken
- ✓ Beperking van vrijheid van meningsuiting

Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht

Ten aanzien van de kwestie 'Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht' is het van belang dat ondernemingen ten aanzien van degenen die gevolgen van hun activiteiten ondervinden internationaal erkende mensenrechten respecteren. De '*UN Guiding Principles on Business & Human Rights*', die zijn geïntegreerd in de OESO-richtlijnen, bieden voor bedrijven een hanteerbaar beleidskader over de toepassing van mensenrechten en de Global Compact principes. Specifiek voor de activiteiten van bedrijven die te maken hebben met oorlogen of bezettingen biedt ook de Geneefse conventie een geschikt raamwerk.

Het niet respecteren van rechten van inheemse volken

De VN aanvaardde in 2007 een '*Verklaring over de rechten van inheemse volken*'. De rechten van inheemse volken zijn daarmee pas in recente jaren formeel erkend. In de '*VN-richtlijnen voor mensenrechten ten behoeve van bedrijven*' wordt gewezen op de landrechten en andere rechten van inheemse volken. Enkele landen met belangrijke inheemse minderheden stemden tegen de verklaring, waaronder de VS, Canada, Nieuw Zeeland en Australië. Het belangrijkste verdrag is de ILO conventie (no. 169) over inheemse en tribale volken in onafhankelijke landen. Voor deze toetsing is de bepaling dat ondernemingen 'de mensenrechten van personen die tot specifieke (bevolkings-)groepen horen die bijzondere aandacht vereisen' dienen te respecteren, indien zij een ongunstig effect op de mensenrechten van die personen kunnen hebben.

Beperking van vrijheid van meningsuiting

Vrijheid van meningsuiting is de vrijheid van burgers om hun overtuigingen kenbaar te maken, zonder voor vervolging door de staat te hoeven vrezen. Vrijheid van meningsuiting wordt vaak beschouwd als een integraal concept in democratieën maar is soms minder evident bij andere staatsvormen. De vrijheid om zonder angst voor vervolging je mening te kunnen uiten staat expliciet vermeld in de '*Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*'.

9.7.1.2. Arbeidsnormenkwesties en internationale verdragen

Het respecteren van arbeidsnormen is één van de vier hoofdthema's van het Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 3,4,5 en 6. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie de volgende tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van arbeidsnormen.

TABEL 9.7.1.2.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA ARBEIDSRECHTEN

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Arbeidsrechten	Principe 3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht. ILO conventie 98 betreffende Toepassing van het recht van organisatie en collectieve onderhandeling.
	Principe 4	Bedrijven dienen alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 29 over dwangarbeid. ILO conventie 105 betreffende de afschaffing van dwangarbeid.
	Principe 5	Bedrijven dienen zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 138 betreffende de minimumleeftijd voor arbeid. ILO conventie 182 betreffende het effectief afschaffen van kinderarbeid. UN Verdrag over de rechten van het kind.
	Principe 6	Bedrijven dienen discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 100 betreffende gelijke beloning. ILO conventie 111 betreffende discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep.

Naast de Global Compact principes over arbeidsnormen zijn de internationale afspraken over minimale arbeidsnormen die zijn vastgelegd in Conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties van belang: de ILO-Conventies. Deze bieden een internationaal breed geaccepteerd raamwerk om bedrijven te beoordelen. Ook de 'UN Guiding Principles on Business & Human Rights' bieden een praktisch raamwerk om te beoordelen waar de verantwoordelijkheden van bedrijven bij arbeidsrechten beginnen en eindigen.

In de praktijk hebben arbeidsnormenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen
- ✓ Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen
- ✓ Kinderarbeid in de toeleveringsketen
- ✓ Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep
- ✓ Veiligheid van werknemers

Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen

Vakbondsvrijheid in het bijzonder wordt genoemd in de derde richtlijn van het Global Compact. Deze luidt: "Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining." De ILO-conventies 87 en 98 stellen dat vakbonden ongestoord moeten kunnen onderhandelen met werkgevers over arbeidsvoorwaarden en dat vrijheid van organisatie en daarmee het recht om lid te worden van een vakbond tot de fundamentele mensenrechten behoort. Nederland heeft beide verdragen geratificeerd.

Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen

Het vierde principe van het Global Compact behandelt verplichte en gedwongen arbeid. Deze worden geadresseerd in de ILO conventies 29 en 105 en hierin wordt onder andere gesteld dat bedrijven niet mogen profiteren van dwangarbeid of slavernij.

Kinderarbeid in de toeleveringsketen

Het vijfde principe uit het Global Compact stelt dat bedrijven zich dienen in te spannen om kinderarbeid uit te bannen. Ook is kinderarbeid in strijd met richtlijn van de OESO-richtlijnen voor internationale ondernemingen en met de International Labour Organisation (ILO) conventies ten aanzien van 'de fundamentele principes en rechten op het werk' en het 'effectief afschaffen van kinderarbeid' (ILO-verdragen 138 en 182).

Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep

Het zesde principe van het Global Compact gaat over het voorkomen van discriminatie in relatie tot werk en beroep. De ILO conventies 100 en 111 en de OESO-richtlijnen bieden een kader voor bedrijven.

Veiligheid van werknemers

Niet expliciet genoemd in de principes van het Global Compact rond arbeidsrechten, maar vanzelfsprekend wel gelieerd aan de principes 1 en 2 op het gebied van mensenrechten, is de veiligheid van werknemers op de werkvloer. De OESO-richtlijnen bieden bedrijven handvaten om hier invulling aan te geven.

9.7.1.3. Milieunormenkwesities en internationale verdragen

Het milieu is het derde hoofdthema van het Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 7, 8 en 9. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie de volgende tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van milieunormen.

TABEL 9.7.1.3.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MILIEU

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Milieunormen	Principe 7	Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties.	VI. Milieu	Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan. Verdrag van Rio de Janeiro inzake biodiversiteit. Rio verklaring over milieu en ontwikkeling.
	Principe 8	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen.	VI. Milieu	Kyoto Protocol. VN Raamwerk verdrag over klimaatverandering. Akkoord van Parijs.
	Principe 9	Bedrijven dienen de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.	VI. Milieu	Rio verklaring over milieu en ontwikkeling. Agenda 21.

De richtlijnen van het Global Compact betreffende het milieu zijn afgeleid van de ‘Rio verklaring inzake milieu en ontwikkeling’ en luiden: *“Business should support a precautionary approach to environmental challenges”, “Business should undertake initiatives to promote greater environmental responsibility”* en *“Business should encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.”* In de praktijk hebben schendingen van milieunormen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling
- ✓ Milieuvervuiling – bedreigen biodiversiteit

Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling en bedreigen biodiversiteit

Het preventie- en voorzichtigheidsbeginsel, samen met het beginsel dat de vervuiler betaalt, zijn terug te vinden in de Rio Verklaring en vormen de basis van het referentiekader. Een strikter referentiekader wordt geboden door het *Kyoto Protocol*, het *Verdrag van Bazel* (gericht op gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan) en het *Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro*. Deze specifieke en internationaal breed gedragen verdragen en conventies verwoorden welke verantwoordelijkheden ondernemingen hebben voor de effecten van hun activiteiten op lucht, water, bodem, klimaat, ecosystemen, biodiversiteit en gezondheid.

Klimaatverandering

De richtlijnen die we hanteren m.b.t. het klimaat betreffen het VN Raamwerk verdrag over klimaatverandering en het Akkoord van Parijs. Schendingen hiervan betreffen:

1. het falen om de impact van klimaatverandering te mitigeren door activiteiten of producten van bedrijven, en ook bedrijven die boetes en rechtszaken tegen zich hebben lopen voor bv het schenden van greenhouse gas standaarden.
2. tegenstand tegen mitigatie van klimaatverandering, bijvoorbeeld door lobby of rechtszaken.

Daarnaast nemen wij additionele maatregelen om klimaatverandering te beperken.

9.7.1.4. anti-corruptiekwesties en internationale verdragen

Anti-corruptiebeleid is het vierde hoofdthema van het Global Compact en wordt geadresseerd door principe 10. Dit principe is gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie de volgende tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op het naleven van anti-corruptienormen.

TABEL 9.7.1.4.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MILIEU

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Anti-corruptie	Principe 10	Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.	III. Informatieverstrekking	VN conventie tegen corruptie
			VII. Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing	VN conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit
			X. Mededinging	
			XI. Belastingen	

Principe 10 van het Global Compact betreft anti-corruptie en is afgeleid van de 'VN Conventie tegen corruptie' en de 'VN Conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit' en luidt: *"Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery."*

Het tiende principe uit het Global Compact stelt dat bedrijven alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, dienen te voorkomen en te bestrijden. In de praktijk hebben anti-corruptieschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Omkopingspraktijken
- ✓ Afpersingspraktijken

9.7.2. Het normatieve engagementproces

Het beleggingsuniversum wordt doorlopend gescreend op ondernemingen die betrokken zijn bij schendingen van internationale normen. Dit gebeurt door onderzoeksbureau ISS ESG. Bij vermoedens van een dreigende schending start ISS ESG een dialoog met de onderneming om zo verdere escalatie te voorkomen. Ook bij een vastgestelde schending start ISS ESG een dialoog met deze ondernemingen met als doel de schending zo snel mogelijk op te heffen en nieuwe schendingen in de toekomst te voorkomen. Achmea IM spreekt ISS ESG halfjaarlijks over de lopende dialogen om de voortgang van het engagementprogramma te monitoren.

ISS ESG screent potentiële betrokkenheid van ondernemingen bij het niet naleven van internationale normen en standaarden. Het volgt meer dan 23.000 uitgevende instellingen in de grote wereldwijde indices (large, mid en small cap).

Het filteren en beoordelen van vermeende schendingen wordt gedaan met behulp van digitaal onderzoek, waarbij wereldwijd in 12 talen meer dan 4.400 mediabronnen en nog eens 200 deskundige bronnen van belanghebbenden worden gesorteerd, verwerkt en geanalyseerd. Onder mediabronnen vallen commerciële kranten, nieuwsbrieven, blogs en andere bronnen op internet. Onder bronnen van belanghebbenden valt informatie van overheidsinstanties en gezaghebbende internationale instellingen, Non Governmental Organisations (NGOs)'s en vakbonden. Omdat de bronnen van belanghebbenden vaak veel relevante informatie bevatten, beoordelen de analisten van ISS ESG deze zonder tussenkomst van een filter.

De onderzoeksmethodologie die ISS ESG gebruikt bij het onderzoeken van potentiële schendingen is kwalitatief. De methodologie doorloopt vijf stappen, in wisselende volgorde:

1. Bepalen of de vermeende schending betrekking heeft op het niet naleven van internationale normen en standaarden;
2. Bepalen van de relatie van de onderneming met de vermeende schending;
3. Beoordeling van de ernst, geloofwaardigheid en omvang van de vermeende schending. Hierbij wordt ook meegewogen of de vermeende schending incidenteel of structureel van aard is;
4. Beoordeling van herstelmaatregelen;
5. Bepalen of de beschuldigingen zijn geverifieerd door een gezaghebbende bron.

De scores ROOD, ORANJE en GROEN

Op basis van de onderzoeksmethode onderscheiden analisten de gevonden schendingen naar beoordelingscategorieën, waar scores bij horen. Op basis van deze scores krijgt de schending de status ROOD, ORANJE of GROEN. De score 10 leidt tot de status ROOD, scores 6 tot en met 9 leiden tot de status ORANJE en scores 1 tot 5 leiden tot de status GROEN. Voor een gedetailleerde omschrijving van de verschillende scores en bijbehorende beoordelingscategorieën verwijzen wij naar de onderstaande tabel.

TABEL 9.7.2.1 GEDETAILLEERDE OMSCHRIJVING VAN DE VERSCHILLENDE SCORES EN BIJBEHORENDE BEOORDELINGSCATEGORIEËN

Beoordelingssignaal	Score	Beoordelingscategorie	Uitleg beoordelingscategorie
Rood	10	Geverifieerde zeer ernstige schending van internationale normen	De schending is geverifieerd door een gezaghebbende instantie. De onderneming heeft de schending niet geadresseerd. De schending wordt geclassificeerd als zeer ernstig.
Oranje	9	Geverifieerde ernstige schending van internationale normen	De schending is geverifieerd door een gezaghebbende instantie. De onderneming heeft de schending niet geadresseerd. De schending wordt geclassificeerd als ernstig.
Oranje	8	Vermeende schending van internationale normen	Er zijn geloofwaardige, maar niet geverifieerde beschuldigingen dat een onderneming betrokken is bij een schending van internationale normen.
Oranje	7	Geverifieerde schending van internationale normen gevolgd door adequate maatregelen van de onderneming.	De schending is geverifieerd door een gezaghebbende instantie. De onderneming heeft de schending echter adequaat geadresseerd en is bezig de maatregelen te adresseren.
Oranje	6	Gefragmenteerde informatievoorziening	De beschuldigingen en risico's zijn geloofwaardig, maar de betrokkenheid van de onderneming bij de vermeende schending is onduidelijk.
Groen	5	Onder observatie	Er zijn beschuldigingen dat een onderneming betrokken is bij een schending van internationale normen. Er is echter onvoldoende informatie beschikbaar om de ernst van de situatie of de betrokkenheid van de onderneming te kunnen beoordelen.
Groen	4	De schending wordt geadresseerd	De schending is nog niet hersteld, maar niet heel ernstig. De onderneming is responsief en neemt adequate maatregelen of heeft toegezegd dat te zullen doen.
Groen	3	Onvoldoende betrokkenheid	De onderneming is onvoldoende betrokken bevonden bij de vermeende of geverifieerde schendingen.
Groen	2	Historische betrokkenheid	De betrokkenheid van de onderneming is niet langer relevant doordat maatregelen doeltreffend genomen zijn of de schending lang geleden plaats vond.
Groen	1	Geen beschuldiging	

Bij een **RODE** of **ORANJE** beoordelingen wordt engagement opgestart met de onderneming. De dialoog heeft dan drie mogelijke doelen:

1. Het opheffen van de schending.
2. Het voorkomen van toekomstige schendingen.
3. Het beheersen van reputatie- en financiële schade voor onderneming en belegger.

Engagement

Het versturen van een initiatiebrief markeert de start van de dialoog. Afhankelijk van de urgentie en aard van de schending zal de dialoog zich daarna per conference call, bezoek op kantoor, e-mail of brief verder ontwikkelen. De doorlooptijd van deze normatieve dialogen kan erg verschillen, afhankelijk van de complexiteit van de schending en de bereidheid van een bedrijf om mee te werken. Tijdens de dialoog krijgt de onderneming de schending voorgelegd en de gelegenheid om zijn standpunt uiteen te zetten. Deze dialoog wordt voortgezet zolang ISS ESG de onderneming in onderzoek houdt. Voorafgaand aan de publicatie van de onderzoeksresultaten krijgt de onderneming de mogelijkheid om het conceptrapport te beoordelen en feedback te geven.

Om toch doelgericht en gestructureerd te werk te gaan worden bij alle dialogen mijlpalen gebruikt voor het meten van en het rapporteren over de voortgang. Deze mijlpalen geven de voortgang aan per thema en per casus en deze spelen tevens een belangrijke rol in de volgende hoofdstukken van dit rapport. Als bij een beoordeling/schending ook externe partijen geen ontwikkelingen plaatsvinden, geen nieuwe informatie beschikbaar komt en er tevens geen berichten zijn van mogelijke schade dan wordt de volgende uitfasering gevolgd.

•3 jaar ROOD > 2 jaar ORANJE > GROEN

▪2 jaar ORANJE > GROEN

NORMATIEVE DIALOOG

Hoe voeren wij de dialoog?

EINDDOELEN

OPHEFFING SCHENDING

VOORKOMEN
TOEKOMSTIGE SCHENDING

BEHEERSEN REPUTATIE-
SCHADE & FINANCIËLE
SCHADE BELEGGER

HERSTEL EN VERHAAL

9.8. Lijst van ondernemingen

9.8.1. Thematische Dialogen

Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
1 AT&T Inc.	Telecommunicatie divers	Verenigde Staten	Mensenrechten en Governance
2 Abbott Laboratories	Zorgproducten en -apparaten	Verenigde Staten	Access to Healthcare
3 Amgen Inc.	Biotechnologie	Verenigde Staten	Access to Healthcare
4 Anglo American plc	Metaal & Mijnbouw	Zuid-Afrika	Just Transition
5 Anheuser-Busch InBev	Dranken	België	Goede Voeding
6 Aspen Pharmacare Holdings Ltd	Geneesmiddelen	Zuid Afrika	Access to Healthcare
7 Associated British Foods plc	Voedselproducten	Verenigd Koninkrijk	Goede Voeding
8 AstraZeneca PLC	Geneesmiddelen	Verenigd Koninkrijk	Access to Healthcare
9 BASF SE	Chemicaliën	Duitsland	Water impact en afhankelijkheid
10 BMW	Automobielen	Duitsland	Just Transition
11 Carrefour SA	Supermarktketens	Frankrijk	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
12 DSM-Firmenich AG	Chemicaliën	Zwitserland	Water impact en afhankelijkheid
13 DSV A/S	Luchttransport & Logistiek	Denemarken	Klimaattransitie Luchtvaart
14 Danaher Corporation	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
15 Deutsche Post AG	Luchttransport & Logistiek	Duitsland	Klimaattransitie Luchtvaart
16 Domino's Pizza, Inc.	Hotels, restaurants en vrije tijd	Verenigde Staten	Goede Voeding
17 Eli Lilly and Company	Geneesmiddelen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
18 Eni SpA	Olie, gas en brandstoffen	Italië	Mensenrechten en Governance
19 Expeditors International of Washington, Inc.	Luchttransport & Logistiek	Verenigde Staten	Klimaattransitie Luchtvaart
20 FAST RETAILING CO., LTD.	Detailhandel	Japan	Kleding en circulariteit
21 FedEx Corporation	Luchttransport & Logistiek	Verenigde Staten	Klimaattransitie Luchtvaart
22 Ford Motor Company	Automobielen	Verenigde Staten	Just Transition
23 General Electric Company	Industriële Conglomeraten	Verenigde Staten	Mensenrechten en Governance
24 Gildan Activewear Inc.	Textiel, kleding en luxeproducten	Canada	Kleding en circulariteit
25 Givaudan SA	Chemicaliën	Zwitserland	Water impact en afhankelijkheid
26 Henkel AG & Co. KGaA	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Duitsland	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
27 Hennes & Mauritz AB	Detailhandel	Zweden	Kleding en circulariteit
28 Hydro One Ltd.	Elektriciteitsbedrijven	Canada	Reductie CO2 uitstoot

	Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
29	Industria de Diseno Textil, S.A.	Detailhandel	Spanje	Kleding en circulariteit
30	Jazz Pharmaceuticals Plc	Geneesmiddelen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
31	Jeronimo Martins, SGPS S.A.	Supermarktketens	Portugal	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
32	Kering SA	Textiel, kleding en luxeproducten	Frankrijk	Kleding en circulariteit
33	Kimberly-Clark Corp	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Verenigde Staten	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
34	L'Oreal SA	Persoonlijke producten	Frankrijk	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
35	Martin Marietta Materials, Inc.	Bouwmaterialen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
36	McDonald's Corp.	Hotels, restaurants en vrije tijd	Verenigde Staten	Goede Voeding
37	Nokia Oyj	Communicatie-apparatuur	Finland	Mensenrechten en Governance
38	Nucor Corporation	Metaal en Mijnbouw	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
39	Nutrien Ltd.	Chemicaliën	Canada	Nature Action
	Nutrien Ltd.	Chemicaliën	Canada	Reductie CO2 uitstoot
40	ONEOK, Inc.	Olie, gas en brandstoffen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
41	PPG Industries, Inc.	Chemicaliën	Verenigde Staten	Water impact en afhankelijkheid
42	PepsiCo, Inc.	Dranken	Verenigde Staten	Goede Voeding
	PepsiCo, Inc.	Dranken	Verenigde Staten	Nature Action
43	Procter & Gamble Company	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Verenigde Staten	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
44	Qantas Airways Limited	Luchtvaartmaatschappijen	Australië	Klimaattransitie Luchtvaart
45	Renault SA	Automobielen	Frankrijk	Just Transition
46	Repsol SA	Olie en gas	Spanje	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
47	Rio Tinto Limited	Metaal & Mijnbouw	Australië	Just Transition
48	Royal Ahold Delhaize N.V.	Supermarktketens	Nederland	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
49	Sanofi	Geneesmiddelen	Frankrijk	Access to Healthcare
50	Siemens AG	Industriële Conglomeraten	Duitsland	Mensenrechten en Governance
51	Sika AG	Chemicaliën	Zwitserland	Water impact en afhankelijkheid
52	Sony Group Corporation	Producenten van huishoudelijke apparatuur	Japan	Mensenrechten en Governance
53	Steel Dynamics, Inc.	Metaal en Mijnbouw	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
54	Stellantis NV	Automobielen	Nederland	Just Transition
55	TJX Companies Inc	Detailhandel	Verenigde Staten	Kleding en circulariteit
56	Takeda Pharmaceutical Co. Ltd.	Geneesmiddelen	Japan	Access to Healthcare
57	Target Corporation	Consumentengoederen Distributie & Retail	Verenigde Staten	Nature Action

Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
58 Telenor ASA	Telecommunicatie divers	Noorwegen	Mensenrechten en Governance
59 The Coca-Cola Company	Dranken	Verenigde Staten	Goede Voeding
60 Thermo Fisher Scientific Inc.	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
61 Umicore	Chemicaliën	België	Reductie CO2 uitstoot
62 V.F. Corporation	Textiel, kleding en luxeproducten	Verenigde Staten	Kleding en circulariteit
63 Valero Energy Corporation	Olie, gas en brandstoffen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
64 Vodafone Group Plc	Mobiele telecommunicatie	Verenigd Koninkrijk	Mensenrechten en Governance
65 WH Group Ltd. (HK)	Voedselproducten	Hong Kong	Nature Action
66 Woolworths Ltd	Consumentengoederen Distributie & Retail	Australië	Goede Voeding
67 ZOZO Inc	Detailhandel	Japan	Kleding en circulariteit
68 adidas AG	Textiel, kleding en luxeproducten	Duitsland	Kleding en circulariteit

9.8.2. Normatieve Dialogen

Onderneming	Dialogo geïnitieerd	Normschending
1 ABB Ltd.	17-04-2023	Corruptie
2 Accenture Plc	15-04-2025	Arbeidsnormen
3 Albemarle Corporation	16-10-2023	Mensenrechten
Albemarle Corporation	16-10-2023	Milieu
4 Alphabet Inc.	16-10-2023	Mensenrechten
Alphabet Inc.	17-02-2025	Arbeidsnormen
Alphabet Inc.	17-02-2025	Arbeidsnormen
Alphabet Inc.	17-02-2025	Corruptie
5 AltaGas Ltd.	15-04-2025	Milieu
6 Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Corruptie
7 Amgen Inc.	17-07-2023	Mensenrechten
8 AngloGold Ashanti Ltd.	17-07-2023	Mensenrechten
9 Anheuser-Busch InBev	15-10-2024	Arbeidsnormen
10 Apple Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
Apple Inc.	15-10-2024	Corruptie
Apple Inc.	15-10-2024	Mensenrechten

	Onderneming	Dialogo geïnitieerd	Normschending
11	Baker Hughes, a GE Company Class A	16-10-2023	Milieu
12	Banglalink Digital	15-10-2021	Arbeidsnormen
13	Bank of America Corporation	4-1-2024	Mensenrechten
14	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Mensenrechten
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Mensenrechten
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Milieu
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Milieu
15	BlackRock, Inc.	15-07-2024	Mensenrechten
16	Booking.com	15-04-2025	Corruptie
17	Bunge Limited	17-04-2023	Milieu
18	Cardinal Health, Inc.	17-02-2025	Mensenrechten
19	Carrefour SA	15-10-2024	Arbeidsnormen
20	CBS Corporation	15-07-2019	Arbeidsnormen
21	Cencora, Inc.	15-01-2020	Mensenrechten
22	China Gas Holdings Limited	15-02-2023	Mensenrechten
23	CMOC Group Ltd.	15-04-2022	Arbeidsnormen
24	Coca-Cola Amatil Limited	15-10-2022	Arbeidsnormen
25	Companhia Siderurgica Nacional	17-07-2023	Milieu
26	Compass Group PLC	17-04-2023	Arbeidsnormen
27	Consolidated Edison, Inc.	15-04-2025	Milieu
28	CVS Health Corporation	17-02-2025	Mensenrechten
29	Daqo New Energy Corp.	15-02-2024	Arbeidsnormen
30	Deutsche Telekom AG	15-02-2023	Arbeidsnormen
	Deutsche Telekom AG	15-02-2023	Mensenrechten
31	Electricite de France SA	15-02-2023	Milieu
	Electricite de France SA	15-02-2023	Milieu
32	Empresas Copec SA	15-07-2024	Mensenrechten
33	Enel SpA	16-10-2023	Mensenrechten
34	ENEOS Holdings, Inc.	15-07-2024	Milieu
35	ENGIE SA	15-02-2024	Milieu
36	Eni SpA	16-10-2023	Arbeidsnormen
	Eni SpA	16-10-2023	Milieu
	Eni SpA	16-10-2023	Milieu
37	EXOR N.V.	15-07-2024	Corruptie
38	Formosa Petrochemical Corp.	15-10-2022	Milieu
39	Fortescue Metals Group Ltd.	15-02-2023	Arbeidsnormen
40	GCL Technology Holdings Limited	17-07-2023	Arbeidsnormen
41	Hankook Tire & Technology Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen
42	HD HYUNDAI Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen

	Onderneming	Dialogo geïnitieerd	Normschending
43	HD Hyundai Heavy Industries Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen
44	Hoshine Silicon Industry Co., Ltd.	17-07-2023	Arbeidsnormen
45	Iberdrola SA	17-07-2023	Mensenrechten
	Iberdrola SA	17-07-2023	Milieu
46	Iflytek Co., Ltd.	15-07-2024	Mensenrechten
47	JD Sports Fashion Plc	15-10-2024	Mensenrechten
48	JinkoSolar Holding Co., Ltd.	15-02-2024	Arbeidsnormen
49	Johnson & Johnson	15-01-2020	Corruptie
50	JSW Steel Limited	17-02-2025	Mensenrechten
51	Kinross Gold Corporation	4-1-2024	Milieu
52	Korea Shipbuilding & Offshore Engineering Co Ltd	15-07-2024	Arbeidsnormen
53	LG Chem Ltd.	15-04-2025	Mensenrechten
54	LG Electronics, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen
55	Lundin Mining Corporation	16-10-2023	Milieu
56	Marriott International, Inc.	17-02-2025	Mensenrechten
57	McDonald's Corp.	17-07-2023	Arbeidsnormen
58	McKesson Corp.	17-02-2025	Mensenrechten
59	Mercedes-Benz Group AG	17-07-2023	Milieu
	Mercedes-Benz Group AG	17-07-2023	Milieu
60	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
61	Microsoft Corporation	15-07-2024	Arbeidsnormen
62	NextEra Energy, Inc.	15-10-2024	Milieu
63	NHPC Limited	17-02-2025	Mensenrechten
64	Norfolk Southern Corporation	17-07-2023	Milieu
65	Nutrien Ltd.	15-01-2022	Mensenrechten
	Nutrien Ltd.	15-01-2022	Milieu
66	Paramount Global	17-10-2022	Arbeidsnormen
67	Pegatron Corp	15-10-2024	Arbeidsnormen
68	Petroleos Mexicanos SA	15-10-2021	Milieu
69	Petróleos Mexicanos SA	15-10-2021	Milieu
70	PG&E Corporation	17-10-2022	Mensenrechten
71	PT Indofood Sukses Makmur Tbk	15-04-2025	Arbeidsnormen
72	Rede D'Or Sao Luiz SA	16-10-2023	Arbeidsnormen

	Onderneming	Dialogo geïnitieerd	Normschending
73	Repsol SA	15-10-2022	Mensenrechten
	Repsol SA	15-10-2022	Milieu
74	Rio Tinto plc	15-02-2023	Mensenrechten
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Mensenrechten
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Milieu
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Milieu
75	Royal Philips NV	16-10-2023	Mensenrechten
76	Saipem S.p.A.	16-10-2023	Milieu
77	SAMSUNG C&T CORPORATION	4-1-2024	Mensenrechten
	SAMSUNG C&T CORPORATION	4-1-2024	Milieu
78	Samsung Electronics Co., Ltd.	17-10-2022	Corruptie
	Samsung Electronics Co., Ltd.	17-10-2022	Corruptie
	Samsung Electronics Co., Ltd.	17-02-2025	Arbeidsnormen
79	Schlumberger NV	16-10-2023	Milieu
80	Shell plc	15-01-2017	Mensenrechten
	Shell plc	15-07-2022	Milieu
	Shell plc	15-07-2022	Milieu
81	Snowflake Inc.	17-02-2025	Mensenrechten
82	Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	17-02-2025	Mensenrechten
	Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	17-02-2025	Milieu
83	Sony Group Corporation	15-10-2022	Arbeidsnormen
84	Starbucks Corporation	17-07-2023	Arbeidsnormen
85	Stellantis NV	15-07-2024	Milieu
86	Target Corporation	15-10-2024	Arbeidsnormen
87	Telefonaktiebolaget LM Ericsson	16-10-2023	Corruptie
	Telefonaktiebolaget LM Ericsson	16-10-2023	Corruptie
88	Teva Pharmaceutical Industries Ltd.	17-02-2025	Mensenrechten
89	The Coca-Cola Company	15-10-2022	Arbeidsnormen
	The Coca-Cola Company	15-10-2022	Arbeidsnormen
90	T-Mobile US, Inc.	15-02-2023	Arbeidsnormen
	T-Mobile US, Inc.	15-02-2023	Mensenrechten
91	Toronto-Dominion Bank	17-02-2025	Corruptie
92	Toyota Motor Corp.	17-02-2025	Milieu
93	Tyson Foods, Inc.	15-04-2025	Arbeidsnormen
94	Uber Technologies, Inc.	15-07-2021	Mensenrechten
	Uber Technologies, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen
	Uber Technologies, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen

	Onderneming	Dialogoog geïnitieerd	Normschending
95	UBS AG	15-10-2021	Mensenrechten
96	UBS Group AG	17-07-2023	Mensenrechten
97	Universal Health Services, Inc. Class B	16-10-2023	Mensenrechten
98	Verizon Communications, Inc.	15-10-2022	Arbeidsnormen
99	Vestas Wind Systems A/S	15-07-2021	Arbeidsnormen
100	Volkswagen AG	15-04-2025	Milieu
101	Walgreens Boots Alliance Inc	17-02-2025	Mensenrechten
102	Wal-Mart Stores, Inc.	15-10-2019	Arbeidsnormen
	Wal-Mart Stores, Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
	Wal-Mart Stores, Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
103	Xiamen CD Inc.	17-07-2023	Mensenrechten
104	Zijin Mining Group Co., Ltd.	17-02-2025	Mensenrechten
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	17-02-2025	Mensenrechten
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	17-02-2025	Milieu
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	17-02-2025	Milieu

9.9. Afkortingenlijst

Afkorting	Uitgeschreven afkorting	Toelichting
AVA	Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders	Stemmen op de AVA is voor actieve aandeelhouders een manier om de corporate governance of de activiteiten van een onderneming te beïnvloeden. De resultaten van stemmingen tijdens AVA's worden openbaar gemaakt. Als aandeelhouders tegen een voorstel stemmen, moet een onderneming maatregelen nemen.
CCS	Carbon capture and storage	CCS houdt in dat bij de verbranding van fossiele brandstoffen koolstofdioxide wordt afgevangen en vervolgens ondergronds geïnjecteerd en opgeslagen. Op die manier wordt voorkomen dat dit vervuilende broeikasgas de atmosfeer binnendringt.
CDP	Carbon Disclosure Project	De CDP is een organisatie die bedrijven en steden ondersteunt om de milieu-impact van grote bedrijven bekend te maken. Het doel is om van milieurapportage en risicobeheer een bedrijfsnorm te maken en openbaarmaking, inzicht en actie naar een duurzame economie te stimuleren.
CHRB	Corporate Human Rights Benchmark	In 2017 opgerichte benchmark vergelijkt zo'n 100 bedrijven op hun mensenrechtenbeleid.
ESG	Environmental Social Governance	Criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur die worden gebruikt binnen verantwoord beleggen om ondernemingen te analyseren en beoordelen.
GRI	Global Reporting Initiative	GRI is een internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt. In een duurzaamheidsverslag communiceert een organisatie publiekelijk over haar economische, milieu- en sociale prestaties.
ICCR	Interfaith Center on Corporate Responsibility	ICCR is een coalitie van geloof - en waarden gedreven investeerders die betrokken aandeelhouderschap en 'engagement' met ondernemingen zien als een krachtige katalysator voor verandering.
KPI	Key Performance Indicators	Key Performance Indicators (KPI's) zijn meetbare indicatoren die aantonen hoe de onderneming presteert en of het organisatorische doelstellingen gaat halen. Organisaties gebruiken KPI's op alle niveau's van de organisatie om prestaties en resultaten te evalueren. KPI's helpen de aandacht te richten op zaken die belangrijk zijn.
OESO Richtlijnen/ 'OECD Guidelines'	Richtlijnen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling	De OESO richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn één van de belangrijkste internationaal erkende richtlijnen voor Corporate Social Responsibility, alle 34 OESO lidstaten en 10 andere landen hebben deze richtlijnen geaccepteerd. De OESO-richtlijnen bieden handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie.
PRI	Principles for Responsible Investing	Mondiale vereniging van pensioenfondsen, vermogensbeheerders en ondernemingen die verantwoord beleggen willen bevorderen.
SBT's	Science Based Targets	SBT's zijn de wetenschappelijke kaders of doelstellingen, die nodig zijn om een transitie naar een koolstofarme economie te maken, waarin binnen de 1,5 graad (maximaal 2 graden) opwarming van de aarde wordt gebleven. De ambitie van de dat ondernemingen deze SBT's onderdeel maken van hun korte- of langetermijn klimaatstrategie.
SDG	Sustainable Development Goal	Een reeks duurzame ontwikkelingdoelstellingen, in 2015 opgesteld door de Verenigde Naties ter vervanging van de Millenniumdoelstellingen. 193 landen hebben samen afgesproken de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te realiseren vóór 2030. De doelen zijn gericht op het aanpakken van maatschappelijke en milieu-uitdagingen, zoals klimaatverandering, het stimuleren van schone energie, extreme armoede, gendergelijkheid en duurzame landbouw. De doelen doen een beroep op zowel de publieke als de private sector om nauw samen te werken met de overheden van de landen die hebben ondertekend.
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosures	TCFD is een vrijwillige en consistente rapportagemethode voor ondernemingen over klimaatgerelateerde financiële risico's. De taskforce structureert haar aanbevelingen rond vier thema's: bestuur, strategie, risicobeheer en doelstellingen. TCFD is ontwikkeld door de Raad voor Financiële Stabieliteit. Ondernemingen kunnen deze aanbevelingen gebruiken om investeerders, kredietverstrekkers, verzekeraars en andere belanghebbenden van relevante informatie te voorzien.
TPI	Transition Pathway Initiative	Een initiatief van investeerders die de transitie naar een koolstofarme economie monitoren.

Colofon

Deze halfjaarrapportage Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is een uitgave van Achmea Investment Management.

Disclaimer

Achmea Investment Management B.V. ('Achmea IM') heeft de informatie in dit document met zorg samengesteld. De informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Dit document is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen, (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies, (iii) geen juridisch, fiscaal of ander advies. Achmea IM raadt u af een (beleggings)beslissing uitsluitend te baseren op de informatie in dit document. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch, fiscaal of andere adviseur. Achmea IM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van zo'n (beleggings)beslissing. De informatie in dit document is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea IM van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea IM garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit document is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontleen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit document na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea IM heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit document dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea IM spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. U mag de informatie in dit document alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren. U mag de informatie niet overnemen, vermenigvuldigen, distribueren of openbaren zonder schriftelijke toestemming van Achmea IM. Alle informatie (teksten, foto's, illustraties, grafisch materiaal, handelsnamen, logo's, woord en beeldmerken) blijft eigendom van of in licentie bij Achmea IM en wordt beschermd door auteursrecht, merkenrecht en/of intellectueel eigendomsrecht. Er worden geen rechten of licenties overgedragen bij gebruik van of toegang tot deze informatie. Achmea Investment Management B.V. is statutair gevestigd en houdt kantoor in Zeist (Handelsregister nr. 18059537). Achmea IM is als beheerder van beleggingsinstellingen, zoals bedoeld in artikel 2:65a Wft, geregistreerd bij de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") in Amsterdam (AFM registratie 15001209).

Disclaimer bij het uitsluitingsproces

Uitsluitingslijsten worden jaarlijks of tweejaarlijks opgesteld. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ESG-informatie van onafhankelijke dataleveranciers zoals ISS ESG en MSCI ESG-Research. Om tot een uitsluitingslijst te komen worden de door ons gebruikte marktbrede benchmarks gescreend op naleving dan wel overtreding van de ESG-normen zoals opgenomen in het MVB-beleid. Voldoet een land of ondernemingen op basis van de beschikbare ESG-informatie niet aan onze ESG-normen, dan komt deze in aanmerking voor uitsluiting van het beleggingsuniversum van de Achmea IM beleggingsfondsen. Zowel interne als externe portefeuille beheerders worden gevraagd te controleren of er posities in deze landen of ondernemingen in hun beleggingsportefeuilles voorkomen. Indien dit het geval is, worden zij gevraagd deze binnen een redelijke termijn te verkopen. Mutaties in de beleggingsportefeuilles, door bijvoorbeeld corporate actions, beleggingen buiten de reguliere benchmark of wijzigingen in de benchmark, worden tussentijds niet aan de uitsluitingslijsten getoetst. Ook wordt de beschikbare ESG-informatie niet getoetst op volledigheid. Hierdoor is het mogelijk dat er wordt belegd in landen en ondernemingen die op de uitsluitingslijst staan of die conform de in het MVB-beleid opgenomen ESG-normen, uitgesloten hadden moeten worden. Op het eerst volgende moment van het opstellen van de uitsluitingslijst wordt het proces, zoals hierboven geschetst weer gevolgd. Achmea IM kan geen garanties geven over de volledigheid en juistheid bij de vaststelling en implementatie van de uitsluitingenlijsten. Wij aanvaarden daarvoor geen aansprakelijkheid.